

ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่น ตำบลเทพษัตรี
อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต

ปริญญานิพนธ์
ของ
ไสล เรื่องพิเศษ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มีนาคม 2520

ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นตำบลเทพนาคีร์ย

อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต

บทคัดย่อ

ของ

ไสว เรืองวิเศษ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2520

ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี
อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต

ปริญญานิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่น ตำบลเทพกษัตรี อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต ในเรื่องต่อไปนี้คือ ลักษณะและคุณสมบัติของเสียงฐานที่เกิดเสียง จำนวนหน่วยเสียง การปรากฏของหน่วยเสียงในแต่ละพยางค์ รูปแบบของพยางค์และความหมายของคำ ในการศึกษาให้ผู้ให้ปากคำ 3 คน ข้อมูลภาษาถิ่น ตำบลเทพกษัตรี 2,082 คำ

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว มี 22 หน่วยเสียง คือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, f, s, h, m, n, ñ, ŋ, l, r, w, y/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วยเสียง คือ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, y/
2. หน่วยเสียงพยัญชนะประสม มี 12 หน่วยเสียง คือ /pl, pr, phl, phr, kl, hr, kw, khl, khr, khw, ml, mr/
3. หน่วยเสียงสระเดี่ยว มี 18 หน่วยเสียง เป็นสระเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง คือ /i, e, ɛ, ɜ, ə, a, u, o, ɔ / และสระเสียงยาว 9 หน่วยเสียง คือ /i:, e:, ɛ:, ɜ:, ə:, a:, u:, o:, ɔ:/
4. หน่วยเสียงสระประสม มี 6 หน่วยเสียง เป็นสระเสียงสั้น 3 หน่วยเสียง คือ /ia, ɜa, ua/ และสระเสียงยาว 3 หน่วยเสียง คือ /i:a, ɜ:a, u:a/
5. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ มี 7 หน่วยเสียง คือ เสียงต่ำ-ระดับ, เสียงต่ำ-ขึ้น, เสียงกลาง-ระดับ, เสียงกลาง-ขึ้น, เสียงสูง-ตก, เสียงสูง-ระดับ, และเสียงสูง-ขึ้น
6. รูปแบบของพยางค์ มี 7 รูปแบบ คือ CV, CVV, CVG, CVS, CVN, CVVS, CVVN
7. ความหมายของคำ เมื่อเปรียบเทียบกับภาษากลางแล้ว แยกคำได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ออกเสียงตรงกันความหมายตรงกัน
2. ออกเสียงตรงกันความหมายต่างกัน
3. ออกเสียงเพี้ยนกันความหมายตรงกันและต่างกัน
4. ออกเสียงต่างกันความหมายต่างกัน

THE PHONOLOGY OF THE THAI DIALECT OF TAMBON THEP KASATTRI,
AMPHOE THALANG, CHANGWAT PHUKET.

ABSTRACT

BY

SWAI RUENGWISES

Presented in partial fulfillment of the requirement

for the Master of Education Degree

Sri Nakharinwirot University

March, 1977

THE PHONOLOGY OF THE THAI DIALECT OF TAMBON THEP KASATTRI,
AMPHOE THALANG, CHANGWAT PHUKET.

The purpose of this thesis was to study the phonology of the Thai dialect of Tambon Thep Kasattri, Amphoe Thalang, Changwat Phuket. The following topics were studied : manners of articulation, points of articulation, numbers of phonemes, distribution of phonemes, types of syllabic-structure and lexical meanings. Three informants were interviewed and 2,082 words were collected for study.

The study leads to the conclusion that there are 22 simple consonant phonemes and 12 consonant clusters. All of the consonant phonemes occur in the initial position, but only 9 of them in the final position.

According to the analysis, there are 18 simple vowel phonemes, 6 diphthongs, and 7 tonemes. For both of the vowels and the diphthongs, half of the number are short while the other half are long. Seven types of syllabic-structure are found in the data.

The classification of lexical meanings of words when compared with the Central Thai is as the following :

1. words with the same sound and meaning,
2. words with the same sound ~~but~~ different meanings,
3. words with the slightly different pronunciation and additional meanings,
4. words with different sounds and meanings.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปฏิญานี้ผ่านกันแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

ล.ล. ๑๑-๑๑-๖๖
ประธานกรรมการ
ศิริวิมล ธรรมการ
ศิริวิมล ธรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์ สมปอง พิริยกิจ ประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ หลักศิลา และ อาจารย์วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจุ่น กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาแนะนำ ให้ กำลังใจ และสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือจาก คุณเลียบ ชนะศึก คุณลาภ ทองทิพย์ คุณสมมิตร ทองมาก ที่ได้กรุณาเป็นผู้ให้ปากคำ และให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวม ข้อมูลอย่างดียิ่ง

อาจารย์จำนงค์ สังขรักษ์ อาจารย์ฉันทัส ทองช่วง อาจารย์โอภาส สุกใส ที่ได้ช่วยเหลือในการติดต่อกับบุคลากร และการเดินทางไปเก็บข้อมูล

อาจารย์จิตต์ หมวกสง อาจารย์สุทัศน์ ชูใหม่ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกในการพิมพ์ ตลอดจนการอัดสำเนา

อาจารย์ ดร.แอนโทนี คิลเลอร์ (อาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย คอร์เนลล์ สหรัฐอเมริกา) รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ อินทรภักดี รองศาสตราจารย์ สุโร พงษ์ทองเจริญ ได้กรุณาตรวจแก้ไขบทความภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามมานี้ และขอจากरिकไว้ด้วยความสำนึกใน น้ำใจไมตรีอย่างลึกซึ้ง

ไสว เรืองวิเศษ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	ภูมิหลัง 1 ความมุ่งหมายของการศึกษาคนควา 7 ความสำคัญของการศึกษาคนควา 7 ขอบเขตของการศึกษาคนควา 8 นิยามศัพท์เฉพาะ 8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 10 สมมติฐานในการศึกษาคนควา 16 ข้อตกลงเบื้องต้น 17
3	วิธีดำเนินการคนควา 18 การดำเนินการ 18 กลุ่มตัวอย่าง 18 เครื่องมือในการศึกษาคนควา 19 วิธีเก็บและรวบรวมข้อมูล 21 การจัดกระทำกับข้อมูล 22
4	ผลของการศึกษาคนควา 23 ตอนที่ 1 หน่วยเสียงพยัญชนะ 24 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว 24 หน่วยเสียงพยัญชนะประสม 56 ตอนที่ 2 หน่วยเสียงสระ 66 หน่วยเสียงสระเดี่ยว 66 หน่วยเสียงสระประสม 98

ตอนที่ ๖ หน่วยเสียงวรรณยุกต์	115
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ –ระดับ	115
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ –ขึ้น	118
หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง –ระดับ	123
หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง –ขึ้น	127
หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง –ตก	131
หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง –ระดับ	135
หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง –ขึ้น	138
ตอนที่ ๗ ลักษณะโครงสร้างของพยางค์	142
พยางค์แบบ CV	142
พยางค์แบบ CVV	143
พยางค์แบบ CVG	148
พยางค์แบบ CVN	151
พยางค์แบบ CVS	153
พยางค์แบบ CVVS	156
พยางค์แบบ CVVN	158
ตอนที่ ๘ ความหมายของคำ	165
ภาษาตำบลเทพกษัตรีใช้คำที่มีรูปตรงกับภาษากลางและ	
ความหมายเดียวกัน	165
ภาษาตำบลเทพกษัตรีใช้คำอย่างหนึ่งภาษากลางใช้คำ	
อีกอย่างหนึ่งในความหมายเดียวกัน	166
ภาษาตำบลเทพกษัตรีและภาษากลางใช้คำตรงกัน	
แต่ภาษาตำบลเทพกษัตรีใช้ความหมายกว้างกว่า	186
คำที่มีใช้เฉพาะในภาษาตำบลเทพกษัตรี	189

๘
บทที่

๙
หน้า

5	สรุปผล อภิปราย เสนอแนะ	200
	สรุป	200
	อภิปรายผล	204
	ขอเสนอแนะ	206
	บรรณานุกรม	207
	ภาคผนวก	210

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี	24
2	แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะประสมในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี	56
3	แสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี	66
4	แสดงหน่วยเสียงสระประสมในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี	98
5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับหน่วยเสียงสระ	107
6.	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงสระกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย	113
7.	แผนผังแสดงลักษณะหน่วยเสียงวรรณยุกต์	141

บทนำ

มนุษย์คิดสร้างภาษาขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด หรือทำความเข้าใจกันระหว่างคนในกลุ่มชาติของตน ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ดังที่ วีระวัชร สารานุกรม (2516 : 1) กล่าวไว้ว่า

...ภาษามีบทบาทสำคัญที่แสดงถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งในทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ภาษาเป็นสิ่งสำคัญในการสืบ พุฒนาการวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและความเจริญในทางต่าง ๆ ของชนแต่ละกลุ่ม วิทยาการทั้งหลายที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ก็ควยอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดและรักษาไว้ ภาษาของชนทุกชาติย่อมมีบทบาทสำคัญเช่นนี้เหมือนกันทั้งสิ้น และภาษาของชนแต่ละชาติก็ย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตาม ระบบภาษาของแต่ละภาษา

การศึกษาคำภาษาเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นทั้งในด้านภาษาโดยตรงตลอดจนถึงการศึกษาสภาพสังคมและวัฒนธรรมควบคู่กัน แต่เนื่องจากภาษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ แรกทีเดียวชนชาติเดียวกันก็ย่อมใช้ภาษาอย่างเดียวกัน เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นจำเป็นต้องอพยพแยกย้ายกันไปอยู่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อแสวงหาที่ทำมาหากินให้สะดวกขึ้น สภาพภูมิประเทศ ทรัพยากรอากาศ และการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันออกไปนี้ย่อมมีผลทำให้ภาษาที่ใช้ในแต่ละท้องถิ่นผิดเพี้ยนหรือแตกต่างกันออกไป เกิดเป็น "ภาษาถิ่น" ต่าง ๆ ขึ้นมาจนมาก การศึกษาคำภาษาถิ่นจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังที่ วีระวัชร (2515 : 16) ได้กล่าวไว้ว่า "การศึกษาคำภาษาถิ่นเป็นการศึกษาวัฒนธรรมทางภาษาของชนในถิ่นนั้น ๆ ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ภาษาจึงเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ถ้าต้องการศึกษาเรื่องราวของมนุษย์หรือที่เรียกว่า มานุษยวิทยา ก็ควรศึกษาเรื่องภาษาคำควบคู่กัน"

ไว้ว่า

พระยาอนุมานราชธน (2492 : 26) ได้ให้ความคิดเห็นเรื่อง "ภาษาถิ่น"

.. หมายความว่าประเทศชาติย่อมมีภาษาประจำชาติของตนสำหรับสื่อสารคมนาคมทำความเข้าใจกันในพวกในชาติ และเป็นเครื่องหมายอย่างหนึ่งที่ทำให้รู้ได้ว่าใครเป็นพวกเดียวกันหรือชาติเดียวกัน ทั้งนี้เป็นคน แต่ภาษาของชาติใดมีพูดจำนวนมากและอยู่ห่างไกลกันติดต่อกันไม่สะดวก เสียจะความหมายของคำก็ผิดเพี้ยนกันไปมาก ภาษาที่มีลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ภาษาถิ่น (dialects)

กัญญ์ จิตธรรม (2517 : 3) ได้กล่าวถึงเรื่องเดียวกันนี้ไว้ว่า

เป็นธรรมดาของภาษาต้องผิดแปลกแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะคนไทยทั้งหมดมิได้รวมกันอยู่ในที่แห่งเดียวกัน ทางถิ่นต่างอยู่ ภูมิประเทศที่ต่างกัน การติดต่อกันย่อมทำให้คำเสียงพูดที่เคยใช้อยู่เดียวกันต้องแตกต่างกันออกไป คนไทยแต่ละถิ่นที่แยกกันอยู่นี้ เมื่ออยู่ใกล้กับชนชาติอื่นภาษาอื่น อิทธิพลของภาษานั้นก็จะปะปนเข้ามา ทำให้ภาษาเดิมซึ่งเคยเหมือนกันยิ่งแตกต่างกันออกไปอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเรื่อง เสียง คำ และความหมาย คือมีการกลายเสียง กลายความหมาย และสร้างคำขึ้นใหม่ ความสิ่งที่ไม่พบเห็นใหม่ นำภาษาอื่นเข้ามา ประสมบาง ภาษาที่เกิดขึ้นใหม่จึงเป็นภาษาของคนอีกกลุ่มหนึ่งในท้องถิ่นหนึ่ง ภาษาที่แยกออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ตามท้องถิ่นต่าง ๆ นี้ เรียกว่า ภาษาถิ่น (dialects)

ดังที่ได้อธิบายไว้เป็นความหมายอย่างกว้าง ๆ ส่วนความหมายเฉพาะเรื่องภาษาถิ่นนั้นได้มีผู้นิยามไว้ใกล้เคียงกัน เช่น

โนอา เว็บบสเตอร์ (Noah Webster, 1972 : 622) ได้ให้ความหมายไว้ว่า "ภาษาถิ่นหมายถึงภาษาที่มีสำเนียงแตกต่างไปจากภาษามาตรฐาน หรือภาษาที่ใช้กันอยู่ในกลุ่มชนเฉพาะกลุ่มซึ่งมีการออกเสียง วงศัพท์และไวยากรณ์แตกต่างไปจากภาษาของกลุ่มชนอื่น ๆ "

สารานุกรมบริตตานิกา (Encyclopædia Britannica Vol.7 p.356)

ได้ให้ความหมายไว้ว่า

ภาษาถิ่นเป็นรูปแบบเฉพาะของคำพูดในภาษาแต่ละถิ่นซึ่งจำแนกโดยบุคคล ชุมชนอาชีพ กลุ่มสังคมในชนบทหรือตำบล ตามความรู้สึกอย่างกว้างๆ หมายถึง ภาษาที่แตกสาขาจากภาษาแม่ เช่น ภาษาแอตทิก ไอโอเนียน กรีก และภาษาโรแมนซ์ ซึ่งแตกแขนงมาจากภาษาละติน อย่างไรก็ตามลักษณะที่สำคัญที่สุดของภาษาถิ่นหมายถึงภาษาที่แตกต่างไปจากภาษามาตรฐาน หรือภาษาที่ใช้กันอย่างเป็นทางการนั่นเอง

ภาษาถิ่นในประเทศไทยแบ่งอย่างคร่าว ๆ ได้เป็น 4 ถิ่น ดังนี้

1. ภาษาถิ่นเหนือ ใช้พูดกันในเขตจังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดตาก พินัยโลก สุโขทัย แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ ลำพูน ลำปาง เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน
2. ภาษาถิ่นอีสาน ใช้พูดกันในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ ชัยภูมิ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร อุตรดิตถ์ ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ มหาสารคาม ขอนแก่น กาฬสินธุ์ นครพนม สกลนคร เลย หนองคาย

3. ภาษากลาง ใช้พูดกันในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และเขตจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง ตราด จันทบุรี ฉะเชิงเทรา สิงห์บุรี สระบุรี อัญญา นนทบุรี ปทุมธานี อุทัยธานี อำเภองอก ชัยนาท นครสวรรค์ พิจิตร กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์

4. ภาษาถิ่นใต้ หรือ ภาษาปากใต้ ใช้พูดกันในเขตจังหวัดภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา กระบี่ ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สงขลา ยะลา สตูล ปัตตานี นราธิวาส

ภาษาถิ่นในแต่ละภาคยังแตกต่างกันไปอีกในเรื่องระบบเสียง ทั้งเสียงพยัญชนะ เสียงสระและโดยเฉพะอย่างยิ่งเสียงวรรณยุกต์ อย่างเช่นภาษาถิ่นภาคใต้ถ้าพิจารณากันในแง่สภาพภูมิศาสตร์จะพบว่าภาษาจังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา ภูเก็ต แตกต่างจากภาษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง และสงขลา นอกจากนี้

ภาษาในจังหวัดกังกลาวยังแตกต่างกับจากภาษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ซึ่งมีภาษาบลายูเข้ามาปะปนทำให้ภาษาเหล่านั้นแตกต่างไปจากภาษาในจังหวัดอื่น ๆ เป็นพิเศษ และถ้าจะพิจารณากันในแง่การประกอบอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมแล้วจะพบความแตกต่างของภาษาถิ่นที่ใช้อยู่ในสังคมต่าง ๆ อีกมากมาย

จังหวัดภูเก็ตมีสถานภูมิศาสตร์แตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศไทย เนื่องจากมีสภาพเป็นเกาะ ปี 3 อำเภอ คืออำเภอเมืองภูเก็ต อำเภอถลาง และอำเภอกระทุ มีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 115,000 คนเศษ โดยเฉพาะอำเภอถลางเคยเป็นเมืองที่มีความสำคัญมาก่อน สุนัย ราชภัฏทาร์ก (2517 : 63 - 68) ได้เขียนเรื่องเมืองถลางไว้ในหนังสือภูเก็ต สรุปได้ว่า อำเภอถลางเป็นเมืองเก่าที่มีชื่อปรากฏมาแต่โบราณ เป็นที่อยู่ของชาวพื้นเมืองซึ่งคงจะเป็นคนเชื้อชาติเดียวกันใช้ภาษาเดียวกันเดิมชาวพื้นเมืองเรียกเมืองถลางว่า เมืองละลาง หรือเมืองสะลาง แล้วเปลี่ยนตามสำเนียงไทยว่าเมืองสะหลาง เมืองถลาง และเมืองถลาง ตามลำดับ เมืองสะลางจะตั้งขึ้นเมื่อใด และเป็นเมืองขึ้นของใครมาก่อนไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่จะก่อตั้งขึ้นก่อน พ.ศ. 1700 เพราะปรากฏชื่อเมืองสะลางอยู่ในหนังสือของเจ้าชูกัญซึ่งเขียนเมื่อ พ.ศ. 1768 ว่าเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรศรีวิชัยเรียกว่าเมืองสิลัง (Si-lan) ครั้นสิ้นอาณาจักรศรีวิชัยแล้ว เมืองสะลางก็ไ้รวมเข้ากับอาณาจักรศรีธรรมนคร เมื่ออาณาจักรศรีธรรมนครไ้รวมเข้ากับอาณาจักรสุโขทัยในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแล้ว เมืองสะลางก็ไ้รวมเข้ากับอาณาจักรสุโขทัยด้วย และเรียกกันว่าเมืองถลางแต่นั้นมา ส่วนชื่อเกาะภูเก็ตได้ปรากฏขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2169 โดยพระเจ้าทรงธรรมไ้พระราชทานที่ดินให้พวกฮอลันดาสร้างสถานีเก็บสินค้าที่แถบปากน้ำเจ้าพระยา และให้ตั้งสาขาขึ้นที่เกาะภูเก็ตและนครศรีธรรมราชเพื่อรับซื้อแร่ดีบุก จึงเข้าใจว่าเป็นระยะนี้เองที่เกิดเมืองภูเก็ตขึ้นอีกเมืองหนึ่ง เมืองถลางเดิมก็ยังคงมีอยู่ ตัวเมืองสมัยนี้อาจย้ายมาตั้งที่กลางเกาะแล้ว ส่วนคานะวันตกและคานะวันขึ้นเป็นเขตแดนเมืองภูเก็ต เมืองถลางไ้เป็นหัวเมืองขึ้นฝ่ายกลาโหมมาจนถึงรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และได้ยกไปขึ้นกับกรมท่า

เมื่อ พ.ศ. 2205 และโดยกกลับมาขึ้นฝ่ายกลางตามเดิมในคอนันรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์อันเป็นสมัยที่พม่าโดยกบาศีเมืองชายทะเลตะวันตกแตกหมคองเหลือแต่เมืองกลางเมืองเดียวซึ่งมีวีรศรีสองท่านคือ ท้าวเทพกระษัตรีกับท้าวศรีสุนทร เป็นหัวหน้าพาชาวเมืองออกต่อสู้ป้องกันเมืองเอาไว้ได้ เมืองกลางจึงมีความสำคัญขึ้นในระยนั้นเป็นต้นมาจนถึงรัชกาลที่ 4 เมืองกลางก็ถูกลดฐานะลงเป็นเมืองขึ้นของเมืองภูเก็ต และมาในสมัยรัชกาลที่ 5 เมืองกลางก็ถูกยุบจนเป็นอำเภอเรียกว่า อำเภอกลาง ขึ้นอยู่กับเมืองภูเก็ตตั้งแต่ พ.ศ. 2442 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ที่ตั้งเมืองกลางสมัยท้าวเทพกระษัตรีนั้นตั้งอยู่ที่บ้านตะเคียน (ตำบลตะเคียน) แต่ในสมัยที่ถูกพม่าตีแตกและเผาเสียเมื่อ พ.ศ. 2352 ตั้งอยู่ที่ตำบลคอน ภายหลังย้ายไปตั้งอยู่ที่ตำบลท่าเรือ ครั้นยุบเมืองกลางลงเป็นอำเภอแล้วจึงย้ายกลับมาตั้งที่ว่าการอำเภอที่บ้านตะเคียนและกองอยู่ในที่นี้ตลอดมา ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2448 จึงได้รวมตำบลตะเคียนและตำบลคอนทั้งเป็นตำบลเทพกษัตรี

ดังได้กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่าตำบลเทพกษัตรี อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต เป็นศูนย์วัฒนธรรมที่เก่าแก่ของเมืองกลาง โดยมีและสิ่งสมวัฒนธรรมมาเป็นเวลายาวนาน และเนื่องจากว่าภาษาเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งจึงย่อมมีวิวัฒนาการที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมอื่นของตำบลเทพกษัตรีโดยส่วนรวมด้วย ภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต เป็นภาษาถิ่นที่รักษาลักษณะดั้งเดิมของภาษาไว้ได้เป็นอย่างดี จึงเป็นภาษาที่สำคัญควรที่จะศึกษาไว้เป็นหลักฐานทางภาษาศาสตร์ ก่อนที่จะเปลี่ยนไปตามความเจริญก้าวหน้าของสังคมต่อไป

การศึกษาภาษาถิ่นตามแนวภาษาศาสตร์ในประเทศไทยนั้นได้มีผู้ศึกษาค้นคว้ามาบ้างแล้ว เช่น ชอนกลิน พิเศษสกุลกิจ (2517 , 210 หน้า) ได้ศึกษาหน่วยเสียงภาษาอุบลราชธานี เชียงใหม่ และสงขลาเทียบกับภาษากลางๆ วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจูน (2513 , 205 หน้า) ได้ศึกษาระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นเพชรบูรณ์ (เฉพาะตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก) วิไลวรรณ คำวัช (2513, 274 หน้า) ได้ศึกษาระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช อรพิมพ์ บุญอาภา (2512, 159 หน้า) ได้ศึกษาหน่วยเสียงภาษาระยอง เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการศึกษาภาษาถิ่นในประเทศไทยนั้นยังไม่แพร่หลาย

เท่าที่ควร ผู้วิจัยเห็นด้วยกับคำกล่าวของ วิรุฬห์รัตน์ ไฉนงัน (2515 :16 – 20) ที่ว่า "การศึกษาภาษานั้นจำเป็นจะต้องศึกษาภาษาถิ่นที่ใช้อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย" ด้วย และคำกล่าวอีกตอนหนึ่งก็สรุปได้ว่า ส่วนมากเป็นการศึกษาเปรียบเทียบการกลายเสียงพยัญชนะ การกลายเสียงสระ การกลายเสียงวรรณยุกต์ และการกลายความหมายของคำในภาษา โดยยกเอารูปคำในภาษาถิ่นที่มีความหมายอย่างเดียวกันกับภาษากลางมาเปรียบเทียบกัน ต่อมาได้มีตำราศึกษาภาษาถิ่นโดยวิธีการทางภาษาศาสตร์ กล่าวคือมีการศึกษาเรื่องหน่วยเสียงที่ปรากฏใช้ในภาษาถิ่นแต่ละภาษา เพื่อจะรู้ว่าในภาษานั้น ๆ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะใดบ้าง แต่ละหน่วยเสียงมีวิธีการออกเสียงอย่างไร หน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงวรรณยุกต์มีหน่วยเสียงใดบ้าง เมื่อนำหน่วยเสียงต่าง ๆ มารวมกันเข้าแล้วก็จะสังเกตการปรากฏของหน่วยเสียงเหล่านั้นว่าจะปรากฏหน้าหน่วยเสียงประเภทใดบ้าง ปรากฏหลังหน่วยเสียงประเภทใดบ้าง ศึกษาเรื่องลักษณะโครงสร้างของพยางค์ในภาษาถิ่นนั้น ๆ ว่าประกอบด้วยหน่วยเสียงประเภทใด สามารถแยกโครงสร้างออกเป็นแบบใดได้บ้าง นอกจากนี้ก็มีการศึกษาเรื่องรูปคำที่มีปรากฏใช้ในภาษาโดยการนำเอารูปคำเหล่านั้นมาเปรียบเทียบกับภาษากลาง แล้วดูว่ามีความหมายเหมือนกันและต่างกันอย่างไรบ้าง การศึกษาภาษาถิ่นโดยนัยดังกล่าวนี้จะเป็นทางหนึ่งที่ช่วยขยายวงการศึกษาเรื่องภาษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อันจะเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาเปรียบเทียบภาษาถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดที่ใกล้เคียงกัน เพื่อจะดูความเหมือนและความแตกต่างในเรื่องระบบหน่วยเสียง ระบบโครงสร้างของภาษาตลอดจนเรื่องคำและความหมายของคำ หรือศึกษาไปจนกระทั่งถึงเรื่องสำนวนที่ปรากฏใช้ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น การศึกษาเรื่องสำนวนภาษาเหล่านี้จะเป็นการช่วยในการศึกษาเรื่องอื่น ๆ อีกหลายประการ เป็นต้นว่า ช่วยในการสันนิษฐานคำหรือสำนวนภาษาที่ปรากฏในภาษากลางหรือสำนวนภาษาที่ปรากฏในวรรณคดี เป็นต้น

ผู้วิจัยเห็นว่าภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะแตกต่างจากภาษาถิ่นอื่น ๆ จึงเห็นควรที่จะได้มีการศึกษาค้นคว้าเพื่อจะได้รู้ลักษณะเฉพาะ

ของภาษานี้ ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระบบหน่วยเสียง เป็นประการสำคัญ เพราะเห็นว่า เป็นระบบที่ควรรู้ก่อน และจะเป็นประโยชน์ในการนำไปเปรียบเทียบกับ ภาษากลางและภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาภาษาถิ่นตำบลเทพนักรีย์ อำเภอดงหลวง จังหวัดสุโขทัย ในเรื่องต่อไปนี้

1. ลักษณะและจำนวนหน่วยเสียง แบ่งเป็น
 - 1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ จะศึกษาเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1.1 ลักษณะและคุณสมบัติของเสียง
 - 1.1.2 ตำแหน่งของเสียงหรือฐานที่ทำให้เกิดเสียง
 - 1.2 หน่วยเสียงสระ จะศึกษาเรื่องต่อไปนี้
 - 1.2.1 ลักษณะของเสียง
 - 1.2.2 ตำแหน่งของเสียง
 - 1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์
2. การปรากฏของหน่วยเสียงในแต่ละพยางค์
3. ลักษณะโครงสร้างของพยางค์
4. ความหมายของคำ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ช่วยให้ความรู้เรื่องระบบเสียงของภาษาถิ่นตำบลเทพนักรีย์ในเรื่องต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้ในความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. เป็นประโยชน์ในการศึกษาเรื่องการกลายเสียงและการกลายความหมายของคำในภาษาถิ่นตำบลเทพนักรีย์เมื่อเทียบกับภาษากลาง
3. เป็นประโยชน์ในการศึกษาวัฒนธรรมทางภาษาของกลุ่มชนในตำบลเทพนักรีย์
4. เป็นการวางแนวทางสำหรับการค้นคว้าทางภาษาศาสตร์เกี่ยวกับการศึกษาภาษาถิ่นในท้องถิ่นอื่น ๆ ต่อไป

5. ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะนำไปใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาถิ่นอื่น ๆ

6. เป็นประโยชน์ในการสอน กล่าวคือให้ครูสอนและผู้เรียนรู้จักพิจารณาเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างภาษาถิ่นกับภาษากลาง ซึ่งจะ เป็นผลดีก่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะศึกษาเน้นหนักในเรื่องระบบหน่วยเสียง (Phonology) ของภาษาถิ่นที่ใช้พูดกันอยู่ในปัจจุบันที่ตำบลเทพกษัตรี อำเภอดงช้าง จังหวัดภูเก็ต ส่วนการศึกษาเรื่องความหมายของคำจะอธิบายเฉพาะคำที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาระบบหน่วยเสียงเท่านั้น

ในการศึกษาคำข้อมูลนั้นได้ศึกษาจากผู้ให้ปากคำ (Informant) จำนวน 3 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 2 คน (อายุระหว่าง 47 - 53 ปี) ทั้งสามคนนี้มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลเทพกษัตรีตั้งแต่แรกเกิด มีอวัยวะในการออกเสียงครบถ้วน และพูดภาษาถิ่นเป็นประจำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี หมายถึงภาษาไทยปัจจุบันที่ใช้พูดกันในตำบลเทพกษัตรี อำเภอดงช้าง จังหวัดภูเก็ต

2. ระบบหน่วยเสียง หมายถึงการศึกษาเรื่องระบบเสียงประเภทต่าง ๆ ซึ่งจะได้ศึกษาเรื่องฐานที่เกิดเสียง วิธีออกเสียง และคุณสมบัติของเสียงรวมทั้งหน้าที่ของหน่วยเสียงเหล่านั้น

3. หน่วยเสียง (Phoneme) หมายถึงเสียงย่อยที่สุดแต่เป็นเสียงสำคัญที่ช่วยแยกความหมายของคำในภาษา หน่วยเสียงใดที่มีปัญหาคงต้องใช้เทียบเสียง และพิจารณาว่าเสียงนั้น ๆ เป็นหน่วยเสียงเดียวกันหรือไม่ โดยอาศัยเกณฑ์พิจารณาที่สำคัญ 2 ประการ

คือ (1) หน่วยเสียงนั้นจะต้องมีความคล้ายกันทางสัทศาสตร์ และ (2) หน่วยเสียงนั้นจะต้องแสดงลักษณะที่เด่นชัดเกี่ยวกับการปรากฏของเสียงในแต่ละพยางค์ซึ่งสามารถสังเกตได้อย่างชัดเจน (Gleason 1961 : 261)

4. หน่วยเสียงย่อย (Allophone) หมายถึงเสียงที่มีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยเสียงที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมทางภาษาศาสตร์ที่แตกต่างกันออกไป (วีระวัชร สาร วจิตต์ 2516 : 5)

5. ฐานกรณ (Points of Articulation) หมายถึงอวัยวะต่าง ๆ ที่ใช้ในการออกเสียง แบ่งเป็นฐานกรณข้างกับฐานกรณบน

6. ตำแหน่งของเสียง หมายถึงตำแหน่งที่ลมออกจากปอดมาพร้อมกันอยู่เพื่อที่จะผ่านออกไปเมื่อฐานกรณบนและฐานกรณล่างเปิด หรือเป็นจุดที่ลมกระหน่ำมากที่สุด (อุดม วโรตม์ลิขิตต์ 2513 : 30)

7. พยางค์ (Syllable) หมายถึงเสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ จะมีความหมายหรือไม่มีความหมาย

8. คำ หมายถึงเสียงที่เปล่งออกมาแล้วมีความหมาย อาจจะมีพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ก็ได้

9. ผู้ให้ปากคำ (Informant) หมายถึงชาวตำบลเทพนทรีย์ที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่เป็นสื่อในการถ่ายทอดคำข้อมูลภาษาไทยกลางเป็นภาษาถิ่นตำบลเทพนทรีย์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธน (2499 : 25 - 26) ได้กล่าวถึงเรื่อง ภาษาถิ่นไว้ในหนังสือนิรุกติศาสตร์ ภาค 1 ในหัวข้อภาษาและรูปคำของภาษาว่า กลุ่มชนที่อยู่รวมกันเป็นประเทศชาติ จะต้องมีการปฏิบัติสำหรับสื่อสาร ทำความเข้าใจระหว่างกันและกัน แต่ภาษาของชาติใดมีผู้พูดเป็นจำนวนมากและอยู่ต่างถิ่นติดต่อกันไม่สะดวกก็จะทำให้เสียงและความหมายของคำในภาษานั้นผิดเพี้ยนกันไปเป็นอันมาก ภาษาที่มีลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่าภาษาถิ่นนั่นเอง ส่วนในเรื่องความหมายนั้นคำพูดในภาษาจะมีความหมายแน่นอนก็เฉพาะในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เพราะถ้าระยะเวลาและสถานที่แตกต่างกันความหมายของคำก็อาจผิดเพี้ยนหรือกลายไปได้ จะเห็นว่าภาษาเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ตอนแรกเมื่อคนเรายังอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก็ยังพูดภาษาเหมือนกันอยู่ต่อมาเมื่อบ้านเมืองขยายออกไปคนต่างก็แยกย้ายกันอยู่ คนที่อยู่ห่างออกไปไม่ใกล้ชิดก็ถกกันภาษาที่พูดก็ย่อมแตกต่างกันออกไป เพราะว่าภาษาที่พูดในถิ่นหนึ่งเปลี่ยนแปลงในทางหนึ่ง ส่วนในถิ่นที่อยู่ห่างออกไปก็เปลี่ยนแปลงในอีกทางหนึ่ง ถ้าหากเวลาไม่นานภาษาก็อาจจะไม่แตกต่างกันมาก แต่เมื่อเวลาผ่านไปนานเข้าความแตกต่างก็จะมีมากขึ้นทุกที ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงมีภาษาถิ่นต่าง ๆ มากมาย

ภิญโญ จิตต์ธรรม (2517; 17-18) ได้เขียนหนังสือเรื่อง ภาษาถิ่น ศศิขารบ้านอันคับ 6 กล่าวถึงหลักในการศึกษาภาษาถิ่นโดยแสดงให้เห็นความแตกต่างของภาษาถิ่นในแง่ภาษาศาสตร์ กล่าวถึงความสำคัญของภาษาถิ่น การเปรียบเทียบภาษาถิ่นในประเทศไทยทุกภาค ภาษาถิ่นที่มีอยู่ในวรรณคดี ตลอดจนภาษาถิ่นของชาวไทยที่อยู่นอกประเทศไทย รวมทั้งเปรียบเทียบคำของชาวเกาะบอร์เนียว ฟิลิปปินส์ ฯลฯ ที่คล้ายคลึงกับภาษาไทย

วิรุฬห์รักษ์ โฉนจูน (2515 : 16 - 28) ได้เขียนเรื่อง "การศึกษาภาษากับภาษาถิ่น" ลงพิมพ์ในหนังสือสาส์นและศิลปแห่งอักษร หนังสือชุดภาษาและวรรณกรรมไทย

ชุมนุมวิชาการนิสิตอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องศึกษาภาษาถิ่นที่ใช้อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย แนวทางการศึกษาภาษาถิ่น ประโยชน์การศึกษาภาษาถิ่น พร้อมทั้งได้เสนองานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าภาษาถิ่นต่าง ๆ บางเรื่อง ในตอนสุดท้ายได้ชักชวนผู้อ่านให้ร่วมกันศึกษาค้นคว้าภาษาถิ่นให้กว้างขวางและแพร่หลายยิ่งขึ้น

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2514 : 16 - 17) ได้เขียนเรื่อง "การใช้ประโยชน์จากภาษาถิ่นในการสอน" โดยให้ความคิดเห็นว่าปัญหาสำคัญของโรงเรียนท้องถิ่นประการหนึ่งคือ นักเรียนใช้ภาษากลางไม่ถูกต้องเนื่องจากความเคยชินกับภาษาที่ตนถนัดและที่ปฏิบัติกันคือห้ามนักเรียนพูดภาษาถิ่นในเวลาเรียนหรือเวลาพักกับครู ถึงกระนั้นก็ยังมิช่วยให้นักเรียนใช้ภาษากลางได้ถูกต้องเท่าที่ควร นักเรียนยังคงใช้ภาษาถิ่นทั้งในเวลาพูดและเวลาเขียน และ ประพนธ์ เรืองณรงค์ ได้ขอเสนอแนะว่า ควรนำภาษาถิ่นไปใช้ประกอบการสอนด้วยโดยให้นักเรียนรู้จักพิจารณาเปรียบเทียบภาษาถิ่นกับภาษากลางจะเป็นผลให้นักเรียนใช้ภาษาถิ่นของตนและภาษากลางได้ถูกต้องขึ้น

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2517: 21-240) ได้จัดพิมพ์เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 137 เรื่อง หน่วยเสียงภาษาอุบลราชธานี เชียงใหม่ และสงขลา เทียบกับภาษากรุงเทพฯ ผลงานวิจัยของ ชอนกลิน พิเศษสกลกิจ สรุปผลได้ดังนี้

1. หน่วยเสียงพยัญชนะ

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษากรุงเทพฯ มี 21 หน่วยเสียง คือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, f, s, h, m, n, ŋ, l, r, w/ และ /y/

1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาอุบลราชธานี มี 20 หน่วยเสียง ขาดหน่วยเสียงพยัญชนะที่มีในภาษากรุงเทพฯ 2 หน่วยเสียง คือ /ch/ และ /r/ และในภาษาอุบลราชธานีมีหน่วยเสียงพยัญชนะที่ภาษากรุงเทพฯ ขาดไป 1 หน่วยเสียงคือ /ก/

1.3 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาเชียงใหม่ มี 20 หน่วยเสียง ขาดหน่วยเสียงพยัญชนะที่มีในภาษากรุงเทพฯ 2 หน่วยเสียงคือ /ch/ และ /r/ และในภาษาเชียงใหม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะที่ภาษากรุงเทพฯ ขาดไป 1 หน่วยเสียงคือ /ก/

1.4 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาสงขลา มี 20 หน่วยเสียง หากหน่วยเสียงพยัญชนะที่มีในภาษารุงเทพฯ 2 หน่วยเสียงคือ /ก/ และ /ร/ และในภาษาสงขลา มีหน่วยเสียงพยัญชนะที่ภาษารุงเทพฯ หากไป 1 หน่วยเสียงคือ /ฮ/

2. หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระของทั้งสี่ภาษามีตรงกัน คือ

2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระเดี่ยวเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง สระเดี่ยวเสียงยาว 9 หน่วยเสียง

2.2 หน่วยเสียงสระประสมมี 3 หน่วยเสียง เป็นสระประสมเสียงยาว (สระประสมในภาษารุงเทพฯ มีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาว แต่โดยข้อเท็จจริงสระเสียงสั้นไม่ค่อยมีที่ใดในภาษา)

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์

3.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษารุงเทพฯ มี 5 หน่วยเสียง คือ เสียงวรรณยุกต์สามัญ, เสียงวรรณยุกต์เอก, เสียงวรรณยุกต์โท, เสียงวรรณยุกต์ตรี และเสียงวรรณยุกต์จัตวา

3.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาฉลุง มี 6 หน่วยเสียง คือ เสียงวรรณยุกต์สามัญ, เสียงวรรณยุกต์เอก, เสียงวรรณยุกต์โท, เสียงวรรณยุกต์ตรี, เสียงวรรณยุกต์ตรีเพี้ยน และเสียงวรรณยุกต์จัตวา

3.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาเข่งใหม่มี 6 หน่วยเสียง คือ เสียงวรรณยุกต์สามัญ, เสียงวรรณยุกต์เอก, เสียงวรรณยุกต์โท, เสียงวรรณยุกต์ตรี, เสียงวรรณยุกต์ตรีเพี้ยน และเสียงวรรณยุกต์จัตวา

3.4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาสงขลา มี 7 หน่วยเสียง คือ เสียงวรรณยุกต์สามัญ, เสียงวรรณยุกต์สามัญเพี้ยน, เสียงวรรณยุกต์เอก, เสียงวรรณยุกต์เอกเพี้ยน, เสียงวรรณยุกต์ตรีเพี้ยน, เสียงวรรณยุกต์ตรีมีหางเสียงจัตวา และเสียงวรรณยุกต์จัตวา

ส่วนงานวิจัยอื่น ๆ เกี่ยวกับภาษาถิ่นภาคใต้ ได้มีผู้ศึกษาไว้บ้างแล้วทั้งที่เป็นชาวต่างประเทศและชาวไทย โภ เรียงตามลำดับระยะเวลาของการค้นคว้าดังนี้

รอย แอนดรู มิลเลอร์* (Roy Andrew Miller 1956 : 250 - 258)
ได้ศึกษาเรื่องระบบเสียงของภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช สรุปได้ดังนี้

1. หน่วยเสียงพยัญชนะมี 2 ประเภท จำนวน 32 หน่วย คือ
 - 1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวมี 22 หน่วย แบ่งเป็น 3 ประเภทย่อย คือ
 - 1.1.1 ที่ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น มี 13 หน่วย คือ
/p, ph, t, th, k, kh, c, ch, f, s, h, l/ และ /r/
 - 1.1.2 ที่ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะท้าย มีหน่วยเดียวคือ ฮ
 - 1.1.3 ที่ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายมี 8 หน่วย คือ /b, d, ʔ, m, n, ŋ, ʌ/ และ /j/
 - 1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะประสม ซึ่งจะปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น มี 10 หน่วย คือ /pl, pr, phl, phr, kl, kr, kw, khl, khr/ และ /khw/
2. หน่วยเสียงสระ มี 2 ประเภท จำนวน 21 หน่วย คือ
 - 2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยวมี 18 หน่วย แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ
 - 2.1.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น มี 9 หน่วย คือ /ɪ, e, æ, y, ɔ, a, u, o/ และ /ɔ/
 - 2.1.2 หน่วยเสียงสระเดี่ยวยาว มี 9 หน่วย คือ /ɪɪ, ee, ɔɔ, yy, ɔɔ, aa, uu, oo/ และ /vv/
 - 2.2 หน่วยเสียงสระประสม มี 3 หน่วย คือ /ɪa, ya/ และ /ua/
3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ จัดเป็น 2 ประเภท คือ
 - 3.1 ประเภทหน่วยเสียงวรรณยุกต์ลงระดับ มี 3 หน่วย คือ หน่วยเสียงต่ำ - ระดับ, หน่วยเสียงกลาง - ระดับ และหน่วยเสียงสูง - ระดับ
 - 3.2 ประเภทหน่วยเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ มี 4 หน่วย คือ หน่วยเสียงต่ำ - ตก, หน่วยเสียงต่ำ - กลาง - ตก, หน่วยเสียงต่ำ - ขึ้น และหน่วยเสียง-

* อ้างจาก วิไลวรรณ คำรักษ์, ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช,

สูง - ตก

วิจิณณ์ ฉันทะวิบูลย์ (2499: ๒๑2๐, 4๓) ได้ศึกษาเรื่อง ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา สรุปได้ว่า เสียงวรรณยุกต์ในภาษาสงขลา มี 7 หน่วยเสียง คือ เสียงสามัญ, เสียงสามัญเพี้ยน, เสียงเอก, เสียงเอกเพี้ยน, เสียงตรี, เสียงตรีเพี้ยน และเสียงจัตวา เสียงวรรณยุกต์เหล่านี้เป็นเสียงที่ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ในภาษากรุงเทพฯ 4 หน่วยเสียง คือ เสียงสามัญ, เสียงเอก, เสียงตรี และเสียงจัตวา ส่วนอีก 3 หน่วยเสียง เป็นเสียงที่คล้ายกับเสียงสามัญเสียงหนึ่ง เป็นเสียงที่คล้ายกับเสียงเอกเสียงหนึ่ง และเป็นเสียงที่คล้ายกับเสียงตรีเสียงหนึ่ง ส่วนเสียงสระในภาษาสงขลาปรากฏว่ามีทั้งที่ใช้ต่างกันและเหมือนกันกับเสียงสระในภาษากรุงเทพฯ เสียงสระเดียวกันแต่แตกต่างกันส่วนมากจะต่างกันระหว่างสระที่เกิดจากฐานที่ใกล้เคียงกัน ส่วนสระประสมมีแตกต่างกันบ้างคือสระประสมในภาษากรุงเทพฯ เป็นสระเดี่ยวในภาษาสงขลา "จะสระประสมเป็นสระประสมกนละเสียง ส่วนเสียงพยัญชนะที่แตกต่างกัน คือ เสียงพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรเดี่ยว อักษรควบกล้ำ กับเสียงพยัญชนะที่เป็นตัวสะกด และเรื่องความหมายของคำที่ใช้ต่างกันคือ คำว่าเดียวกันภาษาสงขลาใช้ในความหมายที่กว้างกว่าภาษากรุงเทพฯ หรือว่าคนละคำใช้ในความหมายเดียวกันก็มี

แมรี ฮาร์. ฮาส* (Mary R. Haas 1958 : 822) ได้ศึกษาเปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นในภาคกลาง ๆ โดยศึกษาหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นเชียงใหม่ ภาษาถิ่นร้อยเอ็ด ภาษากรุงเทพฯ และภาษาถิ่นนครราชสีมา ได้กล่าวถึงเรื่องหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นนครราชสีมาไว้ว่า มี 7 หน่วย คือ

1. หน่วยเสียงสูง - ตก
2. หน่วยเสียงสูง
3. หน่วยเสียงกลาง - ระดับ

* อ้างจาก วิไลวรรณ คำรัมย์, ระบบหน่วยเสียงภาษาในถิ่นนครราชสีมา

4. หน่วยเสียงกลาง
5. หน่วยเสียงกลาง – ตก
6. หน่วยเสียงขึ้น
7. หน่วยเสียงต่ำ

วิไลวรรณ คำวัณ (2513: 44274) ได้ศึกษาระบบหน่วยเสียงในภาษาดีน นครศรีธรรมราช สรุปได้ว่า หน่วยเสียงในภาษานครศรีธรรมราช มีอยู่ 3 ประเภท คือ

1. หน่วยเสียงพยัญชนะ จำนวน 35 หน่วย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว มี 22 หน่วย คือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, f, s, h, m, n, ŋ, l, r, w/ และ /j/ หน่วยเสียงเหล่านี้ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นได้ทุกหน่วย แต่จะปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายได้เพียง 9 หน่วย คือ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w/ และ /j/

1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะประสม มี 13 หน่วย คือ /pl, pr, phl, phr, tr, kl, kr, kw, khl, khr, khw, ml/ และ /mr/

2. หน่วยเสียงสระ จำนวน 21 หน่วย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว มี 18 หน่วย คือ /i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, ʌ, ʌ:, ɔ, ɔ:, ɔ, ɔ:/ และ /ɜ:/

2.2 หน่วยเสียงสระประสม มี 3 หน่วย 6 เสียง คือ /iə, i:ə, ʌə, ʌ:d, uə/ และ /u:ə/

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ มี 7 หน่วยเสียง คือ หน่วยเสียงสูง – ขึ้น – ตก, หน่วยเสียงสูง – ระดับ, หน่วยเสียงกลาง – ขึ้น, หน่วยเสียงกลาง – ระดับ, หน่วยเสียงต่ำ – ตก, หน่วยเสียงต่ำ – ขึ้น และหน่วยเสียงต่ำ – ระดับ

งานวิจัยนี้ยังได้ศึกษาโครงสร้างของเสียงซึ่งแบ่งออกเป็นแบบต่าง ๆ และศึกษาความหมายของคำเปรียบเทียบกับภาษารุงเทพฯ ปรากฏว่ามีทั้งที่ใช้ในความหมายเดียวกันและในความหมายที่ต่างกัน

ส่วนภาษาถิ่นภูเก็ตนั้น โซเรน อีเกอร์ด (Søren Egerod 1972 : 50 - 51) ได้ศึกษาเรื่องหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นภูเก็ตและเกาะสมุย (The Tones of Phuket and Ko Samui) สรุปได้ว่าภาษาถิ่นภูเก็ตและเกาะสมุยมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 8 หน่วย คือ หน่วยเสียงต่ำ - ตก, หน่วยเสียงต่ำ - รั้ง, หน่วยเสียงต่ำ - ขึ้น, หน่วยเสียงกลาง - รั้ง, หน่วยเสียงกลาง - ขึ้น, หน่วยเสียงกลาง - ขึ้น - ตก, หน่วยเสียงสูง - รั้ง และหน่วยเสียงสูง - ตก

เอกสารและงานวิจัยดังกล่าวมานี้ iewว่าเป็นการเพียงพอสำหรับเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเรื่องระบบหน่วยเสียงภาษาถิ่นตำบลเทพนทรีย์ อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต ในครั้งนี้

สมมติฐานในการค้นคว้า

ระบบหน่วยเสียงภาษาถิ่นตำบลเทพนทรีย์ อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต น่าจะมีลักษณะดังนี้

1. ลักษณะและจำนวนหน่วยเสียง

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว

1.1.1 เสียงพยัญชนะควบ จะมีลักษณะเป็นเสียงระเบิด เสียงเสียดแทรก เสียงกึ่ง-เสียดสี เสียงนาสิก เสียงข้างลิ้น เสียงลิ้นกระดก และเสียงอรรษสระ

1.1.2 เสียงพยัญชนะควบ จะมีทั้งเสียงก้อง เสียงไม่ก้อง เสียงหนัก และเสียงเบา

1.1.3 จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวควบ จะมีไม่เกิน 22 หน่วย

1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะประสม

1.2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะประสม ควบ จะมีไม่เกิน 13 หน่วย

1.2.2 หน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นตัวร่วมในหน่วยเสียงพยัญชนะประสม

มี 3 หน่วย

1.3 หน่วยเสียงสระ

1.3.1 เสียงสระทุกเสียงเป็นเสียงก้อง มีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาว

1.3.2 เสียงสระกวรรณจะมีทั้งหน่วยเสียงสระเดี่ยวและหน่วยเสียง

สระประสม

2. การปรากฏของเสียงในแต่ละพยางค์ กวรรณจะมีลักษณะดังนี้

2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวจะปรากฏเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

2.2 หน่วยเสียงพยัญชนะประสมจะปรากฏเฉพาะในตำแหน่งหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเท่านั้น

2.3 หน่วยเสียงสระจะปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

3. ลักษณะของพยางค์น่าจะมีโครงสร้างประเภท CV, CVV, CVG, CVN, CVS, CVVN และ CVVS

4. ความหมายของคำเมื่อเทียบกับภาษารุงเทพฯ แล้วน่าจะมีทั้งคำที่ความหมายตรงกันและต่างกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการศึกษาาระบบหน่วยเสียงภาษาถิ่นคำบจเทพกษัตรีย์ อำเภอดกลาง จังหวัดภูเก็ต ครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะภาษาพูดเท่านั้น มิใช่ภาษาลายลักษณ์หรือภาษาเขียน

2. ผู้ให้ปากคำจำนวนหนึ่งที่ผู้วิจัยใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดข้อมูลทางภาษานั้น ถือว่าเป็นตัวแทนของชาวคำบจเทพกษัตรีย์ อำเภอดกลาง จังหวัดภูเก็ต

วิธีการดำเนินการค้นคว้า

การดำเนินการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องระบบหน่วยเสียงภาษาถิ่นตำบลเทพนทรีย์ อำเภอดดาง จังหวัดภูเก็ต โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเมืองดดาง เพื่อให้รู้ประวัติความเป็นมา สภาพความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ และหาความรู้เรื่องคำที่ใช้ในภาษาถิ่นของคนในตำบลเทพนทรีย์ และตำบลอื่น ๆ ในอำเภอดดาง จังหวัดภูเก็ต ทั้งนี้โดยการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ และการสัมภาษณ์จากบุคคลากร

2. ติดต่อกับบุคคลากรฝ่ายต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือและให้ช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในทางภาษาศาสตร์หรือการเลือกผู้ให้ปากคำ ผู้วิจัยได้อาศัยหลักเกณฑ์บางประการของ วีระวัชร สวรรูปจิตต์ (2516 : 8 - 9) และของ วิลเลียม เจ. ซัมมาริน (William J. Samarin 1967 : 30 - 40) คือพิจารณาผู้ให้ปากคำที่มีอายุประมาณ 30 ปีขึ้นไป เพื่อให้ได้เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางภาษามากพอสมควร เลือกผู้ให้ปากคำทั้งที่เป็นผู้หญิงและผู้ชาย เพื่อให้ได้เทียบได้ว่า เสียงที่ได้ฟังจากชายและหญิงจะมีความแตกต่างกันในส่วนเล็ก ๆ น้อย ๆ บางหรือไม่ นอกจากนี้ยังคำนึงในเรื่องคุณสมบัติต่าง ๆ พอสรุปได้คือ

- สามารถพูดภาษาที่จะศึกษาได้เป็นอย่างดี
- มีความรับผิดชอบสูง
- ไม่เป็นเด็กหรือคนสูงอายุเกินไป

- เป็นคนคล่องแคล่ว เสียสละ
- มีความรอบคอบ
- มีความจำดี
- มีสุขภาพดี
- มีความสามารถในการออกเสียงกรณยาน

ส่วนจำนวนผู้ให้ปากคำในปีเกณฑ์กำหนดคนแน่นอน ในการศึกษาครั้งนี้ เลือกผู้ให้ปากคำจำนวน 3 คน เป็นชาย 1 คน เป็นหญิง 2 คน ทั้งสามคนนี้เป็นผู้ที่มิถุนาลำเนาอยู่ในตำบลเทพนักรีย์ อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต และพูดภาษาถิ่นนี้ในชีวิตประจำวัน

ผู้ให้ปากคำ 3 คน ดังกล่าว คือ

1. นายเลียม ชนะศึก อายุ 47 ปี อยู่บ้านเลขที่ 139 หมู่ที่ 3 ตำบลเทพนักรีย์ อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต มีความรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อาชีพแพทย์แผนโบราณประจำตำบล และทำสวน สนใจเรื่องภาษาไทยมาก มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องคติชาวบ้านได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีความรู้ในเรื่องโหราศาสตร์อีกด้วย

2. นางสาว ทองทิพย์ อายุ 53 ปี อยู่บ้านเลขที่ 140 หมู่ที่ 3 ตำบลเทพนักรีย์ อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต มีความรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อาชีพทำสวน เป็นผู้สนใจภาษาไทยพอสมควร

3. นางสาวสมิทร ทองนาก อายุ 50 ปี อยู่บ้านเลขที่ 109 หมู่ที่ 3 ตำบลเทพนักรีย์ อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต มีความรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อาชีพทำสวน สนใจภาษาไทยและสามารถร้องเพลงไทยเดิมได้

ผู้ให้ปากคำทั้งสามคนนี้มีภาระในการออกเสียงกรณยาน ตั้งใจจริงและออกเสียงได้ชัดเจน

เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

1. คำภาษาไทยกลาง (ภาษารุงเพา) ซึ่งใช้เป็นข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ระบบหน่วยเสียงภาษาถิ่นตำบลเทพนักรีย์ คำเหล่านี้ผู้วิจัยได้มาด้วยการเลือกจากคำใน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2493 โดยพิจารณาเลือกทำให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ วิลเลียม เจ. ซัมมาริน (William J. Samarin 1967 : 47) และวีระวัชร ศำราญจิตต์ (2516 : 9) ซึ่งมีหัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

- 1.1 คำเรียกชื่อส่วนต่าง ๆ ในร่างกายคน สัตว์ และพืช
- 1.2 คำเรียกเครื่องมือและสรรพนาม
- 1.3 เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ
- 1.4 เครื่องมือเครื่องใช้ และชื่อสิ่งของทั่วไป
- 1.5 ชื่อพืชและสัตว์
- 1.6 ชื่อสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ
- 1.7 การนับเวลา
- 1.8 จำนวนนับ
- 1.9 ชื่ออาหารและเครื่องดื่ม
- 1.10 ชื่อโรคและอาการผิดปกติในร่างกาย
- 1.11 คำกริยา
- 1.12 คำขยาย
- 1.13 คำบุพบท
- 1.14 คำลักษณนาม
- 1.15 คำที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ศาสนา "อะพินิกรรมต่าง ๆ
- 1.16 เบ็ดเตล็ด

2. สัญลักษณ์แทนเสียง (Phonetic Symbols) สำหรับใช้จดบันทึกตามเสียงที่ได้ยินจากผู้ให้ปากคำ สัญลักษณ์แทนเสียงเหล่านี้ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากหนังสือของ แมรี ฮาร์. ฮาส (Mary R. Haas 1965, 589 หน้า)

สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงพยัญชนะ ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีดังนี้

p ph b t th d k kh ?

c ch

f s h

m n ñ ñ

l

r

w y

สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงสระ มีดังนี้

a, i: ɛ, ɛ: u, u:

e, e: ə, ə: o, o:

ɛ, ɛ: a, a: ɔ, ɔ:

เครื่องหมาย / / ใช้แทนหน่วยเสียงสำคัญ

3. เครื่องบันทึกเสียงแบบใช้แถบบันทึกเสียงชนิดตลับ (Cassette)

วิธีเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีสัมภาษณ์จากผู้ให้ปากคำ โดยดำเนินการดังนี้

1. นำภาษาไทยกลางที่ใช้เป็นข้อมูลซึ่งได้เตรียมไว้แล้วไปตามผู้ให้ปากคำ เพื่อให้บอกคำที่ใช้ในภาษาถิ่นตำบลเทพนทรีย์ อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต ที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกับภาษาไทยกลางที่ใช้นั้น และให้ออกเสียงอย่างภาษาถิ่นตำบลเทพนทรีย์ แล้วบันทึกเสียงไว้เป็นหลักฐานสำหรับสอบทานข้อมูลต่อไป

2. จัดทำคำพจนานุกรมภาษาถิ่นนี้โดยใช้สัญลักษณ์แทนเสียง

3. ขอบถามผู้ให้ปากคำเรื่องคำในหมวดต่าง ๆ ที่นอกเหนือไปจากคำข้อมูลภาษากลางที่ให้แล้ว และรวบรวมไว้ โดยบันทึกเสียงและวบันทึกด้วยสัญลักษณ์แทนเสียง

ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกเก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2518 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2518 ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2519 เป็นครั้งที่สอง และในเดือนมกราคม พ.ศ. 2519 เป็นครั้งที่สาม ระหว่างเวลานั้นก็ได้สอบ

หาคข้อมูลและจัดกระทำกับข้อมูลไปเลย หลังจากนั้นก็ให้นำข้อมูลที่ส่งสับไปสัมภาษณ์และบันทึกอีกครั้งหนึ่งในตอนเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519

การจัดกระทำกับข้อมูล

1. นำข้อมูลภาษาถิ่นที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และจาระในหาหน่วยเสียง โดยดูจากการปรากฏของเสียงในตำแหน่งต่าง ๆ ของคำ เสียงที่จะพิจารณาว่าเป็นหน่วยเสียงเดียวกันได้ ต้องมีความคล้ายกันทางสัทศาสตร์ คือมีฐานที่เกิดที่เดียวกัน มีลักษณะการออกเสียงและคุณสมบัติของเสียงอย่างเดียวกัน
2. ทำตารางแสดงลักษณะของเสียง (Phonetic chart)
 - 2.1 ตารางแสดงลักษณะหน่วยเสียงพยัญชนะ
 - 2.2 ตารางแสดงลักษณะหน่วยเสียงสระ
 - 2.3 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระ
3. วิเคราะห์หาการปรากฏของเสียงในแต่ละพยางค์ เพื่อรูปแบบของพยางค์
4. สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของคำ

บทที่ 4

ผลของการศึกษาค้นคว้า

จากการจัดกระทำกับข้อมูล ได้ผลของการศึกษาค้นคว้าเรื่องระบบหน่วยเสียงภาษาถิ่นคำบลเทพกษัตรีย์ อำเภอดงหลวง จังหวัดสุโขทัย ซึ่งจะได้นำมากล่าวเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 หน่วยเสียงพยัญชนะ แบ่งเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเกี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะประสม

ตอนที่ 2 หน่วยเสียงสระ แบ่งเป็นหน่วยเสียงสระเกี่ยวกับหน่วยเสียงสระประสม

ตอนที่ 3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ตอนที่ 4 ลักษณะโครงสร้างของพยางค์

ตอนที่ 5 ความหมายของคำ

ตอนที่ 1 หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว

ตาราง 1 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี

ลักษณะ ของเสียง	ฐานที่เกิด เสียง คุณสมบัติ ของเสียง	ริมฝีปาก ทั้งสอง	ริมฝีปาก กลาง กับ ฟันบน	ปลายลิ้น กับโคนฟัน หรือ ปุ่มเหงือก	ลิ้นส่วนกลาง กับ เพดานแข็ง	ลิ้นส่วน หลังกับ เพดานอ่อน	ช่องระหว่าง เส้นเสียง (กอหอย)
เสียงระเบิด	ไม่ก้อง เบา ไม่ก้องหนัก ก้อง	p-(-p) ph- b-		t-(-t) th- d-		k-(-k) kh-	ก (-ก)
ครึ่งเสียงคด	ไม่ก้อง เบา ไม่ก้องหนัก				c- ch-		
เสียงเสียดแทรก	ไม่ก้อง		f-	s-			h-
เสียงนาสิก	ก้อง	m-(-m)		n-(-n)	ญ-	ญ-(-ญ)	
เสียงข้างลิ้น	ก้อง			l-			
เสียงลิ้นกระดก	ก้อง			ʀ-			
เสียงกึ่งสระ	ก้อง	w-(-w)			y-(-y)	(w)	

หมายเหตุ สัญลักษณ์แทนเสียงที่ปีเครื่องหมาย - ตามหลัง ^{สัญลักษณ์} แสดงว่าหน่วยเสียงนั้นปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น, ถ้ามีเครื่องหมาย - อยู่หน้า ^{สัญลักษณ์} แสดงว่าหน่วยเสียงนั้นปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายไควย.

จากตาราง 1 อธิบายผลได้ ดังนี้

1. จำนวนหน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี มี 22 หน่วยเสียง ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นได้ทุกหน่วย แต่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายได้เพียง 9 หน่วย คือ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -w, -y/

2. ลักษณะและคุณสมบัติของเสียง มีดังนี้

2.1 เสียงระเบิดหรือเสียงหยุด คือเสียงที่กระแสลมออกจากลำคอแล้วถูกอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งบริเวณปาก เช่น ริมฝีปาก ฟัน เพดานแข็ง เพดานอ่อน กอหอย กักเสียงไว้แล้วจึงปล่อยให้เสียงพุ่งออกมา มี 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ/ ซึ่งมีคุณสมบัติแตกต่างกันดังนี้

2.1.1 เสียงระเบิด ไม้ก้อง-เขา คือเสียงขณะเปล่งออกมา เส้นเสียงไม่สั่นสะบัด และไม่มีกลุ่มลมตามออกมาเลย มี 4 หน่วยเสียงคือ /p, t, k, ʔ/

2.1.2 เสียงระเบิด ไม้ก้อง-หนัก คือ เสียงที่ขณะเปล่งออกมา เส้นเสียงไม่สั่นสะบัด แต่มีกลุ่มลมตามออกมาบ้าง มี 3 หน่วยเสียงได้แก่ /ph, th, kh /

2.1.3 เสียงระเบิด ก้อง คือเสียงขณะเปล่งออกมา เส้นเสียงมีอาการสั่นสะบัด มี 2 หน่วยเสียง ได้แก่ /b, d/

2.2 เสียงกึ่ง-เสียดสี คือเสียงที่เริ่มต้นด้วยเสียงระเบิด แต่กระแสลมสามารถผ่านอวัยวะออกเสียงมาโดยมีการเสียดสีในบริเวณนั้น ๆ มี 2 หน่วยเสียงได้แก่ /c, ch/ ซึ่งมีคุณสมบัติของเสียงแตกต่างกัน ดังนี้

2.2.1 เสียงกึ่ง-เสียดสี ไม้ก้อง-เบา คือ เสียงขณะเปล่งออกมา มีกระแสลมตามออกมาบ้าง ได้แก่ /c/

2.2.2 เสียงกึ่ง-เสียดสี ไม้ก้อง-หนัก คือเสียงขณะเปล่งออกมา มีกระแสลมตามออกมาบ้าง ได้แก่ /ch/

2.3 เสียงเสียดแทรก คือ เสียงที่เปล่งออกมาแล้วถูกอวัยวะบริเวณปากกักลมไว้ แต่ไม่สนิท ลมแทรกออกมาทางช่องเล็ก ๆ ระหว่างอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง มี 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /f, s, h/ ทั้งหมดนี้เป็นเสียงไม้ก้อง

2.4 เสียงนาสิก คือเสียงที่เปล่งออกมาแล้วถูกอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง บริเวณปากกักลมไว้ แล้วปล่อยให้ออกมาทางช่องจมูกด้วย มี 4 หน่วยเสียง ได้แก่ /m, n, ñ, ɲ/ ทั้งหมดนี้เป็นเสียงก้อง

2.5 เสียงข้างลิ้น คือเสียงที่ลมออกมาทางสองข้างลิ้น โดยเหยียดปลายลิ้นไปใกล้ ๆ ปุ่มเหงือกแล้วกระดกกลับ มี 1 หน่วยเสียง ได้แก่ /l/ ซึ่งเป็นเสียงก้อง

2.6 เสียงลิ้นกระดก คือเสียงที่เกิดจากการกระดกลิ้นขึ้นไปใกล้ ๆ ปุ่มเหงือกแล้วกระดกกลับ ปล่อยให้กระแสลมผ่านออกมาทางปลายลิ้น มี 1 หน่วยเสียงคือ /r/ ซึ่งเป็นเสียงก้อง

2.7 เสียงอรรหสระ หรือเสียงกึ่งสระ คือเสียงพยัญชนะที่มีลักษณะการออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงสระ มี 2 หน่วยเสียง ได้แก่ /w, y/ ซึ่งเป็นเสียงก้อง

3. ฐานที่เกิดเสียงหรืออวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง มีดังนี้

3.1 ริมฝีปากทั้งสอง เสียงที่เปล่งออกมาโดยผ่านริมฝีปากทั้งสอง มี 5 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b, m, w/

3.2 ริมฝีปากล่างกับฟันบน เสียงที่เปล่งออกมาโดยใช้ฟันบนกัดริมฝีปากล่างแล้วปล่อยให้ลมแทรกออกมา มี 1 หน่วยเสียง ได้แก่ /f/

3.3 โคนฟันหรือปุ่มเหงือก เสียงที่เปล่งออกมาโดยใช้ปลายลิ้นแตะที่โคนฟันหรือปุ่มเหงือก มี 7 หน่วยเสียง ได้แก่ /t, th, d, s, n, l, r/

3.4 เพดานแข็ง เสียงที่เปล่งออกมาโดยใช้ลิ้นส่วนกลางแตะบริเวณเพดานแข็ง มี 4 หน่วยเสียง ได้แก่ /c, ch, ñ, y/

3.5 เพดานอ่อน เสียงที่เปล่งออกมาโดยใช้ลิ้นส่วนหลังแตะเพดานอ่อน มี 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /k, kh, ŋ/

3.6 ช่องระหว่างเส้นเสียง (คอหอย) เสียงที่เกิดจากช่องว่างระหว่างเส้นเสียง มี 2 หน่วยเสียง ได้แก่ /ʔ, h/

4. การปรากฏของหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในแต่ละพยางค์

หน่วยเสียงพยัญชนะกั้นเดี่ยวปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย ดังนี้

4.1 หน่วยเสียง /p/ ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย

/p-/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นหน้าหน่วยเสียงสระ* หน่วยใด

หน่วยหนึ่ง เว้น /ə/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɪɔ̃ ² /	ปีก	
/pɪ:n ⁴ /	ป็น	
/pen ⁴ /	เป็น	
/pe: ⁴ /	เป้	
/mɛ:ŋ ³ pɛɔ̃ ² /	'แมงแปะ'	หมายถึง แมลงสาบ
/pɛ:w ⁶ /	'แป้ว'	หมายถึง แหว่ง
/pɛk ⁴ /	ปีก	
/pɛ:n ⁴ /	ป็น	
/pɛ:t ² /	เบ็ด	
/paɔ̃ ² /	ปาก	
/pa:n ⁶ /	ป่าน	
/put ⁴ /	พูด	หมายถึง พิษชนิดหนึ่งจำพวกชา
/pu:n ⁴ /	ปูน	
/poɔ̃ ² /	โปะ, โป๊ะ	
/po: ⁴ /	ถั่วโป	

* ดูเรื่องหน่วยเสียงสระ หน้า 66

** เครื่องหมาย '.....' ใช้กรอคำที่เป็นภาษาถิ่น.

/pɔʔ ² /	ปอก
/pɔ:n ⁶ /	ปอน
/piaʔ ² /	เปียก
/pi:av ⁶ /	เปียว
/pɕa ² /	เปือก
/pɕ:ay ⁴ /	เปื่อย
/pu:an ⁶ pi:an ⁶ /	ไวนเปียน

/-p/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายหลังหน่วยเสียงสระหน่วยใด
หน่วยหนึ่ง เว้น /e, o, ia, ɕa/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/tip ⁴ /	'ติบ' ชื่อหอขนิคหนึ่งคล้ายหอยนางรม
/bi:p ² /	บีนนวด
/tha:w ¹ the:p ² /	ท้าวเทพ (ภรรยา) [*]
/lep ¹ /	เล็บ
/sɛ:p ⁷ /	สือบ
/prɕp ¹ /	พริบ เป็นกำขยาย
/thɕ:p ² /	กระทืบ
/ʔop ⁵ /	เจ็บ (กำเลี่ยนเสียง)
/tɕ:p ² /	เค็บ (โต)
/rap ¹ /	รับ
/sa:p ⁷ /	สวาน
/lup ⁷ /	'ลูป' หมายถึง หด หุบ เช่น
/lup ⁷ hu:a ⁵ /	'ลูปหัว' (หดหัว)
/dɛ:t ² lup ⁷ /	'แฉดลูป' (แฉดหุบ)

* (...) ในคำภาษากลางหรือภาษาถิ่นที่ใช้ใกล้เคียงกับภาษาไทย เพื่อขยาย
ความของคำนั้นๆ ให้สมบูรณ์ขึ้น

/su:p ⁷ /	สูบ
/mo:p ² /	ละโมบ
/yɔp ⁷ /	'ยวบ' หมายถึง รุ่ม
/hɔ:p ⁷ /	หอบ
/si:ap ⁷ /	เสียบ
/khlɛ:ap ² /	เคลือบ
/bu:ap ² /	บวบ

4.2 หน่วยเสียง /ph-/ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้า
หน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phɪt ⁷ /	ฝึก
/phɪ:y ⁵ /	ผี
/lam ³ phɛŋ ³ /	ลำเพ็ง หมายถึง สัตว์ตัวเล็ก ๆ ชนิดหนึ่ง จำพวกเห็บชอบกัดตามสะดือและ ที่ลับ
/phe:ŋ ⁵ /	เผง
/phɛt ¹ /	เพชร
/phɛ: ¹ /	แพ
/phɛt ⁷ /	'พืด' หมายถึง เลย (ลำซาย) เช่น /mɔt ⁷ phɛt ⁷ / หมายถึงหมดไม่ เหลือเลย
/phɛ:n ⁵ /	ผืน
/phəp ² /	เพ่อ, เพ็ง
/phə:t ² /	ตะเพิด
phaɔ ² /	พากย์ เป็นคำกริยา

/pha:n ³ /	สะพาน
/phuʔ ² /	'พุ' หมายถึง ผลิต
/phu:w ³ /	พุ
/phom ⁵ /	ผม
/pho:ŋ ³ /	โพง (เครื่องมือวิดน้ำ)
/phoʔ ² /	เพาะ
/phɔ:n ³ /	'พอน' หมายถึง รากไม้เนื้อแข็งติดโคนกัน มีลักษณะเป็นแผ่นแข็ง
/phiaʔ ⁷ /	เพียะ (คำเลียนเสียง)
/phi:an ⁵ /	เพียง
/phaaʔ ⁶ /	เผือก คำขยายใช้เฉพาะช้าง
/pha:an ² /	เพื่อน
/phuaʔ ² /	พวก
/phu:am ³ /	'พวม' หมายถึง จาว

4.3 หน่วยเสียง /b-/ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น / ɛa/ และ /ɛa/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/bit ⁴ /	บิต
/bɛ;ŋ ⁶ /	'บึง' หมายถึง แปลง เป็นลักษณนามใช้กับ นา
/beŋ ⁴ /	เบง
/pla: ⁴ be:n ⁴ /	ปลากระเบน
/bɛʔ ² /	แบก
/bɛ:n ⁴ /	แบน
/bɛm ⁴ /	บีม (คำเลียนเสียง)
/bɛ:ŋ ⁶ /	บึง (แปลงชนิดหนึ่งคล้ายแปลงมูม แต่ตัวโตกว่า ปลูกอยู่ในดิน).

/bən ⁴ /	(ข้าง) <u>บน</u>
/bɔː ⁴ /	เบอร์ (คำยืมจากภาษาตะวันตก มีความ หมายเฉพาะถิ่นว่าหอยมึก)
/baɹ ² /	กะปะ
/ba:w ⁴ /	บ่าว
/bun ⁴ /	บุญ
/bu:y ⁶ /	บุย
/boɹ ² /	โบก
/bo:t ² /	โบสถ์
/boɹ ² /	บอก, กระบอก
/bo:ŋ ⁶ /	'บ้อง' หมายถึง ถักเป็นท่อน ๆ ขึ้น, ท่อน
/bɪ:at ² /	เปี้ยค
/bɛ:an ⁶ /	กระเป๋อง
/buaɹ ² /	'บัวะ' หมายถึง ฦาก
/bu:an ⁶ /	บัวน

4.4 หน่วยเสียง /t/ ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย

/t-/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วย

หนึ่ง เว้น /ɪa, ɛa/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

- /tɪt ⁴ /	ติก
/tɪ:y ⁴ /	- ที้
/tem ⁴ /	เต็ม
/to:ŋ ⁴ te:ŋ ⁴ /	โคงเกง
/tɛɹ ² /	แตก
/tɛ:n ⁶ /	เต็น
/tɛk ⁴ /	ติก

/ti:ŋ ⁴ /	ตึง (กำเคียนเสียง)
/tən ⁴ /	'เต็น', ทาน (สรรพนามบุรุษที่ 2)
/tə:y ⁴ /	เตย
/taɹ ² /	ตก
/ta:ŋ ⁶ /	ทัง, วาง, เซ่น
/tut ⁴ /	'ตุต' หมายถึง หูก
/tu:n ² /	ทูน
/toɹ ² /	โตะ
/to:n ⁴ /	'โตน' หมายถึง โยนขึ้นข้างบน
/tɔɹ ² /	ทอก
/tɔ:m ⁴ /	ทอม
/ti:a ⁶ /	เตี้ย
/tɛ:an ⁴ /	เตื่อน
/tu:a ⁴ /	ทัว

/-t/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายหลังหน่วยเสียงสระหน่วยใด
หน่วยหนึ่ง เว้น /e, ə, o, ɪa, ɛa/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/hit ⁷ /	หิด
/hi:t ⁷ /	'หิด' หมายถึง เล็ก, น้อย
/pre:t ² /	เปรต
/fɛt ¹ /	'แฟ็ต' หมายถึง บิดที่ปลาย
/chɛ:t ⁷ /	แจ็ค
/rɛt ¹ , rɛt ¹ /	'หรีด-หรีด' หมายถึง มากมาก

/cɿ:t ² /	จืด
/kə:t ² /	เกิด
/wat ¹ /	วัด
/khra:t ² /	ควาก
/lut ⁷ /	หลุด
/nɔk ¹ <u>kh</u> u:t ² /	'นกคุด' หมายถึง นกกระปูด
/do:t ² /	กระโศก
/lɔt ¹ /	'ลือด' หมายถึง ตอน ที่เป็นกริยา, ตก
/rɔ:t ² /	รอก
/chɿ:at ² /	เชือก
/ɔɿ:at ² /	'เอือก' หมายถึง ขึ้น
/hu:at ⁷ /	หวน

4.5 หน่วยเสียง /th-/ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /e, ə, ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/na:m ¹ <u>th</u> iɿ ² /	กะทิง	
/thi:m ⁶ /	ทิม, คำ	
/the: ³ /	เท	
/thɛɯ ² /	'แถ้ง' หมายถึง	ชน, กระทบ
/thɛ:n ² /	แท่น, แท่ง	
/thɛɯ ⁵ /	ถึง	
/thɛ:p ² /	กระต๊ပ်	
/thə:m ² /	แถม, เพิ่ม	
/thak ¹ /	หัก (ทลาย)	
/tha:y ¹ /	ท่าย, กน	
/thuk ¹ /	บรื้ทุก	

/thu:ŋ ¹ /	กระทุ้ง
/thom ⁵ /	ถม
/tho:t ² /	โทษ
/thɔk ¹ /	กระทก, กระตุก
/thɔ:y ³ /	ทอย, โยน
/thlaʔ ⁷ /	'เหี้ยะ' ชื่อคน
/thi:aw ³ /	ขงเหี้ยว ใช้ปักในเครื่องเข็นพระภูมิเจ้าที่
/thɛaʔ ² /	เหือก
/thɛ:an ⁵ /	เถื่อน
/thu:ay ⁶ /	ถ้วย, ชาม

4.6 หน่วยเสียง /d-/ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ə, ɪa/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/dɪʔ ² tham ³ /	'ดิท่า' หมายถึงประคิษฐ์
/di:y ⁴ /	ดี
/den ⁴ /	กระเด็น, กระเด็น, กระดอน
/de:n ⁴ /	เคน
/dɛk ⁴ /	เค็ก
/dɛ:ŋ ⁶ /	เค้ง
/dɛk ⁴ /	คึก
/dɛ: ⁶ /	ค้อ
/dɔ:n ⁴ /	เคิน
/dan ⁴ /	ก้น
/da:m ⁶ /	ก้าม
/dun ⁴ /	ดุน
/du:ŋ ⁶ /	สะดุ้ง

/dom ⁴ /	คม
/do:n ⁴ /	โคน
/dɔɔ ² /	คอก
/dɔ:n ⁶ /	'ก่อน' หมายถึง ชน
/di:at ² /	กระเคียด
/luɔ ² dɛaɔ ² /	ลูกกระเคือก
/dɛ:an ⁴ /	เคื่อน, ไล่เคื่อน
/du:an ⁶ /	ควน

4.7 หน่วยเสียง /k/ ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะ

ท้าย

/k-/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใด หน่วยหนึ่ง เว้น /ə/ และ /ua/ ถึงในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/kin ⁴ /	กิน
/kɛ:p ² /	กึบ
/keɔ ² kaɔ ² /	เกะกะ
/ke:ŋ ⁶ /	'แกง' หมายถึง ทืดค้าง
/kɛɔ ² /	แกะ
/kɛ:ŋ ⁴ /	แกง
/kɛ:k ⁴ /	กึก (คำเลียนเสียง)
/phɛ:ŋ ⁶ kɛ:y ⁴ /	'ผั่งกึย' หมายถึง กิ้งกือ
/kə:y ⁴ /	เกย (กาย)
/kam ⁴ /	กำ, กรรรม
/ka:m ⁶ /	ก้าม
/kuɔ ² /	กู, ตะโกน
/ku:n ⁵ /	กุน

/koʔ ² /	โกก
/ko:y ⁴ /	โกย หมายถึง เก็บ เช่น /ko:y ⁴ pha: ⁶ / เก็บผง
/kwɔ̃ ⁴ /	โกง เป็นคำขยายใช้เฉพาะ หลังโกง
/kw:m ⁶ /	กม
/klaʔ ² /	เกียะ (คำยืมจากภาษาจีน)
/kl:aŋ ⁴ /	ทะเกียง
/kɛaʔ ² /	เกือา
/kɛ:ap ² /	เกือบ
/ku:an ⁴ /	กวน

/-k/* ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย หลังหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น

คือ /ɿ, ɛ, ɛ̃, a, u/ และ /ɔ̃/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/wik ¹ /	วิก (คำยืมจากภาษาตะวันตก มีความหมาย ว่า โรงมหรสพ)
/lɛk ¹ /	เล็ก
/nɛk ¹ /	นีก
/sak ¹ /	ซัก
/nuk ⁷ /	สนุก
/rɔk ¹ /	รก

*หน่วยเสียง /-k/ จะปรากฏหลังหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น 6 หน่วย ดังใน
ตัวอย่างข้างบนนี้เท่านั้น และหน่วยเสียง /-k/ ที่ปรากฏหลังหน่วยเสียงสระยาวใน
ภาษากลางจะกลายเป็นหน่วยเสียง /-ʔ/ หลังหน่วยเสียงสระสั้นในภาษาเทพกษัตริย์.

4.8 หน่วยเสียง /kh-/ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้า หน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ɛa/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/khit ¹ /	คิด
/khi:ŋ ⁵ /	ชิง
/khem ³ /	เค็ม
/phraŋ ² khe:ŋ ⁵ /	'พระเช' หมายถึง พระจันทร์
/khet ⁷ /	เช็ด (เมื่อย)
/khe:p ⁷ /	'แซบ' หมายถึง รับประทาน
/khe:ŋ ³ /	'เค็ง' หมายถึง (น้ำ)ขัง
/khe:n ³ /	คั้น
/khe:ŋ ² /	'เคอะ' หมายถึง เกอ
/khe:y ³ /	เคย, กะปิ
/khan ³ /	กัน
/kha:ŋ ¹ /	คาง
/khut ¹ /	คก, งอ, หยิก
/khu:y ⁵ /	'คู้ย' หมายถึง คำ ใช้เป็นคำกริยาเมื่อ ประธานเป็นผู้ชาย
/choŋ ³ /	'คง' หมายถึง ขาวโพล (คำยืมจากภาษา มลายู)
/kho:m ³ /	'โคม' หมายถึง กะละมังขนาดใหญ่
/khot ¹ /	คก
/khw:n ³ /	คอน
/khiaŋ ⁶ /	เคียะ (คำยืมจากภาษาจีน หมายถึง เอาออกให้พ้น)

/khi:aw ⁵ /	เขียว
/khɛ̃:aŋ ³ /	เคื่อง
/khu:a ⁶ /	คว่ำ, ด้ก

4.9 หน่วยเสียง /p/ ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะ

ท้าย

หน่วยหนึ่ง เว้น	/p-/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใด	
	/ɿa/ และ /ɛ̃a/ ทั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้	
	/pit ⁴ /	อิฐ
	/pɿ:m ⁴ /	อิม
	/pen ⁴ /	เอ็น
	/pɛ:w ⁴ /	สะเอว
	/pɛ̃p ² /	แอก
	/pɛ̃:p ² /	แอบ
	/pɛ̃k ⁴ /	ตุ้จุก
	/pɛ̃:ŋ ⁶ pa:ŋ ⁶ /	องอาจ
	/pəp ⁵ /	เอ็บ เป็นคำเลียนเสียง
	/pə:y ⁴ /	'เอย' หมายถึง เรอ,
	/paŋ ⁴ /	'อ้ง' หมายถึง ทิดอาจ
	/pa:t ² /	'อาด' หมายถึง กำหนด, อยากทำ
	/pup ⁴ /	'อูป' หมายถึง ฟุบ
	/pu:m ⁶ /	อุม
	/poŋ ⁴ /	องค์
	/po:ŋ ⁴ /	'โอง' หมายถึง อาเจียน เป็นกริยาใช้เฉพาะเด็ก, พะอง
	/pɔt ⁴ /	อก
	/pɔ:n ⁶ /	ออน (ชื่อน)

/p ₁ :at ² /	*เอียค* หมายถึง เล็ก
/p ₂ :an ⁴ /	เอือม (เพ็ช)
/p ₃ ua ² /	อวก (สำรอก)
/p ₄ u:am ⁴ /	กะอวม ชื่อไม้ยืนต้นขนาดกลาง
/ɔ/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย เฉพาะหลังหน่วยเสียงสระ สั้นหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้	

/p ₁ i ² /	อิก
/le ² /	เลข
/khlɛ ² /	*แคะ* หมายถึง สะพาย *ข้าง ใจ.

/hɛ ² /	อี (คำอุทาน ...)
/khə ² /	*เคอะ* หมายถึง เขว
/pla ² /	*ปละ* หมายถึง ฝ่าย, ข้าง
/phu ⁶ /	ผูก
/phro ² /	*โพระ* หมายถึง ที่ลุ่มดินอ่อนมีน้ำขัง
/chə ⁶ /	ฉอก, ... เด็ก
/phia ² /	เพียะ เป็นคำเลียนเสียง
/plɛa ² /	เปลือก
/chua ² /	*ชั่วะ* หมายถึง เสียงไล่ไก่

4.10 หน่วยเสียง /c/ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้า
หน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /e, ɛ, ə/ และ /ɛa/ ดังในตัวอย่างคำ
ต่อไปนี้

/cɪk ⁴ /	จิก
/ci:n ⁴ /	จิ้น
/ce: ⁴ di:y ⁴ /	เจคีย

/cst ⁴ /	เจ็ท
/cɛ:ŋ ⁶ /	แจ่ง
/cɛ:t ² /	จี้ก
/cɔ:m ⁴ /	เจิบ
/cap ⁴ /	จับ
/ca:ŋ ⁶ /	จ่าง
/cut ⁴ /	จุก
/cu:m ⁶ /	จุ่ม, จั้ม
/coŋ ⁴ /	กะจง
/co:t ² /	โจษ (จัน)
/cɔt ⁴ /	จก
/cɔ:n ⁶ /	กระจอน
/lam ³ cɪaɲ ² /	ล่ำเจียก
/ci:ap ⁷ /	เจียบ (คำเลียนเสียง)
/cɛ:ay ⁶ /	เจ้อย
/cuaɲ ² /	จวก
/cu:aŋ ⁶ /	จ้วง (ตัก)

4.11 หน่วยเสียง /ch-/ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นหน้า หน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /e, ə/ และ /ɛa/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/chin³/ "จีน" หมายถึง มีพวกหนึ่งถือกันว่าเป็น
พวกให้โทษอย่างเกี่ยว

/chɪ:ŋ ³ /	ชิง
/cho:ŋ ⁵ che:ŋ ⁵ /	โจงเจง
/cheŋ ⁵ /	'แฉ่ง' หมายถึง เปิก, หยาบ (พูดจาหยาบ)
/chɛ:ŋ ² /	(สาป)แซง

/chɨk ⁷ /	ฉีก
/chɛ: ² /	ซื้อ
/chə:y ⁵ /	เฉย
/chap ¹ /	กระชับ
/cha:m ¹ /	ชำ
/na:m ¹ chup ¹ /	'น้ำซุบ' หมายถึง น้ำพริก
/chu:t ⁷ /	กระตุก
/chon ³ /	ชง
/cho:ŋ ⁵ che:ŋ ⁵ /	โคงเจง
/chɔk ¹ /	'ช็อก' หมายถึง ต้นไม้นึ่งหนึ่งคล้าย มะพร้าวขึ้นตามภูเขา
/chɔ:n ¹ /	ชอน
/chiaɔ ² /	เชือก
/chi:an ⁶ /	เขียน(หมาก)
/chɛ:am ² /	เชื่อม
/chuaɔ ⁷ /	'ชั่วะ' หมายถึง เสียงไล่ไก่
/chu:ay ² /	ช่วย

4.12 หน่วยเสียง /ɾ/* ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ə, e:, ɛ:, ɛ:, ə, o, o:, ɪa, ɪ:a, ua/ และ /u:a/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/fɪt ⁷ /	ชวิด
/fɪ:y ⁵ /	ผี
/fɛt ¹ /	'แช่ค' หมายถึง บิดที่ปลาย

* หน่วยเสียง /f/ ออกเสียงสับกับ /khw/ ได้ทุกคำ ยกเว้นคำที่ยืมจากภาษาต่างประเทศ.

/fɛk ⁷ /	ฝึก
/fɔ:n ³ /	(คน)เพี้ยน
/fak ¹ /	ปัก(ใช้)
/fa:ŋ ⁶ /	(ชาว)ฟาง
/fut ¹ /	ฟุต
/fu:n ³ /	ฟิน
/fwk ¹ /	ฟก
/fɔ:ŋ ³ /	ฟอง
/fɛa ⁶ /	เผือก
/lu ⁷ fɛ:an ³ /	ลูกมะเฟือง

4.13 หน่วยเสียง /s-/ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นหน้า

หน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ə, ɪə/ และ /uə/ ทั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/sɪk ⁷ /	สีก
/si:y ⁵ /	สี, สี
/se ⁶ /	เสก
/li:ŋ ³ se:n ⁵ /	ลิงเสน
/sɛk ⁷ /	แส็ก เป็นคำเลียนเสียงสิ่งต่าง ๆ
/sɛ:p ⁷ /	สแป
/na ⁵ sɪy ⁵ /	หนังสือ
/sɛ:t ⁷ /	สุก
/sɔ:y ⁵ /	เสย (นม)
/sa ³ /	ซัง (ข้าว)
/sa:t ⁷ /	สาก (เสื่อ)
/sum ⁵ /	สุ่ม
/su:n ⁵ /	สุญ, หาย

/son ⁵ /	สน
/so:ŋ ⁶ /	ขาย, โชกไม่ค
/so:t ⁷ /	สค
/sɔ:n ⁶ /	ซอน (เครื่องมือตักปลาชนิดหนึ่ง)
/tɔ:ŋ ⁶ sɛ:aw ⁶ /	'ท้องเสีย' หมายถึงชะแลง เสีย
/sɛ:aw ⁶ /	เสีย
/sɛ:a ⁵ /	เสีย
/su:at ⁷ /	สวด

4.14 หน่วยเสียง /h-/ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้า หน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ɛa/ และ /ua/ ถึงในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/hit ⁷ /	หิด
/hi:ŋ ⁶ /	หึ่ง (ชั้นวางของ)
/heŋ ⁵ /	'เหิง' หมายถึง หับ
/he:w ⁵ /	เหว
/het ⁷ /	เห็ด
/hɛ: ⁵ /	แห, แห่, ไม่เชื่อ
/hɛ:ŋ ⁵ /	หึ่ง
/hɛ:y ³ /	ฮีย คำเลียนเสียงดังฟ้าร้อง
/khɛ:a ⁵ hɔ:n ⁵ /	มะเขือขึ้น
/ha: ⁵ /	เหอ
/han ⁵ /	หัน, หมุน
/ha:ŋ ⁵ /	หาง, หาง
/hup ⁷ /	หุบ
/hu:n ⁶ /	หุน
/hom ⁵ /	หม, ขยม

/ho:ŋ ⁵ /	โหลง (พราย)
/hɔk ⁷ /	หก
/hɔ:y ⁵ /	หอย
/nɔk ¹ hia ² /	'นกเอี้ยง' หมายถึง นกกระจ่าง
/hi:a ⁶ /	เหี้ย
/hɛ:at ⁷ /	'เหือก' หมายถึง ปลาเหือก
/hu:a ⁵ /	หั่ว, หั่วเราะ

4.15 หน่วยเสียง /m/ ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะ

ท้าย

/m-/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใด
หน่วยหนึ่ง เว้น /ə, ɛa/ และ /ɛa/ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/mɪp ⁷ /	ขมิบ
/mɪ:t ² /	มีด
/me ² /	เมฆ
/me:ŋ ⁵ /	'เม่ง' หมายถึง กะลามะพร้าวที่ยังอ่อน
/mɛt ¹ /	เม็ค
/mɛ:w ³ /	แมว
/mɛk ¹ /	'เม็ก' หมายถึง คีม
/mɛ:t ² /	มีด
/mɔ: ³ /	ละเมอ
/mat ¹ /	มัด
/ma: ³ /	มา
/muk ¹ /	มุก
/mu:w ⁵ /	หมู
/mon ³ /	นิมนต์

/mo:p ² /	ละโมบ
/mɔ:k ⁷ /	หมก' หมายถึง เฝ้าให้สูง, ฝัง
/mɔ:y ² /	มอย, มอก
/mi:a ³ /	เมีย
/mɛ:an ⁵ /	เหมือง
/muaɔ ⁶ /	หมวก
/mu:an ³ /	มวน เป็นกริยา, ลักษณะนาม
/-m/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย หลังหน่วยเสียงสระหน่วย	
ใจหน่วยหนึ่ง เว้น /ɛ, ɔ, ɔ, ɛa, ɛa/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้	
/chim ³ /	ชิม
/li:m ⁶ /	ลิ้ม
/lem ³ /	เล็ม
/pre:m ⁴ /	เปรม
/tɛ:m ⁶ /	แทม, ทา, ระบายสี
/sɛ:m ³ /	ชิม
/lɛ:m ³ /	ลิ้ม
/thɔ:m ² /	แถม, เพิ่ม
/ram ³ /	รำ เื่อ, ำ, ำ
/kha:m ¹ /	คำ
/yum ³ /	'ยุม' หมายถึง ยวง ลักษณะนามของเนื้อขุน
/cu:m ⁶ /	จุ่ม, จิ้ม
/lom ³ /	ลม
/khro:m ³ /	โครม
/klɔ:m ⁴ /	'กลอม' หมายถึง ระบม
/pri:am ⁴ /	เตรียม

/lɛ:am⁶/ เลื่อม หมายถึง ห่อม (ใช้กับผลไม้)

/thu:am⁶/ ทวม

4.16 หน่วยเสียง /n/ ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะ

ท้าย

/n-/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใด
หน่วยหนึ่ง เว้น /e,ə,ia/ และ /ɛa/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/ɔn⁴ nɪn³/ ต้นอินทนิล

/ni:ŋ²/ นึ่ง

/ne:n³/ เนร (สามเนร, คำนำหน้าชื่อผู้พบวชแล้ว)

/nɛp⁷/ เน้น

/nɛ:n⁶/ เน้น

/nɛk¹/ นก, ระลึก, กิด

/nɛ:ŋ⁶/ นึ่ง

/nə:y³/ 'เนย' หมายถึง นม

/nam⁵/ นำ หมายถึง เพิ่งพัก, กระทบ

/na:t²/ นาค (แกว่งแขน)

/nuk⁷/ สุก

/nu:ŋ²/ นุ่ง

/nom⁵/ ขนม

/no:t⁷/ (ต้น) โตนค

/nɔp¹/ ทานบ

/nɔ:y⁵/ 'น้อย' หมายถึง เบา, ก้อย

/ni:aŋ³/ ต้นพะเนียง

/nɛ:ay⁵/ 'เนือย' หมายถึง หิว

/hu:w⁵ nuaɲ⁶/ หูหาว

หน่วยหนึ่ง เว้น	/su:an ³ /	'นวน' หมายถึง นิม
	/-n/	ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย หลังหน่วยเสียงสระหน่วยใด
หน่วยหนึ่ง เว้น	/ia, ɜa/ และ /ua/	ทั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้
	/bin ⁴ /	บิน
หน่วยหนึ่ง เว้น	/ti:n ⁴ /	ติน (เท้า)
	/len ³ /	เลน
หน่วยหนึ่ง เว้น	/ne:n ³ /	เนว (สามแฉก, คำนำหน้าชื่อผู้พบแล้ว)
	/phlɛn ³ /	'แพล้น' หมายถึง บวม, ป่อง
หน่วยหนึ่ง เว้น	/wɛ:n ² /	แวน
	/min ³ /	มิน
หน่วยหนึ่ง เว้น	/lɛ:n ³ /	ลิมตา
	/rɛn ³ /	เรือน
หน่วยหนึ่ง เว้น	/phɔ:n ⁵ /	'เ็น' หมายถึง สว่างโร่, ลูกโขน
	/ban ⁴ /	ทะบัน
หน่วยหนึ่ง เว้น	/cha:n ⁵ /	ฉัน (สรรพนามบุรุษที่ 1)
	/bun ⁴ /	บุญ
หน่วยหนึ่ง เว้น	/su:n ⁵ /	สุญ, หาย
	/khon ⁵ /	ชน
หน่วยหนึ่ง เว้น	/tho:n ⁵ /	กระโถน
	/ʔɔn ⁶ /	อน
หน่วยหนึ่ง เว้น	/phɔ:n ¹ /	พน
	/yi:an ¹ /	'เหียน' หมายถึง คะยันคะยอ
หน่วยหนึ่ง เว้น	/plɛ:an ⁴ /	เปลี่ยน
	/ʔu:an ⁴ /	อวน

4.17 หน่วยเสียง/ฦ/ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ɿ, e, ɛ:, ɛ, ə, ɔ, ɔn, o, ɪa, ɛa, ɛ:a/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/ฦi:y ³ /	ยี่
/ฦe: ³ /	เย้, เณ
/ฦeŋ ⁵ /	'แห่ยิ่ง' หมายถึง แยกเขี้ยว
/ฦɛ:t ² /	ยี่ต
/ฦam ⁵ /	ขย่ำ
/ฦa: ⁵ /	หย่า
/ฦu:ŋ ⁶ /	ยุ่ง
/ฦo:n ³ /	โยน
/ฦɔʔ ² /	เหยาะ, เขย่า, ปั่น, ศำ(น้ำพริก)
/ฦɔ:t ⁷ /	หยอก
/ฦi:ap ⁷ /	เหย็...
/ฦu:a ¹ ฦi:a ¹ /	ยั่วเยี้ย

4.18 หน่วยเสียง/ฦ/ ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย

/ฦ -/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ɛ, ɛ:, ɪa/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/ฦut ⁷ ฦɛt ⁷ /	หุคหึก
/ฦɪ:w ¹ /	จั่ว
/ฦoʔ ² ฦeʔ ² /	โงกเงก
/ฦe:ŋ ¹ /	เห่ง (คำเลียนเสียง)
/ฦɛŋ ³ /	'แฉ่ง' หมายถึง เก เช่น ฟันเก
/ฦɛ:ŋ ² /	แฉ่ง

/ŋoŋ ² /	เงิน
/ŋo:y ³ /	เงย
/ŋap ¹ /	'งับ' หมายถึง หนี้าไม้รราบ
/ŋa:y ³ /	'งาย' หมายถึง เวลาครึ่งวัน (ภาษา กลางหมายถึงเวลาเช้า)

/ŋut ⁷ ŋit ⁷ /	หูกหงิด
/ŋu:w ³ /	งู
/ŋom ³ /	งม
/ŋo:n ³ ŋe:n ³ /	โงนเงน
/ŋw ² /	เงาะ, งอก
/ŋw:n ³ /	งอน, โง้ง
/ŋi:an ² /	เงียง
/ŋɛa ⁶ /	เหงือก
/ŋɛ:a ⁵ /	เหงื่อ
/ŋu:a ³ /	จัว (วัว)

/-ŋ/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย หลังหน่วยเสียงสระหน่วย
ใดหน่วยหนึ่ง เว้น /o, ɛa, ɛa, ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/yɪŋ ³ /	ยิง
/khi:ŋ ⁵ /	ชิง
/heŋ ⁵ /	'เหิง' หมายถึง ทัพ
/khle:ŋ ⁵ /	เขลง (นอนแผ่อย่างสบาย)
/thɛŋ ² /	'แถ้ง' หมายถึง ชน, กระหม
/khɛ:ŋ ³ /	ตะแคง
/khɛ:ŋ ³ /	'คั้ง' หมายถึง (น้ำ) ชั่ง
/nɛ:ŋ ⁶ /	นั่ง

/lɔːŋ ⁵ /	เหลิง (ไค้ใจ)
/phlan ⁵ /	'ผล้ง' หมายถึง ชาวตะวันตก
/laːŋ ² /	ลาง
/tun ⁴ /	'ตุง' หมายถึง กี่ลึงกา
/huːŋ ⁵ /	หุง
/plon ⁴ /	'ปลง' หมายถึง เอาจง
/ʔoːŋ ⁴ /	'โอง' หมายถึง อาเจียน เป็นกริยาใช้เฉพาะเด็ก, พระอง
/phlɔŋ ³ /	พล้อง เป็นคำเลียนเสียงเสียงของนกตกที่ล้ม
/khɔːŋ ⁶ /	ของ
/riːan ⁵ /	'เรียง' หมายถึง ต้นไม้ชนิดหนึ่งมีลักษณะคล้ายคนสะอ

/rɪːan ² /	เรื่อง
/muːan ² /	มะม่วง

4.19 หน่วยเสียง /l-/ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้า

หน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/lit ¹ /	'ลิต' หมายถึง ปอกเปลือกออกโดยใช้มีด
/liːŋ ³ /	ลิง
/lem ³ /	เล็ม
/leːn ³ /	'เลน' หมายถึง น้ำแข็ง
/lek ¹ /	เล็ก
/lɛːn ³ /	'แลน' หมายถึง ตะกวด
/lɛk ¹ /	เล็ก
/lɛːt ⁷ /	'ลี้ก' หมายถึง เสลด
/lɔŋ ² /	เล็ก

/lɔ:y ⁵ /	'เลย' หมายถึง อีก
/lap ⁷ /	ลับ
/la:p ⁷ /	(เข็ด) หลาบ
/lut ⁷ /	หลุด
/lu:t ⁷ /	'ลูก' หมายถึง ลิปสติก
/lon ⁵ /	หล่น
/lo:ŋ ³ /	โลง
/lɔt ¹ /	'ลือค' หมายถึง ตอน เป็นกริยา, ลต
/lɔ:ŋ ² /	'ล่อง' หมายถึง ลายผ้า, ช่องพื้น ช่วงเวลา 5 นาที
/liɑʔ ⁷ /	'เลียะ' หมายถึง กระแตก
/li:aŋ ¹ /	เลี้ยง
/lɛaʔ ⁶ /	เหลือบ, เหลือก
/lɛ:am ⁶ /	'เลื่อม' หมายถึง ห้าม (ใช้กับผลไม้)
/luaʔ ² /	ลวก
/lu:an ⁵ /	'ลวน' หมายถึง แท่ง

4.20 หน่วยเสียง /r-/ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /e, ɛa/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/rin ³ /	ริน
/ri:w ¹ /	ริ้ว
/re:w ³ /	เร้ว
/rɛʔ ² /	แรก
/rɛ:w ¹ /	แร้ว
/rɛt ¹ rɛt ¹ /	'หรีค-หรีค' หมายถึง มากมาก
/tɔ: ⁴ rɛ:y ³ /	'ตอริย' หมายถึง มะรืนนี้

/rən ⁴ /	รื่อน
/rə:m ³ /	เริม (โรคผิวหนังชนิดหนึ่ง)
/rat ¹ /	รัด
/ra:n ³ /	ราน (กัดกิน)
/ruk ¹ /	รุก
/ru:ŋ ¹ /	รุง
/rom ³ /	รม
/ro:y ³ /	โรย
/rət ¹ /	รด
/rɔ:m ³ /	'รวม' หมายถึง โกง เป็นคำขยายเพี้ยนที่โกงว่า
/riaŋ ² /	เรียม /kha⁵ rɔ:m/
/ri:an ³ /	ทุเรียน, เรียน
/ri:an ² /	เรื่อง
/ruaŋ ² /	รวก (ไม้ไผ่ชนิดหนึ่ง)
/ru:am ³ /	'รวม' หมายถึง รวน

๔.21 หน่วยเสียง /w/ ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะ -

ท้าย

/w-/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /e, ɛ, ə, ɪa, ɛa, ɛ:a/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/wit ¹ /	วิต
/wi:y ³ /	วี
/we: ³ /	'เว' หมายถึง ไกว
/wɛŋ ² /	แวะ
/wɛ:n ² /	แวน (ตา)
/wɛ: ⁵ /	หวือ (คำเลียนเสียง)

/wɔy ⁵ /	เหวย
/wan ⁵ /	ตะวัน
/wa:y ¹ /	ไว
/wup ¹ /	'วูป' หมายถึง ทันที่ทันใจ
/wu:n ¹ /	วุ่น
/won ³ /	วง
/wo:ŋ ³ /	'โวง' หมายถึง ฎุมที่นั่งบนหลังช้าง
/wɔɔ ² /	วอก
/wɔ: ⁵ /	หาว
/wi:an ³ /	เวียน
/wu:a ³ /	ว้าว (ไช้ จ้าว ก็มี)

/-w/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย หลังหน่วยเสียงสระหน้ายี่ไค

หน่วยหนึ่ง เว้น /, e, ɛ, ɛ:, ɔ, u, ɔ:, ia, ɛa, ɛ:a, ua/

และ /u:a/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phiw ⁵ ɔm ³ /	'ผิวลม' หมายถึง ผิวปาก
/sɪ:w ⁵ /	ลิ่ว
/re:w ² /	'เหรว' หมายถึง ป่าช้า
/lɛ:w ¹ /	แล้ว, เสรีจ
/ʔɔ:w ⁵ /	เอ้อว (คำอุทานร้องเรียก)
/taw ⁴ /	เต๋ว
/la:w ² /	เล้า
/mu:w ⁵ /	ห่ม
/ʔow ⁵ /	โอว (คำอุทาน)
/ho:w ⁵ /	โห
/ti:aw ⁴ /	'เตี้ยว' หมายถึง อุ่มเข้าสะเอว

4.22 หน่วยเสียง /y/ ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะ-

ท้าย

/y-/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น หน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใด หน่วยหนึ่ง เว้น /ɛ, ɔ/ และ /ɛa/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/yik ¹ /	'ยิก' หมายถึง โล่, กวด, ชัก
/yɪ:m ⁵ /	ยืม
/yen ⁵ /	เย็น
/ye:ŋ ⁵ /	เหียง (คำขยาย เช่น เต้นเหียง)
/yɛp ¹ /	(เย็บ) ×
/yɛ: ¹ /	แย
/yɛ:n ⁵ /	เย็น
/yɔ: ⁵ /	เวยอ
/yap ¹ /	'ยัพ' หมายถึง รวงข้าวที่สุกจัดจนกรอบ หักง่าย
/ya:ŋ ⁵ /	ยางพารา
/yu ² /	ยุ
/yu:w ⁵ /	อยุ
/yo ² /	พายุ
/yo:ŋ ³ /	โยง
/yɔp ⁷ /	'ย็อบ' หมายถึง ร่ม
/yɔ:n ⁵ /	หยอน
/yia ² /	'เหี้ยะ' หมายถึง เรือก
/yi:an ¹ /	'เหี้ยน' หมายถึง คะยันคะยอ
/yɛ:a ⁶ /	เยื่อ (เนื้อ ตรงกับขำกับ น้ำ)

/yua²/ ยัว

/yu:an³/ ญวน

/-y/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย หลังหน่วยเสียงสระหน่วย-
ใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ɪ, e, e:, ɛ, ɛ:, ɔ, o, ɔ:, ɪa, ɪ:a, ɛa/ และ /ua/
ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/hi:y³/ ยี

/thi:y⁵/ ถีอ

/mɛ:y³/ มีอ

/khɔ:y³/ เคย, กะบี

/yay³/ 'โยย' หมายถึง ล้อเลียน

/ya:y³/ ยาย

/khruy³/ คุรย

/thu:y⁶/ ถี่ม, ดูย

/ko:y⁴/ 'โกย' หมายถึง เก็บ เช่น /ko.y⁴pha:⁶/ เก็บผ้า

/ɭɔ:y³/ ลอย

/nɛ:ay³/ 'เนือย' หมายถึง หิว

/nu:ay⁵/ หน่วย เป็นลักษณะนามใช้กับผลไม้, ภาชนะ
เช่น /klu:ay⁶ระง⁵ nu:ay⁵/
หมายถึง ถ้วยสองใบ

หน่วยเสียงพยัญชนะประสม

ตาราง 2 ' แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะประสม

ประเภท	เสียงควบรวม พยัญชนะต้น	l	r	w
1. พยัญชนะระเบิด	p	pl	pr	-
	ph	phl	phr	-
	k	kl	kr	kw
	kh	kh1	kh1r	kh1w
2. พยัญชนะนาสิก	m	ml	mr	-

จากตาราง 2 อธิบายผลได้ดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะประสมในภาษาถิ่นคำบลเทพกษัตริย์ มี 12 หน่วยเสียง แบ่งเป็น 2 พวก คือ

1. พยัญชนะประสมที่เกิดจากพยัญชนะเสียงระเบิดซึ่งได้แก่ /p, ph, k, kh/ ประสมกับหน่วยเสียง /l, r, w/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะประสม 10 หน่วยเสียงคือ /pl, pr, phl, phr, kl, kr, kw, kh1, kh1r, kh1w/ หน่วยเสียงพยัญชนะประสมเหล่านี้ ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น ทั้งนี้

1.1 หน่วยเสียง /pl-/ ปรากฏหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /e, ɛ, ɛ:, ə, ə:, u:, o:, ɪa, ɪ:a/ และ /u:a/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/plit ⁴ /	ปลิด
/pli:ŋ ⁴ /	ปลิง
/ple: ⁴ /	แปล
/plɛʔ ² /	แปลก
/plɛ: ⁴ /	แปล
/plak ⁴ /	ปลัก
/pla:m ⁶ /	ปลำ
/pluk ⁴ /	ปลุก
/ploŋ ⁴ /	ปลง
/plot ⁴ /	ปลค
/plɔ:ŋ ⁶ /	ปล้อง
/plɛaʔ ² /	เปลือก
/plɛ:an ⁴ /	เปลี่ยน
/pluaʔ ² /	ปลวก

1.2 หน่วยเสียง /pr-/ ปรากฏหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยยิตหน่วยหนึ่ง
 เว้น /e, ɛ, ɛ:, ə, u, u:, ɛa, ɛ:a/ และ /u:a/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/priŋ ⁴ /	มะปริง
/pri:y ⁶ /	ปรี, รี
/pre:t ² /	เปรต
/prɛ:ŋ ⁴ /	แปรง เป็นกำนวม
/prɛk ⁴ sa: ⁵ /	เปรিকা
/prɛ: ⁴ /	เปรอ
/prap ⁴ /	ปราบ
/pra:y ⁴ /	(โปรย) ปราย

/pron ⁴ /	‘ปรน’ หมายถึง ขุนให้ว่น
/pro:y ⁴ /	โปรย
/prɔk ⁴ /	(นั่ง) ปรก
/prɔ: ⁶ /	ปรอ
/priaɔ ² /	‘เปรียะ’ หมายถึง ช่องจุมักว้าวและควาย ที่เจาะไว้สำหรับร้อยเชือก

/pri:aw ⁶ /	เปรี้ยว
/pruaɔ ² /	ปรัวะ (กำเลี่ยนเสียงเสียงัว)

1.3 หน่วยเสียง /phl-/ ปรากฏหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง
ไว้หน้า /e, ɛ:, ə, ɛa/ และ /ɛ:a/ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/phlik ¹ /	พลิก
/phli:w ¹ /	พลีว
/phle:ŋ ³ /	เพลง
/phlɔk ⁷ phlɛk ⁷ /	‘พล็อกแพล็ก’ หมายถึง กระปลกกระเปลี่ยน
/phlɛ:ŋ ⁵ /	แผลง
/phlɛ:ŋ ⁵ /	ผลึง
/phlɔ: ⁵ /	ผลอ, ลืมถ้าว
/phlat ¹ /	พลัด
/phla:ŋ ³ /	พลาง
/phlut ⁷ /	ผลุก
/phlu:w ³ /	พลู
/phloɔ ⁷ /	โพละ (กำเลี่ยนเสียง)
/phlo:ŋ ⁵ /	โผลง
/phlɔŋ ³ /	พล้อง
/phlɔ: ³ /	‘พลอ’ การเอาเปลือกแข็งออก

/phliaʔ ² /	'เพ็ลียะ' หมายถึง แผลง
/phli:aŋ ³ /	ทัวเพรียง, เพ็ลียงพล้า
/phluaʔ ⁷ /	ผลัวะ (คำเลียนเสียง)
/phlu:am ³ /	พลวม (คำเลียนเสียงตกน้ำ)

1.4 หน่วยเสียง /phr-/ ปรากฏหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง
เว้น /e, e:, ə, ɔ:, ia, ɛ:a และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phrik ¹ /	'พริก' หมายถึง พริกไทย
/phri:t ⁷ /	ปรี๊ด เป็นคำขยาย
/phrɛʔ ² /	แพรง (ชื่อหญ้า)
/phrɛ: ³ /	แพร
/phrɛt ¹ /	พริ๊ด คำเลียนเสียงเสียงเครื่องรถ
/phrɛ:n ³ /	'พรีน' หมายถึง ผดผื่นคัน
/phraw ³ /	กะเพรา
/phra: ⁵ /	ผรา หมายถึง หิ้ง, ชั้นวางของในครัว
/phrun ³ /	พรุน
/phru:y ² /	'ผรุย' หมายถึง เปื้อนเป็นผุยผง
/phroʔ ² /	'โพระ' หมายถึง ที่ดินอ่อนมีน้ำดังกลอด
/phro:ŋ ³ /	โพรง
/phrɔk ¹ /	'พริ๊อก' หมายถึง กะลามาะพร้าว
/phrɔ:y ¹ /	พร้อย
/phri:aw ³ /	เพรียว
/phrɛaʔ ² /	เพรื่อ, เปี้ยกเลอะเทอะ
/phru:at ² phra:t ² /	พรวคพรวค

1.5 หน่วยเสียง /kl-/ ปรากฏหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง
เว้น /ɪ, e, e:, ə, ɔ:, ia/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/kli:ŋ ⁶ /	กลิ้ง
/klɛt ⁴ /	เกล็ด
/klɛ:p ² /	เกลบ
/klɛŋ ⁴ /	กลิ้ง
/klɛ:n ⁴ /	กลื่น
/kle: ⁴ /	เกลอ
/klat ⁴ /	กลัค
/kla:ŋ ⁴ /	กลาง
/klum ⁴ /	กลุม
/klu:m ⁶ /	กลุม
/klom ⁴ /	กลม
/klot ⁴ /	กลต (รม)
/klo:m ⁴ /	'กลอม' หมายถึงระบบ
/kli:aw ⁴ /	เกลียว
/klɛa ² /	เกลือก
/klɛ:a ⁴ /	เกลื้อ
/klu:a ⁴ /	กลัว

1.6 หน่วยเสียง /kr-/ ปรากฏหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง
เว้น /ɛ:, ə, ɛa, ɛ:a/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/krim ⁴ /	กริม (ชื่อปลา)
/kri:ŋ ⁶ /	กริ่ง
/kren ⁴ /	เกร็ง
/kre:ŋ ⁴ /	เกรง
/krɛ ² /	เกรก
/krɛ:ŋ ⁴ /	ตะแกรง

/krɛŋ ⁴ /	กริ่ง ใช้เฉพาะการชิงรางวัล
/krɔ:y ⁴ /	'เกรบ' หมายถึง หย่าเจ้าชู้
/kraʔ ² /	'กระ' หมายถึง เต่าทะเล, ฝักระสือ
/kra: ⁴ /	ตรา
/krut ⁴ /	ครูษ
/kru:t ⁴ /	มะกรูด
/kroŋ ⁴ /	กรง
/kro:ŋ ⁶ /	โกร่ง
/krɔʔ ² /	กรอก, เกราะ
/krɔ:ŋ ⁴ /	'กรอง' หมายถึง กระซอน
/kriaʔ ² /	เกรียก
/kri:am ⁴ /	เกรียม, กรอบ
/kru:at ² /	ตรวจ, สำนวน

1.7 หน่วยเสียง /kw-/ ปรากฏหน้าหน่วยเสียงสระ 4 หน่วยคือ /ɛ, ɛ:, a/ และ /a:/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/kwɛʔ ² /	'แควะ' หมายถึง แหวก
/kwɛ:w ⁴ /	แควว กำเลี่ยนเสียง
/kwak ⁴ /	กวัก
/kwa:t ² /	กวาด

1.8 หน่วยเสียง /khl-/ ปรากฏหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ɔ, ɛa, ɛa/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/khlip ⁷ /	ขลิบ
/khli:y ² /	กลี
/khle:ŋ ⁵ /	เขลง
/khlɛt ¹ /	เคล็ด

/khlɛ:n ¹ /	แคลน' หมายถึง การดึงของหนักเข้าใกล้ตัว
/khlɛ̃ ³ /	กลิ้ง
/khlɛ̃:n ² /	คลื่น
/khlɔʔ ⁶ /	เชรอะ
/khlɔ:m ¹ /	(เคลิม) & เคลิม.
/khlak ¹ /	'ฉลัก' : (เคือก)
/khla:n ³ /	กลาน
/khlup ¹ /	'คูลูป' หมายถึง บังเอิญ ใช้ประกอบหน้า กริยา เช่น /khlup ¹ cha:w ⁵ thi:y ³ na: ⁶ ɛ: ³ / บังเอิญฉ้อฉลขึ้นสัก ที่น่าดูแหละ
/khlum ¹ /	คูลุ่ม
/khlɔʔ ⁶ khleʔ ⁶ /	'โหลละหละ' หมายถึง หบาก
/khlo:ŋ ³ /	โคลง เป็นกริยา
/khlo:t ¹ /	'คล้อด' หมายถึง แทะ
/khlɔ:ŋ ³ /	คลอง
/khli:aw ³ /	'เคลียว' หมายถึง ฟัน
/khli:am ² /	'เคลือม' หมายถึง หมกเกลี้ยง
/luʔ ² khlu:an ³ /	ลูกกระพรวน

1.9 หน่วยเสียง /khr-/ ปรากฏหน้าหน่วยเสียงสระหน่วยใดหน่วยหนึ่ง
เว้น i, i:, e, ɛ, ɔ, ɔ:, ia, i:a, ɛa,/ และ /ua/ ดังในตัวอย่างคำ
ต่อไปนี้

/moŋ ³ khre: ³ /	ม่งเกร ชื่อไม้ล้มลุกชนิดหนึ่งสูงประมาณ 2 เมตรใบสาก ดอกสีชมพู เมื่อ ผลสุกเปลือกจะแตกออก
--	--

/khrɛːŋ ³ /	แครง (ชื่อหอย)
/khrɛːy ³ /	ครือ
/khrɛːn ³ /	คริน (เครื่องน็อคปักไก่อ่ำ)
/khray ³ /	ตะไคร้
/khraːt ² /	คราก
/khrɔy ³ /	ครุย
/khrɔː ³ /	ครู
/khroʔ ² khraʔ ² /	โครกคราก คำขยายบอกลักษณะของเสียง
/khroːŋ ³ /	โครง (ร่าง)
/khrɔʔ ² /	เคราะห์
/khaɔːp ² /	ครอบ
/khrɛːaŋ ² /	เครื่อง
/khrɔːa ³ /	ครัว

1.10 หน่วยเสียง /khw-/ปรากฏหน้าหน่วยเสียงสระ 12 หน่วยคือ

/i, ɪː, ɛ, ɛː, ɛ̃, a, aː, uː, o, ɔ, ɔː/ และ /ɛ̃ːa/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/khwit ⁷ /	ขวิด
/khwɪːy ⁵ /	ผี
/khwɛ̃k ¹ /	'แก้วก' หมายถึง ศวักกวนิ้วมือ
/khwɛ̃ːn ⁵ /	แขวน
/khwɛ̃k ⁷ /	ฝึก
/khwɛ̃y ⁵ /	ไผ่
/khwɛ̃y ³ /	ควาย
/khwuːŋ ¹ /	ฟุ้ง
/khwon ⁵ /	ฝน
/khwɔ̃k ¹ /	ฟก

/mron⁵/

/mro:n⁵/

/mrɔ:⁶/

/mɔ:⁵/

/mrɔ:²/

/mru:an⁵/

•มร่ง• หมายถึง พุงให้กรง

•โมร่ง' หมายถึง ภาชนะทำด้วยกามหมาก

"เมรอะ" หมายถึง ลูกที่แท้ง

'มร่อ' หมายถึง เป็ดยว

'เมร้อะ' หมายถึง เมือก

'มรวน" หมายถึง เยาะเย้ยล้อเลียน

ตอนที่ 2 หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระเดี่ยว

ตาราง 3 แสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี

ตำแหน่งของลิ้น ระดับของลิ้น	ลักษณะของ ริมฝีปาก	ลิ้นส่วนหน้า	ลิ้นส่วนกลาง	ลิ้นส่วนหลัง
		เหี้ยมค	ไม่ห่อ	ห่อ
สูง		i, i:	ɛ, -ɛ:	u, u:
กลาง		e, e:	ə, ə	o, o:
ต่ำ		ɛ, ɛ:	a, a:	ɔ, ɔ:

จากตาราง 3 อธิบายผลได้ดังนี้

1. ฐานที่เกิดและลักษณะของเสียงในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี มีดังนี้

1.1 สระที่เกิดจากลิ้นส่วนหน้า เป็นเสียงสระที่เป่าออกมาโดยลิ้นส่วนหน้า

กระดกขึ้นในระดับสูง ระดับกลาง หรือระดับต่ำ ริมฝีปากเหี้ยมค มี 6 หน่วย เป็นเสียงสระสั้น 3 หน่วย คือ /i, e, ɛ/ และหน่วยเสียงสระยาว 3 หน่วย คือ /i:, e:, ɛ:/

หน่วยเสียงสระกลุ่มนี้จัดเป็นหน่วยเสียงสระหน้า

1.2 สระที่เกิดจากลิ้นส่วนกลาง เป็นเสียงสระที่เปล่งออกมาโดยลิ้นส่วนกลางกระดกขึ้นในระดับสูง ระดับกลาง หรือระดับต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ มี 6 หน่วย เป็นหน่วยเสียงสระสั้น 3 หน่วย คือ /ɪ, ə, a/ และหน่วยเสียงสระยาว 3 หน่วย คือ /i:, e:, a:/ หน่วยเสียงสระกลุ่มนี้จัดเป็นหน่วยเสียงสระกลาง

1.3 สระที่เกิดจากลิ้นส่วนหลัง เป็นสระที่เปล่งออกมาโดยลิ้นส่วนหลังกระดกขึ้นในระดับสูง ระดับกลาง หรือระดับต่ำ ริมฝีปากห่อ มี 6 หน่วย เป็นหน่วยเสียงสระสั้น 3 หน่วย คือ /u, ʊ, ɔ/ และหน่วยเสียงสระยาว 3 หน่วย คือ /u:, ɔ:, ɔ:/ หน่วยเสียงสระกลุ่มนี้จัดเป็นหน่วยเสียงสระหลัง

2. การปรากฏของหน่วยเสียงสระในแต่ละพยางค์ อธิบายได้ดังนี้

2.1 หน่วยเสียง /ɪ/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า เกิดจากลิ้นส่วนหน้ากระดกขึ้นสูง ริมฝีปากเหี่ยยง เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว* หน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /θ/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 7 หน่วย คือ /pl, pr, phl, phr, kr, khl/ และ /khw/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pit⁴/

ปิต

/phit⁷/

พิต

/bin⁴/

บิน

/tip⁴/

ติบ ชื่อหอยชนิดหนึ่งคล้ายหอยนางรม

* พยัญชนะต้นเดี่ยว คือ หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว ซึ่งปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ ภูเขา 25 - 55

** พยัญชนะต้นประสม คือ หน่วยเสียงพยัญชนะประสม ซึ่งปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ ภูเขา 56 - 65

/thit ¹ /	ทิด
/dip ⁴ /	คิป
/kin ⁴ /	กิน
/khit ⁷ /	*คิก * หมายถึง สะกิด
/rit ⁴ /	อิฐ
/cik ⁴ /	จิก
/chit ¹ /	ชิด
/fit ⁷ /	ทวิค
/sip ⁵ /	สิง
/hit ⁷ /	ทิด
/mit ¹ /	มิด
/nim ⁵ /	สนิม
/gut ⁷ nit ⁷ /	หงุดหงิด
/lit ¹ /	* ลิด * หมายถึง ปอกเปลือกออกโดยไขมีด
/tham ¹ rit ¹ /	*ท่า-ริด * หมายถึง อาละวาด
/wit ¹ /	วิด(น้ำ)
/yip ⁷ /	หยิบ
/plit ⁴ /	ปลิด
/pri ² /	ปริ
/phlik ¹ /	พลิก
/phrik ¹ /	*พริก * หมายถึง พริกไทย
/krip ⁴ /	กริบ
/khlip ⁷ /	ขลิบ
/khwit ⁷ /	ขวิด

หน่วยเสียง /ɿ/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย หน่วยไค
หน่วยหนึ่ง เว้น /y/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/yɿp ⁷ /	หยิบ
/lɿt ⁷ /	ลิด (ตัดกิ่งเล็ก ๆ ออก)
/yɿk ⁷ /	หยิก
/bɿ ² /	บี
/phɿm ³ /	พึมพำ
/dɿn ⁴ /	คิน
/cɿŋ ⁴ /	จริง
/phɿw ⁵ lom ³ /	'ผิวลม' หมายถึง ผิวปาก

2.2 หน่วยเสียง /ɿ:/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า เกิดจากอวัยวะส่วนหน้ากระดก
ขึ้นสูง ริมฝีปากเหี่ยยง เป็นหน่วยเสียงสระเคี้ยวยาว ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียง
พยัญชนะต้นเคี้ยวหน่วยไคหน่วยหนึ่ง เว้น /f/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้น
ประสม 8 หน่วย คือ /pɿ, pr, phɿ, phr, kɿ, kr, khl/ และ /khw/ ดัง
ในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɿ:n ⁴ /	ป็น
/phɿ:y ⁵ /	ผี
/bɿ:ŋ ⁶ /	บั้ง ลักษณะนามของนา
/tɿ:n ⁴ /	ตีน
/thɿ:m ⁵ /	ห่ม
/dɿ:t ² /	กีด
/kɿ:t ² /	กีด
/knɿ:ŋ ⁵ /	จิง
/pɿ:m ⁴ /	อิม
/cɿ: ⁶ /	จ๊ะ

/chɪ:t ⁷ /	ฉึก
/sɪ:y ⁵ /	สึ, ลึ
/hɪ:ŋ ⁶ /	หึง
/mɪ:t ² /	มึค
/nɪ:w ¹ /	นิว
/ŋɪ:y ³ /	ยึ
/ŋɪ:w ¹ /	งิว
/lɪ:w ³ /	ลิว หมายถึง ขว้าง, ปา
/rɪ:t ² /	รึค
/wɪ:y ⁵ /	หวิ
/yɪ:ŋ ⁶ /	หยึง
/plɪ:ŋ ⁴ /	ปลึง
/prɪ:y ⁶ /	ปรึ
/phlɪ:w ¹ /	พลิว
/phrɪ:t ⁷ /	ปรึค คำขยาย
/klɪ:ŋ ⁶ /	กลึง
/krɪ:ŋ ⁶ /	กรึง
/khlɪ:y ² /	กลึ
/khwɪ:y ⁵ /	ยึ

หน่วยเสียง /ɪ:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 7 หน่วย
คือ /p, t, m, n, ŋ, w/ และ /y/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/khɪ:p ² /	กึบ
/chɪ:t ⁷ /	ฉึก
/ʔɪ:m ⁴ /	อึม
/hɪ:n ⁵ /	ห็น

/pɿ:ŋ ⁶ /	ปั้ง
/sɿ:w ⁵ /	สิ่ว
/phɿ:y ³ /	(อ้วน) ฟี

2.3 หน่วยเสียง /e/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า เกิดจากลิ้นส่วนหน้า กระทบขึ้นปาดกลาง ริมฝีปากเหยียด เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น ปรากฏในตำแหน่ง หลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /th, c, ch, f, n, ญ, r, / และ /v/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 1 หน่วย คือ /kr/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pen ⁴ /	เป็น
/lam ³ phen ³ /	'ลำเพ้ง' หมายถึง สัตว์เล็ก ๆ ชนิดหนึ่ง *

/ben ⁴ /	เบ้ง
/tem ⁴ /	เต็ม
/den ⁴ /	กระเด็น, กระดอน, กระเซ็น
/ken ⁴ /	เก็ง
/khem ³ /	แก้ม
/ʔen ⁴ /	เอ็น
/seʔ ⁶ /	(ปลูก) เสก
/heŋ ⁵ /	'เห้ง' หมายถึง หับ
/men ⁵ /	เหม็น
/ŋoʔ ² neʔ ² /	โงกเงก
/len ³ /	เล็น
/yen ⁵ /	เย็น
/kreŋ ⁴ /	เกร็ง

หน่วยเสียง /e/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 4 หน่วย คือ /ʔ, m, n/ และ /ŋ/ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/leʔ ² /	เลข
/lem ³ /	เต็ม
/hen ⁵ /	เห็น
/heŋ ⁵ /	•เหิง• หมายถึง หับ

2.4 หน่วยเสียง /e:/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า เกิดจากลิ้นส่วนหน้า กระดกขึ้นปานกลาง ริมฝีปากเหี่ยยง เป็นหน่วยเสียงสระเคี้ยวยาว ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเคี้ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /f/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 7 หน่วย คือ /pl, pr, phl, kr, khl, khr/ และ /mr/ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/pe: ⁴ /	เป ⁺
/phe·n ³ /	เพล
/pla: ⁴ be:n ⁴ /	ปลากะเบน
/to:ŋ ⁴ te:ŋ ⁴ /	โตงเตง
/the· ³ /	เท
/de:n ⁴ /	เคน
/ke·n ⁴ /	เกน ^๔
/khe:t ⁷ /	เขต
/ʔe:w ⁴ /	สะเอว
/ce· ⁴ /	เจ ^๔ (คำยืมจากภาษาจีน)
/cho:ŋ ⁵ che:ŋ ⁵ /	โคงเงง
/li:ŋ ³ se:n ⁵ /	ลิงเสน
/he:w ⁵ /	เหว
/me.ŋ ⁵ /	•เมง• หมายถึง กะฉะปะราวที่ยังอ่อน

/ne: ⁵ /	เน (นี่)
/ñ e: ³ /	เย, เณ
/ŋo:n ³ ñe:n ³ /	โงนเงน
/le:n ³ /	'เลน' หมายถึง น้ำแข็ง
/re:w ³ /	เร็ว
/we:t ² na: ³ /	เวทนา
/ye:ŋ ⁵ /	เหยง (คำขยาย)
/ple: ⁴ /	แปล
/pre:t ² /	เปรต
/phle:ŋ ⁶ /	'เพ่ง' หมายถึง กะละมังขนาดเล็ก
/kre:ŋ ⁴ /	เกรง
/khlo:ŋ khle:ŋ ³ /	โคลงเกล้ง
/moŋ ³ khre: ³ /	'ม่งเคร' ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง*
/mre:ŋ ³ /	'เมรง' หมายถึง ตก, มาก

หน่วยเสียง /e:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 6 หน่วย คือ /p, t, m, n, ŋ/ และ /w/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/tha:w ¹ the:p ² /	ท่าเทพ (พระนักร)
/the:t ² /	เทก
/pre:m ⁴ /	เปรม
/ne:n ³ /	เณ (สามเณร, คำนำหน้าชื่อผู้ที่มีอายุแล้ว)
/ʔe:ŋ ⁴ /	เอง
/re:w ² /	'เรว' หมายถึง ป่าช้า

2.5 หน่วยเสียง /ɛ/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า เกิดจากดินส่วนหน้ากระดกต่ำ ริมฝีปากเหยียด เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 8 หน่วย คือ

/p¹l, p¹h¹l, p¹h¹r¹k¹l, kw, kh¹l/ และ /khw/ ดังในคำต่อไปนี้

/pɛt ⁴ /	เป็ด
/phɛt ¹ /	เพชร
/bɛt ⁴ /	เบ็ด
/tɛʔ ² /	แตก
/thɛŋ ² /	'แต้ง' หมายถึง ชน, กระทบ
/dɛk ⁴ /	เด็ก
/kɛŋ ⁴ /	แกง
/khɛk ⁷ /	'แก็ก' หมายถึง เชก
/ʔɛʔ ² /	แอก
/cɛp ⁴ /	เจ็บ
/chɛŋ ⁵ /	'แต้ง' หมายถึง เป็ด, หยาบ (พูดจาหยาบ)
/fɛt ¹ /	'แฟ็ต' หมายถึง บิดที่ปลาย
/sɛk ⁷ /	แฉ็ก คำเคียนเสียงเสียงสิ่งของตกบนหน้า
/hɛt ⁷ /	หัก
/mɛn ¹ /	เม่น, เม้ม
/nɛp ⁷ /	เหน็บ
/nɛŋ ⁵ /	'แห้ง' หมายถึง แยก (เขี้ยว)
/ŋɛŋ ³ /	'แ้งง' หมายถึง เก เช่น พันเก
/lɛt ¹ /	เมล็ด
/rɛʔ ² /	แรก
/wɛʔ ² /	แวะ
/yɛʔ ² /	แยก, กระแตก
/plɛʔ ² /	แปลก
/phlɛn ³ /	'แพ้น' หมายถึง บวม, ป่อง

/phvɛʔ ² /	แพรว (ชื่อผู้ชาย)
/kɛt ⁴ /	เกล็ด
/krɛt ⁴ /	แกร็ด (เกร็ด, ขบ, เทะ)
/kwɛʔ ² /	'แกวก' หมายถึง แหวก
/khɛt ¹ /	เค็ด
/khwek ¹ /	'แคว็ก' หมายถึง ควักด้วยนิ้วมือ

หน่วยเสียง /ɛ/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 6 หน่วย คือ /p, t, k, ʔ, n/ และ /ŋ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/khɛp ⁷ /	กะเข็บ
/mɛt ¹ /	เม็ด
/lɛk ¹ /	เอ็ด
/mɛŋ ³ pɛʔ ² /	'แมงแปะ' หมายถึง แมงสาบ
/phlɛn ³ /	'แพล้น' หมายถึง บวม, ป่อง
/chɛŋ ⁵ /	'แฉ้ง' หมายถึง เป็ด, หยาบ (พูดจาหยาบ)

2.6 หน่วยเสียง /ɛ:/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า เกิดจากลิ้นส่วนหน้า กระทบตำแหน่งริมฝีปากเหี่ยยด เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาว ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยยักหน่วยทึง เว้น /f/ และ /h/ / และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 10 หน่วย คือ /pɭ, pr, phɭ, phr, kɭ, kr, kw, khɭ, khr/ และ /khw/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɛ:ŋ ⁶ /	แป้ง
/phɛ: ¹ /	เพ้
/bɛ:n ⁴ /	แบน
/tɛ:ŋ ⁴ /	แตง
/thɛ:n ² /	แท่น, แท้ง
/dɛ:ŋ ⁴ /	แดง

/kɛ:w ⁶ /	แก้ว
/khɛ:p ⁷ /	'แซบ' หมายถึง รื่น
/ʔɛ:p ² /	แอบ
/cɛ:ŋ ⁶ /	แจ้ง
/chɛ:ŋ ² /	แข่ง
/sɛ:m ³ /	แซม
/hɛ:ŋ ⁶ /	แห่ง
/mɛ:w ³ /	แมว
/nɛ:n ⁶ /	แน่น
/ŋɛ:ŋ ² /	แจ้ง
/lɛ:ŋ ¹ /	'แล้ง' หมายถึง หยุต ใ้เฉพาะฝนหยุต ว่า /khwon ⁵ lɛ:ŋ ¹ /
/rɛ:w ¹ /	เร็ว
/wɛ:n ⁵ /	แหวน
/yɛ: ¹ /	แย้
/plɛ: ⁴ /	แปล
/prɛ:ŋ ⁴ /	แปรง
/phlɛ: ⁵ /	แผล
/phrɛ: ³ /	พร
/klɛ:p ² /	เกลบ
/krɛ:ŋ ⁴ /	ตะแกรง
/kwɛ:w ⁵ /	แก้ว 'คำเดียวเสียงแก้ว
/khlɛ:n ¹ /	'แค่นั้น' หมายถึง การคั้งของหนักเข้ามา ใกล้ตัว
/khrɛ:ŋ ³ /	เกรง (ชื่อหอย)

/khwɛ:n⁵/

แขวน, ผูก (นาฬิกาข้อมือ)

หน่วยเสียง /ɛ:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 6 หน่วย

คือ /p, t, m, n, ŋ/ และ /w/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/sɛ.p⁷/

สแปบ

/pɛ.t²/

แปด

/tɛ:m⁶/

แกม, ท้า, ระบายสี

/mɛ:n²/

แมน(ย่า)

/khɛ.ŋ⁵/

แข็ง, แขง

/lɛ:w¹/

แล้ว, เสรีจ

2.7 หน่วยเสียง /ɛ:/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากลิ้นส่วนกลาง กระทบกันสูง ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /c, ɳ, w/ และ /y/ และ ปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 7 หน่วย คือ /pr, phl, phr, kl, kr, kh1/ และ /khr/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɛk⁴/

ปัก

/phɛt⁷/

‘พึด’ หมายถึง เลย เช่น

/mɔt⁷phɛt⁷/ หมด(ไม่เหลือ)เลย/bɛm⁴/

บีม (คำเลียนเสียง)

/tɛk⁴/

ตึก

/thɛk⁷/

ถึก

/dɛk⁴/

ดึก

/kɛk⁴/

กึก

/khɛŋ³/

‘คัง’ หมายถึง (น้ำ)ขัง

/ʔɛk⁴/

สะอึก

/chɛk¹/

ฉึก (คำเลียนเสียง)

/fək ⁷ /	ฝึก
/nan ⁵ say ⁵ /	หนังสือ
/həʔ ⁷ /	ฮี้ (คำอุทาน)
/mək ¹ /	'มิก' หมายถึง ก้ม
/nək ¹ /	นึก, ระลึก, คิด
/lək ¹ /	ลิก
/rət ¹ rət ¹ /	'หรีด-หรีด' หมายถึง มากมาก
/prək ⁴ sa: ⁵ /	ปรักษา
/phlən ³ /	พลึง
/phrəp ¹ /	พริบ
/kleŋ ⁴ /	กึ่ง
/kraŋ ⁴ /	ครึ่ง
/khlət ¹ khlat ¹ /	'คลีทลลิต' หมายถึง สูง ๆ คืบ ๆ
/khrəy ³ /	ครือ ๆ

หน่วยเสียง /ə/ ปรากฏในตำแหน่งหน้า หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 8 หน่วย คือ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ/ และ /y/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phrəp ⁷ /	พริบ
/tət ⁴ tət ⁴ /	ทิตติต คำเลียนเสียง เสียงรด
/nək ¹ /	นึก, ระลึก, คิด
/həʔ ⁷ /	ฮี้ (คำอุทาน)
/səm ³ /	(น้ำ)ซึม
/khlən ³ /	'คลิ่น' หมายถึง ถูกถูก
/thən ⁵ /	ถึง
/dəy ⁴ /	สะคือ

2.8 หน่วยเสียง /ɛ:/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากก้นส่วนกลาง กระคกสูง ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาว ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /f/ และ /θ/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 5 หน่วย คือ /phr, kl, khl, khr/ และ /ml/ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/pɛ:n ⁴ /	ป็น
/phɛ:ŋ ⁶ /	ฝั่ง
/bɛ:ŋ ⁶ /	บั้ง ชื่อแมลงชนิดหนึ่งคล้ายแมงมุมแต่โตกว่า
/tɛ:ŋ ⁴ /	ตึง (กำเดียนเสียง)
/hu:a ⁵ thɛ:y ³ /	กระเทือ
/dɛ:⁶/	ด้
/phɛ:ŋ ⁶ kɛ:y ⁴ /	• ด้งกี้ย หมายถึง กิ่งกือ
/khɛ:n ⁶ /	ขึ้น
/ʔɛ:n ⁶ /	สะอื้น
/cɛ:t ² /	จืด
/chɛ:²/	ชือ
/sɛ:t ⁷ /	สูด
/hɛ:n ⁵ /	หัน
/mɛ:t ² /	มีด
/nɛ:ŋ ⁶ /	นั่ง
/n̥ɛ:t ² /	ยัด
/lɛ:m ³ /	ลื้ม
/rɛ:¹/	รือ
/wɛ:⁵/	หือ

/yɛ:n ⁵ /	ยีน
/phrɛ:n ³ /	'พรีน' หมายถึง ผดผื่นคัน
/klɛ:n ⁴ /	กลีน
/khlɛ:n ² /	คลีน
/khrɛ:n ³ /	ครีน (เครื่องมือตัดไก่ป่า)
/mlɛ:n ² /	มลิน (ลีน)

หน่วยเสียง/ɛ:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

6 หน่วย คือ /p, t, m, n, ŋ/ และ/ɜ:/ ทั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/khɛ:p ² /	กิบ
/lɛ:t ⁷ /	'ลิต' หมายถึง เสลด
/lɛ:m ³ /	ลิ้ม
/ɤɛ:n ⁴ /	อิน
/lɛ:ŋ ² /	ทะลึง
/mɛ:y ³ /	มีอ

2.9 หน่วยเสียง/ə/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากลิ้นส่วนกลาง กระกุกขึ้นปานกลาง ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น ปรากฏในตำแหน่งหลัง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 9 หน่วย คือ /ph, b, t, kh, ɤ, h, ŋ, l/ และ/r/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 2 หน่วยคือ/khl/ และ/mr/ ทั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phəɤ ² /	เพ่อ, เฟ็ง
/bən ⁴ /	(ข้าง)บน
/tən ⁴ /	'เต็น', ทาน (สรรพนามบุรุษที่ 2)
/khəɤ ² /	'เคอะ' หมายถึง เกอ (เคอะ ภาษา กลาง หมายถึง เขินอาย)
/ɤəp ⁵ /	เอ็บ (กำเลี่ยนเสียง)
/than ³ hən ⁵ /	กะทังหัน

/ŋən ³ /	เงิน
/lɔɐ ² /	เล็ก
/rən ³ /	เรื่อน
/khlɔɐ ⁶ /	เซรอะ
/mrɔɐ ² /	'เมร่อ' หมายถึง เซอ

หน่วยเสียง /ล/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 3 หน่วย คือ /p, ʔ, n/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/ʔəp ⁵ /	เอ็บ (คำเลียนเสียง)
/lɔɐ ² /	เล็ก
/rən ³ /	เรื่อน

2.10 หน่วยเสียง /อ:/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากลิ้นส่วนกลาง กระดกขึ้นปานกลาง ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นหน่วยเสียงสระเคี้ยวยาว ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเคี้ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ŋ/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 6 หน่วย คือ /pr, phl, kl, kr, khl/ และ /ml/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pə:t ² /	เป็ค
/phə:t ² /	ตะเพ็ค
/bə: ⁴ /	เบอร์ (คำยืมจากภาษาตะวันตก มีความหมายเฉพาะถิ่นว่า หายมิด)
/tə:m ⁴ /	เท็ม
/thə:m ² /	แถม, เฟ็ม
/də:n ⁴ /	เดิน
/kə:y ⁴ /	เกย (กาย)
/khə:y ³ /	เคย, กะปี
/ʔə:y ⁴ /	'เอย' หมายถึง เรอ
/cə:m ⁴ /	เจ็ม

/chə:y ⁵ /	เฉย
/fə:n ³ /	(คน)เฟิร์น
/sə: ⁶ <u>sə.n</u> ⁵ /	สอเสริญ (สรวเสริญ)
/hə:y ⁵ /	เฮย
/mə: ⁵ /	เสมอ
/nə:y ³ /	'เนย' หมายถึง นม
/ŋə:y ³ /	เงย
/lə:y ⁵ /	'เลย์' หมายถึง อีก, เพิ่ม
/rə:m ³ /	เริม (โรคผิวหนังชนิดหนึ่ง)
/wə: ⁵ <u>wə:t</u> ⁷ /	'หวังเหวิด' หมายถึง เป็นห่วง
/yə:y ¹ /	เยย
/prə: ⁴ /	เปรอ
/cɛt ⁴ mu:n ⁵ <u>phlə:ŋ</u> ³ /	เจตมูลเพลิง
/klə: ⁴ /	เกลอ
/krə:y ⁴ /	'เกรย' หมายถึง หนาเจ้าชู้
/khlə:m ¹ /	(เคลิม)เคลิ้ม
/mlə:y ⁵ /	'เมลย' หมายถึง บน, แบน

หน่วยเสียง /ə:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 7 หน่วย

คือ /p, t, m, n, ŋ, w/ และ /y/ ดังนั้นตัวอย่างคำต่อไปนี้

/tə:p ² /	เติบ(โต)
/chə:t ² /	เช็ค
/thə:m ² /	แถม, เพิ่ม
/phə:n ⁵ /	'เฟิน' หมายถึง ลูกโขน, สว่างโร
/chə:ŋ ³ /	เชิง
/pə:w ⁵ /	เอี้ยว (คำเลียนเสียง)

/tə:y⁴/

เตย

2.11 หน่วยเสียง /a/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากลิ้นส่วนกลาง กระทบก้นช่องปากไม่ห่อ เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสมหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pak⁴/

ปัก

/phay⁵/

ไผ่

/ban⁴/

ตะบัน

/tap⁴/

ตัม

/tham³/

ท่า

/daŋ⁴/

ดั่ง

/kay⁴/

ไก

/khan³/

คัน

/pan⁴/

อัน

/caŋ⁴/

จั่ง

/chak¹/

ชัก

/fak¹/

ปัก(ไข)

/sat¹/

ซัก

/hak⁷/

หัก

/man³/

มัน

/nap¹/

นับ

/n̩ am⁵/

ขย่ำ

/ŋaw³/

เงา

/lak¹/

ลัก

/raŋ³/

รัง

/wat ¹ /	วัด
/yaŋ ³ /	'ยัง' หมายถึง มี
/plak ⁴ /	ปลัก
/prap ⁴ /	ปรับ
/phlaŋ ⁵ /	'ผด่ง' หมายถึง ซากตะวันตก
/phraw ³ /	กะเพรา
/klay ⁴ /	ไถด
/kraʔ ² /	'กระ' หมายถึง ผีกระสือ, เท้าทะเล ชนิดหนึ่ง
/kwak ⁴ /	กรัก
/khlam ³ /	กลำ
/khray ³ /	ตะไคร้, ตะไคร้
/khwak ¹ /	กรัก
/mlak ⁷ /	'มลัก' หมายถึง สำลัก
/mrəp ⁷ /	'มรับ' หมายถึง สำรับ

หน่วยเสียง /a/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายหน่วยใดหน่วย
หนึ่ง ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/khwəp ⁷ /	ขวัป
/khat ¹ /	คัต, ังค
/lak ¹ /	ลัก
/paʔ ² /	ปาก
/cam ⁴ /	จำ
/wan ⁵ /	ตะวัน
/laŋ ⁵ /	หลัง
/saw ⁵ /	เส้า

/tay⁴/ ไต

2.12 หน่วยเสียง /a:/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง เกิดจากลิ้นส่วนกลาง กระทบก้องต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาว ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วย เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม หน่วยใดหน่วยหนึ่ง ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pa:⁴/ ป่า

/pha:y³/ พาย

/ba:n⁴/ บาน

/ta:m⁴/ ตาม

/tha:t⁷/ ถาด

/da:w⁴/ คาว

/ka:m⁶/ กาม

/kha:w⁶/ ขาว

/ʔa:n⁴/ อาน

/ca:n⁶/ จาง

/cha:m⁴/ 'ชาม' หมายถึง จาน

/fa:t⁷/ ฝาด

/sa:t⁷/ สาด, เสื่อ

/ha:⁵/ หา

/ma:y⁵/ หมายถึง

/na:n³/ นาน

/n̩ a:⁶/ หนา

/ŋa:y³/ 'งาย' หมายถึง เวลาครึ่งวัน (ภาษา

กลางหมายถึง เช้า)

/la:p⁷/ (เช็ด)หลาบ

/ra:n ³ /	ราน (ตัดกิ่ง)
/wa:y ¹ /	ไว
/ya:y ³ /	ยาย
/pla: ⁴ /	ปลา
/pra:y ⁴ /	ปราย
/phla:w ¹ /	มะพร้าว
/phra:y ³ /	(โหลง)พราย
/kla:ŋ ⁴ /	กลาง
/kra: ⁴ /	ตรา
/kwa:t ² /	กวาด
/khla: ¹ /	คลา
/khra:ŋ ³ /	คราง
/khwa:m ³ /	ความ
/mla:y ³ /	'มลาย' ชื่อต้นไม้ยืนต้นขนาดเล็กกลาง*
/mra:p ⁷ /	'มราบ' หมายถึง กำราบ

หน่วยเสียง /a:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายหน่วยใด
หน่วยหนึ่ง เว้น /k, ʔ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/ba:p ² /	บาป
/ha:t ⁷ /	หาค
/da:m ⁶ /	คาม
/cha:n ⁵ /	ฉัน (สรรพนามบุรุษที่ 1)
/ca:ŋ ⁶ /	จาง
/kha:w ⁵ /	ขาว
/ta:y ⁴ /	ตาย

2.13 หน่วยเสียง /u/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลัง กระดกขึ้นสูง ริมฝีปากจีบหรือห่อ เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น ปรากฏในตำแหน่งหลัง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ก/ และปรากฏหลังหน่วยเสียง พยัญชนะต้นประสมหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /pr, kw, khw, ml, mr/ ดังในตัวอย่าง คำต่อไปนี้

/put ⁴ /	'ปุด' หมายถึง พืชชนิดหนึ่งจำพวกชา
/phuk ¹ /	ฝู
/bun ⁴ /	บุญ
/tut ⁴ /	'ตุค' หมายถึง หูด
/thup ¹ /	หุบ
/dun ⁴ /	กุน
/kup ⁴ /	'กูป' หมายถึง กลอง
/khut ⁷ /	ชุด
/ʔup ⁴ /	'อุบ' หมายถึง ฟุบ
/cut ⁴ /	จุด
~ /chum ³ /	(ชุก) ชุ่ม
/fut ¹ /	ฟุด
/sum ⁵ /	สุ่ม
/hup ⁷ /	หุบ
/muk ⁷ /	สมุก
/nuk ⁷ /	สนุก
/nut ⁷ nit ⁷ /	หงุดหงิด
/lup ⁷ /	'ลูป' หมายถึง หด, หุบ
/run ³ /	รุน
/wup ¹ /	'วูป' หมายถึง ตันที่ทันใด

/yut ⁷ /	หยุด, จอด, พัก
/pluk ⁴ /	ปลุก
/phlut ⁷ /	ผลุด
/phrun ³ /	พรุน
/klum ⁴ /	กคุม
/kru ² /	กรู
/khluk ¹ /	กลุก, ย่ำ
/khrup ¹ /	ตะกรุป

หน่วยเสียง /u/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /w/ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/chup ¹ /	ชูป
/ʔut ⁴ /	อุต
/pluk ⁴ /	ปลุก
/lu ² /	หลู
/khlum ³ /	กคุม
/dun ⁴ /	คูน
/thun ⁵ /	ถุน
/khruy ³ /	กรุย

2.14 หน่วยเสียง /u:/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลัง กระดกขึ้นสูง ริมฝีปากจีบหรือห่อ เป็นหน่วยเสียงสระเคี้ยวยาว ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเคี้ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสมหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /p¹, pr, kw, ml/ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/pu:n ⁴ /	ปูน
/phu:w ³ /	พู
/bu:ŋ ⁶ /	บุง

/tu:m ⁴ /	ตุม (กำเลี่ยนเสียง)
/thu:ŋ ⁶ /	ตึงน้ำ
/du:n ⁶ /	ตุน
/ku:w ⁴ /	กู
/khu:t ⁷ /	ชุก
/ʔu:m ⁶ /	อุม
/cu:m ⁶ /	จุม, จัม
/chu:t ⁷ /	กระตุม
/fu:n ³ /	ฟุน (พีน)
/su:n ⁵ /	สุม
/hu:ŋ ⁵ /	หุง
/mu:w ⁵ /	หุม
/nu:n ⁵ /	หุน
/ñ u:ŋ ⁶ /	ยุง
/ŋu:w ³ /	งู
/lu:m ⁶ /	'ลุม' หมายถึง ทะลอมเข้าหากัน
/ru:p ² /	รูป
/wu:n ¹ /	วุน
/nɔk ¹ yu:ŋ ³ /	นกยุง
/phlu:ŋ ² /	พลุง
/phru:y ² /	'ผรุย' หมายถึง เปื้อยเป็นผุยผง
/klu:m ⁶ /	กลุม
/kru:t ² /	มะกรูด
/khlu:m ¹ /	'กลุม' ชื่อพันธุ์ไม้ชนิดหนึ่งจำพวกกล้า แต่ เปลือกแข็งกว่า

/khru: ³ /	ครู	
/khwu:ŋ ¹ /	ฟุ้ง	
/mru:y ⁵ /	มรุษ	ชื่อคนไม้ชนิดหนึ่ง ยอด
	มีรสขม	

หน่วยเสียง /u:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าพยัญชนะท้ายหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /k, ʔ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/su:p ⁷ /	สุบ
/bu:t ² /	บุค
/ʔu:m ⁶ /	อุม
/phu:n ³ /	พุน
/nu:ŋ ² /	นง
/pu:w ⁴ /	ปู
/thu:y ⁶ /	ถุย, ถม

2.15 หน่วยเสียง /o/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลัง กระทบานกลาง ริมฝีปากหรือห่อหุ้ม เป็นหน่วยเสียงสระเคี้ยวสั้น ปรากฏในตำแหน่ง หลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเคี้ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /f, ʔ/ และปรากฏหลัง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสมหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /kw/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pon ⁴ /	ปน
/phon ⁵ /	ผง
/bon ⁴ /	บน, บ่น
/ton ⁴ /	ตง
/thom ⁵ /	ถม
/chu: ³ don ⁴ /	ชุกดงค
/kon ⁴ /	กล
/khom ⁵ /	خم

/ʔom ⁴ /	อม
/coŋ ⁴ /	กระจง
/chon ³ /	ชน
/som ⁵ /	ผสม, ปรง
/hom ⁵ /	หม, ชยม
/mon ³ /	นิมนต์
/nom ⁵ /	ชนม
/nom ³ /	งม
/lon ⁵ /	หลน
/rom ⁵ /	รม' ชื่อหอยนางรม
/woŋ ³ /	วง
/yom ³ /	(พระ)ยม
/ploŋ ⁴ /	ปลง
/pron ⁴ /	'ปรน' หมายถึง ชุนให้อวน
/phlo ⁷ /	โพละ (กำเคียนเสียง)
/phro ² /	'โพระ' หมายถึง ที่ดินอันมีน้ำขังตลอด
/klo ⁴ /	กลม
/kroŋ ⁴ /	กรง, กรง
/cha ⁷ khlo ⁶ /	'ชะโกละ' หมายถึง เครื่องยิงเล่นของเด็ก ทำด้วยไม้ไผ่เล็ก ๆ มีไม้สำหรับกระทุ้งให้ลูกออก (ซึ่งทำด้วยกระดากหรือใบทองเคี้ยวละเอียดปั้นอัดเข้าไว้) กระเด็นออกมาพร้อมทั้งปีเสียงดัง
/khro ² khra ² /	โครกกราก
/khwon ⁵ /	ผน

/mlon³/

'มลง' หมายถึง คำราม

/mron⁵/

'มร่ง' หมายถึง พุ่งให้ตรง

หน่วยเสียง /o/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 5 หน่วย คือ /p, m, n, ŋ, w/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/bo²/

'โบก'

/com⁴/

'จอม'

/khon³/

'กน'

/lon³/

'ลง'

/ʔow⁴/

'โอ้ว' (คำเลียนเสียง)

2.16 หน่วยเสียง /o:/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลัง กระดกขึ้นปานกลาง ริมฝีปากห่อหรือจีบ เป็นหน่วยเสียงสระเคี้ยวยาว ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /f/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสมหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /p¹, k¹, kw, khw, m¹/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/po:ŋ⁶/

'โป้ง'

/pho:ŋ³/

'โพ่ง' (เครื่องมือวิดน้ำ)

/bo:t²/

'โบสถ์'

/to:n⁴/

'โตน' หมายถึง โยนขึ้นข้างบน

/tho:ŋ³/

'ทะหง'

/do:n⁴/

'โดน, ชน,

/ko:ŋ⁴/'โกย' หมายถึง เก็บ เช่น /ko y⁴pha⁶/ เก็บผ้า/kho:m³/

'โกม' หมายถึง กะละมังขนาดใหญ่

/ʔo:ŋ⁴/

'โอ้ง' หมายถึง อาเจียน เป็นกริยาใช้

เฉพาะสัตว์, ทะอง

/co:m⁴/

กระโจม

/cho:n ³ /	‘โชน’ หมายถึง ต้นคูณ
/so:y ⁶ /	ชวย, โชนไม้ดี
/ta:y ⁴ ho:n ⁵ /	ตายโหลง
/mo:p ² /	ละโมบ
/no:t ⁷ /	โตนค
/ño:n ³ /	โยน
/no:n ² na:n ² /	‘โหลงหาง’ หมายถึง อาการกลาน
/lo:n ³ /	โลอน
/ro:n ³ /	โรง
/pa ² wo:n ⁶ /	‘ปากโวง’ หมายถึง พันหลอมาก
/yo:n ³ /	โยง
/pro:y ⁴ /	โปรย(ปราช)
/phlo:n ⁵ /	โผลง
/phro:n ³ /	โพรง
/kro:t ² /	โกรธ
/khlo:n ³ /	โคลน
/khro:m ³ /	โครม
/mro:n ⁵ /	‘โมรง’ หมายถึง ภาชนะทำด้วย

กามหมาก

หน่วยเสียง /o:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายหน่วยใด
หน่วยหนึ่ง เว้น /k, ʔ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/ʔ o:p ² /	โอบ
/co:t ² /	โจน(จัน)
/mɛ :n ³ ro:m ³ /	‘แมงโรม’ หมายถึง แมลงหรี
/khlo:n ³ /	โคลน

/ro:ŋ ³ /	โรง
/ho:w ⁵ /	โท
/pro:y ⁴ /	โปรบ (ปราย)

2.17 หน่วยเสียง / ๖ / เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลัง กระทบตำแหน่งริมฝีปากจีบหรือท่อ เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น ปรากฏในตำแหน่งหลัง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ประสมหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /kw, m/ ทั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɔʔ ² /	ปอก
/ph ɔ p ¹ /	พบ
/bɔʔ ² /	บอก
/tɔp ⁴ /	ตบ
/thɔk ¹ /	กระทก, กระทุก
/dɔk ⁴ /	ดก
/kɔt ⁴ /	กต
/khɔp ⁷ /	ขบ, กัด
/ʔɔk ⁴ /	อก
/cɔʔ ² /	เจาะ
/chɔŋ ⁵ /	‘ฉ้อง’ หมายถึง เหม็นฉุน
/fɔk ¹ /	ฟก
/sɔt ⁷ /	สก
/hɔk ⁷ /	หก
/mɔk ⁷ /	หมก
/nɔk ¹ /	นก
/ŋɔʔ ² /	เหยาะ, เหย่า, ป่น, ต่ำ (น้ำพริก)
/ŋɔʔ ² /	เงาะ, งอก

/lɔp ¹ /	ลบ
/rɔt ¹ /	รก, รถ
/wɔt ² /	วอก
/yɔp ⁷ /	'ย้อบ' หมายถึง ชุ่ม
/plɔt ⁴ /	ปลด
/prɔk ⁴ /	(นั่ง) ปรก
/phlɔŋ ³ /	พลอง, คำเลียนเสียง เสียงขงหนักตกหรือถ่น
/phrɔk ¹ /	'พริ่อก' หมายถึง กระลุ่มพะราว
/klɔt ⁴ /	กลด (รม)
/krɔt ⁴ /	กรก
/khlɔt ² /	กลอก
/khrɔk ¹ /	กรก
/khwɔk ¹ /	ฟก
/mrɔt ⁶ /	'เมราะะ' หมายถึง ลูกที่แห้ง

หน่วยเสียง /ɔ/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายหน่วยใด
หน่วยหนึ่ง เว้น /m, w, y/ ตั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/lɔp ⁷ /	'ล้อบ' หมายถึง กลับ
/lɔt ¹ /	'ล้อด' หมายถึง ตอน เช่นกริยา, ลด
/rɔk ¹ /	รก
/lɔt ² /	ลอก
/ɔn ⁶ /	อน
/mɔŋ ³ /	'ม้อง' หมายถึง ตั้งครรภ

2.18 หน่วยเสียง /ɔ:/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง เกิดจากลิ้นส่วนหลัง
กระดกต่ำ ริมฝีปากห่อหรือจีบ เป็นหน่วยเสียงสระเคี้ยวยาว ปรากฏในตำแหน่งหลัง
หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเคี้ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง และปรากฏหลังหน่วยเสียง

พยัญชนะต้นประสมหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น/ kw,m1/ ตั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɔːn ⁶ /	ป้อน
/phɔː ³ /	พอ
/bɔːt ² /	บอก
/tɔːm ⁶ /	ต้ม
/thɔːt ⁷ /	ถอด
/dɔːn ⁴ /	ดอน
/kɔːn ⁶ /	กอน
/khɔːŋ ⁵ /	ของ
/ʔɔːn ⁶ /	อน
/cɔːn ⁶ /	กระจอน
/chɔːn ¹ /	ชวน
/fɔːŋ ³ /	ฟอง
/sɔːŋ ⁵ /	สง
/hɔːŋ ⁵ /	หอน
/mɔːy ² /	มอย
/nɔːn ⁵ /	นอน
/ŋɔːŋ ² /	‘หยอง’ หมายถึง เกร็งจับปลาชนิดหนึ่ง คล้ายขยแต่โตกว่า
/ŋɔːn ⁵ /	หงอน
/lɔːt ⁷ /	ถลอก
/rɔːm ³ /	‘รวม’ หมายถึง โกง คำขยาย เช่น ชาโกงว่า /khaː ⁵ rɔːm ³ /
/wɔːn ³ /	จัวร์
/yɔːm ³ /	ยอม
/plɔːm ⁴ /	ปลอม
/prɔːŋ ⁴ /	‘ปรอง’ หมายถึง เคราะห์ราย

/phlɔː ³ /	‘พลอ’ การเอาเปลือกแข็งออก
/phrɔːy ¹ /	พรอย
/klɔːm ⁴ /	‘กลอม’ หมายถึง ระบบ
/krɔːŋ ⁴ /	‘กรอง’ หมายถึง กระซอน
/khlɔːŋ ¹ /	คลอง
/khrɔːp ² /	ครอบ
/khwɔːŋ ¹ /	ฟอง
/mrɔːt ⁷ /	‘มรอก’ หมายถึง เยื่อไม้ไผ่

หน่วยเสียง /ɔː/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายหน่วยใด
หน่วยหนึ่ง เว้น /k, ɔ, w/ ทั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/bɔːp ² /	บอบ, เหนื่อย, ไม่ได้ผล
/thɔːt ² /	ทอก, เจียว
/phrɔːm ¹ /	พรอม
/rɔːn ¹ /	รอน
/thɔːŋ ³ /	ทอง
/sɔːy ⁵ /	สอย

3. จำนวนหน่วยเสียงสระเดี่ยว

หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี อำเภอดงหลวง จังหวัด
ภูเก็ต มี 18 หน่วย แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 สระเสียงสั้น มี 9 หน่วย ได้แก่ /ɪ, e, ɛ, ɜ, ə, a, u,
o, ɔ/

3.2 สระเสียงยาว มี 9 หน่วย ได้แก่ /iː, eː, ɛː, ɜː, əː,
aː, uː, oː, ɔː/

หน่วยเสียงสระประสม

ตาราง 4 แสดงหน่วยเสียงสระประสมในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี

ระดับของลิ้น / ส่วนของลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า	ลิ้นส่วนกลาง	ลิ้นส่วนหลัง
สูง	i i:	ɤ ɤ:	u u:
กลาง			
ต่ำ			

จากตาราง 4 อธิบายผลได้ดังนี้

1. ฐานที่เกิดและลักษณะของหน่วยเสียงสระประสม มีดังนี้

1.1 หน่วยเสียง /ia/ เกิดจากหน่วยเสียงสระเดี่ยว /i/ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงสระที่เกิดจากลิ้นส่วนหน้ากระดกขึ้นสูง ริมฝีปากเหี่ยยง เป็นหน่วยเสียงสระสั้น เลื่อนลงมาประสมกับหน่วยเสียงสระเดี่ยว /a/ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงสระที่เกิดจากลิ้นส่วนกลางกระดกต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น ทำให้เกิดเป็นหน่วยเสียงสระประสม /ia/ ขึ้น เป็นหน่วยเสียงสระประสมสั้น

1.2 หน่วยเสียง /i:a/ เกิดจากหน่วยเสียงสระเดี่ยว /i/ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงสระที่เกิดจากลิ้นส่วนหน้ากระดกขึ้นสูง ริมฝีปากเหี่ยยง เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาว เลื่อนลงมาประสมกับหน่วยเสียงสระเดี่ยว /a/ ทำให้เกิดเป็นหน่วยเสียงสระประสม /i:a/ ขึ้น เป็นหน่วยเสียงสระประสมยาว

1.3 หน่วยเสียงสระ /ɤa/ เกิดจากหน่วยเสียงสระเดี่ยว /ɤ/ ซึ่งเป็น

หน่วยเสียงสระที่เกิดจากลิ้นส่วนกลางกระดกขึ้นสูง ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นหน่วยเสียงสระ
เดี่ยวสั้น เลื่อนลงมาประสมกับหน่วยเสียงสระเดี่ยว /a/ ทำให้เกิดเป็นหน่วยเสียงสระ
ประสม /ɪa/ ขึ้น เป็นหน่วยเสียงสระประสมสั้น

1.4 หน่วยเสียงสระ /ɛ:a/ เกิดจากหน่วยเสียงสระเดี่ยว /ɛ:/ ซึ่ง
เป็นหน่วยเสียงสระที่เกิดจากลิ้นส่วนกลางกระดกขึ้นสูง ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นหน่วยเสียง
สระเดี่ยวยาว เลื่อนลงมาประสมกับหน่วยเสียงสระเดี่ยว /a/ ทำให้เกิดเป็นหน่วยเสียง
สระประสม /ɛ:a/ ขึ้น เป็นหน่วยเสียงสระประสมยาว

1.5 หน่วยเสียงสระ /ua/ เกิดจากหน่วยเสียงสระเดี่ยว /u/ ซึ่งเป็น
หน่วยเสียงสระที่เกิดจากลิ้นส่วนหลังกระดกขึ้นสูง ริมฝีปากห่อหรือจีบ เป็นหน่วยเสียง
สระเดี่ยวสั้น เลื่อนลงมาประสมกับหน่วยเสียงสระเดี่ยว /a/ ทำให้เกิดเป็นหน่วยเสียง
สระประสม /ua/ ขึ้น เป็นหน่วยเสียงสระประสมสั้น

1.6 หน่วยเสียงสระ /u:a/ เกิดจากหน่วยเสียงสระเดี่ยว /u:/ ซึ่ง
เป็นหน่วยเสียงสระที่เกิดจากลิ้นส่วนหลังกระดกขึ้นสูง ริมฝีปากห่อหรือจีบ เป็นหน่วย
เสียงสระเดี่ยวยาว เลื่อนลงมาประสมกับหน่วยเสียงสระเดี่ยว /a/ ทำให้เกิดเป็น
หน่วยเสียงสระประสม /u:a/ ขึ้น เป็นหน่วยเสียงสระประสมยาว

2. การปรากฏของหน่วยเสียงสระประสมในแต่ละพยางค์ ดังนี้

2.1 หน่วยเสียง /ia/ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว
11 หน่วย คือ /p, ph, th, k, kh, c, ch, h, l, r, y/ และปรากฏหลัง
หน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 3 หน่วย คือ /pr, phl, kr/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/piaʔ ² /	เปียก
/phiaʔ ² /	เพียะ (คำเลียนเสียง)
/thiaʔ ² /	‘เหียะ’ ชื่อคน
/kiaʔ ² /	เกียะ (คำยืมจากภาษาจีน)
/khiaʔ ⁶ /	เคียะ (คำยืมจากภาษาจีน หมายถึง เอาออกไป)
/lam ³ ciaʔ ² /	ล่ำเจียก
/chiaʔ ⁶ /	เซ็ก

/nɔk¹ hɪa²/

'นกเอียะ' หมายถึง นกกระดัง

/lɪa⁷/

'เลียะ' หมายถึง กะแต

/rɪa²/

เรียก

/yɪa⁷/

'เหยียะ' หมายถึง เรียก

/prɪa²/'เปรียะ' หมายถึง ซองจุมกัวว,
ควายที่เจาะไว้สำหรับร้อย

เชือก

/phɪa²/

'เพเลียะ' หมายถึง แผลง

/krɪa⁷/

เกรียก

หน่วยเสียง /ia/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายหน่วยเคียว
คือ /ʔ/ ดังปรากฏในตัวอย่างข้างบน

2.2 หน่วยเสียง /i:a/ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้น
เคียวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /f/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม
6 หน่วย คือ /pr, phl, phr, kl, kr, khɪ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɪ:aw⁶/

(ป) เปี้ยว

/phɪ:an⁵/

เพียง

/bɪ:at²/

เปียค

/tɪ:an⁴/

เตียน

/thɪ:an²/

เที่ยง

/dɪ:an⁴/'เคียง' หมายถึง ราวผ้าในบ้าน,
ราวจีวร/kɪ:an⁴/

ตะเคียง

/khɪ:aw¹/

เคี้ยว

/pɪ.at²/

'เอียค' หมายถึง เล็ก

/cɪ:ap⁷/

เจียบ

/chɪ:an ⁶ /	เชียน
/sɪ:ap ⁷ /	เสียบ
/hɪ:aw ⁵ /	เหียว
/mɪ:a ³ /	เมียบ
/nɪ:an ³ /	เนียน (ละเอียก)
/nu.a ¹ <u>nɪ:a¹</u> /	ยัวเีย
/ŋɪ:an ² /	เงียง
/lɪ:am ⁵ /	เหลียม
/rɪ:an ³ /	เรียน , ุเรียน
/wɪ:an ³ /	(วน) เวียน
/yɪ:aw ² /	เยียว
/prɪ:am ⁴ /	เปรียม
/phlɪ:an ³ /	กัวเพรียง, เฟลียงพล้า
/phrɪ:aw ³ /	เพรียว
/klɪ:an ⁶ /	เกลี้ยง
/krɪ:am ⁴ /	เกรียม, เกรอบ
/khlɪ:aw ³ /	'เคลียว' หมายถึง พัน

หน่วยเสียง /ɪ:a/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 6 หน่วย คือ /p, t, m, n, ŋ, w/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/prɪ:ap ² /	เปรียบ
/chɪ:at ² /	เชือก
/khlɪ:am ² /	(ไม้) เคียม
/tɪ:an ⁴ /	เทียน
/chɪ:an ⁵ /	เฉียง
/tɪ:aw ⁴ /	'เตียว' หมายถึง อุ่มเข้าสระเอา

2.3 หน่วยเสียง /ɤa/ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 9 หน่วย คือ /p, ph, th, d, k, f, s, ɲ, l/ และปรากฏหลังหน่วยเสียง พยัญชนะต้นประสม 4 หน่วย คือ /pl, phr, kl, mr/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɤaʔ ² /	เปือก
/phɤaʔ ⁶ /	เผือก เป็นคำขยายใช้เฉพาะ ช้างเผือก
/thɤaʔ ² /	เทือก
/luʔ ² dɤaʔ ² /	ลูกกระเดือก
/kɤaʔ ² /	เกือก
/fɤaʔ ⁶ /	เฟือก
/sɤaʔ ⁶ /	เสือก
/ɲɤaʔ ⁶ /	เหงือก
/lɤaʔ ⁶ /	เหลือบ
/plɤaʔ ² /	เปลือก
/phrɤaʔ ² /	เพรือ, เปียกเลอะเทอะ
/klɤaʔ ² /	เกลือก
/mrɤaʔ ² /	‘เมรือะ’ หมายถึง เมือก

หน่วยเสียง /ɤa/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายหน่วยเดี่ยว คือ /ɤ/ ดังปรากฏในตัวอย่างข้างบน

2.4 หน่วยเสียง /ɤːa/ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /ɦ, w/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 6 หน่วย คือ /pl, kl, khl, khr, khw, ml/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɤːay ⁴ /	เปื่อย
/phɤːan ² /	เพื่อน
/bɤːaɲ ⁶ /	กระเบื้อง

/tɿ:an ⁴ /	เกื่อน
/thɿ:an ³ /	กระเทื่อน
/dɿ:ay ⁴ /	เกื่อย
/kɿ:ap ² /	เกือบ
/khɿ:a ⁵ /	มะเขือ
/ʔɿ:an ⁴ /	เอื่อม (เมื่อ)
/cɿ:ay ⁶ /	เจอย
/chɿ:a ² /	เซือ
/luʔ ² fɿ:an ³ /	ลูกมะเฟือง
/sɿ:a ⁵ /	เลื่อ
/hɿ:at ⁷ /	'เหือก' หมายถึง โรคหัด
/mɿ:a ³ /	'เมื่อ' หมายถึง เพียบ
/nɿ:ay ³ /	'เนือย' หมายถึง หิว
/ŋɿ:a ⁵ /	เหงือ
/lɿ:at ² /	เลือก, เรือก
/rɿ:an ² /	เรือง
/yɿ:a ⁶ /	เยือ (เนือ ตรงข้ามกับ น้ำ)
/plɿ:an ⁴ /	เป็ลียน
/klɿ:a ⁴ /	เกลือ
/khlɿ:am ² /	'เคลือม' หมายถึง หมกเกลี้ยง
/khrɿ:a ³ /	เครือ
/khwɿ:an ³ /	เฟือง
/mlɿ:ay ² /	เมลือย (เมือย)

หน่วยเสียง /ɿ:a/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 6 หน่วย
คือ /p, t, m, n, ŋ, y/ ทั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/khlɛ:ap ² /	เคลือบ
/ʔɪ:at ² /	‘เอื้อค’ หมายถึง ชัน
/lɛ:am ⁶ /	‘เลื่อม’ หมายถึง ห่อม (ใช้กับผลไม้)
/dɛ:an ⁴ /	เคื่อน
/lɛ:an ⁵ /	เหลื่อง
/nɛ:ay ⁵ /	เหน้อย

2.5 หน่วยเสียง /ua/ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 10 หน่วย คือ /ph, b, ʔ, c, ch, m, n, l, r, ɣ/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 3 หน่วย คือ /pl, pr, phl/ ทั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phua ⁶ /	ผัวะ (คำเลียนเสียง)
/bua ² /	‘บัวะ’ หมายถึง ฉมวก
/ʔua ² /	อวก (สํารอก)
/cua ⁶ /	จัวะ
/chua ⁷ /	‘ชัวะ’ หมายถึง เสียงไล่ไก่
/mua ⁶ /	หมวก
/nua ⁶ /	(หุ) หนวก
/lua ² /	ลวก
/rua ² /	รวก (ไม้ไผ่ชนิดหนึ่ง)
/yua ² /	ยัว
/plua ² /	ปลวก
/prua ² /	ปัวะ คำเลียนเสียง (เส้)งรั
/phlua ⁷ /	ผลัวะ (คำเลียนเสียง)

หน่วยเสียง /ua/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายหน่วยเดี่ยว คือ /ʔ/ ดังปรากฏในตัวอย่างข้างบน

2.6 หน่วยเสียง /u:a/ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้น
 เคี้ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /f/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 7
 หน่วย คือ /phl, phr, kl, kr, khl, khr, mr/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pu:an ⁶ pi:an ⁶ /	ป่วนเปี่ยน
/phu:ay ² /	(ผา) ผาย
/bu:an ⁴ /	บวง
/tu:a ⁴ /	ทัว
/thu:ay ⁶ /	ถวย, ชาม
/du:an ⁶ /	ควน
/ku:a ⁴ /	กะทัว
/khu:an ⁵ /	ชวน
/wu:at ² /	อวก
/cu.an ⁶ /	จวง (ตก)
/chu:ay ² /	ชวย
/su:am ⁶ /	สวม
/hu a ⁵ /	หัว
/mu.an ³ /	ชะมวง (ช้อนไม้)
/nu:ay ⁵ /	หน่วย (ลักษณะนาม)
/nu.a ¹ ni:a ¹ /	ยัวเยี้ย
/nu:an ³ /	งวง
/lu:am ⁵ /	หลวม
/ru:ay ³ /	รวย
/wu:a ³ /	วัว (/wu:a ³ / ก็ใช้)
/yu:an ³ /	ญวน
/phlu:am ³ /	พลวม (คำเสียงเสียง ^๓ ทักนำ)

/phru:at ² /	พรวค (ฝั่งชนิดหนึ่งทำรังในโพรงไม้)
/klu:ay ⁶ /	กลวย
/kru:at ² /	กรวค
/lu ^๗ ² khlu:an ³ /	ลูกกะพรวน
/khru:a ³ /	ครัว
/mru:an ⁵ /	‘มรวน’ หมายถึง เยาะเย้ย, ล่อเลียน

หน่วยเสียง /u:a/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 6 หน่วย คือ /p, t, m, n, ŋ, y/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/bu:ap ² /	บวบ
/chu:at ² /	(ปี) ชวค
/phu:am ³ /	‘พวม’ หมายถึง จาว
/ku:an ⁴ /	กวน
/lu:an ¹ /	ลวง
/chu:ay ² /	ชวย

3. จำนวนหน่วยเสียงสระประสม

หน่วยเสียงสระประสมในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต มี 6 หน่วย แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 หน่วยเสียงสระสั้น 3 หน่วย คือ /ɪa , ɛa , ua/

3.2 หน่วยเสียงสระยาว 3 หน่วย คือ /i:a , ɛ:a , u:a/

ตาราง 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับหน่วยเสียงสระ

5.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ /p, ph, b, t, th, d. / กับหน่วยเสียงสระ

พ.ท. สระ	/p/	/ph/	/b/	/t/	/th/	/d/
/i/	/pit ⁴ /	/phit ⁷ /	/bit ⁴ /	/tit ⁴ /	/thit ¹ /	/dip ⁴ /
/i:/	/pi: ⁶ /	/phi: ⁴ /	/bi: ⁶ /	/ti: ⁴ /	/thi: ⁶ /	/di: ² /
/e/	/pen ⁴ /	/lam ³ pher ³ /	/ber ⁴ /	/tem ⁴ /		/den ⁴ /
/e:/	/pe: ⁴ /	/phe: ⁵ /	/be: ⁴ /	/te: ⁴ /	/the: ³ /	/de: ⁴ /
/ɛ/	/pɛt ⁴ /	/phɛt ¹ /	/bɛt ⁴ /	/tɛ? ² /	/thɛt ¹ /	/dɛk ⁴ /
/ɛ:/	/pɛ:w ⁶ /	/phɛ: ¹ /	/bɛ: ⁴ /	/tɛ: ⁶ /	/thɛ: ³ /	/dɛ: ⁶ /
/ɨ/	/pɨk ⁴ /	/phɨt ⁷ /	/bɨm ⁴ /	/tɨk ⁴ /	/thɨy ⁵ /	/dɨk ⁴ /
/ɨ:/	/pɨ:n ⁴ /	/phɨ:n ⁵ /	/bɨ: ⁶ /	/tɨ: ⁴ /	/thɨ:p ² /	/dɨ: ⁶ /
/ə/		/phə? ² /	/bən ⁴ /	/tən ⁴ /		
/ə/	/pə:t ² /	/phə:t ² /	/bə: ⁴ /	/tə:y ⁴ /	/thə:m ² /	/də:n ⁴ /
/a/	/pa? ² /	/phap ¹ /	/bat ⁴ /	/tap ⁴ /	/thap ¹ /	/dan ⁴ /
/a:/	/pa:n ⁶ /	/pha:n ³ /	/ba:n ⁴ /	/ta: ⁶ /	/tha:y ¹ /	/da: ⁴ /
/u/	/put ⁴ /	/phut ⁷ /	/bun ⁴ /	/tut ⁴ /	/thuk ¹ /	/dut ⁴ /
/u:/	/pu:n ⁴ /	/phu:n ³ /	/bu:t ² /	/tu:m ⁴ /	/thu:n ³ /	/du:t ² /
/o/	/po? ² /	/phom ⁵ /	/bon ⁴ /	/to? ⁴ /	/thom ⁵ /	/dom ⁴ /
/o:/	/po: ⁴ /	/pho: ³ /	/bo:t ² /	/to:n ⁴ /	/tho:t ² /	/do:n ⁴ /
/ɔ/	/pɔ? ² /	/phɔp ¹ /	/bɔt ⁴ /	/tɔk ⁴ /	/thɔk ¹ /	/dɔk ⁴ /
/ɔ:/	/pɔ:n ⁶ /	/phɔ:n ¹ /	/bɔ: ⁶ /	/tɔ:m ⁴ /	/thɔ: ⁵ /	/dɔ:n ⁶ /
/ia/	/pia? ² /	/phia? ⁷ /			/thia? ⁷ /	
/i:a/	/pi:aw ⁶ /	/phi:an ⁵ /	/bi:at ² /	/ti:a ⁶ /	/thi:aw ³ /	/di:at ² /
/ɨa/	/pɨa? ² /	/phɨa? ⁶ /			/thɨa? ² /	/dɨa? ² /
/ɨ:a/	/pɨ:ay ⁴ /	/phɨ:an ² /	/bɨ:a ⁶ /	/tɨ:an ⁴ /	/thɨ:an ⁵ /	/dɨ:an ⁴ /
/ua/		/phuaw ² /	/bua? ² /			
/u:a/	/pu:an ⁶ pi:an ⁶ /	/phu:am ³ /	/bu:an ⁶ /	/tu:a ⁴ /	/thu:ay ⁶ /	/du:an ⁶ /

พ.ท. หมายถึง หน่วยเสียงพยัญชนะต้น

สระ หมายถึง หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหลัง หน่วยเสียงพยัญชนะต้น

5.2 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น /k, kh, ʔ, c, ch, f/ กับหน่วยเสียงสระ

พ.ย. สระ	/r/	/kh/	/ʔ/	/c/	/ch/	/ɛ/
/i/	/kir ⁴ /	/i:hit ¹ /	/ʔit ⁴ /	/cik ⁴ /	/chin ⁴ /	/fit ⁷ /
/i:/	/ki:p ² /	/khi:n ⁵ /	/ʔi:m ⁴ /	/ci:n ⁴ /	/chi:n ⁴ /	/fi:y ⁵ /
/e/	/keʔ ² kaʔ ² /	/khem ³ /	/ʔen ⁴ /			
/e:/	/ke:n ⁶ /	/khe:n ³ /	/ʔe:w ⁴ /	/ee: ⁴ /	/choʔ ⁵ cheʔ ⁵ /	
/ɛ/	/kɛp ⁴ /	/khɛt ⁷ /	/ʔɛʔ ² /	/cɛt ⁴ /	/chɛʔ ⁵ /	/fɛt ¹ /
/ɛ:/	/kɛ: ⁴ /	/khɛ:p ⁷ /	/ʔɛ:p ² /	/cɛ: ⁵ /	/chɛ:n ² /	
/ɛ:/	/kɛk ⁴ /	/khɛʔ ³ /	/ʔik ⁴ /		/chɛk ⁷ /	/fɛk ⁷ /
/ɛ:/	/kɛ:y ⁴ /	/khe:n ³ /	/ʔɛ:n ⁶ /	/cɛ:t ² /	/chɛ: ² /	
/ə/		/khəʔ ² /	/ʔap ⁵ /			
/ə:/	/kə:n ⁴ /	/khə:y ³ /	/ʔə:y ⁴ /	/cə:m ⁴ /	/chə:y ⁵ /	/fə:n ³ /
/a/	/kam ⁴ /	/khan ³ /	/ʔaʔ ⁴ /	/cap ⁴ /	/chap ¹ /	/fak ¹ /
/a:/	/ka:m ⁶ /	/khe:n ¹ /	/ʔa:t ² /	/ca:n ⁶ /	/cha:t ⁷ /	/fa:n ⁶ /
/u/	/kup ⁴ /	/khut ¹ /	/ʔup ⁴ /	/cut ⁴ /	/chup ¹ /	/fut ¹ /
/u:/	/ku:n ⁶ /	/khu:y ⁵ /	/ʔu:m ⁶ /	/cu:m ⁶ /	/chu:t ⁷ /	/fu:n ³ /
/o/	/koʔ ² /	/knoʔ ³ /	/ʔoʔ ⁴ /	/coʔ ⁴ /	/choʔ ³ /	
/o:/	/ko:y ⁴ /	/kho:m ³ /	/ʔo:n ⁴ /	/co:t ² /	/cho:n ⁵ /	
/ɔ/	/kɔʔ ⁴ /	/khɔt ¹ /	/ʔɔt ¹ /	/cɔt ⁴ /	/chɔk ¹ /	/fɔk ¹ /
/ɔ:/	/kɔ:m ⁶ /	/khɔ:n ³ /	/ʔɔ:n ⁶ /	/cɔ:n ⁶ /	/chɔ:n ¹ /	/fɔ:n ³ /
/ia/	/kiaʔ ² /	/khiaʔ ⁷ /		/lam ³ ciaʔ ² /	/chiaʔ ² /	
/i:ə/	/ki:an ⁴ /	/khi:av ⁵ /	/ʔi:at ² /	/ci:ap ⁷ /	/chi:an ⁶ /	
/ia/	/kiaʔ ² /					/fɛaʔ ⁶ /
/i:a/	/kɛ:ap ² /	/khe:aʔ ³ /	/ʔɛ:at ² /	/cɛ:ay ⁶ /	/che:am ² /	/fɛ:aʔ ³ /
/ua/			/ʔuaʔ ² /	/cuaʔ ² /	/chueʔ ⁷ /	
/u:a/	/ku:an ⁴ /	/khu:a ⁶ /	/ʔu:am ⁴ /	/cu:aʔ ⁶ /	/chu:ay ² /	

5.3 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น /s, h, m, n, ñ, ɲ/ กับหน่วยเสียงสระ

พ.ศ. สระ	/s/	/h/	/m/	/n/	/ñ/	/ɲ/
/ɪ/	/sik ⁷ /	/hit ⁷ /	/mip ⁷ /	/nin ³ /		/ɲut ⁷ hit ⁷ /
/i:/	/si:y ⁵ /	/hi:ŋ ⁶ /	/mi:t ² /	/ni:y ³ /	/ñi:y ³ /	/ɲi:w ¹ /
/e/	/seɔ̃ ⁶ /	/heŋ ⁵ /	/meɔ̃ ² /			/ɲoɔ̃ ² heɔ̃ ² /
/e:/	/se:n ⁵ /	/he:w ⁵ /	/me:ŋ ⁵ /	/ne:n ³ /	/ñe: ³ /	/ɲe: ¹ /
/ɛ/	/sɛk ⁷ /	/hɛt ⁷ /	/mɛt ⁵ /	/nɛp ⁷ /	/ñɛɲ ⁵ /	/ɲɛɲ ³ /
/ɛ:/	/sɛ:p ⁷ /	/hɛ: ⁵ /	/mɛ:w ³ /	/nɛ:n ⁶ /		/ɲɛ:ŋ ² /
/ɐ/	/sək ⁷ /	/hɐ ⁵ /	/mɐk ¹ /	/nɐk ¹ /		
/ɐ:/	/sɐ:t ⁷ /	/hɐ:y ³ / ⁵	/mɐ:t ² /	/nɐ:ŋ ⁶ /	/ñɐ:t ² /	
/ə/		/khiɛ ⁵ hən				/ɲən ³ /
/ə:/	/se:y ⁵ /	/hə: ⁵ /	/mə: ³ /	/nə:y ⁴ /		/ɲə:y ³ /
/a/	/sat ¹ /	/han ⁵ /	/mat ¹ /	/nam ⁵ /	/ñam ⁵ /	/ɲap ¹ /
/a:/	/sa:t ⁷ /	/ha: ⁵ /	/ma: ⁵ /	/na:t ³ /	/ña: ⁵ /	/ɲa:y ³ /
/u/	/sum ⁵ /	/hup ⁷ /	/muk ¹ /	/nuk ⁷ /		/ɲut ⁷ hit ⁷ /
/u:/	/su:n ⁵ /	/hu:n ⁶ /	/mu:w ⁵ /	/nu:ŋ ² /	/ñu:ŋ ⁶ /	/ɲu:w ³ /
/o/	/son ⁵ /	/hom ⁵ /	/mon ³ /	/nom ⁵ /		/ɲom ³ /
/o:/	/so:y ⁶ /	/ho:ŋ ⁵ /	/mo:p ² /	/no:t ⁷ /	/ño:n ³ /	/ɲo:n ³ he:n ³ /
/ɔ/	/sɔt ⁷ /	/hɔk ⁷ /	/mɔk ⁷ /	/nɔk ¹ /	/ñɔɔ̃ ² /	/ɲɔɔ̃ ² /
/ɔ:/	/sɔ:n ⁶ /	/hɔ:y ⁵ /	/mɔ:y ² /	/nɔ:y ⁵ /	/ñɔ:t ² /	/ɲɔ:n ³ /
/ia/		/hiɛɔ̃ ² /				
/ɪ:a/	/si:a ⁵ /	/hi:aw ⁵ /	/mi:a ³ /	/ni:an ³ /	/ñi:ap ⁷ /	/ɲɪ:an ² /
/ɪa/	/sɪaɔ̃ ⁶ /					/ɲɪaɔ̃ ⁶ /
/i:a/	/si:a ⁵ /	/hɪ:at ⁷ /	/mɪ:a ⁵ /	/nɪ:ay ³ /		/ɲɪ:a ⁵ /
/ua/			/muaɔ̃ ⁶ /	/nuaɔ̃ ⁶ /		
/u:a/	/su:at ⁷ /	/hu:a ⁵ /	/mu:an ³ /	/nu:an ³ /	/ñu:a ¹ ñi:a ¹ /	/ɲu:a ³ /

5.4 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น /l, r, w, y, pl, pr/ กับหน่วยเสียงสระ

พ.ท. สระ	/l/	/r/	/w/	/y/	/pl/	/pr/
/l/	/lit ¹ /	/rin ³ /	/wit ¹ /	/yik ¹ /	/plit ⁴ /	/prin ⁴ /
/i:/	/li:ŋ ³ /	/ri:w ¹ /	/wi:y ³ /	/yi:m ⁵ /	/pli:ŋ ⁴ /	/pri:y ⁶ /
/e/	/lem ³ /			/yen ⁵ /		
/e:/	/le:n ³ /	/re:w ³ /	/we: ³ /	/ye:ŋ ⁵ /	/ple: ⁴ /	/pre:t ² /
/ɛ/	/lɛk ¹ /	/rɛ ² /	/wɛ ² /	/yɛp ¹ /	/plɛ ² /	
/ɛ:/	/lɛ:n ³ /	/rɛ:w ¹ /	/wɛ:n ² /	/yɛ: ¹ /	/plɛ: ⁴ /	/prɛ: ⁴ /
/ɨ/	/lɨk ¹ /	/rɨt ¹ /				/prɨk ⁴ sa: ⁵ /
/ɨ:/	/lɨ:t ⁷ /	/rɨ:y ³ /	/wɨ: ⁵ /	/yɨ:n ⁵ /		
/ə/	/lə ² /	/rən ³ /				
/ə:/	/lə:y ⁵ /	/rə:m ³ /	/wə:y ⁵ /	/yə: ⁵ /		/prə: ⁴ /
/a/	/lap ⁷ /	/rat ¹ /	/wan ⁵ /	/yap ¹ /	/plak ⁴ /	/prap ⁴ /
/a:/	/la:p ⁷ /	/ra:n ³ /	/wa:y ¹ /	/ya: ⁵ /	/pla:m ⁶ /	/pra:y ⁴ /
/u/	/lut ⁷ /	/ruk ¹ /	/wup ¹ /	/yu ² /	/pluk ⁴ /	
/u:/	/lu:t ⁷ /	/ru:w ³ /	/wu:n ¹ /	/yu:w ⁵ /		
/o/	/lon ⁵ /	/rom ³ /	/won ³ /	/yo ² /	/plon ⁴ /	/pron ⁴ /
/o:/	/lo: ³ /	/ro:y ³ /	/wo:ŋ ³ /	/yo:ŋ ³ /		/pro:y ⁴ /
/ɔ/	/lɔt ¹ /	/rɔt ¹ /	/wɔ ² /	/yɔp ⁷ /	/plɔt ⁴ /	/prɔk ⁴ /
/ɔ:/	/lɔ: ² /	/rɔ:m ³ /	/wɔ: ⁵ /	/yɔ:n ³ /	/plɔ:ŋ ⁶ /	/prɔ:ŋ ⁴ /
/ia/	/lia ⁷ /	/ria ² /		/yia ² /		/pria ² /
/i:a/	/li:aŋ ¹ /	/ri:an ³ /	/wi:an ³ /	/yi:an ¹ /		/pri:aw ⁶ /
/ɨa/	/lɨa ⁶ /				/plɨa ² /	
/ɨ:a/	/lɨ:am ⁶ /	/rɨ:an ² /		/yɨ:a ⁶ /	/plɨ:an ⁴ /	
/ua/	/lua ² /	/rua ² /		/yua ² /	/plua ² /	/prua ² /
/u:a/	/lu:an ⁵ /	/ru:am ³ /	/wu:a ³ /	/yu:an ³ /		

5.5 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น / phl, phr, kl, kr, kw, khl /
กับหน่วยเสียงสระ

	/phl/	/phr/	/kl/	/kr/	/kw/	/khl/
/i/	/phlik ¹ /	/phrik ¹ /		/krim ⁴ /		/khlip ⁷ /
/i:/	/phli:w ¹ /	/phrit ⁷ /	/kli:n ⁶ /	/kri:n ⁶ /		/khliy ² /
/e/				/kren ⁴ /		
/e:/	/phle:n ³ /			/kre:n ⁴ /		/khle:n ² /
/ɛ/	/phlɛ:n ³ /	/phrɛ: ² /	/klɛ:t ⁴ /	/krɛ: ² /	/kwɛ: ² /	/khlɛ:t ¹ /
/ɛ:/	/phlɛ: ³ /	/phrɛ: ³ /	/klɛ:p ² /	/krɛ: ⁴ /	/kwɛ:w ⁴ /	/khle:n ¹ /
/a/	/phlɛn ³ /	/phrɛp ¹ /	/klɛn ⁴ /	/kran ⁴ /		/khlɛn ³ /
/a:/		/phrɛ:n ³ /	/klɛ:n ⁴ /			/khle:n ² /
/ɔ/						/khlɔ: ⁶ /
/ɔ:/	/phlɔ: ⁵ /		/klɔ: ⁴ /	/krɔ:y ⁴ /		/khle:m ¹ /
/a/	/phlat ¹ /	/phraw ³ /	/klat ⁴ /	/krap ⁴ /	/kwak ⁴ /	/khlak ¹ /
/a:/	/phla:n ⁵ /	/phray ³ /	/kla:y ⁴ /	/kra: ⁴ /	/kwa:t ⁴ /	/khla: ¹ /
/u/	/phlut ⁷ /	/phrun ³ /	/klum ⁴ /	/krut ⁴ /		/khlup ¹ /
/u:/	/phlu:w ³ /	/phru:y ² /	/klu:m ⁶ /	/kru:y ⁴ /		/khlu:m ¹ /
/o/	/phlo: ⁷ /	/phro: ² /	/klom ⁴ /	/kron ⁴ /		/khlo: ⁶ khle: ⁶ /
/o:/	/phlo:n ⁵ /	/phre:n ³ /		/kro:n ⁶ /		/khlo:n ³ /
/ɔ/	/phlɔ: ³ /	/phrɔ:k ¹ /	/klɔ:t ⁴ /	/krɔ: ² /		/khlɔ:t ¹ /
/ɔ:/	/phlɔ: ³ /	/phrɔ:y ¹ /	/klɔ:m ⁴ /	/krɔ: ⁴ /		/khlɔ: ³ /
/ia/	/phlia: ² /	/		/kria: ² /		
/i:a/	/phli:an ³ /	/phri:aw ³ /	/kli:aw ⁴ /	/kri:am ⁴ /		/khli:aw ³ /
/ɛa/	/	/phɛa: ² /	/klɛa: ² /			
/a:a/			/klɛa: ⁴ /			/khle:am ² /
/ua/	/phlua: ⁷ /					
/u:a/	/phlu:am ³ /	/phru:at ² /	/klu:a ⁴ /	/kru:at ² /		/khlu:an ³ /

5.6 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น /khr, khw, ml, mr / กับหน่วยเสียงสระ

พ.ก. สระ	/khr/	/khw/	/ml/	/mr/
/i/		/khwit ⁷ /		
/i:/		/khwai y ⁵ /		
/e/				
/e:/	/mɔj ³ .khre: ³ /			/mre:ŋ ³ /
/ɛ/		/khwɛk ¹ /		
/ɛ:/	/khrɛ:ŋ ³ /	/khw ɛ:n ⁵ /		
/ɨ/	/khrɨy ³ /			
/ɨ:/	/khrɨ:n ³ /		/mlɨ:n ² /	
/ə/				/mrəɔ ² /
/ə:/			/mlə:y ⁵ /	
/a/	/khray ³ /	/khway ⁵ /	/mlaŋ ³ /	/mrəp ⁷ /
/a:/	/khra:t ² /	/khwa:y ³ /	/mla:y ³ /	/mra:p ⁷ /
/u/	/khruy ³ /			
/u:/	/khru: ³ /	/khwuɔ ¹ /		/mru:y ⁵ /
/o/	/khro ² /	/khwon ⁵ /	/mlon ³ /	/mron ⁵ /
/o:/	/khro:ŋ ³ /			/mro:ŋ ⁵ /
/ɔ/	/khrɔ ² /	/khwɔk ¹ /		/mrɔ ⁶ /
/ɔ:/	/khrɔ:p ² /	/khwɔ:ŋ ¹ /		/mrɔ: ⁵ /
/1a/				
/1:a/				
/ɨa/				/mrɨa ² /
/ɨ:a/	/khrɨ:aŋ ² /	/khwɨ:aŋ ³ /	/mlɨ:ay ² /	
/ua/				
/u:a/	/khru:a ³ /			/mru:an ⁵ /

ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงสระกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

สระ	p	t	k	-ʔ	-m	-n	-ŋ	-w	y
/ɪ/	/dɪp ⁴ /	/hɪt ⁷ /	/yɪk ⁷ /	/ʔɪʔ ² /	/chɪm ³ /	/bɪn ⁴ /	/yɪŋ ⁵ /	/phɪwɪom ⁵ /	
/i:/	/bɪ:p ² /	/hɪ:t ⁷ /			/lɪ:m ⁶ /	/tɪ:n ⁴ /	/khi:ŋ ⁵ /	/sɪ.w ⁵ /	/hi:y ³ /
/e/				/leʔ ² /	/lem ³ /	/len ³ /	/heŋ ⁵ /		
/e:/	/tha:w ¹ the:p ² /	/pre:t ² /			/pre:m ⁴ /	/ne:n ³ /	/khle:ŋ ⁵ /	/re.w ² /	
/ɛ/	/ɛp ¹ /	/cɛt ⁴ /	/ɪɛk ¹ /	/khɪɛʔ ² /		/phɪɛn ³ /	/thɛŋ ² /		
/ɛ:/	/sɛ:p ⁷ /	/chɛ:t ⁷ /			/tɛ:m ⁶ /	/wɛ:n ² /	/khɛ:ŋ ³ /	/lɛ:w ¹ /	
/ɜ:/	/prɛp ¹ /	/rɛt ¹ rɛt ¹ /	/nɛk ¹ /	/hɛʔ ⁷ /	/sɛm ³ /	/mɛ:n ³ /	/khɛ:ŋ ³ /		/thɛy ⁵ /
/ɛ:/	/thɛ:p ² /	/cɛ:t ² /			/lɛ:m ³ /	/lɛ:n ³ /	/nɛ:ŋ ⁶ /		/mɛ:y ³ /
/ə/	/ʔəp ⁵ /			/khəʔ ² /		/rɛn ³ /			
/ə:/	/tə:p ² /	/kə:t ² /			/thə:m ² /	/phə:n ⁵ /	/lɛ:ŋ ⁵ /	/ʔə:w ⁵ /	/khə:y ³ /
/a/	/rap ¹ /	/wat ¹ /	/sak ¹ /	/pləʔ ² /	/ram ³ /	/bən ⁴ /	/phɪlɛŋ ⁵ /	/taw ⁴ /	/lay ⁴ /
/a:/	/se:p ⁷ /	/kra:t ² /			/khe:m ¹ /	/ca:n ⁶ /	/la:ŋ ² /	/la:w ² /	/ya:y ³ /
/u/	/lup ⁷ /	/lut ⁷ /	/nuk ⁷ /	/phuʔ ⁶ /	/yum ⁶ /	/run ³ /	/tuŋ ⁴ /		/khruy ³ /
/u:/	/su:p ⁷ /	/khu:t ⁷ /			/cu:m ⁶ /	/su:n ⁵ /	/hu:ŋ ⁵ /	/mu.w ⁵ /	/thu:y ⁶ /
/o/				/phroʔ ² /	/lom ³ /	/pron ⁴ /	/ploŋ ⁴ /	/ʔow ⁴ /	
/o:/	/mo:p ² /	/do:t ² /			/khro:m ³ /	/pho:n ⁵ /	/ʔo:ŋ ⁴ /	/ho:w ⁵ /	/ko:y ⁴ /
/ɔ/	/yɔp ⁷ /	/ɔt ¹ /	/rɔk ¹ /	/chɔʔ ⁶ /		/ʔɔn ⁶ /	/phɔwɔŋ ³ /		
/ɔ:/	/hɔ:p ⁷ /	/rɔ:t ² /			/kɔwɔ:m ⁴ /	/phɔwɔ:n ¹ /	/khɔwɔ:ŋ ⁶ /		/ɔwɔ:y ³ /
/la/				/phɪaʔ ⁷ /					

ພ.ພ.	p	t	k	-ʔ	-m	-n	-ŋ	-w	y
ສະ									
/i:a/	/si:ap ⁷ /	/chi:at ² /		/pləp ² /	/pri:am ⁴ /	/yɪ:an ¹ /	/ri:aŋ ⁵ /	/tɪ:aw ⁴ /	
/ɛ:a/	/kɛ:ap ² /	/ʔɛ:at ² /		/chua ⁷ /	/lɛ:am ⁶ /	/plɛ:an ⁴ /	/rɛ:an ² /		/nɛ:ay ³ /
/u:a/	/bu:ap ² /	/hu:at ⁷ /			/thu:am ⁶ /	/ʔu:an ⁴ /	/mu:aŋ ² /		/nu:ay ⁵ /

ตอนที่ 3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาคำเมืองมี 7 หน่วยเสียง คือ หน่วยเสียงต่ำ-ระดับ, หน่วยเสียงต่ำ-ขึ้น, หน่วยเสียงกลาง-ระดับ, หน่วยเสียงกลาง-ขึ้น, หน่วยเสียงสูง-ตก, หน่วยเสียงสูง-ระดับ, หน่วยเสียงสูง-ขึ้น

ในการบันทึกข้อมูลใช้เลขแทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

1. หน่วยเสียงต่ำ-ระดับ	ใช้แทนด้วยหมายเลข 1
2. หน่วยเสียงต่ำ-ขึ้น	ใช้แทนด้วยหมายเลข 2
3. หน่วยเสียงกลาง-ระดับ	ใช้แทนด้วยหมายเลข 3
4. หน่วยเสียงกลาง-ขึ้น	ใช้แทนด้วยหมายเลข 4
5. หน่วยเสียงสูง-ตก	ใช้แทนด้วยหมายเลข 5
6. หน่วยเสียงสูง-ระดับ	ใช้แทนด้วยหมายเลข 6
7. หน่วยเสียงสูง-ขึ้น	ใช้แทนด้วยหมายเลข 7

1. หน่วยเสียงต่ำ-ระดับ เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดในระดับต่ำสุด เริ่มต้นออกเสียงในระดับต่ำ แล้วคงระดับเดิมไปเรื่อย ๆ จนถึงสุดการออกเสียง หน่วยเสียงนี้อยู่ในระดับเดียวกับเสียงวรรณยุกต์เอกในภาษากลาง พยางค์ที่ออกเสียงระดับนี้ ได้แก่

1.1 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 18 หน่วยนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, m, n, ฬ, ฌ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khw/ ประสมกับหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาว ๒ / / และประสมหน่วยเสียงสระประสมยาว ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phə:¹/

เพื่อ

/thu:¹/

เสากระทุ

/khə:¹/

ตะคอก

/cha:¹/

ชา

/fa:¹/	ฟ้า
/sɛ¹/	ซ้อ
/mɪ:¹/	หมี
/nɛ¹·a¹/	เนื่อ
/ñ u.a¹ñ ɪ:a¹/	ยัวเปี้ย
/ɲw:¹/	งอ
/lw:¹/	ล่อ
/ru·a¹/	รัว
/na.m¹wa:¹/	น้ำว่า (ช็อกกล้วย)
/yo:¹/	โย
/phlɪ:a¹/	เพลีย
/phra:¹/	พรวา
/khla:¹/	กลา
/khwa:¹/	กาา,

1.2 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 18 หน่วยนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, m, n, ɲ, l, r, w, y, pɪl, phr, khl, khr, khw/ หน้าหน่วยเสียงสระเกี่ยวสั้น เว้น /e, ə, o/ ก็มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด คือ /p, t, k/ ดังในตัวอย่างกำกับต่อไปนี้

/phɛt¹/	เพชร
/thɪt¹/	ทิด
/khɔt¹/	คด
/chup¹/	ชูป
/fak¹/	ฟัก(ไข่)
/sɛk¹/	'ซึก' หมายถึง (ไหล) ไชก ๆ
/mɛk¹/	'มึก' หมายถึง ค่อม

/nɔp ¹ /	ผ่าน
/nɔp ¹ /	'งับ' หมายถึง หย้าไมยราบ
/lit ¹ /	'ลิด' หมายถึง ปอกเปลือกออกโดยไขมีด
/rɔt ¹ /	รด, รด
/wit ¹ /	วิก
/yɔk ¹ /	ยก
/phlat ¹ /	พลัด
/phrɪk ¹ /	'พริก' หมายถึง พริกไทย
/khlak ¹ /	คลัก (เคียด)
/khrɔk ¹ /	ครก
/khwɔk ¹ /	ฟก

1.3 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยโกหน่วยหนึ่งใน 18 หน่วยนี้

คือ /ph, th, kh, ch, f, s, m, n, ŋ, l, r, w, y, phl, phr, kh],
khr, khw/ หน่วยเสียงสระเคียยาว และหน่วยเสียงสระประสมยาว มี
หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะอรรษสระ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phl.y ¹ /	กระพี
/tha:w ¹ /	ทาว
/khw.ŋ ¹ /	ชอง
/cha:y ¹ /	ไซ
/fɔ.ŋ ¹ /	ฟอง
/sa:y ¹ /	ซาย
/mu:an ¹ /	มาน
/na:m ¹ /	น้ำ
/ŋa:ŋ ¹ /	งาง
/lo:n ¹ /	โลน

/rɛ:w ¹ /	แรว
/wa:y ¹ /	ไว
/yɪ:an ¹ /	'เหี้ยน' หมายถึง คะยั้งคะยอ
/phla:w ¹ /	มะพร้าว
/phrɔ:y ¹ /	พรว
/khlaɯ.m ¹ /	(เกล็ด) เกล็ด
/khrɛ.n ¹ /	ครี
/khwu:ŋ ¹ /	ฟ้ง

2. หน่วยเสียงต่ำ-ขึ้น เป็นหน่วยเสียงที่มีจุดเริ่มต้นในระดับต่ำ แต่สูงกว่าหน่วยเสียงต่ำ-ระดับ แควจะค่อย ๆ สูงขึ้นเรื่อยจนสิ้นสุดการออกเสียง ซึ่งเทียบใกล้เคียงกับระดับเสียงจัตวาในภาษากลาง พยางค์ที่ออกเสียงระดับนี้ ได้แก่

2.1 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งทั้งหน่วยเสียงพยัญชนะเดียวและหน่วยเสียงพยัญชนะประสม เว้น /f , khw, ml/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้นและหน่วยเสียงสระประสมสั้น กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะเสียงระเบิด /Ɂ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɪɁ ² /	ปึก
/phuaɁ ² /	พวก
/baɁ ² /	กะบะ
/toɁ ² /	โตะ
/thɛɁ ² /	'ที' (คำเลียนเสียง) เสียงคนถูทูป
/dɔɁ ² /	ดวก
/koɁ ² /	โกก
/khaɁ ² /	'เกอะ' หมายถึง เกอ
/ɁɛɁ ² /	แอก
/caɁ ² /	จาก

/chaʔ ² /	กระชาก, กระเช้า,
/saʔ ² /	'สะ' หมายถึง (พูด) ชัด
/nɔk ¹ hlaʔ ² /	'นกเฮียะ' หมายถึง นกกะฮัง
/mɯʔ ² /	ขี้มูก
/nɛʔ ² /	แนะ
/nɔʔ ² /	เหาะ, ปั่น, เขย่า, ต่ำ(น้ำพริก)
/ɲʊʔ ² /	เงาะ, งอก
/leʔ ² /	เดช
/riaʔ ² /	เรียม
/wɛʔ ² /	แวะ
/yuaʔ ² /	ยั่ว
/plɛaʔ ² /	เป่ลือก
/priaʔ ² /	'เปรียะ' หมายถึง ของจุมกัวและควาย ที่เจาะรูสำหรับร้อยเชือก
/phliaʔ ² /	'เพลียะ' หมายถึง แผลง
/phroʔ ² /	'โพระ' หมายถึง ที่คั่นที่มีน้ำขังตลอด
/klɛʔ ² /	เกลือก
/kriaʔ ² /	เกรียม
/kwɛʔ ² /	แกวะ หมายถึง แหวก
/khlɛʔ ² /	'แคละ' หมายถึง สะพาย
/khraʔ ² /	คราก
/mrɔʔ ² /	'เมรอะ' หมายถึง เชอ

2.2 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 14 หน่วยนี้

คือ /ph, th, kh, ch, s, h, m, n, ɲ, l, r, w, y, khr/ หน้าหน่วยเสียง
สระเดี่ยวยาว เว้น /i:/, ɔ / และหน้าหน่วยเสียงสระประสมยาว เว้น /i:a/

ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phɔː ² /	พอ
/thuːa ² /	ทั่ว
/khaː ² /	กา
/chɛː ² /	ชื่อ
/sɛː ² /	แซ
/hɛː ² /	หือ คำอุทาน
/moː ² /	โง
/nɛː ² /	แน
/ŋaː ² /	ง่า หมายถึง เบิก, แยก
/leː ² /	เหล หมายถึง เครื่องมือกักปล่าชนิด หนึ่งคล้ายอีจู้
/ruː ² /	รว ลู
/waː ² /	วา
/yaː ² /	ยา
/khrɛː ² /	แคว

2.3 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ทั้งหน่วยเสียงพยัญชนะเคี้ยวและพยัญชนะประสม เว้น /f, phl, ml, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระเคี้ยวยาว และหน่วยเสียงสระประสมยาว ก็มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด /p, t/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɪːt ² /	ปัด คำขยายเคี้ยว
/phaːt ² /	พาด
/bɔːp ² bɛːp ² /	บอบแบบ (บอบบาง)
/tuːt ² /	ตุค

/the:t ² /	เทกั๋น
/dɛ:t ² /	แตก
/ka:p ² /	กาบ
/khɛ:p ² /	กึบ
/ʔa:p ² /	อาบ
/co:t ² /	โจน (จัน)
/chə:t ² /	เช็ด (ใช้เฉพาะกับเช็ดผนังตะลุง)
/sɪ:t ² /	ซิด
/hu ap ² /	ยวบ
/mɔ:t ² /	มอด
/na:t ² /	นาค (แกว่งแขน)
/ñ ɛ:t ² /	ปึด
/ŋɪ:ap ² /	เงียบ
/lɛ:p ² /	เลบ
/rɪ:ap ² /	เรียบ
/wa:t ² /	วาด
/yɔ:t ² /	ยอด
/plɛ:p ² /	แปลบ
/prɪ:ap ² /	เปรียบ
/phru:at ² phra:t ² /	พรวดพรวด
/klɛ:p ² /	แกดบ
/kra:p ² /	กราบ
/kwa:t ² /	กวาด
/khlɛ:ap ² /	เกลือบ
/khra:t ² /	กราด

/khwa:t²/

ฟาค

2.4 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 19 หน่วยนี้

คือ /ph, th, kh, ch, s, h, m, n, ڠ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khr, ml/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาวและหน่วยเสียงสระประสมยาว กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก /m, n, ڠ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phu:an²/

ฟวง

/the:ŋ²/

'เท่ง' ชื่อหนังสือตลกตัวหนึ่ง

/khl:am²/

(ไม้)เกี่ยม

/chɛ:ŋ²/

(ส่งไป)เซ้ง

/sɔ:ŋ²/

ซอง

/ho:ŋ²/

'โฮ่ง' (กำเลี่ยนเสียง)

/mɛ:n²/

แมน

/na:ŋ²/

นัง

/ŋɔ:ŋ²/'หยอง' หมายถึง เครื่องมือจับปลา
คล้ายขอแต่โตกว่า/ŋɛ:ŋ²/

แงง

/lɔ:ŋ²/'ลอง' หมายถึง ลายผ้า, ของเวลา
5 นาที/ra:m²/

ร่า (ให้)

/wɛ:n²/

แวน(ตา)

/ya:m²/

ยาม

/phlo:ŋ²/

โพล่ง

/phrɔ:ŋ²/

พรอง

/khlɛ:am²/

'เคเลี่ยม' หมายถึง หมกเคเลี่ยม

/khrɛ:an²/

เครื่อง

/mlɛ:n²/ มลีน (ลีน)

2.5 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 17 หน่วยนี้

คือ /ph, th, kh, ch, s, m, n, ŋ, l, r, w, y, phr, khl, khr, khw, ml/
หน้าหน่วยเสียงสระเกี้ยวยาว เว้น /ɛ:, ə:, o:/ และหน้าหน่วยเสียงสระประสม
ยาว กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะอรรษสระ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/phɪ:y ² /	ฟี่
/tha:w ² /	เทา
/kha:y ² /	กาย
/chu:ay ² /	ชวย
/sa:y ² /	'ไส' หมายถึง อะไร, ทำไม,
/mu:y ² /	เมื่อย เป็นกำขยาย
/na:w ² /	เนา
/ŋa:y ² /	งาย
/lɛ:ay ² /	เลื่อย
/re:w ² /	'เหรว' หมายถึง ป่าช้า
/wa:w ² /	วาว
/yɪ aw ² /	เยี้ยว
/phrɛ:y ² /	'เรีย' หมายถึง อย่างไร
/khla:y ² /	ไกร (กำขยายกรียา)
/khra:w ² /	เครวา
/khwa:y ² /	ไขว
/mlɛ:ay ² /	เมลื่อย (เมื่อย)

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ เป็นหน่วยเสียงที่เริ่มต้นระดับกลางแล้ว
เสียงยังคงระดับเดิมไปเรื่อยจนสิ้นสุดการออกเสียง ซึ่งเทียบใกล้เคียงกับระดับเสียง
สามัญในภาษากลาง พยางค์ที่ออกเสียงระดับนี้ ได้แก่

3.1 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 18 หน่วยนี้คือ
 /ph, th, kh, ch, s, h, m, n, ñ, ɲ, l, r, w, y, phl, phr, khl,
 khr/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาว เว้น /ɛ:, / และหน้าหน่วยเสียง
 สระประสมยาว กังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phe: ³ /	(ทั้ง) เพ
/thɔ: ³ /	ทอ
/khɛ: ³ /	แก
/chl:a ³ /	เชียร์ (คำยืมจากภาษาอังกฤษ)
/sa: ³ /	ซา, รา
/ha: ³ /	ฮา (คำอุทาน)
/mɔ: ³ /	ละเมอ
/na: ³ /	นา
/pan ⁴ ñ a: ³ /	ปัญญา
/ɲɔ: ³ /	งอ
/le: ³ /	ทะเล
/ra: ³ /	รา
/we: ³ /	'เว' หมายถึง ไกว
/yɔ: ³ /	ยอ
/phlɔ: ³ /	พลอ การเอาเปลือกแข็งออก
/phrɛ: ³ /	แพร
/khlɔ: ³ /	กลอ
/khrɛ·a ³ /	เครือ

3.2 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 20 หน่วยนี้คือ
 /ph, th, kh, ch, f, s, m, n, ñ, ɲ, l, r, w, y, phl, phr, khl,
 khr, khw, ml/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น /ɛ/ กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

เป็นพยัญชนะนาสิก /m, n, ŋ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phɪm ³ /	พิมพ์
/thoŋ ³ /	ทอง
/khɛŋ ³ /	'คิง' หมายถึง (น้ำ) ช้าง
/cham ³ /	ชำ
/faŋ ³ /	ฟ้าง
/saŋ ³ /	ซัง (ข้าว)
/man ³ /	มัน
/nom ³ /	นม
/ñ am ³ /	หย่า (เป)
/ŋɛŋ ³ /	'เง้ง' หมายถึง เก เช่น พันเก
/lem ³ /	เล็ม
/run ³ /	รุน ใช้เฉพาะเขื่อนรถ
/wan ³ /	วัน
/yan ³ /	ยัน
/phlɔŋ ³ /	พล้อง เป็นคำเลียนเสียง 'เสียงของนกตกหรือล'
/phrom ³ /	พรหม
/khlam ³ /	คลำ, ความ
/khran ³ /	ครัน
/khwan ³ /	ควัน
/mlon ³ /	'มลอน' หมายถึง ค่ำราม

3.3 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 20 หน่วยนี้คือ

/ph, th, kh, ch, f, s, m, n, ñ, ñ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khr, khw, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาวและหน้าหน่วยเสียงสระประสมยาว
ก็มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก /m, n, ŋ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phɛtɯ ³ /	แพง
/thu:n ³ /	ทุน
/khɔ:tɯ ³ /	คาง
/chɪ:tɯ ³ /	ชิง
/fə:n ³ /	(ตัน)เฟิร์น
/sɛ:m ³ /	แซม
/mɛ:an ³ /	เมือง
/ne:n ³ /	เณร (สามเณร, คำนำน้าชื่อผู้เฒ่าแล้ว)
/n̩ o:n ³ /	โยน
/ŋw:n ³ /	งอน, โง้ง
/lo:tɯ ³ /	โลง
/ru:am ³ /	'รวม' หมายถึง รวน เป็นกริยา
/wɪ:an ³ /	เวียน
/ya:m ³ /	ยาม
/phlɪ:an ³ /	เพื่องปล้ำ, ทัวเพื่อง
/phra:tɯ ³ /	พราง
/khlɔ:n ³ /	โคลน
/khrɛ:tɯ ³ /	แกรง (เชื้อหอย)
/khwa:n ³ /	ฟาน (ขี้เก้ง)
/mre:tɯ ³ /	'เมรง' หมายถึง ตก, มาก

3.4 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 19 หน่วยนี้คือ

/ph, th, kh, ch, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khr, khw, ml/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาว และหน้าหน่วยเสียงสระประสมยาว กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะอรรหสระ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phɪ:y ³ /	พี
/tha:y ³ /	ทาย
/khu:y ³ /	คุย
/cha:y ³ /	ชาย
/sa:w ³ /	ชาว
/hə:y ³ /	ฮีย คำเขียนเสียง <u>เสียงฟ้าร้อง</u>
/mɛ:w ³ /	แมว
/nəay ³ /	'เเื่อย' หมายถึง หิว
/ŋa:y ³ /	งาย' หมายถึง เวลาครึ่งวัน (ภาษา กลาง หมายถึง เวลาเช้า)
/la: ³ lo:w ³ /	ลาโลว' หมายถึง กระแง
/re·w ³ /	เร้ว
/wɛ:w ³ /	แหว
/ya:y ³ /	ยาย
/phlɔ:y ³ /	พ่าย
/phra:y ³ /	พราย
/khla:y ³ /	กลาย
/khra:w ³ /	คราว
/khwa:y ³ /	ควาย
/mla:y ³ /	'มลาย' ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง *

4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น เป็นหน่วยเสียงระดับกลาง จุกเริ่มต้นในการ
ออกเสียงอยู่ระดับกลางแต่สูงกว่าหน่วยเสียงที่ 3 แล้วเสียงจะค่อย ๆ สูงขึ้นจนถึงสุด -

* ทรายละเอียด หน้า ๒4

การออกเสียงซึ่งเทียบใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์สามัญในภาษากลางแต่ปลายเสียงสูงกว่าเล็กน้อย พยางค์ที่ออกเสียงระดับนี้ ได้แก่

4.1 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 12 หน่วยนี้คือ /p, b, t, d, k, ʔ, c, pl, pr, kl, kr, kw/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาว เว้น /ɛ:, u:/ และหน้าหน่วยเสียงสระประสมยาว ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɔ: ⁴ /	ปอ
/bɔ: ⁴ /	เบอร์ (คำยืมจากภาษาตะวันตก มีความหมายเฉพาะถิ่นว่า หอยมีค)
/tu:a ⁴ /	ตัว
/da: ⁴ /	ดา
/kɛ: ⁴ /	แก, แก่, คีบ ไข้กับผลไม้
/ʔɔ: ⁴ /	เออ
/co: ⁴ /	โโจ หมายถึง ของขลังอย่างหนึ่งใช้แขวนที่ต้นไม้ผลกัน ; ขโมย
/ple: ⁴ /	เปด
/prɛ: ⁴ /	แปร
/klɛ: ⁴ /	เกสือ
/krɛ: ⁴ /	แทร
/kwa: ⁴ /	กว่า

4.2 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 12 หน่วยนี้คือ /p, b, t, d, k, ʔ, c, pl, pr, kl, kr, kw/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น เว้น /e, ə, o/ กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะระเบิด /p, t, k/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pit ⁴ /	ปิค
/bat ⁴ /	สะบัด
/tɔp ⁴ /	ตบ
/duk ⁴ /	(ปลา)คูก
/kɛp ⁴ /	เก็บ
/ʔək ⁴ /	สะอึก
/cut ⁴ /	จุด
/plɔt ⁴ /	ปลด
/prap ⁴ /	ปรับ
/klɔt ⁴ /	กลด (ร่ม)
/krip ⁴ /	กริบ
/kwak ⁴ /	กวัก

4.3 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 11 หน่วยนี้คือ /p, b, t, d, k, ʔ, c, pl, pr, kl, kr/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก /m, n, ŋ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pon ⁴ /	ปน
/ban ⁴ /	ตะบัน
/tən ⁴ /	'เต็น', 'ทาน, (สรรพนามบุรุษที่ 2)
/den ⁴ /	กระเด็น, กระเซ็น, กระดอน
/kɔŋ ⁴ /	โกง เป็นคำขยาย ใช้เฉพาะหลังโกง
/wɔŋ ⁴ /	'อุง' หมายถึง แผลงตันโรง
/cam ⁴ /	จำ
/plɔŋ ⁴ /	ปลง
/prɔŋ ⁴ /	มะปริง
/klom ⁴ /	กลม

/kren⁴/

เกร็ง

4.4 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 12 หน่วยนี้คือ

/p, b, t, d, k, ʔ, c, pl, pr, kl, kr, kw/ หน้าหน่วยเสียงสระเคี้ยว
ยาว และหน่วยเสียงสระประสมยาว กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก
/m, n, ŋ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɿ:n⁴/

ป็น

/pla:⁴be:n⁴/

ปลากะเบน

/tɛ:ŋ⁴/

แตง

/dɛ:an⁴/

เคื่อน

/ko:n⁴/

โกน

/ʔu:an⁴/

อวน

/cɔ:m⁴/

เจิม

/plɔ:m⁴/

ปลอม

/prɿ:am⁴/

เตรียม

/klɔ:ŋ⁴/

กลอง

/krɛ:ŋ⁴/

ตะแกรง

/kwa:ŋ⁴/

กวาง

4.5 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 10 หน่วยนี้คือ

/p, b, t, d, k, ʔ, c, pl, kl, kr/ หน้าหน่วยเสียงสระเคี้ยวสั้น /ɛ, a/
กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะอรรษสระ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pay⁴/

ไป

/baw⁴/

เบา

/taw⁴/

เตา

/dɛ:y⁴/

สะคือ

/kaw⁴/

เกา, เกา

/ʔay ⁴ /	ไอ
/cay ⁴ /	ใจ
/plaw ⁴ /	เป่า
/klay ⁴ /	ไก่อ
/kray ⁴ /	กรรไกร

5. หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก เป็นหน่วยเสียงที่มีจุดเริ่มต้นในระดับสูง แล้วปลายเสียงจะตกลงทันที ซึ่งเทียบใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์โทในภาษากลาง พยางค์ที่ออกเสียงระดับนี้ ได้แก่

5.1 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 20 หน่วยนี้คือ /ph, th, kh, ch, s, h, m, n, ɴ̃, ɲ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khr, khw, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระเคี้ยวยาว เว้น /ɛ:, ɛ:, u:/ และหน้าหน่วยเสียงสระประสมยาว ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pha. ⁵ /	ผา
/thɛ:a ⁵ /	เถื่อ, ชำแหละ
/phraʔ ² khe: ⁵ /	'พระเช' หมายถึง คางจันทร์
/chɛ: ⁵ /	แฉ
/sɛ:a ⁵ /	เสื่อ
/hɛ: ⁵ /	เห, เห ,ไม่เชื่อง
/mɔ. ⁵ /	เสมอ
/na: ⁵ /	หนา
/ɴ̃ a: ⁵ /	หย่า
/ɲw: ⁵ /	'งอ' หมายถึง ตะเพรา (ไม้ขอเกี่ยวเรือ)
/lo: ⁵ /	โหล
/sut ⁷ ɾɛ: ⁵ /	ลือหรือ

/wɔː ⁵ /	หวอ
/yɔː ⁵ /	เวยอ
/phlɔː ⁵ /	เผลอ
/phra. ⁵ /	'ผรา' หมายถึง ชั้นวางของในครัว ^๕
/son ⁵ khlaː ⁵ /	สงขลา
/khruːa ⁵ /	ขรัว
/khwaː ⁵ /	ขวา
/mrɔː ⁵ /	'มร่อ' หมายถึง เปลี่ยน

5.2 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 20 หน่วยนี้คือ

/ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ñ, l, r, w, y, phl, khl, khr, khw, ml, mr/ หน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะอรรหสระ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phon ⁵ /	ผง
/thɛn ⁵ /	ถิ่ง
/khan ⁵ /	ขัน
/chun ⁵ /	หมั่น ^๕ นุ่น ^๕
/fan ⁵ /	ฝัง
/say ⁵ /	ใส่, ใ้
/han ⁵ /	หัน, หมุน
/men ⁵ /	เหม็น
/nam ⁵ /	'เ้า' หมายถึง กระทบ, กระทบ
/ñ am ⁵ /	ขย่ำ
/law ⁵ /	เหลา
/rom ⁵ /	รม ชื่อหยอนางรม
/wan ⁵ /	ตะวัน

/yay ⁵ /	ใหญ่
/phlan ⁵ /	'มั่ง' หมายถึง ชาวตะวันตก
/khlan ⁵ /	คลัง
/khrom ⁵ /	กรม
/khway ⁵ /	ไผ่
/mlan ⁵ /	มั่ง (กำดั่ง)
/mron ⁵ /	'มั่ง' หมายถึง พยุงให้ตรง

5.3 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใบ 18 หน่วยนี้คือ

/ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, l, r, w, y, phl, khl, khw, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาวและหน้าหน่วยเสียงสระประสมยาว กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก /m, n, ɲ/ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/phl:ɲ ⁵ /	ดิง
/tho:n ⁵ /	กระโถน
/khɛ:ɲ ⁵ /	แข็ง
/cha:n ⁵ /	ฉัน (สรรพนามบุรุษที่ 1)
/fa:n ⁵ /	ฟาน, หัน
/su:an ⁵ /	สวน
/hu·ɲ ⁵ /	หุง
/mɛ:an ⁵ /	เหป้อน
/na:m ⁵ /	หนาม
/ɲw n ⁵ /	หงอน
/lɪ:am ⁵ /	เหลียม
/ra·ɲ ⁵ /	ตระวาง
/wɛ·n ⁵ /	แหวน
/yɛ:n ⁵ /	ยีน

/phla:n ⁵ /	ผลาญ
/khle:n ⁵ /	เซลง
/khwa:n ⁵ /	ชวาน
/mro:n ⁵ /	'โมรง' หมายถึง ภาชนะทำด้วยกาม- หมาก

5.4 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 1๘ หน่วยนี้คือ

/ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ญ, l, r, w, y, phl, ml, mr/
หน้าหน่วยเสียงสระเคี้ยวยาว และหน้าหน่วยเสียงสระประสมยาว ก็มีหน่วยเสียง
พยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะอรรขสระ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phɪ:y ⁵ /	ผี
/thɛ:w ⁵ /	แถว
/khɛ:y ⁵ /	ชื่อ
/chə:y ⁵ /	เฉย
/fɔ:y ⁵ /	ฝอย
/su ay ⁵ /	สวย
/ho:w ⁵ /	โท
/ma.y ⁵ /	หมาย
/nl·aw ⁵ /	เหี่ยว
/ti y ⁵ /	(อัน)หีบ
/na.y ⁵ /	หงาย
/le:w ⁵ /	เหลว
/rɔ:y ⁵ /	อรอย
/wɪ:aw ⁵ /	เวี้ยว คำเลียนเสียง เสียงพุ่งไปอย่าง เร็ว
/ya·y ⁵ /	ชยาย
/phla:w ⁵ /	'ผลาว' หมายถึง พ้นไป, เลยไป

/rɿə.y⁵/

'เมื่อย' หมายถึง บน, แกบน

/mru:y⁵/

'มรุษ' ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่งยอดกิ่งรวม

6. หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ เป็นหน่วยเสียงที่เริ่มต้นออกเสียงในระดับสูง แล้วคงระดับเดิมไปจนสิ้นสุดการออกเสียง ซึ่งเทียบใกล้เคียงเสียงวรรณยุกต์ตรีในภาษากลางแต่ต่ำกว่า พยางค์ที่ออกเสียงระดับนี้ ได้แก่

6.1 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 17 หน่วยนี้คือ

/ph, th, kh, ch, s, h, m, n, ñ, ɲ, l, w, y, phl, khl, khw, mr/
หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น และหน้าหน่วยเสียงสระประสมสั้น กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะระเบิด /ʔ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phuʔ⁶/

ผูก

/thaʔ⁶/

ตาก

/khoʔ⁶/

โขก

/choʔ⁶/

ชอก, เกิก,

/saʔ⁶/

สระ (สร้าง)

/hɛʔ⁶/

แหก (ฉีก, ซาก, แตก)

/muʔ⁶/

จุมุก

/nuəʔ⁶/

(หู) หนาว

/ñ aʔ⁶/

อยาก

/ɲaʔ⁶/

เหงือก

/lɛaʔ⁶/

เหลือบ

/waʔ⁶/

หวะ (แหวะ, ฆ่า, กรีด)

/yɛʔ⁶/

'แหยะ' หมายถึง เหลือบ

/phlɛʔ⁶/

'แผละ' คำขยายแบบ

/chaʔ⁷khloʔ⁶/

'ชะโกละ' หมายถึง เครื่องยิงทำด้วยไม้ไผ่เล็ก ๆ *

/khwa:⁶/

ขวาก

/mro:⁶/

'โมระ' หมายถึง นำเกลียด

6.2 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งทั้งหน่วยเสียง
 พยัญชนะเดียวและหน่วยเสียงพยัญชนะประสม เว้น /f, ɲ, t, phl, phr, kw, khl,
 khr, khw, ml, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาวและหน่วยเสียงสระประสมยาว
 ทั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pa:⁶/

ป่า

/pha:⁶/

ผา

/bi:a⁶/

เปี้ย

/tu:a⁶/

ทัว

/tha:⁶/

ถา

/de:⁶/

เด

/kə:⁶/

เกอ

/khu:a⁶/

คัว, คัด

/ʔu:⁶ʔl:⁶/

อุอ

/cɛ:⁶/

แจ

/chɔ:⁶/

จอ (โคง)

/su:⁶/

โซ

/ha:⁶/

หา

/mɔ:⁶/

หมอ

/na:⁶/

หนา

/ña:⁶/

หญา

/la:⁶/

ลา (ชา)

/wa:⁶/

หวา

/yɛ:a ⁶ /	เยื่อ
/plɛ: ⁶ /	แปล
/prɔ: ⁶ /	ปรอ
/kla: ⁶ /	กลา
/krɔ: ⁶ /	ทะกรอ

6.3 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ทั้งหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวและหน่วยเสียงพยัญชนะประสม เว้น /k̃, ɲ, phr, khl, khr, ɱl, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาวและหน้าหน่วยเสียงสระประสมยาว ก็มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะอรรหสระ ทั้งในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/pɪ:ɲ ⁶ /	ปิ้ง
/phɛ: ⁶ /	ผั่ง
/bɛ: ⁶ /	บั้ง แผลงชนิดหนึ่งคล้ายแผลงมูมแต่ตัวโตกว่า
/ta:y ⁶ /	ไท
/tha:w ⁶ /	เฒ่า
/dɔ:n ⁶ /	'ดอน' หมายถึง ชน
/ka:m ⁶ /	กาม
/kha:w ⁶ /	ขาว
/ɔw:y ⁶ /	ออย
/cu:ɲ ⁶ /	จวง (จัก)
/chɪ:ɲ ⁶ /	เชียน
/fa:y ⁶ /	ฝ้าย, ศาลี
/so:y ⁶ /	ชวย, โสศไม้คี่
/hɛ:ɲ ⁶ /	แหง
/ma:w ⁶ /	(ขาว)เมา
/na:n ⁶ /	น่น

/lu:m ⁶ /	‘ลุ่ม’ หมายถึง ทะลอมเข้าหากัน
/rɪ:ŋ ⁶ ray ³ /	หรีงเรไร
/va:ŋ ⁶ /	วาง
/ya:ŋ ⁶ /	ยาง
/plɔ:ŋ ⁶ /	ปล่อง
/pri:an ⁶ /	เปรียง
/phle:ŋ ⁶ /	‘เพลิง’ หมายถึง กะละมังขนาดเล็ก
/klɔ:ŋ ⁶ /	กลอง
/krɪ:ŋ ⁶ /	กริ่ง
/kwa:ŋ ⁶ /	กว้าง
/khva:ŋ ⁶ /	(ข้าว)ฟาง

7. หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงขึ้น เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นสูงที่สุด แล้วเสียงค่อย ๆ สูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงสุดการออกเสียง ซึ่งเทียบใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ตรีในภาษากลาง พยางค์ที่ออกเสียงลักษณะนี้ได้แก่

7.1 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 7 หน่วยนี้คือ /ph, th, ch, n, l, w, phl/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น /a, ɔ / และหน้าหน่วยเสียงสระประสมสั้น /ɪa, ua/ กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด /ʔ/ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

/phiaʔ ⁷ /	เพียะ
/thiaʔ ⁷ /	‘เหี้ยะ’ ชื่อคน
/chuaʔ ⁷ /	‘จัวะ’ หมายถึง เสียงไล่ไก่
/nɔʔ ⁷ hu:w ⁵ /	หนวกหู
/liaʔ ⁷ /	‘เลี้ยะ’ หมายถึง กะแต
/waʔ ⁷ /	วะ เป็นคำอุทาน
/phluaʔ ⁷ /	พลัวะ

7.2 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 19 หน่วยนี้คือ

/ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, y, phl, khl, khw, ml, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น้วน /e, ə, o/ กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด /p, t, k/ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/phɪtʔ/	ปิด
/thəkʔ/	ถก
/khɛkʔ/	เขก
/chutʔ/	ชุก
/fɪtʔ/	ฟิด
/sɛtʔ/	เส็จ
/hɛpʔ/	เห็บ
/mɪkʔ/	หมึก
/natʔ/	ถนัด
/ŋwɔpʔ/	สงบ
/lapʔ/	หลับ
/rɔkʔna:m¹/	'ร็อกน้ำ' หมายถึง หม้อกรองน้ำของพระ
/wakʔ/	จวก, กะจำ
/vapʔ/	ขยับ
/phlutʔ/	ผดุก
/khlɪpʔ/	ชลีบ
/khwɔpʔ/	ขวบ
/mlakʔ/	มลัก หมายถึง สำลัก
/mrapʔ/	มรับ หมายถึง สำรับ

7.3 พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 10 หน่วยนี้

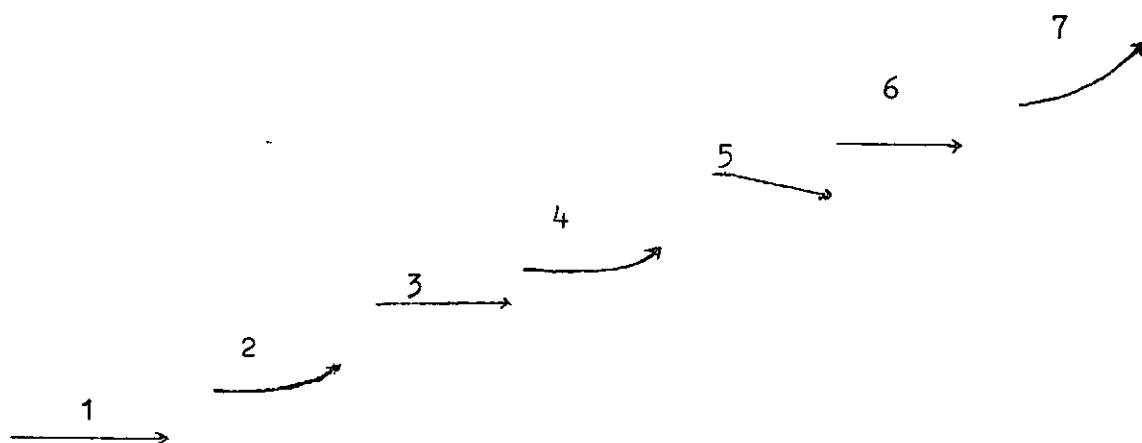
คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, y, phl, phɪ,

khɿ, khw, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาวและหน่วยเสียงสระประสมยาว กับมี
หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะระเบิด/p, t/ ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pha:t ⁷ /	ผาด
/tha:t ⁷ /	ถาด
/khe:t ⁷ /	เขด
/chi:t ⁷ /	ชิด
/fa:t ⁷ /	ฟาด
/su:at ⁷ /	สวด
/hɛ:at ⁷ /	‘เห็ด’ หมายถึง โรคหัด
/ma:t ⁷ /	หมาด
/no:t ⁷ /	โนนค
/ñi:ap ⁷ /	เหยียบ
/ŋɛ:t ⁷ /	เง้ง
/lɛ:t ⁷ /	‘ลัด’ หมายถึง เสด
/ru:t ⁷ /	‘รุก’ หมายถึง สืบลงอย่างรวดเร็ว
/wa:t ⁷ /	วาด
/ya:p ⁷ /	ดยาบ
/phlɛ:t ⁷ /	‘เพลค’ หมายถึง แบน
/phri:t ⁷ /	ฝรึก ทาขยาย
/khla:t ⁷ /	ขลาด
/khwɛ:t ⁷ /	แฝด
/mrɔ:t ⁷ /	‘มรัดก’ หมายถึง เยื่อไม้

ตาราง 7 แสดงลักษณะหน่วยเสียงวรรณยุกต์

1	2	3	4	5	6	7
หน่วยเสียง	หน่วยเสียง	หน่วยเสียง	หน่วยเสียง	หน่วยเสียง	หน่วยเสียง	หน่วยเสียง
ต่ำ-ระดับ	ต่ำ - ขึ้น	กลาง-ระดับ	กลาง-ขึ้น	สูง - คก	สูง-ระดับ	สูง - ขึ้น

ตอนที่ 4 ลักษณะโครงสร้างของพยางค์

การวิเคราะห์โครงสร้างของพยางค์ในภาษาถิ่นตำบลเทพนัครีย์ อำเภอดง
จังหวัดภูเก็ต จะกำหนดสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงต่าง ๆ ดังนี้

C	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทั้งพยัญชนะเดี่ยวและพยัญชนะประสม
S	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นเสียงระเบิด ยกเว้น /ʔ/
G	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นเสียงระเบิดเฉพาะ /ʔ/
N	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นเสียงนาสิก และอรรถสระ
V	แทนหน่วยเสียงสระสั้น
VV	แทนหน่วยเสียงสระยาว
1	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ระเบิด
2	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ขึ้น
3	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง – ระเบิด
4	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง – ขึ้น
5	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง – ตก
6	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง – ระเบิด
7	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง – ขึ้น

จากการวิเคราะห์โครงสร้างของพยางค์ในภาษาถิ่นตำบลเทพนัครีย์ อำเภอดง
จังหวัดภูเก็ต ปรากฏว่ามี 7 รูปแบบ คือ CV, CVV, CVG, CVS, CVN,
CVVS, และ CVVN ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. พยางค์แบบ CV* คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเฉพาะ /tʰ/ หน้า
หน่วยเสียงสระสั้น มีเพียงแบบเดียวคือ CV¹

* โครงสร้างแบบ CV พบเฉพาะคำตัวอย่างที่ยกบ่าเท่านั้น.

พยางค์แบบ CV¹ คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเฉพาะ /th/ หน้า
หน่วยเสียงสระสั้น ก็มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำ - ระดับ ดังตัวอย่างใน
คำต่อไปนี้

/thɪː ˥/ 'ถึ' หมายถึง ธิ

2. พยางค์แบบ CVV คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน้าหน่วยเสียงสระยาว
แยกตามหน่วยเสียงวรรณยุกต์ได้ดังนี้

2.1 พยางค์แบบ CVV¹ คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่ง
ใน 18 หน่วยนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, m, n, ɲ, ɟ, l, r, w, y, phl, phr,
khl, khw/ หน้าหน่วยเสียงสระยาว ก็มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำ-ระดับ
ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phəː ˥/	เพอ
/thuː ˥/	เสอกระทุ
/khwəː ˥/	ตะกอ
/chɪː ˥/	ชั
/faː ˥/	ฟา
/sɪː ˥/	สั
/moː ˥/	โบ
/nɪː a ˥/	เนอ
/ɲuː a ˥ ɲɪː a ˥/	ยัวเยีย
/ɟəː a ˥/	เงอ
/lwəː ˥/	ลอ
/ruː a ˥/	รว
/naː m ˥ waː ˥/	นำว ว้อกลวย
/yɛː ˥/	แย
/phlɪː a ˥/	เพลีย
/paraː ˥/	มีอูพรา
/khlaː ˥/	คลา
/khwaː ˥/	ควา

2.2 พยางค์แบบ CVV² คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยไคหน่วยหนึ่ง 14 หน่วยนี้คือ /ph, th, kh, ch, s, h, m, n, ɲ, l, r, w, y, khr/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวยาว เว้น /ɛ:/ ก็มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำ - ขึ้น ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phɔ: ² /	พอ
/thu: ² /	ทุ
/kha: ² /	คา
/chɛ: ² /	ชือ
/sɛ: ² /	แซ
/ha: ² /	หา เป็นคำอุทาน
/mo: ² /	โม้ หมายถึง โง่
/nɛ: ² /	แน
/ɲa: ² /	เง่า หมายถึง ถ้าง, แยก
/lɔ: ² /	ลอ
/ra: ³ ra: ² /	ร่าร่า หมายถึง ไม่เรียบร้อย, รุ่มร่าม
/wa: ² /	ว่า
/ya: ² /	ย่า
/khrɛ: ² /	แคร

2.3 พยางค์แบบ CVV³ คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยไคหน่วยหนึ่ง 18 หน่วยนี้คือ /ph, th, kh, ch, s, h, m, n, ɲ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khr/ หน้าหน่วยเสียงสระยาว เว้น /ɛ:/ ก็มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงกลาง - ะ กับ ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phɛ: ³ /	แพ
/tha: ³ /	ทา
/kha: ³ /	(ถ้าง)กา

/cha: ³ /	ชา
/sa: ³ /	ชา, รา
/ha: ³ /	ฮา (กำภูทาน)
/mɔ: ³ /	ละเมอ
/na: ³ /	นา
/pan ⁴ na: ³ /	ปัญญา
/ɲu:a ³ /	จัว
/lɪ:a ³ /	เลี่ย
/rɛ: ³ /	เรื่อ
/we: ³ /	'เว' หมายถึง ไกว
/yɔ: ³ /	ยอ
/phlɔ: ³ /	'พลอ' การเอาเปลือกแข็งออก
/phrɛ: ³ /	แพร
/ʔhlɔ: ³ /	คลอ
/mɔɲ ³ khre: ³ /	'มงเคร' ชื่อไม้ล้มลุกชนิดหนึ่ง

2.4 พยางค์แบบ CVV⁴ คือ พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใด

หน่วยหนึ่งใน 12 หน่วยคือ /p, b, t, d, k, ɣ, c, pl, pr, kl, kr, kw/
 หน้าหน่วยเสียงสระยาว กับมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงกลาง - ขึ้น ดังตัวอย่างใน
 คำต่อไปนี้

/pa: ⁴ /	ป่า
/bɔ: ⁴ /	เบอร์ (คำยืมยืมจากภาษาต่างประเทศ มีความหมายในภาษาถิ่นว่า หวยมืด)
/tu:a ⁴ /	ทัว
/dɛ: ⁴ /	มรเคื่อ

/kɔː ⁴ /	กอ
/ɔː ⁴ /	อ (ชื่อไก่)
/lu ² ɔː ⁴ /	ลูกกุญแจ
/pleː ⁴ /	เปด
/prɛː ⁴ /	แปร
/klaːa ⁴ /	เกลื้อ
/krɛː ⁴ /	แตร
/kwaː ⁴ /	กว่า

2.5 พยางค์แบบ CVV⁵ คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 20 หน่วยนี้ คือ /ph, th, kh, ch, s, h, m, n, ñ, ŋ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khr, khw, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระยาว เว้น /iː⁵/ กับมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูง - ตก ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phaː ⁵ /	ผ่า
/thɛːa ⁵ /	เถื่อ, ช่าแหละ
/khoː ⁵ /	โห
/chɛː ⁵ /	แฉ
/sɪːa ⁵ /	เสียบ
/huːa ⁵ /	หั่ว
/mɔː ⁵ /	เสมอ
/nɔː ⁵ /	หนอ
/ñaː ⁵ /	หย่า
/ŋɛːa ⁵ /	เหงื่อ
/laː ⁵ /	หลา
/sut ⁷ ɔː ⁵ /	สีกทรอ

/wə: ⁵ /	หวอ
/yɜ: ⁵ /	เหือ
/phlɔ: ⁵ /	เลอ
/phra: ⁵ /	'บรา' หมายถึง หิ้ง, ชั้นวางของในครัว
/sɔŋ ⁵ khla: ⁵ /	สงขลา
/khru: ⁵ /	ขรัว
/khwa: ⁵ /	ขวา
/mrə: ⁵ /	'มร่อ' หมายถึง เปลี่ยว

2.6 พยางค์แบบ CVV⁶

คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 23 หน่วยนี้ คือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ɲ, l, w, y, pl, pr, kl, kr/ หน้าหน่วยเสียงสระยาว ก็มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูง - ระดับ ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pa: ⁶ /	ปา
/pha: ⁶ /	ผา
/bi: ⁶ /	เบีย
/tu: ⁶ /	ทัว
/tha: ⁶ /	ทา
/de: ⁶ /	เด
/kɛ: ⁶ /	แก
/khu: ⁶ /	คว
/ɣi: ⁶ /	ชือ
/cɛ: ⁶ /	แจ (ชือไก)
/chə: ⁶ /	ฉอ (โกง)
/su: ⁶ /	สู
/ha: ⁶ /	หา
/mɜ: ⁶ /	หมอ

/na: ⁶ /	หนา
/nu: ⁶ ni: ⁶ /	นุ้ย
/la: ⁶ /	ลาชา
/wa: ⁶ /	หว่า
/yæ: ⁶ /	เยื่อ
/plɛ: ⁶ /	แปด
/prɔ: ⁶ /	ปรอ
/kla: ⁶ /	กล่า
/krɔ: ⁶ /	ทะกรอ

3. พยางค์แบบ CVG คือ พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่ง
หน้าหน่วยเสียงสระสั้น กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด /ʔ/ แยกตามหน่วย
เสียงวรรณยุกต์ได้ดังนี้

3.1 พยางค์แบบ CVG² คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใด
หน่วยหนึ่ง เว้น /ɛ, hɛ, m/ หน้าหน่วยเสียงสระสั้น มีหน่วยเสียง /ʔ/ เป็นเสียงสะกด
และมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำ - ขึ้น ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pɛʔ ² /	ปึก
/phɛʔ ² /	แพะ
/bɛʔ ² /	กะบะ
/taʔ ² /	ตาก
/thæʔ ² /	เหือก
/duʔ ² /	กระดุก
/kuʔ ² /	กู, ตะโกน
/khɔʔ ² /	เกาะ, กอก
/ʔɛʔ ² /	แอก
/cɛʔ ² /	แจก

และมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูง - ระดับ ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phuʔ ⁶ /	ผูก
/thaʔ ⁶ /	தாக
/kheʔ ⁶ /	แขก
/chəʔ ⁶ /	ดอก, เด็ก
/səaʔ ⁶ /	เลือก
/həʔ ⁶ /	เหาะ
/maʔ ⁶ /	หมาก
/nuəʔ ⁶ /	(หฺ) หนวก
/ñaʔ ⁶ /	อยาก
/ŋəʔ ⁶ /	หงอก
/lɛaʔ ⁶ /	เหลือก, เหลือบ
/waʔ ⁶ /	หวะ (แหวะ, ฆ่า, กรีด)
/yeʔ ⁶ /	เขยก
/phlɛʔ ⁶ /	แผละ คำขยายแบบ
/khlɔʔ ⁶ /	เซราะ
/khwaʔ ⁶ /	ชวาก, ฝาก
/mroʔ ⁶ /	'โมระ' หมายถึง นำเกลียด

3.3 พยางค์แบบ CVG⁷

คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 7 หน่วยนี้คือ /ph, th, ch, h, n, w, phl/ หน่วยเสียงสระนั้นมีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด /p/ และมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูง - ขึ้น ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phuaʔ ⁷ /	ผัวะ (คำเลียนเสียง)
/thiaʔ ⁷ /	เทียะ ชื่อคน
/chuaʔ ⁷ /	'ชัวะ' หมายถึง เสียงไล่ไก่
/həʔ ⁷ /	ฮือ (คำอุทาน)
/nəʔ ⁷ hu: w ⁵ /	หนวกหุ
/waʔ ⁷ /	วะ (คำอุทาน).

/phlua ?⁷ /

พลั่ว (กำเลี่ยนเสียง)

4. พยางค์แบบ CVN

คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่ง
หน้าหน่วยเสียงสระสั้น กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิกและอรรษระ แยก
ตามหน่วยเสียงวรรณยุกต์ได้ดังนี้

4.1 พยางค์แบบ CVN³

คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใด
หน่วยหนึ่งใน 20 หน่วยนี้คือ /ph, th, kh, ch, f, s, m, n, ญ, l, r, w,
y, phl, phr, kh, khr, khw, ml / หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น มีพยัญชนะ
ท้ายเป็นเสียงนาสิกและอรรษระ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงกลาง - ระกับ ดัง
ตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phim ³ /	พิมพ์
/thon ³ /	ทอง
/kham ³ /	คำ
/chon ³ /	ชน
/fan ³ /	ฟัน
/sun ³ /	สูง
/mon ³ /	นิมนต์
/nan ³ /	พั่น
/ñam ³ /	หย่า (เป)
/nən ³ /	เงิน
/lom ³ /	ลม
/ran ³ ran ³ /	รุ่งรัง
/waw ³ /	'เวา' หมายถึง (เสียง) หาว
/yon ³ /	'ยน' หมายถึง ตะบันหมาก
/phlen ³ /	'แพล่น' หมายถึง บวม, ป่อง
/phrom ³ /	พรม
/khlam ³ /	กล่าว
/khran ³ /	ครัน

/kwan³/

คว้น

/mlon³/

‘มลอน’ หมายถึง คำราม

4.2 พยางค์แบบ CVN⁴

คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใด

หน่วยหนึ่งใน 11 หน่วยนี้คือ /p, b, t, d, k, ʔ, c, pl, pr, kl, kr, /

หน้าหน่วยเสียงสระสั้น มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิกและอรรษสระ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงกลาง – ขึ้น ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pin⁴/

ปิ่น

/ben⁴/

เบ่ง

/tan⁴/

ตึง

/dan⁴/

กัน

/kɔŋ⁴/

‘โคง’ เป็นคำขยายใช้เฉพาะ หลัง

/ɔun⁴/

อุ้น

/com⁴/

จม

/plon⁴/

ปลง

/prin⁴/

มะปริง

/klom⁴/

กลม

/kren⁴/

เกร็ง

4.3 พยางค์แบบ CVN⁵

คือ พยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใด

หน่วยหนึ่งใน 20 หน่วยนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, l, r, w, y, phl, khl, khr, khw, ml, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น มีพยัญชนะท้ายเป็น

เสียงนาสิกและอรรษสระ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูง – ตก ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phaw⁵/

เภา

/thom⁵/

ถม

/khem⁵/

เข็ม

/chuŋ⁵/

หมิ่นฉุน

/faŋ⁵/

ฝ้าง

/sin ⁵ /	สิง
/han ⁵ /	หัน, หมุน
/maŋ ⁵ /	กระมัง
/naŋ ⁵ /	หนัง
/nam ⁵ /	ชยา
/lon ⁵ /	หลน
/rom ⁵ /	รม (ชื่อหอยนางรม)
/wan ⁵ /	ตะวัน
/yin ⁵ /	หญิง
/phlan ⁵ /	'ผล้ง' หมายถึง ชาวตะวันตก
/khlan ⁵ /	ขล้ง
/khrom ⁵ /	ขรม
/khwan ⁵ /	ขวัญ
/mlan ⁵ /	'มล้ง' (กำล้ง)
/mron ⁵ /	'มร้ง' หมายถึง พยุงให้ตรง

5. พยางค์แบบ CVS คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน้าหน่วยเสียงสระสั้น กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด แยกตามหน่วยเสียงวรรณยุกต์ได้ดังนี้

5.1 พยางค์แบบ CVS¹ คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน้าหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 18 หน่วยนี้คือ /ph, th, kh, ch, f, s, m, n, ŋ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khr, khw/ หน้าหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด และมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำ - ระดับ ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phɪt ¹ /	พิษ
/thɛt ¹ /	เท็จ
/khop ¹ /	ประกอบ
/ohak ¹ /	ชัก

/fak ¹ /	พัก (ไซ)
/sɛk ¹ /	'ซึก' หมายถึง (ไหล) ไชก
/mat ¹ /	มัด
/nok ¹ /	นก
/ŋap ¹ /	'งับ' หมายถึง หนี้าไมยราบ
/lot ¹ /	'ลอด' หมายถึง ตอน เป็นกริยา, ลด
/rap ¹ /	รับ
/wik ¹ /	วิก, โรงมหรสพ
/yik ¹ /	'ยิก' หมายถึง ไล่, ขจัด
/phlat ¹ /	พลัด
/phrik ¹ /	'พริก' หมายถึง พริกไทย
/khluk ¹ /	คลุก
/khrɔk ¹ /	ครก
/khwɛk ¹ /	'แควก' หมายถึง ควักควายนิ้วมือ

5.2 พยางค์แบบ CVS⁴

คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใด

หน่วยหนึ่งใน 12 หน่วยนี้ คือ /p, b, t, d, k, ɔ, c, pl, pr, kl, kr, kw/
หน้าหน่วยเสียงสระสั้น มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด และมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็น
เสียงกลาง - ขึ้น ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pit ⁴ /	ปิด
/bot ⁴ /	บด
/tɛk ⁴ /	ตึก
/dɛk ⁴ /	เด็ก
/kɔp ⁴ /	กบ
/ɔut ⁴ /	อุท
/cap ⁴ /	จับ

/plɔt ⁴ /	ปลด
/prap ⁴ /	ปรับ
/klat ⁴ /	กลัด
/pla: ⁴ krap ⁴ /	ปลาตรับ
/kwak ⁴ /	กวัก

5.3 พยางค์แบบ CVS⁷ คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 19 หน่วยนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, y, phl, khl, khw, ml, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระเคี้ยวสั้น มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด และมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูง - ขึ้น ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phɪt ⁷ /	ฝึก
/that ⁷ /	ถัก
/khɛk ⁷ /	เชก
/chuk ⁷ /	'ชุก' หมายถึง ยุ
/fat ⁷ /	ฝึก
/sɪk ⁷ /	สีก
/hɔt ⁷ /	หค
/muk ⁷ /	สมุก
/nat ⁷ /	ถนัด
/ɲut ⁷ ɲit ⁷ /	หงุดหงิด
/lɔp ⁷ /	'ลือบ' หมายถึง กลับ
/rɔk ⁷ 'na:m ¹ /	'ร็อกน้ำ' หมายถึง หม้อกรองน้ำของพระ
/vak ⁷ /	จวก, กะจำ,
/yɔp ⁷ /	'ยือบ' หมายถึง ๒, ๓
/phlɔk ⁷ /	พลือก (ถ้าเสียง)

/khlap ⁷ /	คลับ เป็นกำยับจากภาษาต่างประเทศ
/khwap ⁷ /	ขวัป
/mlak ⁷ /	'มลัก' หมายถึง สาลัก
/mrap ⁷ /	'มรัป' หมายถึง สำรับ

6. พยางค์แบบ CVVS คือ พยางค์ที่ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่ง หน้าหน่วยเสียงสระยาว กับมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิดเว้น /k/ แยกตามหน่วยเสียงวรรณยุกต์ได้ดังนี้

6.1 พยางค์แบบ CVVS² คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เว้น /f,phl, ml, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระยาว มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด เว้น /k/ และมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำ - ขึ้น ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/p i:t ² /	ปี้ด ก่าขยาย เจียว
/phu:t ² /	พูด
/bu:at ² /	บวช
/tɔ:t ² /	ทอด
/the:t ² /	เทศน์
/dɪ:t ² /	คืด
/kɔ:t ² /	เกิด
/kha:t ² /	คาด
/ʔa:p ² /	อาบ
/cɛ:t ² /	จืด
/chi:at ² /	เชือก
/sɪ:t ² /	ซิด
/hɯ:ɗp ² /	ยวบ
/mɔ.t ² /	มอด
/nu:at ² /	นวก

/n̄a:t²/	ยัด
/ŋu:at²/	งวก
/l̄a:t²/	เลียด
/ru:p²/	รูป
/wa:t²/	วาก
/yɔ:t²/	ยอด
/pl̄ɛ:p²/	แปลบ
/pri:t²/	ปรืด
/phru:at²/	พรวด
/kl̄ɛ:p²/	เกลบ
/kra:p²/	กราบ
/kwa:t²/	กวาด
/khl̄a:ap²/	เคลียด
/khra:t²/	คราด
/khwa:t²/	ฟาด

6.2 พยางค์แบบ CVVS⁷

คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 20 หน่วยนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ñ, ŋ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khw, mr/ หนาหน่วยเสียงสระยาวมีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด เว้น /k/ และมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูง - ขึ้น ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pha:t ⁷ /	ผาด
/thɔ:t ⁷ /	ทอด
/khu:t ⁷ /	ชุด
/chi:t ⁷ /	ชิด

/fa:t ⁷ /	ฝาก
/se:t ⁷ /	เศษ
/hə:t ⁷ /	'เหือก' หมายถึง โรคหัด
/mu:at ⁷ /	หมวก
/n̩w:t ⁷ /	หยอก
/n̩ə:t ⁷ /	ชะเง้อ
/lɔ:t ⁷ /	ตลอด
/ru:t ⁷ /	'รุก' หมายถึง ลื่นลงอย่างเร็ว
/wa:p ⁷ /	'วาบ' หมายถึง หวากกลัว
/ya:p ⁷ /	หยาบ
/phlɛ:t ⁷ /	'แผลก' หมายถึง แบน
/phrɪ:t ⁷ /	ปรัก คำขยาย
/khla:t ⁷ /	ฉลาด
/khwɛ:t ⁷ /	แฝด
/mra:p ⁷ /	'มราบ' หมายถึง ก่าราบ

7. พยางค์แบบ CVVN

คือพยางค์ที่ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น

หน่วยใดหน่วยหนึ่งหน้าหน่วยเสียงสระยาว ก็มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิก และอรรษสระ แบ่งตามหน่วยเสียงวรรณยุกต์ได้ดังนี้

7.1 พยางค์แบบ CVVN¹

คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้น

หน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 18 หน่วยนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, m, n, ŋ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khr, khw / หน้าหน่วยเสียงสระยาว มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิกและอรรษสระ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำ - ระดับ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

/phl:an ¹ /	เพียน
/thw:n ¹ /	กระทอน

/kha:n ¹ /	คาน
/cha:n ¹ /	'ชาน' หมายถึง ปิ่นโต
/fɔ:n ¹ /	ฟอง
/sɪ:an ¹ /	'เสียง' หมายถึง ชำใน
/mu:an ¹ /	มวน
/na:m ¹ /	น้ำ
/ɲa:n ¹ /	งาง
/la:n ¹ /	ลาน
/rɔ:y ¹ /	รอย
/wu:n ¹ /	วุ่น
/yɪ:an ¹ /	'เหียน' หมายถึง คะชั้นกะยอ
/phla:w ¹ /	มะพร้าว
/phrɔ:m ¹ /	พรอม
/khlɔ:n ¹ /	คลอง
/khra:n ¹ /	คราน
/khwa:n ¹ /	ควาน

7.2 พยางค์แบบ CVVN²

คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใด

หน่วยหนึ่งใน 19 หน่วยนี้ คือ / ph, th, kh, ch, s, h, m, n, ñ, ŋ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khr, ml / พยางค์เหล่านี้มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิกและอรรษระ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำ - ขึ้น ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pha:an ² /	เพือน
/the:n ² /	'เท่ง' ชื่อตัวหนึ่งตะลุงตัวหนึ่ง
/kha:m ² /	คำ
/chɔ:n ² /	ช่อง
/sa:y ² /	'ไส' หมายถึง ทำไม้
/ho:n ² /	โอง (คำเลียนเสียง)

/mɛ:n ² /	แมน
/na:w ² /	เนา
/n̥ɜ:n̥ ² /	'หยอง' หมายถึง เครื่องมือจับปลา คล้ายขอ แต่โตกว่า
/ɲa:m ² /	งาม
/lu:m ² /	ลุม
/ra:m ² /	รำ (ไห)
/wɛ:n ² /	แวน (ตา)
/ya:m ² /	ยาม
/phlo:n̥ ² /	โพล่ง
/khlɛ:am ² /	'เค็ลอม' หมายถึง เกลี้ยง
/khrɛ:an̥ ² /	เคื่อง
/mlɛ:n ² /	มลิน (ลิน)

7.3 พยางค์แบบ CVVN³ คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใด

หน่วยหนึ่งใน 22 หน่วยนี้คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ñ, ɲ, l, r, w, y, phl, phr, khl, khr, khw, ml, mr/ หน้าหน่วยเสียงสระยาวมีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิกและอรรษสระ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงกลาง - ระดับ ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phɛ:n̥ ³ /	แพง
/tha:n̥ ³ /	ทาง
/khlɛ:an̥ ³ /	เคื่อง
/cha:m ³ /	'ชาม' หมายถึง จาน
/fa:n̥ ³ /	ฟาง
/sɛ:n̥ ³ /	แซง
/hɛ:y ³ /	ฮีย คำเลียนเสียง เสียงฟ้าว้ง

/má:an ³ /	เมือง
/nɪ:an ³ /	พะเนียง
/ño:n ³ /	โยน
/ɲu:an ³ /	จวง
/li:ɲ ³ /	ลิง
/ra:n ³ /	ราน, ตัก
/wi:an ³ /	เวียน
/ya:w ³ /	ยาว
/phlɔ:ɲ ³ /	พดอง
/phra:ɲ ³ /	พราง
/khlɔ:ɲ ³ /	กลอง
/khra:m ³ /	คราม
/khwa:n ³ /	ฟาน (อึ้ง)
/mla:y ³ /	'มลาย' ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง เป็นไม้ ยืนต้นขนาดกลาง *

/mre:ɲ³/ เมร่ง หมายถึง คก, มาก

7.4 พยางค์แบบ OVVN⁴ คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใด

หน่วยหนึ่งใน 12 หน่วยนี้ คือ / p, b, t, d, k, ɣ, ɕ, pl, pr, kl, kr, kw/ หน้าหน่วยเสียงสระยาว มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิกและอรรธสระ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงกลาง - ขึ้น ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pɪ:n ⁴ /	ปิ่น
/bɛ:n ⁴ /	แบน
/ta:m ⁴ /	ตาม
/da:w ⁴ /	ดาว
/ke:n ⁴ /	เกศ
/ʔa:n ⁴ /	อ่าน

/ca:m ⁴ /	จาม
/pla:an ⁴ /	เปลี่ยน
/prɛ:ŋ ⁴ /	แปรง เป็นคำนาม
/klɔ:m ⁴ /	'กลอม' หมายถึง ระบบ
/kri:am ⁴ /	เกรียม, กรอบ
/kwa:ŋ ⁴ /	กว้าง

7.5 พยางค์แบบ CVVN⁵

คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งใน 19 หน่วยนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ñ, ɲ, r, w, y, phl, khl, khw, mr / หน้าหน่วยเสียงสระยาว มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิกและอรรษสระ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูง — ตก ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phi:ŋ ⁵ /	ผิง
/the:n ⁵ /	ทาเถน
/khɛ:n ⁵ /	แซน
/cha:y ⁵ /	ฉาย
/fa:n ⁵ /	ฝ่าน
/sa:n ⁵ /	सान
/he:w ⁵ /	เหว
/ma:ŋ ⁵ /	มากหมาง
/nu:n ⁵ /	หนูน
/ñi:y ⁵ /	(คน) หยี
/ŋw:n ⁵ /	หงอน
/lɔ:ŋ ⁵ /	ฉลอง
/ra:ŋ ⁵ /	ทะราง
/wɛ:ŋ ⁵ /	แหวน
/ya:ŋ ⁵ /	ยางพารา
/phla:ŋ ⁵ /	ผลาก คำเลียนเสียง เสียงข้างว้างในป่า
/khle:ŋ ⁵ /	เซลง

/khwa:n⁵/

หวาน

/mro:ŋ⁵/

'โมรง' หมายถึง ภาชนะทำด้วยกาบหมาก

7.6 พยางค์แบบ CVV⁶

คือพยางค์ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นหน่วยใด

หน่วยหนึ่งใน 28 หน่วยนี้คือ / p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, f,

s, h, m, n, ñ, l, r, w, y, pl, pr, phl, kl, kr, kw, khw/หนา

หน่วยเสียงสระยาว มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิกและอรรธสระ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์
เป็นเสียงสูง - ระดับ ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้/pɪ:ŋ⁶/

ปิ้ง

/phɛ:ŋ⁶/

ผึ้ง

/ba:un⁶/

หวาน

/na:m¹ta:w⁶/

'น้ำเต้า' หมายถึง พักทอง

/thu:am⁶/

ทวม

/du:n⁶/

คุณ

/ka:m⁶/

กาม

/khɛ:n⁶/

軒

/ʔu:m⁶/

อุ้ม

/cu:m⁶/

จุ่ม, จั้ม

/chi:an⁶/

เขียน

/fa:ŋ⁶/

(ขาว)ฟาง

/sɔ:ŋ⁶/

ซอน (เครื่องมือตัดปลาชนิดหนึ่ง)

/ha:m⁶/

หาม

/mɪ:n⁶/

หมิ่น

/na:n⁶/

นิน

/ñu:ŋ⁶/

ยุง

/lɛ:n⁶/

เลน

/rɪ:ŋ⁶ray³/

หรั่งเรไร

/wa:ŋ ⁶ /	ว่าง
/yɔ:ŋ ⁶ /	ย่อง
/plɔ:ŋ ⁶ /	ปล่อง
/prɪ:əŋ ⁶ /	เปรี้ยว
/phle:ŋ ⁶ /	'เพลิง' หมายถึง กะละมังขนาดเล็ก
/kla:m ⁶ /	กลาม
/ra:ŋ ³ <u>kro:ŋ⁶</u> /	รางไกรง
/kwa:ŋ ⁶ /	กว้าง
/khwa:n ⁶ /	ผัน

ตอนที่ 5 ความหมายของคำ

คำที่ใช้ในภาษาดิ่นตำบลเทพกษัตรี อำเภอดงยาง จังหวัดภูเก็ต เท่าที่ผู้วิจัยรวบรวมได้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความหมายของคำในภาษากลางแล้ว แยกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ภาษาคำบาลเทพกษัตรี ใช้คำที่มีรูปตรงกับรูปคำในภาษากลาง และใช้ความหมายเดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาคำบาลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/pit⁴/ ปิด เช่น /ra:n¹ pit⁴ lɛ·w¹/ ร้านปิดแล้ว	ปิด
/bin⁴/ บิน เช่น /pɛt⁴ the:t² bin⁴ da:y⁶/ เปิดเทอบินได้	บิน
/sa:y³/ ทราย เช่น /khon⁵ sa:y³ say⁵ lum⁵/ ชนทรายใส่หลุม	ทราย
/nɔ:n³/ นอน เช่น /phɔ:² nɔ:n³ dɛk⁴/ พอนอนคึก	นอน

2. ภาษาตำบลเทพกษัตรีใช้คำออกเสียงอย่างหนึ่ง ภาษากลางใช้คำที่ออกเสียงอีกอย่างหนึ่ง แต่ความหมายของทั้งสองภาษาตรงกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/pɿ:⁶/ ปี้ เช่น /khɔ.⁵ pɿ:⁶ ba:t²/ ‘ขอไปบาท’ หมายถึง ขอเงินสักบาท	เงิน, สกวงค์
/pɛ:w⁶/ แป้ว เช่น /ku.w⁴ phom⁵ pɛ:w⁶ pay⁴/ hi:t⁷/ ‘กู ผมแป้วไปหิด’ หมายถึง กู ผมแห้วไปเล็กน้อย	แห้ว
/phiw⁵ lom³/ ผิวลม เช่น /dɔ:n⁴ phiw⁵ lom³/ ‘เดินผิวลม’ หมายถึง เดินผิวปาก	ผิวปาก
/pha:³/ พา เช่น /pha:³ din⁴ sɔ:⁵ ma:³ kan⁴/ ‘พาคินสอมากัน’ หมายถึง นำคินลอมมาด้วย	นำ (ใช้กับสิ่งของ)

* ‘.....’ ใช้รวมตัวอย่างที่มีภาษาตำบลเทพกษัตรีรวมอยู่ด้วย.

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/phu²/ พุ เช่น /rɪ:an³phu²dɔ²caŋ⁴/ 'เรียนพุคอกจัง' หมายถึง พุเรียนผลิ คอกมาก	ผลิ, แตก
/phun³yay⁵/ พุงใหญ่ เช่น /phɪ:y²phun³yay⁵la·w²/ 'พุงใหญ่แล้ว' หมายถึง พุงท้องอีกแล้ว	มีครรภ์, ท้อง
/pho:³/ โฟ เช่น /phw:²tham³pho·³hu:ŋ⁵kha:w⁶/ 'พอทำโฟหุงข้าว' หมายถึง พอทำเกาหุงข้าว	เตา
/phot¹/ ผ็อก เช่น /paw⁴phot¹say⁵kho:n³mu·aŋ²/ 'เอาผ็อกใส่โคนมวง' หมายถึง เอาเปลือกมะพร้าวใส่โคน คนมะม่วง	เปลือกมะพร้าว
/phu·am³/ พวม เช่น /dɛk⁴chɔ·p²kin⁴phu am³phla:w¹/ 'เด็กชอบกินพวมปลาว' หมายถึง เด็กชอบกินจาวมะพร้าว	จาว

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/bɔŋ⁶/ บ้อง เช่น /kɛ.ŋ⁴ni:⁶pla:⁴bɔ:⁶bɔ.ŋ⁶na.⁶lɛ.³/ • แกลงปลานกบ้องนาแล หมายถึง แกลง ปลาน้ำจืดเป็นจืด ๆ น้ำจืด	จืด, ถัดเป็นทอด ๆ
/ba:⁴sɪ⁶ku.w⁵/ บาซึกว เช่น /sɜ:¹ba:⁴sɪ⁶ku.w⁵lo.³/ • ซ้อบาซึกวโล หมายถึง ซ้อละมุดสักกิโล	ละมุด
/tut⁴/ ตุต เช่น /pen⁴tut⁴la:y⁵nu:ay⁵/ • เป็นตุตหลายหน่วย หมายถึง เป็นตุตหลายแห่ง	ตุต
/tɔ:⁴baw⁴/ ทอเบา เช่น /kɛp⁴yɔ:²tɔ:⁴baw⁴cu:m⁶na:m¹chup¹hi:t⁷/ • เก็บยอดทอเบาจุ่มน้ำซุบหืด หมายถึง เก็บยอดกระถินจุ่มน้ำพริกหนอย	กระถิน
/tɔ:⁶la:⁶/ ทอลา เช่น /paw⁴pha:⁶tɔ:⁶la:⁵taʔ²dɛ:t²/ • เอาผาทอลาตากแดด หมายถึง เอาผ้าเช็ดตัวผึ่งแดด	ผ้าเช็ดตัว

ภาษาคำเลเทพกษัตริย์	ภาษากลาง
/tɔ̌.ŋ⁶si:aw⁶/ ต้องเสีย เช่น /pay⁴aw⁴tɔ̌:ŋ⁶si:aw⁶ba.n⁶do:⁵/ •ไปเอาต้องเสียบ้านโค่ หมายถึง ไปเอาชะแลงบ้านโน้น	ชะแลง
/thɛŋ²/ แถ้ง เช่น /tɔ̌n⁴thɛŋ²cha:n⁵kɔ̌n⁴/ •เค้นแถ้งฉานก่อน หมายถึง คุณมาชนฉานก่อน	ชน, กระทบ
/tham³dɛɣ²/ ทำแตก เช่น /ŋ³o.n³khɔ̌:ŋ⁵tham³dɛɣ²phɛan²/ •โยนของทำแตกเพื่อน หมายถึง โยนของประศคเพื่อน	ทำประศค
/tha:w¹/ ถาว เช่น /ya:³tha:w¹phɛan²lɛ:⁶/ •อย่าถาวเพื่อนลั หมายถึง อย่าเตะเพื่อนชื	เตะ
/thu:ŋ⁶/ ทุ้ง เช่น /sɛ:¹thu:ŋ⁶tak⁴na:m¹nu.ay⁵/ •ซื้อทุ้งคักน้ำหน่วย หมายถึง ซื้อดั่งคักน้ำสัไก	ดั่ง, ปื

ภาษากำบดเพพกัตรีย์	ภาษากกลาง
/thu·a⁵ta y⁶din⁴/ ถั่วโตกิน เช่น /khu⁷t r²ว: ๓² plu^๒ ๒² thu·a⁵ta·y⁶din⁴/ ‘ขุกรองปลูกถั่วโตกิน’ หมายถึง ขุกรองปลูกถั่วลิสง	ถั่วลิสง
/thu:ay³/ ทวย เช่น /cap⁴ m^๓๓¹ n^๓๓ y⁵det⁴ thu·ay³/ ‘จับมือคนอยเค็ดทวย’ หมายถึง จับมคตะนอยเค็ดเหล็กใน	เหล็กใน
/th^๓a^๒/ เทื่อะ เช่น /pla: ๔⁴ m^๓ว: ๕⁵ th^๓a^๒ ๖⁶ kha: ๓^๓ n^๓ว: ๓⁵/ ‘ปลาหมอเทื่อะข้างหนอง’ หมายถึง ปลาหมอกกระเลือกกระสนอยู่ข้างหนอง	กระเลือกกระสน
/di: ๔⁴ pli:y⁴/ ดีปลี เช่น /?aw⁴ di: ๔⁴ pli·y⁴ ๓^๔ ๓^๒ na m¹chup¹ ๓ว: ๓⁵ sa m⁵ nu.ay⁵/ ‘เอาดีปลีเหาะน้ำซบสองสามหน่วย’ หมายถึง เอาพริกตำน้ำพริก 2-3 เม็ด	พริก
/dap⁴/ ดับ เช่น /phi·y² dap² pa:w⁶ pay⁴ kru^๓ ๔⁴ the.p²/ ‘พิคัปเป๋ไปกรุงเทพฯ’ หมายถึง พักกระเป๋ไปกรุงเทพฯ	จัก, แต่ง

ภาษาคำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/dan⁴phun³/ คันพุง เชน /kin⁴khon³dip⁴dan⁴phun³/ 'กิบคงคิบคันพุง' หมายถึง กินข้าวโพดคิบทองชัน	ทองชัน
/dɔːn⁶/ ค่อน เชน /dɛk⁴na·n⁶dɔːn⁶caŋ⁴/ 'เค็กนันค่อนจ้ง' หมายถึง เค็กนันชนมาก	ชน
/ka·ŋ⁶/ กาง เชน /yaː³kin⁴kham³yay⁵ciː⁶kaːŋ⁶/ 'อย่ากินคำใหญ่จกาง' หมายถึง อย่ากินคำโตจะติดคอ	ติดคอ
/ka·⁴ŋ⁵ l.y⁵ กาหยี เชน /pluː²kaː⁴ŋ⁵tham³ru·a¹/ 'ปลุกกาหยีทำรว' หมายถึง ปลุกต้นมะม่วงหิมพานต์เป็นรว	มะม่วงหิมพานต์
/khiː⁶phraː¹/ ขัฟรา เชน /kɛ·ŋ⁴cɛt²khiː⁶phraː¹/ 'แกงจืดขัฟรา' หมายถึง แกงจืดผักเขียว	ผักเขียว

ภาษาตำบลเพกนักรีย์	ภาษากลาง
/khɛʔ²yu.w⁵/ แคยู่ เช่น /pha:³sa:⁵khɛʔ²yu:w⁵phit⁷tɛ.⁴rɛʔ²/ ‘ภาษาแคว้นผัดแตกรก’ หมายถึง ภาษาปัจจุบันผัดจากแต่เดิม	ปัจจุบัน
/khɛ:p⁷/ แชบ เช่น /khɛ:p⁷pay⁴nay⁵law⁵/ ‘แชบไปไหนเล่า’ หมายถึง รีบไปไหนละ	รีบ
/khɛŋ³/ คิง ใช้เฉพาะน้ำ เช่น /khwon⁵tɔk⁴na.m¹khɛŋ³tem⁴khu.w³/ ‘ฝนตกน้ำคิงเต็มคิ’ หมายถึง ฝนตกน้ำยังเต็มคิ	ขัง
/kha:y⁶na.m¹/ ไชน้ำ เช่น /mɔ:⁵ha:y⁶pluʔ²khwi.y⁵kan⁴kha.y⁶na:m¹/ ‘หมอลูกผัดกันไชน้ำ’ หมายถึง หมอให้ลูกผัดกันไชรพิษ	ไชรพิษ
/khu:y⁵/ คู้ย ใช้เฉพาะเป็นกริยาของผู้ชาย เช่น /phɔ:²khu:y⁵cha:w⁵mɔt⁷/ ‘พอคู้ยฉาวม็อค’ หมายถึง พอคาลันไปหมด	ค่า

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/kho:ŋ⁶/ โข้ง เช่น /dɛk⁴hu:a⁵kho:ŋ⁶/ 'เด็กหัวโข้ง' หมายถึง เด็กหัวโหนก	โหนก
/khwə:ŋ⁶/ ข้อง เช่น /sɛ:a⁶khwə:ŋ⁶yu:w⁵kha:ŋ⁶khwa:⁵/ 'เสื้อข้องอยู่ข้างฝา' หมายถึง เสื้อแขวนอยู่ข้างฝา	เกี่ยว, แขนว
/khu:an³/ ควน เช่น /dɔ:n⁴khɛ:n⁶khu:an³nɛ:ay⁵rɛ:ŋ³/ 'เค้นขึ้นควนเหนื่อยแรง' หมายถึง เค้นขึ้นเนินเหนื่อยมาก	เนิน
/ʔə:y⁴/ เอย เช่น /kin⁴con⁴ʔə:y⁴/ 'กินจนเอย' หมายถึง กินจนเรอ	เรอ
/ʔaɤ²/ อะ เช่น /say⁵con⁴ʔaɤ²/ 'ใส่จนอะ' หมายถึง ใส่จนล้น	ล้น

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/pa:t²/ อาก เช่น /m̥:ŋ⁵pa:t²rɛ:ŋ³lɛ:w¹/ ‘มึงอากแรงแล้ว’ หมายถึง มึงอยากกระทำมากไปแล้ว	กำหนด, อยากกระทำ
/ʔuk⁴/ อุก เช่น /ba:n⁴kam⁴nan⁵thuʔ⁶ʔuk⁴/ ‘บ้านกำนันถูกอุก’ หมายถึง บ้านกำนันถูกปล้น	ปล้น
/ʔo:ŋ⁴/ โอง ใช้เฉพาะเด็ก เช่น /luʔ²kin⁴ya:ʔ⁵thɛŋ⁵ʔo:ŋ⁴mɔt⁷/ ‘ลูกกินยาถึงโองหมด’ หมายถึง ลูกกินยาแล้วอาเจียนออกมาหมด	อาเจียน
/ʔup⁴/ อูป เช่น /co:n⁴thuʔ⁶yi:ŋ³ʔup⁴/ ‘โจรถูกยิงอูป’ หมายถึง โจรถูกยิงฟุบ	ฟุบ
/ʔwɔːlɪ:ŋ³/ ออกลิง เช่น /dɛk⁴na:n⁶ʔwɔːlɪ:ŋ³rɔ:y⁵/ ‘เด็กนั้นออกลิงห่วย’ หมายถึง เด็กคนนั้นทะเล้นนาฏ	ทะเล้น

ภาษาตำบลเทพนัครี	ภาษากลาง
/pɛːat²/ เอื้อค เช่น /phaː⁶taʔ²naːm¹khaːŋ¹pɛːat²mət⁷/ ‘ผาตากน้ำค้างเอื้อคบ๊อค’ หมายถึง ผาตากน้ำค้างไว้นั้นหมก	ชั้น
/ʔɛːan⁴/ เอื้อน เช่น /khwəŋ³laːy⁵hən⁵ʔɛːan⁴lɛːw¹/ ‘ฟังหลายหนเอื้อนแล้ว’ หมายถึง ไก่ฟังหลายครั้งจนเบื่อแล้ว	เปื้อ, เอื้อมระอา
/cɛp⁴phuŋ³/ เจ็บพุ่ง เช่น /chaːn⁵cɛp⁴phuŋ³twːŋ⁶pay⁴haː⁵mɔː⁵/ ‘ฉานเจ็บพุ่งทองไปหาหมอ’ หมายถึง ฉานปวดท้องจนทองไปหาหมอ	ปวดท้อง
/chap¹/ ฉับ เช่น /mɛːŋ⁵ruːp²chap¹naː⁶hat⁷muːay³/ ‘มีงูรูปฉับนาหัดมวย’ หมายถึง มีงูปร่างกำยำนาหัดมวย	กำยำ
/cham³/ ชำ เช่น /luʔ²cham³pen⁴mreːŋ³/ ‘ลูกชำเป็นเมรง’ หมายถึง มะหวดออกลูกกลมมาก	มะหวด

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/chu:n²/ ชุน เช่น /khon³ba:⁶thu⁷cap⁴chu:n³cha:w⁵/ 'คนบ้าถูกจับชุนฉาว' หมายถึง คนบ้าถูกจับคั่นอุตุลุด	คั่น
/chuk⁷/ ชุก, /yว:n³/ ยอน เช่น /chuk⁷ma:⁵ha:y⁶khɔp⁷/ 'ชุกหมาไ้ตขบ' หมายถึง ยูหมาให้กัด /yว:n³ha:y⁶phɛ:an²rɔp¹kan⁴/ 'ยอนให้เพื่อนรบกัน' หมายถึง ยูให้เพื่อนตีกัน	ยู
/chuŋ⁵/ ฉุง เช่น /sa:p⁷ray⁵chuŋ⁵chuŋ⁵/ 'สาบไทรฉุงฉุง' หมายถึง ไค้กลืนอะไรเหม็นฉุน ๆ	เหม็น
/saʔ²/ สะ ไซ้กับคำพูด เช่น /phu:t²yaŋ³ma:y⁶saʔ²lɔ:y⁵/ 'พูดยังไม่สะเลย' หมายถึง พูดยังไปชักเลย	ชัก

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/sa:⁵/ ส่า เช่น /ku:w⁴sa:⁵ma:y⁶ha:n⁵kin⁴ 'กุสาไมทานกิน' หมายถึง กุขยะแซงไขกล่ากิน	ขยะแซง, ระแวง
/saʔ⁶wu:n² สะหฺน เช่น /ʔa:p²na:m¹thu:w⁵saʔ⁶wu:n²/ 'อาบนํ้ากุสะหฺน' หมายถึง อาบนํ้ากุสบ	สบ
/sa:⁵la:w⁶/ ส่าเหล้า เช่น /pluʔ²sa:⁵la:w⁶na:⁶ba:n⁶/ 'ปลุกส่าเหล้าหน่าบาน' หมายถึง ปลุกสายหยุดหน่าบาน	สายหยุด
/sa:t⁷/ สาค เช่น /nɔ:n³bɔn⁴sa:t⁷/ 'นอนเป็นสาค' หมายถึง นอนบนเสื่อ	เสื่อ
/sa:y⁵di:aŋ⁴/ สายเคียง เช่น /khɛŋ⁵sa:y⁵di:aŋ⁴ha:y⁶tha:n²/ 'ชิงสายเคียงให้ทาน' หมายถึง ชิงราวจิวรให้ทาน	ราวตากผ้าในบ้าน, ราวตากจิวร

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/su:ay⁶/ ส่วย เช่น /su:ay⁶phlu:w³wa:y⁵phlaʔ²/ 'ส่วยพลูหวายพระ' หมายถึง เจียนพลูหวายพระ	เจียน
/hi:t⁷/ หีด เช่น /tu:a⁴tha:w²hi:t⁷/ 'ตัวเท่าหีด' หมายถึง ตัวเล็กมาก	เล็กมาก, น้อยมาก
/heŋ⁵/ เห็ง เช่น /ma:y¹heŋ⁵kha:ʔ⁵də:n⁴may⁵rɔ:t²/ 'ไม้เห็งขาเดินไปรอด' หมายถึง ไม้ทับขาเดินไม่ไหว	ทับ
/hɛʔ⁶/ แหะ เช่น /thuʔ⁶tɿ:y⁴hu:a⁵hɛʔ⁶/ 'ถูกตีหัวแหะ' หมายถึง ถูกตีหัวแตก	ฉีก, ขาด, แตก
/hɛ:⁵/ แห เช่น /kay⁴yaŋ³hɛ:⁵yu:w⁵/ 'ไถยังแหอยู่' หมายถึง ไถยังไม่เชื่อง	แห, ไม่เชื่อง.

ภาษาคำบล เทพกษัตริย์	ภาษากลาง
/han⁵/ หัน เช่น /lu²lom³han⁵dan⁴pwə:⁶/ 'ลูกลมหันดั่งวอ' หมายถึง กังหันหมุนเร็วจ้	หมุน
/hɛ:at⁷/ เหือก เช่น /dɛk⁴pen⁴hɛ:at⁷than¹ro:ŋ³ri:an³/ 'เค็กเป็นเหือกทั้งโรงเรียน' หมายถึง เค็กเป็นหัดกัทั้งโรงเรียน	โรคหัด
/mɛŋ⁵/ แม้ง เช่น /mɛŋ⁵ta:⁴/ 'แม้งตา' หมายถึง ตาเขมน	เขมน
/mɛ:²sɛ:a⁶/ แม่เลื้อ เช่น /ha:⁵mɛ:²sɛ:a⁶hom⁵tu:a⁴/ 'หาแม่เลื้อหมั่ว' หมายถึง หาเลื้อนอกสวมสั้ว	เลื้อนอก
/mɛŋ⁵/ มึง เช่น /kɛ:⁴nɔ:n³lɛ:w¹mɛŋ⁵/ 'แกนอนแล้วมึง' หมายถึง แกนอนแล้วกระมัง	กระมัง

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/mu:ŋ¹mi:ŋ¹ มุ่งมิ่ง เช่น /wan⁵mu:ŋ¹mi:ŋ¹/ 'หวันมุ่งมิ่ง' หมายถึง ตะวันพลบค่ำ	พลบค่ำ, โพล้เพล้
/mɔk⁷/ หมก เช่น /mɔk⁷luŋ²twə:⁴/ 'หมกถูกลูก' หมายถึง เผาสะทอ	เผา
/mɔŋ³/ ม้อง เช่น /ma:⁵tu:a⁴na:n⁶mɔŋ³lɛ:w¹/ 'หมาตัวนั้นม้องบลัว' หมายถึง หมาตัวนั้นมีท้องแล้ว	มีท้อง, ตั้งครรภ์
/mɛ:a³/ เมื่อ เช่น /rɛ:a³thuk¹con⁴mɛ:a³/ 'เรือทุกคนเมื่อ' หมายถึง เรือบรรทุกทุกคนเพียบ	เพียบ
/nam⁵/ น้ำ เช่น /tham³nam⁵nay³ra:y²/ 'ทำน้ำไนไร่' หมายถึง สร้างกระต๊อบไว้ในไร่	กระต๊อบ, เฝิง

ภาษาท่าบดเพกนักรีย	ภาษากลาง
/na:m¹chup¹/ น้ำชุป เช่น /kin⁴kha:w⁶khlu:k¹na:m¹chup¹/ 'กินข้าวคลุกน้ำชุป' หมายถึง กินข้าวคลุกน้ำพริก	น้ำพริก
/na:m¹ta:w⁶/ น้ำเต้า เช่น /na:m¹ta:w⁶ta:w⁶na:m¹ta:n⁴/ 'น้ำเต้าทมน้ำตาล' หมายถึง พักทองแกงบวด	พักทอง
/nom⁵həw⁵/ หนมหอ เช่น /tham³nom⁵həw⁵pay⁴wat¹/ 'ทำหนมหอไปวัด' หมายถึง ทำขนมสอกลีไปทำบุญที่วัด	ขนมสอกลี
/nəw⁵thu:a⁵/ หน่อถั่ว เช่น /phat⁷nəw⁵thu:a⁵/ 'ผัดหน่อถั่ว' หมายถึง ผัดถั่วงอก	ถั่วงอก
/nɛ:ay³/ เนือย เช่น /nɛ:ay³lɛ:w¹yaŋ³/ 'เนือยแล้วยัง' หมายถึง หิวหรือยัง	หิว

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/ɰʋ:n²/ ง่อน เช่น /na:m¹naɣ³hay⁵ɰʋ:n²phe:³/ 'น้ำในไห ง่อนเพ' น้ำในโอ่งมีแค่ตะกอนทั้งนั้น	ตะกอน
/ɰɛŋ³/ แ้ง เช่น /fan³ɰɛŋ³/ 'พื้นแ้ง' หมายถึง พื้นแ่	แ่
/lit¹/ ลิด เช่น /lit¹maʔ⁶ha:y⁶nu:ay⁵/ 'ลิดหมากให้หน่วย' หมายถึง ปอกหมากให้สักลูก	ปอก (โดยใช้มีด)
/le:²sa:n⁵/ เล่สาน เช่น /khon³le:²sa:n⁵yat⁷may⁵da:y⁶/ 'คนเล่สานหยักไม้ได้' หมายถึง คนเร่ร่อนไว้ใจไม่ได้	เร่ร่อน
/lak⁷/ ลัก เช่น /mɛ:⁵ɰɛ:n²pay⁴lak⁷tha:ɰ³do:⁵/ 'มึงหล่นไปลักทางโค' หมายถึง มึงวิ่งไปสลักทางโน้น	สลัก

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/lu²lom³/ ลูกลม เช่น /thon³lu²lom³/ 'ทองลูกลม' หมายถึง ปีกกังหัน	กังหัน
/lu²lok⁷/ ลูกล็อก เช่น /dɛk⁴ lɛ:n⁶lu²lok⁷/ 'เด็กเล่นลูกล็อก' หมายถึง เด็กเล่นลูกข่าง	ลูกข่าง
/lop⁷/ ล้อบ เช่น /lop⁷ba:n⁶re:w³re:w³/ 'ล้อบบานเร็วเร็ว' หมายถึง กลับบ้านเร็วเร็ว	กลับ
/li:aw²/ เหลียว เช่น /sɛ:¹cia²ko:y⁵li:aw²/ 'ชื่อเจียะโกยเหลียว' หมายถึง ชื่อปาทองโกยหนึ่ง	หนึ่งคู่
/re:w²/ เหว เช่น /re:w²yu:w⁵kha:n⁶wat¹/ 'เหวอยู่ข้างวัด' หมายถึง ป่าช้าอยู่ข้างวัด	ป่าช้า

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/rɔːm³/ รอม เช่น /khaː⁵rɔːm³/ 'ขารอม' หมายถึง ขาโกง	โกง
/weː³/ เว เช่น /weː³pleː⁴/ 'เวแปล' หมายถึง ไกวแปล	ไกว
/waʔ⁶/ หะ เช่น /waʔ⁶phuŋ³plaː⁴/ 'หะฟงปลา' หมายถึง ผาทองปลา	ผา, กรีด, แหวะ
/waw³/ เวา ไร้กับเสียง เช่น /khon³naːn⁶siːaŋ⁵waw³caŋ⁴/ 'คนนั้นเสียงเวาจัง' หมายถึง คนนั้นเสียงท้าวมาก	ท้าว
/wuːn¹dam⁴/ วุ่นดำ เช่น /dɛk⁴chɔːp²wuːn¹dam⁴/ 'เด็กชอบวุ่นดำ' หมายถึง เด็กชอบเจากวย	เจากวย

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/yɨk¹/ ยิก เช่น /chu:ay²yɨk¹kay⁴kan⁴/ 'ช่วย ยิกไถ่กัน' หมายถึง 'ช่วยไถ่ไถ่ควย'	ไล่, กวด
/yaʔ⁶ta:y⁴/ ยะตาย เช่น /kin⁴yaʔ⁶ta:y⁴rɛ:ŋ³/ 'กินยะตายแรง' หมายถึง 'กินตะกอละเกินไป'	ตะกอละ
/yan³/ ยั้ง เช่น /yan³ta:ŋ⁴maŋ⁶ma:y⁶/ 'ยั้งทางมั้งไหม' หมายถึง 'มีเงินบ้างไหม'	มี
/yɔk¹khɛ:n⁶/ ยกขึ้น เช่น /yɔk¹khɛ:n⁶tɛ:⁴cha:w¹mɛ:t²/ 'ยกขึ้นแต่เขามืด' หมายถึง 'ขึ้นแต่เขามืด' /na:ŋ²may⁶yɔk¹khɛ:n⁶ɣa:y²/ 'นั่งไม่ยกขึ้นง่าย' หมายถึง 'นั่งไม่ยอมลุกขึ้น'	ขึ้น, ลุกขึ้น

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/yɔp⁷/ ย้อบ เช่น /yɔp⁷yu:w⁵tɛ:⁴nay³hwa:⁶/ 'ย้อบอยู่ในห้อง' หมายถึง ย้อบอยู่แต่ในห้อง	' ชุม
/praɔ²/ ประ เช่น /khwon⁵praɔ²ma:³phw:³di:y⁴/ 'ฝนประมาพอดี' หมายถึง ฝนปรอยมาพอดี	ปรอย
/phliaɔ²/ เพลียะ เช่น /nwa:¹phlat¹khu:w³kha:⁵phliaɔ²/ 'น้องพลักคุชาเพลียะ' หมายถึง น้องตกคุชาเพลง	เพลง

3. ภาษาตำบลเทพกษัตรีกับภาษากลางใช้คำที่ออกเสียงตรงกันแตกต่างกันเฉพาะเสียงวรรณยุกต์ แต่ภาษาตำบลเทพกษัตรีบ่งชี้ความหมายเดียวกับภาษากลางและความหมายต่างออกไป ดังตัวอย่างคำและความหมายที่ต่างกันต่อไปนี้

ภาษาคำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/ba:⁶/ บ้า หมายถึง เกี้ยวพาราสี เช่น /m̥ɜ:ŋ⁵thɿ.aw²ba:⁶yɿŋ⁵caŋ⁴na:⁵/ 'มึงเที่ยวบ้าหญิงจันทน์' หมายถึง มึงเที่ยวจีบผู้หญิงเหลือเกินนะ	บ้า "เสียจริต, สติฟั่นเฟือน"
/daŋ⁴/ ดัง หมายถึง ดุ, คำ เช่น /tɛ:⁴cha:w¹mɛ:²daŋ⁴cha:w⁵/ 'แต่เขาแม่ดังฉาว' หมายถึง เป็ดเขาแม่คำฉิ่น	ดัง "มักเกิดเสียงดังขึ้น"
/ko:y⁴/ โกย หมายถึง เก็บ เช่น /khwon⁵ma:³ko:y⁴pha:⁶re:w³/ 'ฝนมาโดยฉับเร็ว' หมายถึง ฝนมาเก็บฉับเร็ว	โกย "พู่, พู่เข้ามาจากๆ"
/kɛ:⁴/ แก หมายถึง คีบ ใช้กับผลไม้ เช่น /lu²mu:aŋ²kɛ:⁴/ 'ลูกม่วงแก' หมายถึง บะม่วงคีบ	แก "มีอายุมาก"

* "... ." ใช้รวมความหมายของคำทาบพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/sɪ:aŋ¹/ เสียง หมายถึง ช้าใน เช่น /kin⁴na:m¹phɛ:ŋ⁶kɛ:⁶sɪ:aŋ¹/ 'กินน้ำผิงแกเสียง' หมายถึง กินน้ำผิงแกช้าใน	เสียง "ลองกระทำดูเพื่อดูว่า จะมีโชค"
/hom⁵/ ห่ม หมายถึง สวม เช่น /hom⁵sɛ:a⁶pay⁴nay⁵/ 'ห่มเสื้อไปไหน' หมายถึง สวมเสื้อไปไหน	ห่ม 'เอาผ้าคลุมตัว'
/ma:y⁶/ ไหม้ หมายถึง ถัก เช่น /ya:ŋ⁵lɛt¹ka:⁴ŋi:y⁵ma:y⁶phuŋ³/ 'ยางเล็กกาหยี่ไหม้พุง' หมายถึง ยางไม้กะมวงหิมพานต์ถักทอง	ไหม้ "ทิด, ลูก, เมา"
/rap¹/ รับ หมายถึง ร่อง เช่น /ɔaw⁴thu:ŋ⁶rap¹na:m¹wa:y¹ɔa:p²/ 'เอาทุ้งรับน้ำไว้อาบ' หมายถึง เอาถังรองน้ำไว้อาบ	รับ "ยื่นมือออกถือเอาสิ่ง ที่ผู้อื่นส่งให้"
/ra:y¹/ ร้าย หมายถึง ชีว เช่น /pha:⁶ra:y¹/ 'ผ่าร้าย' หมายถึง ผ่าชีว	ร้าย "ดู, ชั่ว"

ภาษาตำบลเทพกษัตรี	ภาษากลาง
/yay³/ โย หมายถึง ทำตามเพื่อล้อเลียน เช่น /yay³phɛːan²kɛŋ⁴nak⁷naː⁵/ โยเพื่อนเก่งนัก น้า หมายถึง ล้อเลียนเพื่อนเก่งนักหนา	โย "โดน, อะไร, ทำไม"

4. คำที่มีใช้เฉพาะภาษาตำบลเทพกษัตรีเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาตำบล เทพกษัตรี	ความหมาย	ตัวอย่าง
/paːw⁶laːŋ⁶/ ป้าวกลาง	ข้าวเหนียวย่างมิได้ทำคั่ว มะพร้าว ถั่วเหลือง กุ้งแห้ง	/khaːy⁵paːw⁶lɔːŋ⁶naː⁶raːn¹/ “ข้าวเปาลางหนาราน” หมายถึง ข้าวข้าวเหนียวย่างหนาราน
/phaŋ⁵/ ผ้ง	รสเผ็ดจนร้อนขึ้นจมูก	/kɛːŋ⁴phaŋ⁵caːn⁶ “แกงผ้งจ้าน” หมายถึง แกงเผ็ดร้อนจนขึ้นจมูกมาก
/phɛt¹phat¹/ ผัดผัด	แสดงท่าซึ้งซึ้ง	/kam⁴nan⁵dɔːn⁴phɛt¹phat¹ maː³doː⁵/ “ก้านนเดินผัดผัดขาไก่” หมายถึง ก้านนเดินท่าซึ้งซึ้งมาโน้น
/bɛːŋ⁶/ บั้ง	ลักษณะนามของที่นา 5 แปลง แปลงมีคันนาล้อมรอบทั้งสี่ด้าน	/mɛː²khaːy⁵naː³haː⁶bɛːŋ⁶/ “แม่ขายนาห้าบั้ง” หมายถึง แม่ขายนา 5 แปลง

ภาษาตำบล เทพกษัตรี	ความหมาย	ตัวอย่าง
/ba: ⁴ ke:t ² / บาเกด	ผู้ชายที่ชอบเที่ยวไปเรื่อย ๆ วันหนึ่ง ๆ ไม่ได้ทำอะไร	/luʔ ² ba:w ⁴ tan ⁴ thi:aw ² pen ⁴ ba: ⁴ ke:t ² 'ลูกบ่าวเียนเที่ยวเป็นบาเกด' หมายถึง ลูกชายส่งคุณเียนเที่ยวเล่น ไม่มีอะไรจะทำ
/ba:ŋ ⁴ ku:w ² / บางกูว	ใบกระดานใช้แทนเชียง หรือใช้รองนั่ง	/na:ŋ ² bon ⁴ ba:ŋ ⁴ ku:w ² / 'นั่งบนบางกูว' หมายถึง นั่งบนเชียง
/tu: ⁶ ti:y ⁶ / ตุต	การทำให้ผู้อื่นจิก	/mɛ:ŋ ⁵ ya: ³ yɛ:ŋ ³ tu: ⁶ ti:y ⁶ lɛ: ⁶ / 'ม้งอย่าแหยงตุต' หมายถึง ม้งอย่าจิกให้จิก
/thu: ¹ thi:y ¹ / ตุถ	บนหรือพูดเบา ๆ กัน สองคน	/sɔ:ŋ ⁵ khon ³ na:n ⁶ may ⁵ ru: ¹ thu: ¹ thi:y ¹ ray ⁵ kan ⁴ / 'สองคนนั้นไม่รู้ถุ่ไทรกัน' หมายถึง สองคนนั้นไม่รู้บนอะไรกัน
/da:y ⁶ rɛ:ŋ ³ ʔɔk ⁴ / ไค้แรงอก	ถึงใจ, สะใจ	/da:y ⁶ rɛ:ŋ ³ ʔɔk ⁴ ku:w ⁴ ciŋ ⁴ ciŋ ⁴ / 'ไค้แรงอกกูจริง ๆ' หมายถึง สะใจจริง ๆ

ภาษาท่าบลู เทพกษัตรี	ความหมาย	ตัวอย่าง
/pɛt ⁴ / อึก	เหม็นคูล่ง	/ma: ⁵ ta:y ⁴ men ⁵ pɛt ⁴ / 'หมาตายเหม็นอึก' หมายถึง หมาตายเหม็นคูล่งไปหมด
/ʔw: ⁶ rw: ¹ / ออรว	ดักจรีต	/sa:w ⁵ na:n ⁶ ʔw: ⁶ rw: ¹ ca:n ⁶ / 'สาวนั้นออรวจ่าน' หมายถึง ผู้หญิงคนนั้นดักจรีต เหลือเกิน
/pi:at ² / . เอี้ยก	ขนาดเล็ก	/si:a ⁶ tu:a ⁴ pi:at ² / , 'เล็ทัวเอี้ยก' หมายถึง เล็ทัวเล็ก
/cu: ⁶ cun ⁴ / จูน	ขนมผักมั่ว	/thw:t ² nom ⁵ cu: ⁶ cun ⁴ / 'ทอดหนมจูน' หมายถึง ทอดขนมผักมั่ว
/ci:an ⁶ / เจียน	ปี่แสน	/luɔ ² ba:w ⁴ tɔn ⁴ yu:w ⁵ ci:an ⁶ / 'ลูกยาวเต็นอยู่เจียน' หมายถึง ลูกชายคุณผู้มีแสน

ภาษากำบล เทพกษัตรี	ความหมาย	ตัวอย่าง
/chɪŋ ³ / ชิง	เครื่องกันฝนทำด้วยใบตะกั่ว	/chɪŋ ³ ɔːat ² rɛːŋ ³ plaɔ ² mɔt ⁷ / 'ชิงเอี้ยคแรงเปี้ยกม้อด' หมายถึง 'ชิง' เล็กเกินไปเลย เปี้ยกหมด
/chɪːŋ ⁶ chaːŋ ⁶ / ชิงช้าง	ปลาตัวเล็ก ๆ หมักเกลือ 'ตักแห้ง'	/plaː ⁴ chɪːŋ ⁶ / chaːŋ ⁶ kin ⁴ kaː ⁶ nom ⁵ ciːn ⁴ rɔːy ⁵ / 'ปลาชิงช้างกินกะหนบวีนหรวอย' หมายถึง ปลาแห้งตัวเล็ก ๆ กิน กับขนมจีนหรวอย
/chɛŋ ⁵ / แฉ่ง	เปิด, หยาบคาย(พูด)	/chɛŋ ⁵ kiːaŋ ⁴ kɛːp ² / 'ฉั่งเกี้ยงแกบ' หมายถึง เปิดไฟฉาย /phuːt ² chɛŋ ⁵ / 'พูดฉั่ง' หมายถึง พูดหยาบคาย
/cha ⁷ khloɔ ⁶ / ชะโหละ	เครื่องยิงทำด้วยไม้ไผ่ รูเล็ก ๆ ใช้ใบทองเคี้ยว ละเอียดนั้นเป็นก้อน สำหรับยิงหรือใช้ลูกไม้ เล็ก ๆ ก็ได้	/tham ³ cha ⁷ khloɔ ⁶ haːy ⁶ aɛk ⁴ lɛːn ⁶ / 'ทำชะโหละให้เค็กเล้น' หมายถึง ทำเครื่องยิงให้เค็ก เล้น

ภาษาตำบล เทพกษัตรี	ความหมาย	ตัวอย่าง
/chəŋ ³ chɛŋ ³ / ช่องแข็ง	เดินโซซัดโซเซเหมือน คนเมา	/lun ³ də:n ⁴ chəŋ ³ chɛŋ ³ do: ⁵ / 'ลุงเดินช่องแข็งโค' หมายถึง ลุงเดินโซซัดโซเซอยู่ โน่น
/chuaŋ ⁷ / ชั่ว	เสียงไล่ไก่	/pho: ² yik ¹ kay ⁴ chuaŋ ⁷ chuaŋ ⁷ ta:y ⁶ thun ⁵ / 'พ่อ ยิกไล่ชั่วชั่วไ้ตูน' หมายถึง พ่อไล่ไก่ดังชั่วชั่วที่ ไ้ตูน
/suk ⁷ khluŋ ² / สุกกลุ	สกปรก, เปื้อน, ลามก	/lɛ:ŋ ⁵ suk ⁷ khluŋ ² / 'แหล่งสุกกลุ' หมายถึง พุคลามก
/so:p ⁷ sɛ:p ⁷ / ชอบแสบ	กระซิบกระซาบ	/so:p ⁷ sɛ:p ⁷ kan ⁴ ciŋ ⁴ na: ⁵ / 'ชอบแสบกันจริงน่า' หมายถึง กระซิบกระซาบกันจริง นะ

ภาษาคำบอก เทพกษัตริย์	ความหมาย	ตัวอย่าง
/sɛ:a ⁵ hɪ:w ⁵ /	เครื่องมือถักลูกปลาทำควม กระบอกไม้ไผ่กับถุงพลาสติก โดยใช้ไม้ไผ่ขนาด ปล้อง ด้านข้างเจาะเป็นช่องสำหรับ ใส่ไม้เป็นเหยื่อล่อปลา ปลา ข้างหนึ่งผูกถุงพลาสติกใต้ปลา	/dɔk ⁴ sɛ:a ⁵ hɪ:w ⁵ da:y ⁶ phɔ: ³ da:y ⁶ kɛ:ŋ ⁴ /
เสื้อหัว		'ถักเสื้อหัวได้พอได้แกง' หมายถึง ใช้เสื้อหัวถักลูกปลา ได้พอแกง
/hoʔ ⁶ /	พังลงบา, หล่นลงบา หลายลงมาบก ๆ	/phla:w ¹ tɔ:n ⁶ na:n ⁶ hoʔ ⁶ cha:t ⁷ /
โหะ		'ปลาวตนั้นโหะฉาด' หมายถึง มะพร้าวตนั้นหล่น ทิ้งทะเล
/me:ŋ ⁵ /	กะลามะพร้าวที่ยังอ่อน ใบมีเนื้อ	/phla:w ¹ la:y ³ na:n ⁶ phɔ: ³ pen ⁴ me:ŋ ⁵ /
เม้ง		'ปลาวลายนั้นพอเป็นเม้ง' หมายถึง มะพร้าวทะเลายนั้น เพิ่งจะมีกะลาอ่อนๆ
/mɛk ¹ /	กุ่ม, กุ่มอย่างกระหาย	/wɛʔ ² mɛk ¹ na:m ¹ maw ³ kɔ:n ⁴ /
มึก		'แวะมึกน้ำเมาก่อน' หมายถึง แวะกุ่มกะแซกก่อน

ภาษาตำบล เทพกษัตรี	ความหมาย	ตัวอย่าง
/mu:t ² pha: ⁵ / มูกผา	น้ำเมาที่ทำจากสับปะรด หรือ เหล้าสับปะรด	/kin ⁴ mu:t ² pha: ⁵ maw ³ yɔk ¹ khɛ:n ⁶ may ⁶ rɔ:t ² / 'กินมูกผาเมายกขึ้นไม่รอก' หมายถึง ดื่มเหล้าสับปะรดเมา ลูกไม่ไหว
/nɛt ⁷ nat ⁷ / นัตนัต	ลูกตาลกลางอ่อนกลาง แก่	/luɔ ² nc.t ⁷ nɛt ⁷ nat ⁷ na: ⁶ kin ⁴ / 'ลูกโหนดนัตนัตน้ำกิน' หมายถึง ลูกตาลกลางอ่อน กลางแก่น้ำกิน
/na:ŋ ³ / นาง	เกรว้งมือช้อนปลา, กุ้ง สายควยไม้ไม้เส้นกลมๆ	/luɔ ² pla: ⁴ kha:w ⁶ tem ⁴ na:ŋ ³ / 'ลูกปลาเข้าเตมนาง' หมายถึง ลูกปลาเข้าเตม 'นาง'
/nu:y ¹ / นุ้ย	เล็ก	/luɔ ² khon ³ nu:y ¹ pay ⁴ nay ⁵ / 'ลูกถนนุ้ยไปไหน' หมายถึง ลูกคนเล็กไปไหน

ภาษาท่าบล เทพกษัตรี	ความหมาย	ตัวอย่าง
/กั:๓ ⁶ กั:๓ ⁶ /	ซิมเป็นโรค	/lu ² kay ⁴ กั:๓ ⁶ กั:๓ ⁶ /
ของยอ		'ลูกโกยของยอ'
		หมายถึง ลูกโกซิมเป็นโรค
/๓a:y ³ /	ช่วงเวลาครึ่งวัน วันหนึ่ง	/๓a:y ³ cha:w ¹ pay ⁴ kɛp ⁴
งาย	ปี 2 งายคือ เข้าถึงเที่ยง	kha:w ⁶ /
	เรียกงายเข้า จากหลัง	'งายเข้าไปเก็บข้าว'
	เที่ยงถึงเย็นเรียกงายเย็น	หมายถึง ช่วงเวลาครึ่งวันเข้า
		ไปเก็บข้าว
/lam ³ la:p ² /	จะตายมีตายแหล่	/ta:y ⁴ may ⁶ phrɛ:y ² ya:~ ³
ลาลาบ		lam ³ la:p ² /
		'ตายไม่รียอยาลาลาบ'
		หมายถึง ตายไม่เป็นไร อย่า
		จะตายมีตายแหล่
/lɔ:๓ ² /	ลายผ้าแบบเป็นแถบ	/phɛ:an ² ya๓ ³ sɛ:a ⁶ lɔ:๓ ²
ลอง	ยาว ๆ ช่วงเวลา 5	su:ay ⁵ /
	นาที	'เพื่อนยังเลื้อยลองสวย'
		หมายถึง เพื่อนมีเลื้อยลายสวย
		/tɪ:~ ⁴ sɪp ⁴ sɔ:๓ ⁵ lɔ:๓ ² /
		'ก็สิบสองลอง'
		หมายถึง 10.10 น.

ภาษาตำบล เทพกษัตรี	ความหมาย	ตัวอย่าง
/lɛːaŋ ³ / เลียง	เครื่องมือร่อนแร่ ทำด้วย ไม้เนื้อแข็ง มีลักษณะกลมรี ของลิกมุน	/tham ³ lɛːaŋ ³ rɔːn ² rɛː ² / 'ทำเลียงร่อนแร่' หมายถึง ทำเครื่องมือสำหรับ ร่อนแร่
/raːt ⁷ / ราด	ดินพลาตกกลงมา, ดินหลวม	/khɛːn ⁶ tɔːn ⁶ waː ⁶ raːt ⁷ lon ³ maː ³ khaː ⁵ hak ⁷ / 'ขึ้นคันทวาราดลงมาขาหัก' หมายถึง ขึ้นคันทวาราดดินพลาตก ลงมาขาหัก
/raːŋ ³ koːŋ ⁴ / รางโกง	ไม้ทำไว้หลอกเสือ	/sɛːa ⁵ kluːa ⁴ raːŋ ³ koːŋ ⁴ / 'เสือกลัวรางโกง' หมายถึง เสือกลัวไม้ที่ทำไว้ หลอกเสือ
/roːn ⁵ / โรน	ลูกลอยลง, วาย	/ŋɔː ² roːn ⁵ lɛːw ¹ / 'เงาะโรนแล้ว' หมายถึง เงาะวายแล้ว
/yɪːan ¹ / เหียน	กระยันทะยอ	/kɛː ⁴ may ⁶ kin ⁴ yaː ³ pay ⁴ yɪːan ¹ / 'แกไม่กินอย่าไปเหียน' หมายถึง แกไม่กินอย่าไป กระยันทะยอ

ภาษาตากาล็อก เพกษัตริย์	ความหมาย	ตัวอย่าง
/phlɛn ³ /	บวบ, พอง, ป่อง	/ʔu:an ⁶ phuŋ ³ phlɛn ³ /
แพลัน		'อวนพุงแพลัน' หมายถึง อวนจันทองป่อง
/kraɔ ² /	ผีชนิดหนึ่งอยู่ในร่างคน	/khon ³ thuɔ ⁶ kraɔ ² phɔ: ³
กระ		kraɔ ² ʔɔɔ ² na:w ² lɔ:y ³ /
		'คนถูกกระพอกกระออกเน่าเลย' หมายถึง คนถูกผีกระสิงอยู่เปื้อน ผีออกจากร่างก็เน่า ทันที
/mlon ³ /	กำราม	/ma: ⁵ na:n ⁶ mlon ³ khɛ:ŋ ⁵ /
มลอน		'หมานันมลอนแข็ง' หมายถึง หมานันกำรามขด
/mla:n ⁵ /	ลูกไม้หล่นไต่ตนแล้ว งอกขึ้นแต่ยังไม่โต	/pay ⁴ ha: ⁵ luɔ ² nl:aŋ ³
มลาน		mla:n ⁵ /
		'ไปหา ลูกเนียงมลาน' หมายถึง ไปเก็บลูกพะเนียงที่ หล่นงอกอยู่ไต่ตน

ภาษาคำบล เพ่งขี้ต๋วย	ความหมาย	ตัวอย่าง
/mre:ŋ ³ / เมรง	มาก, สลอน, กก	/nay ³ wat ¹ khon ³ mre:ŋ ³ / 'ในวัดคนเมรง' หมายถึง ในวัดคนมากันสลอน
/mro:ŋ ⁵ / โมรง	ภาชนะทำด้วยกาบ หมาก	/tham ³ mro:ŋ ⁵ tak ⁴ na:m ¹ / 'ทำโมรงตักน้ำ' หมายถึง ทาภาชนะตักน้ำ
/mrɔ:t ⁷ / มรอก	เยื่อไม้ไผ่	/la:m ⁵ tit ⁴ mrɔ:t ⁷ kan ⁴ rɔ:y ⁵ / 'หลามติดบรอกกินหรรอย' หมายถึง ข้าวหลามนี้เยื่อไผ่ ติดกินหรรอย

สรุปผล อภิปรายผล เสนอแนะ

สรุป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาเรื่องระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี อำเภอดดง จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะ คุณสมบัติ และฐานที่เกิดของหน่วยเสียงชนิดต่าง ๆ ได้แก่หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กับศึกษาเรื่องการประกอบหน่วยเสียงเข้าเป็นพยางค์แบบต่าง ๆ ตลอดจนอธิบายความหมายของคำที่ใช้เป็นข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ให้ผู้ให้ปากคำ 3 คน เป็นผู้ชาย 1 คน ผู้หญิง 2 คน ทั้งสามคนนี้มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลเทพกษัตรี อำเภอดดง จังหวัดภูเก็ต และพูดภาษาถิ่นนี้ในชีวิตประจำวัน

เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

1. คำภาษาไทยกลางที่ใช้เป็นข้อมูลสำหรับถามผู้ให้ปากคำ
2. เครื่องบันทึกเสียงแบบใช้แถบบันทึกเสียงชนิดตลับ สำหรับบันทึกเสียงจากผู้ให้ปากคำ
3. สัทลักษณ์แทนเสียงสำหรับจดบันทึก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์จากผู้ให้ปากคำ โดยดำเนินการดังนี้

1. นำคำภาษาไทยกลางที่ใช้เป็นข้อมูลไปถามผู้ให้ปากคำ เพื่อให้บอกเสียงคำที่เป็นภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี อำเภอดงหลวง จังหวัดภูเก็ต ที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันและบันทึกเสียงไว้เป็นหลักฐาน
2. สอบถามผู้ให้ปากคำเรื่องคำอื่น ๆ ในหมวดต่าง ๆ ที่มีใช้เฉพาะในภาษาถิ่นและบันทึกไว้
3. จดบันทึกเสียงไว้ โดยใช้สัญลักษณ์แทนเสียง

การจัดกระทำกับข้อมูล

1. นำข้อมูลภาษาถิ่นที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาหน่วยเสียง โดยดูจากการปรากฏของเสียงในตำแหน่งต่าง ๆ
2. ทำตารางแสดงลักษณะ คุณสมบัติ และฐานที่เกิดเสียง
3. จาระไนหน่วยเสียงต่าง ๆ
4. ทำตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระ
5. พิจารณาการปรากฏของหน่วยเสียงในแต่ละพยางค์ เพื่อคุณลักษณะโครงสร้างของพยางค์
6. อธิบายความหมายของคำ โดยเปรียบเทียบกับคำภาษาไทยกลาง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ลักษณะ คุณสมบัติ และจำนวนหน่วยเสียง
 - 1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ
 - 1.1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งว มี 22 หน่วยเสียง ดังนี้
 - 1.1.1.1 เสียงระเบิดไม่ก้อง-เบา มี 4 หน่วยเสียง
คือ /p, t, k, ʔ/
 - 1.1.1.2 เสียงระเบิดไม่ก้อง-หนัก มี 3 หน่วยเสียง
คือ /ph, th, kh/

- 1.1.1.3 เสียงระเบิด-ก้อง มี 2 หน่วยเสียง คือ
/b, g/
- 1.1.1.4 เสียงกึ่ง-เสียดสี ไม่วก-เบา มี 1 หน่วยเสียง คือ /c /
- 1.1.1.5 เสียงกึ่ง-เสียดสี ไม่วก-หนัก มี 1 หน่วยเสียง คือ /ch/
- 1.1.1.6 เสียงเสียดแทรก ไม่วก-เบา มี 3 หน่วยเสียง คือ /f, s, h/
- 1.1.1.7 เสียงนาสิก ก้อง มี 4 หน่วยเสียง คือ
/m, n, ñ, ɲ/
- 1.1.1.8 เสียงข้างลิ้น ก้อง มี 1 หน่วยเสียง คือ
/l/
- 1.1.1.9 เสียงลิ้นกระดก ก้อง มี 1 หน่วยเสียง คือ
/r/
- 1.1.1.10 เสียงอรรหสระ ก้อง มี 2 หน่วยเสียง คือ
/w, y/
- 1.1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะประสม มี 12 หน่วยเสียง ดังนี้
- 1.1.2.1 เสียงที่เกิดจากเสียงระเบิด ร่วมกับ /l, r, w/
มี 10 หน่วยเสียง คือ /pl, pr, phl, phr, kl, kr, kw, khl, khr, khw/
- 1.1.2.2 เสียงที่เกิดจากเสียงนาสิก ร่วมกับ /l, r/
มี 2 หน่วยเสียง คือ /ml, mr/
- 1.2 หน่วยเสียงสระ
- 1.2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยวมี 18 หน่วยเสียง ดังนี้
- 1.2.1.1 หน่วยเสียงสระสั้นมี 9 หน่วยเสียง คือ / i, e, ɛ, ɐ, ə, a, u, o, ɔ /

1.2.1.2 หน่วยเสียงสระยาว มี 9 หน่วยเสียง คือ
 /ɪ:, e:, ɛ:, ə:, ɔ:, a:, u:,
 ɒ:, ɔ:/

1.2.2 หน่วยเสียงสระประสม มี 6 หน่วยเสียง ดังนี้

1.2.2.1 หน่วยเสียงสระสั้น มี 3 หน่วยเสียง คือ
 /i, ɛ, u/

✓ 1.2.2.2 หน่วยเสียงสระยาว มี 3 หน่วยเสียง คือ
 /ɪ:a, ɛ:a, u:a/

1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ มี 7 หน่วยเสียง คือ

1.3.1 หน่วยเสียงต่ำ – ระดับ

1.3.2 หน่วยเสียงต่ำ – ขึ้น

1.3.3 หน่วยเสียงกลาง – ระดับ

1.3.4 หน่วยเสียงกลาง – ขึ้น

1.3.5 หน่วยเสียงสูง – ตก

1.3.6 หน่วยเสียงสูง – ระดับ

1.3.7 หน่วยเสียงสูง – ขึ้น

2. ฐานที่เกิดเสียง

2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวมีฐานที่เกิดดังนี้

2.1.1 เสียงที่เกิดจากริมฝีปากทั้งสองมี 5 หน่วยเสียง คือ
 /p, ph, b, m, w/

2.1.2 เสียงที่เกิดจากริมฝีปากกลางกับฟันบน มี 1 หน่วยเสียง
 คือ /f/

2.1.3 เสียงที่เกิดจากโคนฟันหรือปุ่มเหงือกมี 7 หน่วยเสียง คือ
 /t, th, d, s, n, l, r/

2.1.4 เสียงที่เกิดจากเพดานแข็ง มี 4 หน่วยเสียง คือ
/c, ch, ñ, y/

2.1.5 เสียงที่เกิดจากเพดานอ่อน มี 3 หน่วยเสียง คือ
/k, kh, ŋ/

2.1.6 เสียงที่เกิดจากช่องว่างระหว่างเส้นเสียง มี 2 หน่วยเสียง คือ /ɸ, h/

2.2 หน่วยเสียงสระ

2.2.1 เสียงสระที่เกิดจากลิ้นส่วนหน้า มี 6 หน่วยเสียง คือ
/i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:/

2.2.2 เสียงสระที่เกิดจากลิ้นส่วนกลาง มี 6 หน่วยเสียง คือ
/ɜ, ɜ:, ə, ə:, a, a:/

2.2.3 เสียงสระที่เกิดจากลิ้นส่วนหลัง มี 6 หน่วยเสียง คือ
/u, u:, ɔ, ɔ:, ɔ, ɔ:/

3. การปรากฏของเสียงในแต่ละพยางค์

3.1 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว

3.1.1 ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นได้ทุกหน่วย

3.1.2 ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วยเสียง คือ
/p, t, k, ɸ, m, n, ŋ, w, y/

3.2 หน่วยเสียงพยัญชนะประสม ปรากฏได้ในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น

4. ลักษณะโครงสร้างของพยางค์ มีดังนี้

4.1 CV

4.2 CVV

4.3 CVG

4.4 CVS

4.5 CVN

4.6 CVVS

4.7 CVVN

5. ความหมายของคำ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับภาษากลางแล้วสรุปได้ดังนี้

5.1 ภาษาตำบลเทพกษัตรีกับภาษากลางใช้รูปเดียวกันในความหมายที่ตรงกัน

5.2 ภาษาตำบลเทพกษัตรีใช้คำออกเสียงอย่างหนึ่ง ภาษากลางใช้คำที่ออกเสียงอีกอย่างหนึ่ง แต่ความหมายของสองภาษานี้ตรงกัน

5.3 ภาษาตำบลเทพกษัตรีกับภาษากลางออกเสียงตรงกันโดยไม่นับเสียงวรรณยุกต์ แต่ภาษาตำบลเทพกษัตรีใช้ความหมายตรงกับภาษากลาง และยังมีความหมายที่ต่างออกไปด้วย

5.4 คำที่มีใช้เฉพาะในภาษาตำบลเทพกษัตรีเท่านั้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องระบบหน่วยเสียงภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี อำเภอลำปาง จังหวัดอุตรดิตถ์ ปรากฏผลว่า ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นนี้ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ลักษณะและคุณสมบัติของหน่วยเสียงต่าง ๆ เหล่านี้ ตลอดจนการประกอบหน่วยเสียงเข้าเป็นพยางค์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หน่วยเสียงพยัญชนะมีลักษณะเป็นเสียงระเบิด เสียงกึ่ง-เสียดสี เสียงเสียด-แทรก เสียงนาสิก เสียงข้างลิ้น เสียงลิ้นกระดก และเสียงอรรหสระ หน่วยเสียงพยัญชนะมีทั้งที่เป็นเสียงก้องและไม่ก้อง แต่หน่วยเสียงสระเป็นเสียงก้องทุกหน่วยเสียง ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะนำไปเปรียบเทียบกับระบบหน่วยเสียงภาษาไทยกลาง และระบบหน่วยเสียงภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ได้

การศึกษาเรื่องความหมายของคำในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับความหมายของคำในภาษากลางแล้ว ปรากฏว่ามีทั้งคำที่ใช้ความหมายตรงกัน และคำที่ใช้เฉพาะในภาษาถิ่นเทพกษัตรี

ผู้ให้ปากคำที่เป็นหญิงและชาย โดยทั่วไปออกเสียงไม่แตกต่างกัน นอกจากหน่วยเสียง /ก/ ซึ่งผู้ให้ปากคำหญิงจะออกเสียงเป็นเสียงนาสิกชัดกว่าผู้ให้ปากคำชาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยทางภาษาศาสตร์

1.1 ควรจะศึกษาเปรียบเทียบระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรีกับระบบหน่วยเสียงในภาษากลาง

1.2 ควรจะศึกษาเรื่องระบบหน่วยคำและความสัมพันธ์ของคำในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี

1.3 ควรจะศึกษาระบบหน่วยเสียงและหน่วยคำในภาษาถิ่นอื่น ๆ ทั้งในภาคใต้และภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย

1.4 ควรจะศึกษาเปรียบเทียบระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรีกับระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นอื่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ศึกษาคติชาวแม่เฒ่า

อาจจะศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านตำบลเทพกษัตรี อำเภอดงยาง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ผลงานวิจัยนี้เป็นเครื่องมือในการจัดบันทึกข้อมูล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ซอนกลิ่น พิเศษสกุลกิจ หน่วยเสียงภาษาอุบลฯ เชียงใหม่และสงขลาเทียบกับภาษา
กรุงเทพฯ เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 137 หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการฝึกหัดครู โรงพิมพ์คุรุสภา 2517, 210 หน้า

✓ ประพนธ์ เรืองณรงค์ "การใช้ประโยชน์จากภาษาถิ่นในการสอน" วิทยาสาร
: ๒๕ : 16-17 ตุลาคม 2514

✓ ภิญโญ จิตต์ธรรม ภาษาถิ่น กติชาวบ้าน อันดับ 6 โรงพิมพ์เมืองสงขลา 2517,
177 หน้า

ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2493 โรงพิมพ์
การศาสนา 2515, 1053 หน้า

วิจิตร ณ ทวีบูลย์ ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา วิทยานิพนธ์
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2499, 204 หน้า (อักษสำเนา)

วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจุ่น "การศึกษาภาษาถิ่น" ศาสตร์และศิลป์แห่งอักษร หนังสือชุดภาษา
และวรรณกรรมไทย ชุมนุมวิชาการนิสิตอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2515 หน้า 16-28

วิไลวรรณ คำรักษ์ ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช วิทยานิพนธ์
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513,
274 หน้า (อักษสำเนา)

✓ วีระวัชร ส้าราษฎร์ ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้ง ปริญา ✓
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา บัณฑิตนิพนธ์ 2515,
68 หน้า (อักษสำเนา)

- สนธิ์ ราชภัฏทวารวดี ภูเก็ต โรงพิมพ์พระจันทร์ พระนคร 2517, 237 หน้า
- อนันตราชชน, พระยา นิรุกติศาสตร์ ภาค 1 โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม 2499,
148 หน้า
- อุดม วโรตม์ลิขิตต์ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
โรงพิมพ์คุรุสภา 2514, 216 หน้า
- Brown, J. Marvin. From Ancient Thai to Modern Dialects.
Bangkok Social Science Association Press of Thailand
1965, 180 pp.
- Egerod, Søren. "The Tones of Phuket and Ko Samui" Tai Phonetics
and Phonology. Prachandra Printing Press, Bangkok,
Thailand, 1973 p. 50-51.
- Gleason, H.A. Jr. An Introduction to Descriptive Linguistics
Oxford & IBH Publishing Co., New Delhi 1973, 503 pp.
- Haas, Mary R. Thai Vocabulary. Washington D.C.: American
Council of Learned Societies, 1965, 589 pp.
- Samarin, William J. Field Linguistics. Holt Rinehart and
Winston, New York, 1965, 246 pp.

การคำนวณ

หมวดที่ 1 คำเรียกชื่อส่วนต่าง ๆ ในร่างกายคน สัตว์ และพืช

ก. ชื่อส่วนต่าง ๆ ในร่างกายคนและสัตว์

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1	ก้น	tha:y ¹	19	ขา	kha:5
2	กระคอง	da.ŋ ⁴	20	เข่า	khaw ⁵
3	กระดูก	du ²	21	เขี้ยว	khɪ:aw ⁶
4	กระเพาะ	pho ²	22	ไขข้อ	lu ² dan ⁴
5	กระโหลก	lo ⁶	23	ไขมัน	man ³
6	GRAM	kra.m ⁴	24	ศรีบ	khri:p ²
7	กาง	ka:ŋ ⁶	25	คอ	khɔ: ³
8	กาย	ka:p ²	26	คอหอย	khɔ: ³ hɔ:y ⁵
9	กาม	ka:m ⁶	27	คาง	kha:ŋ ³
10	ก๊ีบ	ki.p ²	28	คิ้ว	khɪ:w ¹
11	เกล็ด	klɛt ⁴	29	เกราะ	khraw ³
12	แก้ม	kɛ.m ⁶	30	เงี่ยง	ŋɪ:aŋ ²
13	ขน	khon ⁵	31	จุมูก	mu ⁶
14	ขนอย	khon ⁵ re ²	32	ขน	sa.n ⁶
15	ขอ	khɔ: ⁶	33	ข้อโครง	si: ⁶ khro:ŋ ³
16	ขอเท้า	khɔ: ⁶ ti.n ⁴	34	คางจุมูก	da.ŋ ⁶ mu ⁶
17	ขอมือ	khɔ: ² mɛ:y ³	35	กึ	di.y ⁴
18	ขอศอก	hu:a ⁵ so ⁶	36	เคื้อย	da:ay ⁴

ก. ชื่อส่วนต่าง ๆ ในร่างกายคนและสัตว์ (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
37	คอม	tɔːm ⁴	58	มือ	mɔːy ³
38	ตะพอง	nɔːw ⁶	59	มาม	maːm ¹
39	ตะพาย	pɾiaɔ ²	60	ฟัน	fan ³
40	ตัม	tap ⁴	61	รก	rɔk ¹
41	ตา	taː ⁴	62	ลำไส้	saːy ⁶
42	ตาคุ่ม	ta. ⁴ tum ⁴	63	ล้น	liːn ¹
43	ไต	tay ⁴	64	ล้นไก	liːn ¹ kay ⁴
44	ทวาร	waːn ³	65	ล้นปี	liːn ¹ piː ⁶
45	ท้อง	phuɯ ³	66	ลูกกระเดือก	luɯ ² dɛaɔ ²
46	ท่ายทอย	tha.y ¹ dɔːn ⁶	67	เล็บ	lɛp ¹
47	เท้า	tiːn ⁴	68	เลือด	lɛːat ²
48	นม	nom ³	69	ศีรษะ	huːa ⁵
49	น้อง	nɔːŋ ²	70	สะกือ	dɛy ⁴
50	นิ้ว	niːw ¹	71	สะโพก	phoɔ ²
51	ปอก	pɔːt ²	72	สะเอว	ɔeːw ⁴
52	ปาก	paɔ ²	73	เส้นประสาท	sɛːn ⁶
53	ปีก	piɔ ²	74	หงอน	ŋɔːn ⁵
54	ผม	phom ⁵	75	หนวด	nu.at ⁷
55	พังคืด	phaɯ ⁵ phɛːt ⁷	76	หนัง	naɯ ⁵
56	แพน	phɛːn ³	77	หนา	naː ⁶
57	มดลูก	kun ⁴	78	หนาแข็ง	naː ⁶ khɛːŋ ²

ก. ชื่อส่วนต่าง ๆ ในร่างกายคนและสัตว์ (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
79	หน้าผาก	na: ⁶ pha ⁶	85	เหนียง	ni:an ⁵
80	หลัง	lan ⁵	86	เหล็กใน	thu:ay ³
81	หัวใจ	hu:a ⁵ cay ⁴	87	ไหล	ba: ⁴
82	หาง	ha:n ⁵	88	อก	ʔək ⁴
83	หู	hu:w ⁵	89	อวัยวะเพศชาย	khay ⁵
84	เหงือก	ŋa ⁶	90	อวัยวะเพศหญิง	pu:y ⁶
			91	เอ็น	ʔen ⁴
		ข. ชื่อส่วนต่าง ๆ ของพืช			
92	กระพี้	phi:y ¹	104	คอก	dʔ ²
93	กลีบ	kli:p ²	105	ต้น	tw:n ⁶
94	กะลา	phrɔk ¹	106	คอ	tw: ⁴
95	กาน	ka.n ⁶	107	ใบ	bay ⁴
96	กิ่ง	kin ⁴	108	ปล้อง	plɔ:n ⁶
97	เกษร	ke: ⁴ sɔ:n ⁵	109	ปลี	pli:y ⁴
98	แกน	kɛ:n ⁴	110	เปลือก	plɛa ²
99	ข้าว	mu:n ³	111	เปลือกมะพร้าว	phɔt ¹
100	แขนง	nɛ ⁶	112	ผัก	khwak ⁷
101	โคน	kho:n ³	113	เมล็ด	lɛt ¹
102	แงง	ŋɛ:n ²	116	ยวง	yum ³
103	จาว	phu.am ³	117	รวง	ru:an ³

ข. ชื่อส่วนต่าง ๆ ของพืช (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
116	ราก	raɿ ²	118	หนาม	na:m ⁵
117	หน่อ	no: ⁵			
	หมวดที่ 2	เครือญาติและสรรพนาม			
		ก. เครือญาติ			
119	ตา	ta: ⁴	129	แม่ยาย	mɛ: ² ya:y ³
120	ทวด	thu:at ²	130	ย่า	ya. ²
121	นา	na: ¹	131	ยาย	ya:y ³
122	น้อง	no.ŋ ¹	132	ลุง	luŋ ³
123	ป้า	pa: ⁶	133	ลูก	luɿ ²
124	ปู่	pu.w ⁴	134	ลูกเขย	luɿ ² khə:y ⁵
125	พ่อ	pho: ²	135	ลูกชาย	luɿ ² ba:w ⁴
126	พ่อต้า	pho: ² ta: ⁴	136	ลูกสะใภ้	luɿ ² pha:y ¹
127	พี่	phɪ:y ²	137	ลูกสาว	luɿ ² sa:w ⁵
128	แม่	mɛ: ²	138	อา	ʔa: ⁴
		ข. คำสรรพนาม			
	บุรุษที่ 1			บุรุษที่ 2	
139	กู	ku:w ⁴	143	แก	kɛ: ⁴
140	ฉัน	cha:n ⁵	144	เขา	khaw ⁵
141	ผม	phom ⁵	145	ท่าน, คุณ	tən ⁴
142	เรา	raw ³	146	มัน	mɛ:ŋ ⁵

หมวด 2 เครื่องมือและสรรพนาม (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบล เทพกษัตริย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบล เทพกษัตริย์
	บุรุษที่ 3				
147	แก	kɛ: ⁴	149	ท่าน	tha:n ²
148	เขา	khaw ⁵	150	มัน	man ⁵
	หมวดที่ 3	คำเรียกเครื่องนุ่มห่มและเครื่องประดับ			
151	กระจับบั้ง	pi:n ⁶	168	ผ้าขาวม้า	pha: ⁶ chup ¹
152	กระเป๋าดื้อ	pa:w ⁶ thɛy ⁵	169	ผ้าคาดเอว	pha: ⁶ cu:y ⁶ mu:a ⁶
153	กระดุม	luʔ ² dum ⁴	170	ผ้าจุกกระเบน	pha: ⁶ cu:n ⁴ be:n ⁴
154	กางเกง	ka:n ⁴ kin ⁴	171	ผ้าเช็ดตัว	pha: ⁶ tɔ: ⁶ la: ⁶
155	กางเกงใน	khɔ: ⁶ li:n ³	172	ผ้าโพกศีรษะ	pha: ⁶ phoʔ ² hu:a ⁵
156	กางเกงแพร	ka:n ⁴ kin ⁴ phrɛ: ³	173	ผ้าผวย, ผ้าหม	pha: ⁶ phu:ay ²
157	กำไล	mlay ⁵	174	ผ้าใส่รง	pha: ⁶ thu:n ⁵
158	ก๊ีบ	ki:p ²	175	รองเท้า	kɛaʔ ²
159	เข็มกลัด	khem ⁵ klat ⁴	176	ลิปสติก	lu:t ⁷
160	เข็มขัด	sa:y ⁵ ʔe:w ⁴	177	ลูกกระพรวน	luʔ ² khlu:an ³
161	จี้	lɔk ⁷ kɛt ⁷	178	ลูกประกาศ	luʔ ² kham ³
162	จุกนม	thɔ:n ³ hu:w ⁵	179	แว่นตา	wɛ:n ²
163	ถุงเท้า	thu:n ⁵ li:n ⁴	180	สไบ	pha: ⁶ pha:t ² chi:an ⁵
164	นาฬิกา	na: ⁴ ka: ⁴	181	สร้อยข้อมือ	sa:y ⁵ khɔ: ² mɛ:y ³
165	ผ้ารวม	na:m ¹ ʔwɔp ⁴	182	สร้อยคอ	sa:y ⁵ khɔ: ³
166	เนคไท	nɛk ⁷ ta:y ⁴	183	เลื้อ	sɛ:a ⁶
167	ปิ่น	pi:n ⁶			

หมวดที่ 3 คำเรียกเครื่องนุ่งห่มและเครื่องประดับ (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
184	เสื้อนอก	mɛ: ² sɛ:a ⁶	187	หวี	wɪ:y ⁵
185	เสื้อยืดย, เสื้อกลาม	sɛ:a ⁶ yw:n ⁶	188	แหวน	wɛ:n ⁵
186	เสื้อราช- ปะแตน	sɛ:a ⁶ mit ¹ sa ⁶ kri:y ⁴			

หมวดที่ 4 คำเรียกเครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งของทั่วไป

ก. คำเรียกเครื่องมือเครื่องใช้

189	กระจำ	wak ⁷	201	กระบอง	bɔ:w ⁴
190	กระโจม	co:m ⁴	202	กระเป๋	pa:w ⁶
191	กระซอน	krɔ:w ⁴	203	กระสุน	luɔ ² su:n ⁵
192	กระเชอ	chə: ³	204	กริ่ง	kri:w ⁶
193	กระช้ำ, ตะกร้า	chaɔ ²	205	กลอง	kup ⁴
194	กระดิ่ง	luɔ ² dɪ:w ⁶	206	กลอง	klɔ:w ⁶
195	กระเคื่อง	dɛ:aw ⁶	207	กะโปรง	mro:w ⁵
196	กระถาย	lɛk ⁷ khu:t ⁷	208	กะละมัง, ขนาดใหญ่	kho:m
197	กระถาง	tha:w ⁵	209	กะละมัง ขนาดเล็ก	phle:w ⁶
198	กระทง	tho:w ³	210	กั้งหัน	luɔ ² lom ³
199	กระทะ	thaɔ ²	211	กัก	kat ⁴
200	กระบะ	baɔ ²			

หมวดที่ 4 คำเรียกเครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งของทั่วไป (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษากำบลเทพกษัตริย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษากำบลเทพกษัตริย์
212	ก๊ิบ	kap ⁴	233	จาน	cha:m ³
213	เก้อ ^๕	ka·w ⁶ ɔi:y ⁶	234	ฉมวก	buap ²
214	เกวียน	chi·a ⁶	235	ชอน	chɔ:n ¹
215	แกระ	man ³	236	ชาม, ถ้วย	thu:ay ⁶
216	แก้ว	ɔw ² kɛ:w ⁶	237	ชุก	chut ¹
217	โกก	koɔ ²	238	ไซ	say ³
218	โกร่ง	ra:ŋ ³ kro:ŋ ⁶	239	ดาบ	da:p ²
219	โกลอน	klo:n ⁴	240	ตะกรอม	kaɔ ²
220	ขวาก	khwaɔ ⁶	241	ตะแกรง	krɛ:ŋ ⁴
221	ขวาน	khwa:n ⁵	242	ตะบัน	ban ⁴
222	ขัน	khan ⁵	243	ตะเพรา	ŋwə: ⁵
223	เขียง	ba:ŋ ⁴ ku:w ²	244	ตะลุมพุก	lu·m ⁶ phuk ¹
224	คบ	khɔp ¹	245	ตะหลิว	wak ⁷ lɛk ⁷
225	ครก	khro:k ¹	246	ทุ	tu: ⁶
226	คราก	khra t ²	247	เตาขนาดเล็ก	pho. ³
227	ครั้น	khra:n ³	248	เตาขนาดใหญ่	ru:w ³ to ⁴
228	คอน	khɔ:n ¹	249	เต้า	ta.w ⁶
229	เคียว	mi:t ² ŋwə: ³	250	เคียง	ti:an ⁴
230	แคร	khre: ²	251	ถังน้ำ, ปั้น	thu ŋ ⁶
231	จอบ	co.p ²	252	ถาด	tha:t ⁷
232	จักร	cak ⁴	253	ถ่าน	tha.n ⁵

หมวดที่ 4 คำเรียกเครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งของทั่วไป (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพนัทรีย	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพนัทรีย
254	ลุง	thun ⁵	275	โพง	pho:n ³
255	ไถ	thay ⁵	276	ฟัน	fu:n ³ , khu:n ³
256	ทวน	thu.an ³	277	พุด	phu ²
257	ทูน	thu:n ²	278	มาน	ma:n ²
258	แทน	thɛ:n ²	279	มุง	mu:n ¹
259	ธนู	nu.w ³	280	ไม้เท้า	ma.y ¹ tha.w ¹
260	นวม	nu:am ³	281	ยอ	yɔ: ³
261	บ่วง	bu:an ⁴	282	รถ	rot ¹
262	บังเหียน	ban ⁴ hɪ:an ⁵	283	รถจักรยาน	rot ¹ thi:p ⁷
263	บันได	day ⁴	284	ราง	ra:n ³
264	เบ็ด	bɛt ⁴	285	แรว	rɛ:w ¹
265	ปิ่นโต	cha:n ¹	286	ลัน	lan ³
266	ปิ่น	pɛ:n ⁴	287	เลื่อน	lɛ.an ²
267	แปล	ple: ⁴	288	โลง	lo:n ³
268	โป๊ะ	po ²	289	วิทยุ	wit ¹ tha: ³ yu ²
269	ผาด	pha.n ⁵	290	ส่ว	ra: ³ win ³
270	พรม	phrom ³	291	สมุด	muk ⁷
271	พรา	phra: ¹	292	สูบ	sum ⁵
272	พะอง	ʔo:n ⁴	293	เส้า	kw:n ⁶ sa:w ⁶
273	ปลัว	thu ²	294	เสียบ, สะแลง	to:n ⁶ si:aw ⁶
274	แพ	phɛ. ³	295	เสื่อ	sa.t ⁷

หมวดที่ 4 คำเรียกเครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งของทั่วไป (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำมด เทพกษัตริย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำมด เทพกษัตริย์
296	แส	sɛ: ⁶	301	แหลน	lɛ:n ⁵
297	แสรก	sɛɽ ⁶	302	จวน	ʔu:an ⁴
298	หมอน	mɔ:n ⁵	303	แอก	ʔɛɽ ²
299	หิ้ง, ชั้นวางของ	hi:ŋ ⁶ , phra: ⁵	304	โถ่ง, ไท	hay ⁵
300	แห	hɛ: ⁵			
ข. คำเรียกชื่อสิ่งของทั่วไป					
305	กระดาน	da.n ⁴	314	ตรา	kra: ⁴
306	กะดาก	da:t ²	315	ตะกอน	ʔɔ:n ²
307	กะเบี๋อง	bɛ:an ⁶	316	ธง	thoŋ ³
308	กาบ	ka:w ⁴	317	ธงเพียว	thi:aw ³
309	เขม่า	maw ⁵	318	ปูน	pu:n ⁴
310	ชาด	cha:t ²	319	ยาง	ya.ŋ ⁵
311	เชือก	chiaɽ ²	320	ลวด	lu:at ²
312	ซุง	suŋ ³	321	ดั่งกะสี	saŋ ⁵ si:y ⁵
313	ดาม	da:m ⁶	322	อิฐ	ʔit ⁴

เครื่องมือเครื่องใช้ที่มีชื่อเรียกเฉพาะในภาษาล้าน

323 /chiŋ³/

“ชิง”

เป็นเครื่องกันฝนทำด้วยใบตะกั่วลักษณะคล้ายรูปสามเหลี่ยม
ใช้ใบเสียบตรงกลางเป็นด้าม ใช้สำหรับถือแบบตามปกติ

- 324 /hu:a⁵ nok¹ thu:ŋ³/ เป็นเครื่องมือเจาะหอยดิบ (จำพวกหอยนางรม) ทำด้วย
 หัวนกขุ เหล็กปลายคดงอเป็นขอ มีทั้งปลายแหลมและปลายแบน
- 325 /sɛ̌ a⁵ hɪ:w⁵/ เป็นเครื่องมือดักปลาเล็ก ทำด้วยกระบอกไม้ไผ่ขนาด
 เลื้อหิว 1 ปล้อง คานข้างเจาะเป็นช่องสำหรับใส่ร้วเป็นเหยื่อล่อ
 ปลา ปลายกระบอกข้างหนึ่งมีงูปลาสดึงผูกติดไว้ให้ปลาเข้า
- 326 /li:an̩³/ เป็นเครื่องมือร่อนแร่ ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง มีลักษณะกลมรู
 เลียง ทองลึงมน

หมวดที่ 5 พืชและสัตว์ในท้องถิ่น

ก. พืช

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตริย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตริย์
327	กระเจา	pɔ: ⁴ cɔŋ ⁴	339	กระเพรา	phraw ³
328	กระเจียบ	sɔ:m ⁶ maɯ ²	340	กล้วย	klu:ay ⁶
329	กระจุก	cu:t ²	341	กล้วยหนุ่สัง	klu:ay ⁶ mut ¹ saŋ ⁵
330	กระชาย	ku:a ⁵ cha:y ³	342	กลอย	klɔ:y ⁴
331	กระดังงา	da:n ⁴ ŋa: ³	343	กอ	ko: ⁴
332	กระโดน	pɔ: ⁴ do:n ⁴	344	กะเจด	phak ⁷ chi.t ⁷
333	กระดิน	tɔ: ⁴ baw ⁴	345	กะทังหัน	than̩ ³ hən ⁵
334	กระทอน	thɔ:n ¹	346	กะพอ	phɔ: ¹
335	กระทอม	thɔ:m ²	347	กะอวม	ʔu:am ⁴
336	กระทือ	hu:a ⁵ thɛ:y ³	348	กัญชา	kan ⁴ cha: ³
337	กระทุ	thuɯ ²	349	กานพลู	ka:m ⁴ phlu:w ³
338	กระพังโหม	pha. ³ ho.m ⁵	350	กำแพงเจ็ดชั้น	kum ⁴ nok ¹

หมวดที่ 5 พืชและสัตว์ในท้องถิ่น (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพนัทรีย	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพนัทรีย
351	แกว	kɛ:w ⁴	372	เจตมูลเพลิง	cɛt ⁴ mu:n ⁵ phlɔ:ŋ ³
352	ขนุน	nun ⁵	373	ฉก	chɔk ¹
353	ขา	kha. ⁵	374	ชงโค	chan ³ .kho: ³
354	ชิง	khɪ·ŋ ⁵	375	ชะพลู	cha: ³ phlu:w ³
355	ขาว	kha·w ⁶	376	ชะมวง	mu:an ³
356	ขาวโพล	khon ³	377	ชะมั่ง	tham ³ man ³
357	ชิกา	khɪ ⁶ ka: ⁴	378	ชง	cha. ³
358	ชีเหล็ก	khɪ ⁶ lɛk ⁷	379	ชิงชี	chiw ³ chi·y ²
359	เข็ม	khem ⁵	380	ชุมเห็ด	chum ³ hɛt ⁷
360	คด่า	khla: ¹	381	คาวเรือง	da·w ⁴ rɛ:an ³
361	คูน	cho n ³	382	คี่ปลี	di. ⁴ pli: ⁴ chia ²
362	เคี่ยม	khɪ·am ²	383	ตะโก	ko. ⁴
363	แค	khɛ: ³	384	ตะคอก	khɔ. ¹
364	งา	ŋa: ³	385	ตะเคียน	khɪ:an ³
365	งิ้ว	ŋi w ¹	386	ตะไคร้, ตะไคร้	khray ³
366	เงาะ	ŋɔʔ ²	387	ตะบองเพชร	bo:ŋ ⁴ phɛt ¹
367	จันทน์	can ⁴	388	ตะลิงปลิง	li.ŋ ⁶ pli:ŋ ⁶
368	จำปา	cam ⁴ pa: ⁴	389	ตะลุมพอง	lum ⁵ phɔ: ³
369	จำปาตะ	cam ⁴ daʔ ²	390	ทับเตา	tat ⁴ taw ⁴
370	จำปี	cam ⁴ pi·y ⁴	391	คำลิ่ง	mɛŋ ⁵
371	จิก	cik ⁴	392	คำแย	lan ³ tan ⁴

หมวดที่ 5 พืชและสัตว์ในท้องถิ่น (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
393	เตย	ta.y ⁴	414	บุก	buk ⁴
394	เตาร่าง	taw ⁴ ra.ŋ ¹	415	กระดูก	do: ⁴
395	แตงโม	ta:ŋ ⁴ ci.n ⁴	416	นกการรอง	khɛ. ⁶ kay ⁴
396	โตนก	no.t ⁷	417	ฉักหวาน	phak ⁷ wa.n ⁵
397	ถั่ว	thu:a ⁵	418	ไผ่	phay ⁵
398	ถั่วลิสง	thu:a ⁵ ta:y ⁶ di.n ⁴	419	ไผ่รวก	phay ⁵ rua ²
399	ทับทิม	thap ¹ thim ³	420	ฝรั่ง	ya ² mu:w ⁵
400	ทองกวาว	thɔ.ŋ ³ la:ŋ ⁵	421	ฝ้าย	khwa:y ⁶
401	ทุ้งฟ้า	thu:ŋ ¹ khwa. ¹	422	พริก	di: ⁴ pli:y ⁴
402	เทียน	thi:an ³	423	พริกไทย	phrik ¹
403	ไทร	say ³	424	พลับพลึง	phlap ¹ phlɛ:ŋ ³
404	นมควาย	nom ³ khwa.y ³	425	พลู	phlu:w ³
405	นมแมว	nom ³ mɛ.w ³	426	พะเนียง	ni:an ³
406	น้อยหน่า	no:y ¹ na: ⁶	427	พิกุล	kun ⁴
407	น้อยโหน่ง	no:y ¹ nan ⁵	428	พุดซ้อน	do ² phut ¹
408	นุ่น	nu:n ²	429	พุดตาน	pho. ³ ta:n ⁴
409	บวบ	bu:ap ²	430	พุทธรักษา	phut ¹ rak ¹ sa: ⁵
410	บอน	bɔ:n ⁴	431	แพงพวย	phak ⁷ phɛ:w ³
411	บัว	bu:a ⁴	432	ไพล	phlay ³
412	บัวบก	phak ⁷ wɛ.n ²	433	ผักเขี้ยว	khɛ: ⁶ phra: ¹
413	บานไม่รู้โรย	kun ⁴ ni:y ⁵	434	ผักทอง	na:m ¹ ta:w ⁶

หมวด 5 พืชและสัตว์ในท้องถิ่น (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตริย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตริย์
435	เฟิร์น	fə:n ³	456	มะม่วง	mu:an ²
436	มวก	thaw ⁵ mua ²	457	มะม่วง- หิมพานต์	ka: ⁴ n̄i:y ⁵
437	มะกล่ำ	klam ⁴	458	มะระ	phak ⁷ hay ⁵
438	มะกอก	kɔɔ ²	459	มะยม	yom ³
439	มะกรูด	kru:t ²	460	มะลิ	dɔɔ ² liɔ ²
440	มะขวิด	khwit ⁷	461	มะแว้ง	wɛ:ŋ ¹
441	มะขาม	kha:m ⁵	462	มะหวด	cham ³
442	มะเขือ	khɛ:a ⁵	463	มังคุด	maŋ ³ khut ¹
443	มะเขือขื่น	khɛ:a ⁵ hən ⁵	464	มัน	man ³
444	มะขาง	mro:ŋ ⁵	465	โมก	moɔ ²
445	มะคันทน์	dan ⁴	466	ไมยราพ	ŋap ¹
446	มะเคื่อ	dɛ:a ⁴	467	ยอ	yɔ: ³
447	มะตูม	tu:m ⁴	468	ยอป่า	rak ¹ nok ¹
448	มะนาว	na:w ³	469	ยาง	ya:ŋ ³
449	มะปราง	pra:ŋ ⁴	470	ยางพารา	ya.ŋ ⁵
450	มะปริง	prɪŋ ⁴	471	รสสุคนธ์	dɔɔ ² pɔt ⁴
451	มะพลับ	phlap ¹	472	รัก	rak ¹
452	มะพลู	sɔ:m ⁶ phu:t ²	473	ราชคฤ์	thon ³ di:y ⁴
453	มะพร้าว	phla:w ¹	474	ราชพฤกษ์	ra:t ² phrɛk ¹
454	มะเฟือง	fɛ:an ³	475	รย	mru:y ⁵
455	มะไฟ	khway ³			

หมวด 5 พืชและสัตว์ในท้องถิ่น (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
476	ละมุด	ba: ⁴ si ⁶ ku:w ⁵	493	ถารก	so: ⁶ phi:y ³
477	กลางสาค	lan ³ sa:t ⁷	494	สาหร่าย	sa:y ⁵
478	ลำควน	lam ³ du.an ⁴	495	สีเสียด	si:at ⁷
479	ลาเจียก	lam ³ cia ²	496	เสียน	si.an ⁶
480	ลำพง	lam ³ phon ³	497	หญ้าเจ้าชู้	krə:y ⁴
481	เลา	law ³	498	หน่อไม้	ka. ⁴ pe ²
482	ส้มเกลี้ยง	so:m ⁶ sa: ⁶	499	หยี	ni:y ⁵
483	ส้มเขียวหวาน	so:m ⁶ pɛ:n ⁶	500	หว่า	wa: ⁶
484	ส้มอ	mɔ: ⁵	501	หวาย	wa:y ⁵
485	สลอก	ma ² lo:t ⁷	502	เห็ด	hɛt ⁷
486	สวาค	wa:t ⁷	503	แห้ว	hɛ:w ⁶
487	สะเคา	daw ⁴	504	โหระพา	ho: ⁵ pha: ³
488	สะทอ	to: ⁴	505	อ้อย	ʔɔ:y ⁶
489	สะทือ	ri an ⁵	506	อินทนิล	ʔin ⁴ nin ³
490	สับปรด	ya: ⁵ nat ¹	507	อุตพิษ	ʔut ⁴ phit ¹
491	สาบเสือ	sum ⁵ say ⁵	508	เอื้อง	ʔɛ:an ⁶
492	สาบหุค	sa: ⁵ la:w ⁶			

ชื่อพืชที่มีชื่อเรียกเฉพาะในภาษาถิ่น

509 /moŋ³ khre:³/

มังเคร

ไม้พุ่มชนิดหนึ่ง ใบสีเขียวแก่ออกเป็นคู่ ๆ ตามลำต้นและกิ่ง
หลังใบเป็นเส้นทึบ ดอกสีชมพู ผลกลม เมื่อสุกเปลือกจะแตก
ออก เนื้อหยาบสีม่วงดำ มีลักษณะเป็นกลีบแบบเนอมางคุด

หมวด 5 พืชและสัตว์ในท้องถิ่น (ต่อ)

ข. สัตว์

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
510	กค(ชื่อนก)	nok ¹ kot ⁴	526	กวาง	kwa:n ⁴
511	กบ	kop ⁴	527	กะเบน	pla: ⁴ be:n ⁴
512	กระ	kraʔ ²		(ชื่อปลา)	
513	กระเจง	con ⁴	528	กะปุด	nok ¹ khu:t ²
514	กระจาย	nok ¹ ca:p ²		(ชื่อนก)	
515	กระดี่	pla: ⁴ de: ⁴	529	กะพรวน	wu:y ³ wa:y ³
516	กระต๋อ	nok ¹ tɔ: ⁶ phɔ: ¹	530	ก้ง	ka:n ⁶
	(ชื่อนก)	lɔ: ¹	531	กัก(ชื่อปลา)	pla: ⁴ kat ⁴
517	กระต๋อขี้ควัก	nok ¹ ti: ⁶ ti:aw ⁴	532	ก้างเขน(ชื่อนก)	nok ¹ bin ⁴ la: ⁵
518	กระต่าย	ka ⁴ ta:y ⁴	533	กิ้งก่า	phɛ:n ⁶ ka: ⁴
519	กระแต	liaʔ ⁷	534	กิ้งกือ	phɛ:n ⁶ ka:y ⁴
520	กระเต็น	nok ¹ tɛ:n ⁶	535	กูเรา	pla: ⁴ raw ⁵
521	กระยาง	nok ¹ ya:n ³		(ชื่อปลา)	
522	กระรอก	rov ²	536	กุง	ku:n ⁶
523	กระซัง	nok ¹ hiaʔ ²	537	แกมซ่า	mɛ: ² pla: ⁴
	(ชื่อนก)		538	ไก	kay ⁴
524	กริม	pla. ⁴ krim ⁴	539	ขม(ชื่อหอย)	hɔ:y ⁵ khom ⁵
	(ชื่อปลา)		540	ขุนทอง	nok ¹ khun ⁵ tho:n ³
525	กวัก	nok ¹ wak ¹		(ชื่อนก)	
	(ชื่อนก)		541	เข่า(ชื่อนก)	nok ¹ khaw ⁵

หมวด 5 พืชและสัตว์ในท้องถิ่น (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
542	เขียบ	khɪ:at ⁷	561	ฉิว(ชื่อปลา)	pla: ⁴ sɪ:w ³
543	ควาย	khwa.y ³	562	แซงแซว	nɔk ¹ sa:n ³ sɛ:w ³
544	แครง (ชื่อหอย)	hɔ.y ⁵ khɾɛ:n ³	563	ควง	du.ang ⁶
545	คาง	kha:n ²	564	คูก(ชื่อปลา)	pla: ⁴ duk ⁴
546	คางคก	kha:n ³ khɔk ¹	565	คูเหว้า	nɔk ¹ waw ⁵
547	คางคาว	kha:n ¹ kha:w ³	566	ครับ (ชื่อปลา)	pla: ⁴ krap ⁴
548	คุ่ม(ชื่อนก)	nɔk ¹ khu:m ⁶	567	ก้อ	tɔ: ⁶
549	เคาแมว	nɔk ¹ phi ¹ thit ¹	568	กะกวด	lɛ:n ³
550	งู	ŋu:w ³	569	กะขาบ	khɛp ⁷ kha:p ⁷
551	จระเข้	khe: ⁶	570	กะนอย	mɔt ¹ nɔ:y ⁵
552	จักจั่น	ca:k ⁴ can ⁴	571	กะพาน้ำ	pha:p ² na:m ¹
553	จิ้งจก	ci:n ⁶ cɔk ⁴	572	ตุ๊กแก	tak ⁴ kɛ: ⁴
554	จิ้งหรีด	ci:n ⁶ ri:t ⁷	573	เต่า	taw ⁴
555	จิ้งเหลน	ci:n ⁶ le:n ⁵	574	แตง	tɛ:n ⁴
556	ฉลาม	pla: ⁴ la.m ⁵	575	หาก	mɛ: ² phaʔ ²
557	ชอน	pla: ⁴ chɔ:n ²	576	ทุ(ชื่อปลา)	pla: ⁴ thu:w ³
558	ชะนี	ni:y ³	577	นาก	naʔ ²
559	ชะมด (อีเห็น)	mu: ³ saŋ ⁵	578	นางรม (ชื่อหอย)	hɔ:y ⁵ rom ⁵
560	ชันโรง (ชื่อแมลง)	ʔuŋ ⁴	579	นึ่ม	li:n ²

หมวด 5 พืชและสัตว์ในท้องถิ่น (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
580	เนื่ออูน (ชื่อปลา)	pla: ⁴ po:n ⁴	596	เพรียง	phli:an ³
581	บ่าง	ba:n ⁴	597	เพลย	phli.a ¹
582	บง	bɛ:n ⁶	598	แพะ	phɛ: ²
583	บุง	bu:n ⁶	599	มอค	mɔ:t ²
584	ปลวก	plua: ²	600	ม้า	ma: ¹
585	ปลาไหล	lay ⁵	601	ม้าน้ำ	ma: ¹ na:m ¹
586	ปลิง	pli:n ⁴	602	มูม (ชื่อแมง)	mɛ:n ³ mum ³
587	ปอ (ชื่อแมลง)	mɛ:n ³ phi.y ¹	603	เมน	mɛ:n ⁶
588	ปู	pu.w ⁴	604	เมา (ชื่อแมลง)	mɛ:n ³ ma:w ²
589	เป็ด	pɛ:t ⁴	605	แมว	mɛ:w ³
590	เป็ดน้ำ (ชื่อนก)	na:k ¹ pɛ:t ⁴ na:m ¹	606	ยุง	yun ³
591	เปี้ยว	pi:aw ⁶	607	แย้	yɛ: ¹
592	เป็ดน้ำ (ชื่อนก)	na:k ¹ pla:w ⁶	608	ราน	ra:n ²
593	ผิง	phɛ:n ⁶	609	ริน	ri:n ¹
594	พังพอน	phan ³ phɔ:n ³	610	เรไร	ri:n ⁶ ray ³
595	พิราบ (ชื่อนก)	na:k ¹ phi ¹ la.p ²	611	แร้ง	rɛ:n ¹
			612	เรือก	la:at ²
			613	ไร	ray ³
			614	ลิง	li:n ³
			615	เล็น	len ³

หมวด 5 พืชและสัตว์ในท้องถิ่น (ก่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
616	โลน	lo:n ³	626	หมี	mi:y ⁵
617	วัว	vu:a ⁴ , wu:a ³	627	หมึก	mak ⁷
618	สาบ (ชื่อแมลง)	mɛ:ŋ ³ pɛʔ ²	628	หมู	mu:w ⁵
619	เสน(ชื่อลิง)	li:ŋ ³ se.n ⁵	629	หว่า (ชื่อแมลง)	mɛ:ŋ ³ ro:m ³
620	เสือ	sɛa ⁵	630	ห่าน	ha:n ⁵
621	หนู	nu:w ⁵	631	หิ้งหอย	hi.ŋ ⁶ ho:y ⁶
622	หมอล(ชื่อปลา)	pla: ⁴ mo: ⁵	632	เห็บ	hɛp ⁷
623	หมัก	mat ⁷	633	เห็บ	lɛaʔ ⁶
624	หมา	ma. ⁵	634	เหา	haw ⁵
625	หมาว่า (ชื่อแมลง)	mɛ:ŋ ³ ma: ⁵ ba: ⁶	635	เหี้ย	hi:a ⁶
			636	อีแก้ง(ฟาน)	khwa:n ³
			637	อีแก้ง	ʔɛ:ŋ ⁶ ʔa:ŋ ⁶

หมวดที่ 6 สิ่งที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ

ก. ดินฟ้าอากาศและสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
638	คลอง	khlo:ŋ ³	641	ดวงอาทิตย์	wan ⁵
639	กลิ่น	khla.n ²	642	ดาว	da:w ⁴
640	ดวงจันทร์	phraʔ ² khe: ⁵	643	กิน	din ⁴

หมวด 6 สิ่งที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
644	แดด	dɛ:t ²	651	ไฟ	khvay ³
645	ท้องฟ้า	fa: ¹	652	เมฆ	meʔ ²
646	ทะเล	le: ³	653	ภูเขา	khaw ⁵
647	น้ำ	na.m ¹	654	รุ่ง	ru:ŋ ¹
648	เนิน	khu:an ³	655	ลม	lom ³
649	ฝน	khwon ⁵	656	ห้วย	ba:ŋ ⁴
650	พายุ	yoʔ ²	657	เหว	he:w ⁵

ข. ทิศทาง

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
658	ตะวันตก	plaʔ ² tɔk ⁴	660	ใต้	plaʔ ² hu:a ⁵ nɔ:n ³
659	ตะวันออก	plaʔ ² ɔʔ ²	661	เหนือ	plaʔ ² ti:n ⁴

ค. เวลา

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
662	กลางคืน	kla:ŋ ³ khɛ:n ³	666	เที่ยง	thi:an ²
663	กลางวัน	kla:ŋ ³ wan ³	667	บ่าย	wan ⁵ cha:y ¹
664	คืนนี้	tɔ: ⁴ kha:m ²	668	เย็น	wan ⁵ yen ⁵
665	เช้า	cha:w ¹	669	ย่ำค่ำ, โพลเพล	mu:ŋ ¹ mi:ŋ ¹

หมวด 6 สิ่งที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
670	ดึก	dɛk ⁴	674	วันต่อจาก	tɔ: ⁴ law ³
671	พรุ่งนี้	tɔ: ⁴ cha:w ¹		มะรืน	
672	มะรืน	tɔ: ⁴ rɛ:y ³	675	เมื่อคืน	tɛ: ⁴ khɛ:n ²
673	มะรืน	tɔ: ⁴ lɛ:ɔŋ ²	676	เมื่อวาน	tɛ: ⁴ wa: ³
			677	วานขึ้น	tɛ: ⁴ sɛy ³

หมวดที่ 7 คำที่ใช้เรียกเวลา วัน ปี

ก. คำเรียกเวลา

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
678	07.00 น.	tɪ: ⁴ cɛt ⁴	682	01.00 น.	tɪ: ⁴ nɛŋ ⁵ kla:n ⁴
679	12.00 น.	tɪ: ⁴ sɪp ⁵ sɔ:n ⁵	683	.05 น.	lɔ:n ² nɛŋ ⁵
680	13.00 น.	tɪ: ⁴ nɛŋ ⁵	684	.10 น.	sɔ:n ⁵ lɔ:n ²
681	19.00 น.	tɪ: ⁴ cɛt ⁴ kla:n ⁴ khɛ:n ³	685	.40 น.	pɛ:t ² lɔ:n ²

ข. คำเรียกวัน และปี

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
686	อาทิตย์	ʔa: ⁴ thɪt ¹	689	พุทธ	phut ¹
687	จันทร์	can ⁴	690	พฤษ	hat ⁷
688	อังคาร	kha:n ³	691	ศุกร	suk ⁷

หมวดที่ 7 คำที่ใช้เรียกเวลา วัน ปี (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
692	เสาร์	saw ⁵	699	มะเมีย	ma:a ³
693	ซวก	chu:at ²	700	มะแม	mɛ: ³
694	ฉลุ	lu:w ⁵	701	วอก	wɔʔ ²
695	ซาด	kha:n ⁵	702	ระกา	ka: ⁴
696	เกาะ	tho:ŋ ⁵	703	จก	cɔ: ⁴
697	มะโรง	ro:ŋ ³	704	กุน	kun ⁴
698	มะเล็ง	siŋ ⁵			

หมวดที่ 8 จำนวนนับ

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
705	หนึ่ง	naŋ ⁵	715	สิบเอ็ด	sip ⁷ ʔɛt ⁴
706	สอง	so:w ⁵	716	สิบสอง	sip ⁷ so:w ⁵
707	สาม	sa:m ⁵	717	ยี่สิบ	yi: ² sip ⁷
708	สี่	si:y ⁵	718	ยี่สิบเอ็ด	yi:p ² ʔɛt ⁴
709	ห้า	ha: ⁶	719	สามสิบ	sa.m ⁵ sip ⁷
710	หก	hɔk ⁷	720	สามสิบเอ็ด	sa:m ⁵ ʔɛt ⁴
711	เจ็ด	cɛt ⁷	721	ห้าสิบ	ha: ⁶ sip ⁷
712	แปด	pɛ:t ²	722	หนึ่งร้อย	ro:y ¹ naŋ ⁵
713	เก้า	ka:w ⁶	723	หนึ่งร้อยหนึ่ง	ro:y ¹ ʔɛt ⁴
714	สิบ	sip ⁷	724	หนึ่งพัน	phan ³ naŋ ⁵

หมวดที่ 8 จำนวนนับ (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
725	หนึ่งพันหนึ่ง	phan ³ ʔɛt ⁴	728	หนึ่งแสน	sɛ:n ⁵ nɛŋ ⁵
726	หนึ่งหมื่น	mɛ:n ⁵ nɛŋ ⁵	729	ห้าแสน	ha: ⁶ sɛ:n ⁵
727	สองหมื่น	sɔ:w ⁵ mɛ:n ⁵	730	ล้าน	la:n ¹

หมวดที่ 9 คำเรียกชื่ออาหารและเครื่องดื่ม

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
731	* กวยเตี๋ยว	ku:ay ⁶ tɪ:aw ⁶	743	ไข่เจียว	khay ⁵ thɔ:t ²
732	กะทิ	na:m ¹ thiʔ ²	744	เต้าหู้	ta:w ⁶ hu:w ⁶
733	แกงกะทิ	kɛ:ŋ ⁴ thiʔ ²	745	เต้าหู้ยี้	tha:w ¹ ku:a ⁴ chi:y ¹
734	แกงจืด	kɛ:ŋ ⁴ ca:t ²	746	ถั่วงอก	no: ⁵ thu:a ⁵ ,
735	แกงไตปลา	kɛ:ŋ ⁴ phuŋ ³ pla: ⁴			tha:w ¹ ŋɛʔ ²
736	แกงเลียง	kɛ:ŋ ⁴ li:ay ³	747	ทอดมัน	luʔ ² chi:n ¹
737	แกงส้ม	kɛ:ŋ ⁴ sɔ:w ⁶	748	น้ำพริก	na:m ¹ chup ¹
738	ขนมจีน	nom ⁵ ci:n ⁴	749	น้ำพริกขนมจีน	na:m ¹ phrik ¹
739	ข้าว	kha:w ⁶	750	น้ำยา	na:m ¹ ya: ⁵
740	ข้าวผัด	kha:w ⁶ khu:a ⁶	751	ปลาเผา	pla: ⁴ phaw ⁵
741	ข้าวยำ	yam ³ kha:w ⁶	752	พะแนง	pha ¹ nɛ:ŋ ³
742	ข้าวเหนียว	kha:w ⁶ ni:aw ⁵	753	สะตอกอง	tɔ: ⁴ dɔ:w ⁴

หมวดที่ 9 คำเรียกชื่ออาหารและเครื่องคัม (ต่อ)

ก. ชื่อของหวาน

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
754	กล้วยแขก	klu:ay ⁶ thw:t ²	770	ขนมผักบัว	nom ⁵ cu: ⁶ cun ⁴
755	กล้วยบวชชี	klu:ay ⁶ bu:at ² chi:y ³	771	ขนมลา	la: ³
756	กะละแม	kan ⁴ mɛ: ³	772	ขนมสอคัส	nom ⁵ hw: ⁵
757	ขนมโก๋	nom ⁵ ko:w ⁶	773	ข้าวต้มลูกโยน	tw:m ⁶
758	ขนมเกลียว	nom ⁵ chia ² khwa:y ³	774	ข้าวต้มมัด	tw:m ⁶ klu:ay ⁶
759	ขนมไช	nom ⁵ khay ⁵	775	ข้าวเม่า	ma:w ⁶
760	ขนมครก	nom ⁵ khrok ¹	776	ข้าวเหนียว- แดง	ni:aw ⁵ ku:an ⁴
761	ขนมโค	nom ⁵ khu:w ³	777	ข้าวเหนียวปิ้ง	pa:w ⁶ la:ɲ ⁶
762	ขนมจ่าง	nom ⁵ ca:ɲ ⁶	778	ข้าวหลาม	ni:aw ⁵ la:m ⁵
763	ขนมคอกจอก	nom ⁵ cɔɔ ² nɛ: ⁵	779	ไขหวาน	khay ⁵ wa:n ⁵
764	ขนมตะโก้	nom ⁵ ta.ɲ ⁶ ko:w ⁶	780	เฉากวญ	wu:n ¹ dam ⁴
765	ขนมเทียน	nom ⁵ thi:an ³	781	มะจ่าง	ba ⁷ ca:ɲ ⁶
766	ขนมเบ้อง	nom ⁵ paɔ ² bɛ:an ⁶	782	ปาทองโก๋	ciaɔ ² ko:y ⁵
767	ขนมเปียกปูน	nom ⁵ piaɔ ² pu:n ⁴	783	วุ้น	wu.n ¹
768	ขนมเปียะ	nom ⁵ pi:a ⁴	784	สังขยา	san ⁵ ya: ⁵
769	ขนมปิ้ง	nom ⁵ phi:ɲ ⁵			

หมวดที่ 9 คำเรียกชื่ออาหารและเครื่องมือ (ต่อ)

ข. เครื่องดื่ม

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
785	กะแช่	na:m ¹ maw ³	790	น้ำชา	se: ⁶ lw: ⁶ ɲ
786	กาแฟ	ko: ⁶ pi: ⁶	791	น้ำหวาน	na:m ¹ wa:n ⁵
787	โกโก้	ko: ⁴ ko: ⁶	792	เหล้า	la:w ⁶
788	โซดา	so: ³ da: ⁴	793	เหล้า-	mu:t ² pha: ⁵
789	นม	no:y ³		สับปะรด	

หมวดที่ 10 ชื่อโรคและอาการผิดปกติในร่างกาย

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
794	กลากเกลื้อน	klɛ:an ⁶	805	มะเร็ง	ru:at ²
๗ 795	ไข้หวัด	pen ⁴ wat ⁷	806	มาเลเรีย	kha:y ⁶ pa:ɲ ⁶
796	ไข้พิษ	kha:y ⁶ na:m ¹	807	เริม	ro:m ³
797	ท้องขึ้น	dan ⁴ phuŋ ³	808	โรคกะเพาะ	cɛp ⁴ phuŋ ³ hɛ:ɲ ⁶
798	ท้องเสีย	khɪ: ⁶ ru:a ²	809	วัณโรค	khwi:y ⁵ .nay ³ ɲɔk ⁴
799	ปวดท้อง	cɛp ⁴ phuŋ ³	810	สิว	sɛ:w ⁶
800	ปวดศีรษะ	cɛp ⁴ hu:a ⁵	811	หัด	hɜ:at ⁷
801	เป็นลม	pen ⁴ lom ³	812	หิด	hit ⁷
802	ผด, ผื่น	phrɛ:n ³	813	หูด	tut ⁴
803	ฝี	khwi:y ⁵	814	อหิวาต์	kha:y ⁶ ha: ⁵
804	ไผ	khway ⁵	815	ไอ(อย่างแรง)	ro: ³ kha: ³

หมวดที่ 11 คำกริยา

ก. คำกริยาทั่วไป

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
816	กักไข่, พักไข่	fak ¹	830	กระทก,	thok ¹
817	กค	kwat ⁴		กระทุก	
818	กม	kw:m ⁶	831	กระทบ,	thɛŋ ² , thɔp ¹
819	กรน	kron ⁴		ชน	
820	กรอ	krɔ: ⁴	832	กระทืบ	thɛ:p ² , thi:p ⁷
821	กรอก	krɔɔ ²	833	กระทุ้ง	thu:ŋ ¹
822	กระโจน	pho:n ⁵	834	กระเทาะ	thɔɔ ²
823	กระฉอก,	chu:t ⁷	835	กระวน-	chu:n ²
	กระฉูด			กระวาย,	
824	กระซวก	chaɔ ²		วุ่น, คั่น	
825	กระหีบ -	sɔ:p ⁷ sɛ:p ⁷	836	กระเลือก-	thɛaɔ ⁶
	กระซาย			กระสน	
826	กระเข็น,	den ⁴	837	กระโถ	ɔay ⁴
	กระเค้น,		838	กระแอม	ɔɛ:m ⁴
	กระคอน		839	กร้าง,	kraŋ ⁴
827	กระคาก,	ɔa:y ⁴		เกรอะกรัง	
	ละอาย		840	กราง	kra:ŋ ⁴
828	กระคุก	duk ⁴ dik ⁴	841	กราย	kra:p ²
	กระคิก		842	กัก	waɔ ⁶
829	กระเตี้ยค	di:at ²	843	กักัด	klat ⁴

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
844	กลั่น, คัม	tv:m ⁶	862	กัน	ka·n ⁶
845	กลับ, หลบ	lop ⁷	863	กา	ka: ⁴
846	กลัว	klu:a ⁴	864	กาย, เกย	ka:y ⁴
847	กล้าหาญ	kla: ⁶ , ha.n ⁵	865	ก้าว	ya.ɲ ²
848	กล่าว, พุก	phu:t ²	866	กำ	kem ⁴
849	กลิ้ง	klɪ:ɲ ⁶	867	กิน	kin ⁴
850	กลืน	klɛ:n ⁴	868	กีด	ki:t ²
851	กลุ่ม	klu:m ⁶	869	กุน	ku:n ⁵
852	กล่อม, ระบม	klɔ:m ⁴	870	กู, ตะโกน	kuɤ ²
853	กวาด, ขจั๊ก, ไล	yɪk ¹	871	กู, ยืม	yɪ:m ⁵
854	กวน	ku:an ⁴	872	เกน	ke:n ⁴
855	กวัก	kwak ⁴	873	เกร็ง	kren ⁴
856	กวาด	kwa:t ²	874	เกล้า, เหลา	law ⁵⁰
857	ไกว	we. ³	875	เกลียด	klɪ:at ²
858	กอด	kw:t ²	876	เกลือก	klɛaɤ ²
859	กะ, คาค- คะเน	ne. ³	877	เกิด, คดออก	ka:t ²
860	กัก	kak ⁴	878	เกาะ, ยึด	yut ¹
861	กัก, ขบ	kat ⁴ , khɔp ⁷ , krɛt ⁴	879	เก้ง	ken ⁴
			880	เก็บ	kɛp ⁴ , ko.y ⁴

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตริย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตริย์
881	เกียจคร้าน	khra.n ¹	899	ชวน	khu.an ⁵
882	เกี้ยว(ขาว)	ki.aw ⁴	900	ขวาง, ตัก	dak ⁴
883	เกี้ยว, บำ	ba: ⁶	901	ขวาง, ปา	li.w ³
884	แก, คลาย	ke: ⁶	902	ขวิด	fit ⁷ , thw: ³ , khwit ⁷
885	แกะ	ke? ²	903	ขอ	khw: ⁵
886	แก้ง	kle:ŋ ⁶	904	ขอก	khw:t ⁷
887	โกน	ko:n ⁴	905	(กัก) ขัง	khan ⁵
888	โกรธ	kro:t ²	906	(น้ำ) ขัง	khan ³
889	ขค	khɔt ⁷	907	ขี้ขี้	khap ⁷
890	ขมิบ	mip ⁷	908	ขาด(ออก- จากกัน)	kha.t ⁷
891	ขโมย, ลัก, ลัก	lak ¹	909	(ฉีก) ขาด	he? ⁶
892	ขบะแซขง	sa: ⁵	910	ขาน	kha:n ⁵
893	ขยับ, เลื่อน	yap ⁷	911	ขาม	kha:m ⁶
894	ขยาย	ya:y ⁵	912	ขาย	kha:y ⁵
895	ขย่ำ	nam ⁵	913	ขี้	khi.y ⁵
896	ขยี้, ขี้	ni y ³	914	ขี้ค	khi:t ⁷
897	ขลาด	khla:t ⁷	915	ขึง	khan ⁵
898	ขลิบ, เล็ม	khlip ⁷ , lem ³	916	ขืน	kha:n ⁶
			917	ขุด	khut ⁷
			918	ขุน(เลี้ยง)	pron ⁴

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
919	ชู	khu:w ⁵	939	ครูต, ญ	thu:w ⁵
920	ชุก	khu:t ⁷	940	เครา, รอ	khra:w ² , tha: ⁶
921	เชก	khɛk ⁷	941	คลอ	khlu: ³
922	เข้คหลาบ	la:p ⁷	942	คล่อง	khlu:ŋ ¹
923	เข้น	khen ⁵	943	คลั่ง	khla:ŋ ²
924	เข้น	run ³	944	คลาน	khla:n ³
	(เฉพาะรถ)		945	คลำ	khlam ³
925	เขมน	mɛŋ ⁵	946	คลี่	khli:y ²
926	เข่า	kha:w ⁶	947	คลึง	khli:ŋ ³
927	แขง	khɛ:ŋ ⁵	948	คลุก	khlu:k ¹ , yam ³
928	แขวะ	khwɔʔ ⁶	949	คลุ้ง	ʔæt ⁴
929	แขวน	khɔ:ŋ ⁶	950	คลุม	khlum ³
930	โขก	khoʔ ⁶	951	ควัก	khwɛk ¹
931	เขี่ย	khɪ.a ⁵	952	กระชั้นกระยอด	yi:an ¹
932	ไขว้	khwa:y ²	953	คัด, จัก	khat ¹
933	คค	khɔt ¹	954	คั่น	kha:n ⁶
934	คน	khon ³	955	คั่น, บี้บ,	bi.p ²
935	คน	khɔ:n ¹		นวด	
936	ครอบ	khro:p ²	956	ค้ำ, ผัด	khu:a ⁶
937	ครอม	klu:am ⁴	957	(ค่าง) คา	kha: ³
938	คราง	khra:ŋ ³	958	คาค	kha:t ²

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
959	ค่าน	kha:n ¹	978	เขียน, ถี	ti:y ⁴
960	คาบ	kha:p ²	979	งง, มั่น	man ³
961	กาย,	kha:y ³	980	งม	gom ³
	ระกาย		981	งวง	how ⁵ no:n ³
962	คำราม	mlon ³	982	งวค	gu:at ²
963	คิก, นึก,	khɪt ¹ , nak ¹	983	ง้อ	gu: ¹
	ระลิก		984	งอก	guo ²
964	คืบ	khɪ:p ²	985	งอม (สุกจัด)	guo:m ³
965	คืบ	khɛ:n ³	986	ง้าง	ga:ŋ ¹
966	คืบ	khu:y ¹	987	เงย	ne:y ³
967	ควา	khwa. ¹	988	เงียบ	gu:ap ²
968	ควาน	khwa.n ¹	989	เง้อ	gɛ:a ¹
969	เคล็ด	khɛt ¹	990	แง้ม	yɛ:m ¹
970	เคลือบ	khɛ:ap ²	991	โง่	mo: ²
971	เคียว	khɪ:aw ¹	992	จก	cɔt ⁴
972	เคลือบเคล็ด	khɛ:m ¹	993	จน	con ⁴
973	เคื่อง	khɛ:an ³	994	จม	com ⁴
974	แค้น, ฝักคอก	khɛ.n ¹	995	จวก	cuaɔ ²
975	เกาะ	khɔɔ ²	996	จาง	cu.an ⁶
976	โคน	khɔ:n ²	997	จอง	cɔ:ŋ ⁶
977	ฆ่า	kha: ⁶ , lo:m ¹	998	จัก	cak ⁴

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
999	จัก, ประคับ, แกง	dap ⁴	1019	ฉลอง	lɔːŋ ⁵
1000	จับกุม	cap ⁴	1020	ฉวย	chuːay ⁵
1001	จ้าง	caːŋ ⁶	1021	ฉ้อโกง	chɔː ⁶
1002	จาม	ca.m ⁴	1022	ฉายไฟ	phɛŋ ⁵
1003	จำ	cam ⁴	1023	ฉีก, ถาง	chiʔ ⁶
1004	จิก	cik ⁴	1024	ฉีก	chiːt ⁷
1005	จิบ, ชิม	cip ⁴ , chim ³	1025	ฉุด	chut ⁷
1006	จุ่ม, จุ่ม	cu.m ⁶	1026	ฉุดคร่า, กราก	khraʔ ²
1007	จู้	ci. ⁶	1027	แฉ	cheː ⁵
1008	จุก	cuk ⁴	1028	ชัก, คอย	tɔːy ⁴
1009	จุก	cut ⁴	1029	ชัก	chon ³
1010	จุง	cu.ŋ ⁴	1030	ชัก	chon ³
1011	เจือ, ปลิ้น	pliːn ⁶	1031	ชนะ	naʔ ²
1012	เจิม	cɔːm ⁴	1032	ชวน	chuːan ³
1013	เจาะ	cɔp ²	1033	ชวย	chuːay ²
1014	เจียว, ทอด	thɔːt ²	1034	ชอบ	chɔːp ²
1015	แจก	cɛʔ ²	1035	ชะเง้อ	ŋəːt ⁷
1016	แจ้ง	cɛːŋ ⁶	1036	ชัก	chak ¹
1017	แจว	cɛːw ⁴	1037	ชักช้า	chaː ¹
1018	โจษจัน	coːt ²	1038	ชัก	chaːŋ ²

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1039	ชัน, ช ^ข	chi: ¹	1059	ซ้อม, รุ่ม	rum ³
1040	ชำ	cham ³	1060	ชัก, ฟอก	sak ¹
1041	ชิง, แฉง	chi:ŋ ³	1061	ชัก	sat ¹
1042	ชุม, ประชุม	chum ³	1062	ชาว	sa:w ³
1043	เช็ก, ชับ	chɛt ¹	1063	ช้อ ^ข	sɛ: ¹
1044	เช่า	cha:w ²	1064	ชุม	yɔp ⁷
1045	เชิญ, บอก	bɔɔ ²	1065	เซ	mlan ³
1046	เช็ก	chɔ:t ²	1066	เซ่น, ทัง,	ta:ŋ ⁶
1047	เชอ	cha:a ²		วาง	
1048	เชือก	chi:at ²	1067	เซ็น	sen ³
1049	เชอ้ม	cha:am ²	1068	เช่า ^ข ช ^ข	sa w ¹ si: ¹
1050	แซ	chɛ: ²	1069	แถม	sɛ.m ³
1051	แซง, สาล-	chɛ:ŋ ²	1070	ไ้(ขน)	sa:y ¹
	แซง		1071	คม	dom ⁴
1052	ไ้, จ่าย	cha:y ¹	1072	คง	don ⁴
1053	ไ้, ทอย	chay ³	1073	ควน	du:an ⁶
1054	ชด	sɔt ¹	1074	คอง	dɔ.ŋ ⁴
1055	ชน	sɔ:n ¹	1075	คัก	dat ⁴
1056	ชอน, ชุก	sɔɔ ²	1076	คั่นตุ้ง,	dan ⁴
1057	ชอน	thap ¹		ก้าน, คั่น	
1058	ชอม	sɔ:m ⁶	1077	คา(กริยา-	da: ⁴
				ของผู้หญิง)	

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1078	คำ(กริยา- ของผู้ชาย)	khu:y ⁵	1097	ตก	tɔt ⁴
1079	คาม, ทาบ	tha:m ³	1098	ตก	tɔp ⁴
1080	คายน้ํา, ถาก	thaɰ ⁶	1099	ตวง, ตัก	tak ⁴
1081	คัก	di:t ²	1100	ทอ	to: ⁴
1082	คิม	ma:k ¹	1101	ตอก	tɔɰ ²
1083	คิอ	da: ⁶	1102	ตอก, สุก (เหี่ยว)	to:t ²
1084	คุ	daŋ ⁴	1103	ทอน	to:n ⁶
1085	คุน	dun ⁴	1104	ทอน, ลด	lot ¹
1086	คูนอง, เย็บเย็บ	le: ³	1105	ทอม	to:m ⁴
1087	คูก	du:t ²	1106	ทอแย, รังแก	to: ⁴ yɛ: ³
1088	เคิง	de:ŋ ⁶	1107	เตรียม	prɪ:am ⁴
1089	เค็ก	de:t ⁴	1108	ตรวจ, สำรวจ	kru:at ²
1090	เคิน	de:n ⁴	1109	ครึ่ง	kraŋ ⁴
1091	เคียงสา	ru: ¹ sa: ⁵	1110	ทะกรูบ	khɾup ¹
1092	เคือกคาล	ne.n ⁶	1111	ทะคอก, ทะเพ็ด	phə:t ²
1093	(น้ํา) เคือก	khla:k ¹	1112	ทะแกง	khɛ:ŋ ³
1094	โคน	do:n ⁴	1113	ทะลอม	lu:m ⁶
1095	ไค	da:y ⁶	1114	กักเคื่อน	ta:an ⁴
1096	กก, พลัด	phiat ¹			

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1115	กัด	tat ⁴	1133	ถม, ถอม	thom ⁵
1116	ตาก, ฝั่ง	taʔ ²		(ทัว)	
1117	ถาม	ta:m ⁴	1134	ถลน	lun ⁵
1118	ตาย	ta.y ⁴	1135	ถลม	lom ⁵
1119	ตำ, ทิ่ม	thi:m ⁶	1136	ถลอก,	lɔʔ ⁶
1120	ตำ (น้ำพริก)	ทัว ²		หลอก	
	ปั่น, เหยาะ, เขย่า		1137	ถล่ำ	lam ⁵
1121	ตำหนิ, ว่า-	wa: ²	1138	ถลุง	lung ⁵
	กล่าว		1139	ถอ	thɔ: ⁵
1122	ติด	tɪt ⁴	1140	ถอด	thɔ:t ⁷
1123	ติดอ่าง	ʔaŋ ⁴	1141	ถอน	thɔ:n ⁵
1124	ติดังกา	tun ⁴	1142	ถอย, วน	thɔ:y ⁵
1125	ถื่น, ถุกขึ้น	yɔk ¹ khɛ:n ⁶	1143	ถัก	thak ⁷
1126	ตุ่น	tu:n ²	1144	ถาง	tha:ŋ ⁵
1127	เตะ	tha:w ¹ , chat ⁷	1145	ถาม	tha:m ⁵
1128	เติม, เพิ่ม	thɔ.m ²	1146	ถ่าย	tha:y ⁵
1129	แตก	tɛʔ ²	1147	ถื่อ	thay ⁵
1130	แถม, ทา,	tɛ.m ⁶ , tha: ³	1148	ถึง	thɛŋ ⁵
	ระบาย		1149	ถุย, ถม	thu:y ⁶
1131	ถก, ถลก	thɔk ⁷	1150	ถู	thuʔ ⁶
1132	ถด	thɔt ⁷	1151	เถลไถล	lay ³

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1152	เถื่อ, ชำแหละ	thɛ:a ⁵	1173	นาค	na.t ²
1153	ไถ, ไถ	thay ⁵	1174	น้ำ, พา	pha: ³
1154	ทวม	thu am ⁶	1175	นิมนต์	mon ³
1155	ทะเล้น	ʔɔɔ ² li:ŋ ³	1176	นั่ง	na:ŋ ⁶
1156	ตกทาย	thak ¹	1177	นุ่ง	nu:ŋ ²
1157	ทับ	heŋ ⁵	1178	แน่น (เสียง)	ne:n ¹
1158	ทาย	tha:y ³	1179	แน่น (ทำให้- ทำให้แน่น)	sw:m ¹
1159	ทุบ	thup ¹	1180	เนา	na.w ²
1160	ทูน	thu:n ³	1181	แนะ	neɔ ²
1161	เท	the: ³	1182	บง	boŋ ⁴
1162	เท็จ	thɛt ¹	1183	บด	bot ⁴
1163	เทียว	thi aw ²	1184	บน, บน	bon ⁴
1164	แทง	lu.an ⁵	1185	บม	bom ⁴
1165	แทน	thɛ:n ³	1186	บรรทุก	thuk ¹
1166	ทะ	khɔt ¹	1187	บวช	bu:at ²
1167	โทบ	tho:t ²	1188	บวน	bu:an ⁶
1168	นวด (ข้าว)	nu.ar ²	1189	บวม	bu:am ⁴
1169	นอน	nɔ.n ³	1190	บัง	baŋ ⁴
1170	นั่ง	na.ŋ ²	1191	บัคกริ, เลี่ยม	li:am ⁶
1171	นัค	nat ¹			
1172	นับ	nap ¹			

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1192	ปั่น, ตัก	bɔːŋ ⁶	1211	ปน	pon ⁴
1193	ปั่นทัก	ban ⁴ thək ¹	1212	ปนปรี้อ	prəː ⁴
1194	บาค	baːt ¹	1213	ปรอย(ฝน)	praɔ ²
1195	บาคหมาง	maːŋ ⁵	1214	ประกบ	kɔp ⁴
1196	บาน	ba n ⁴	1215	ประกบ	khɔp ¹
1197	บี	bɪɔ ²	1216	ประกอง	yun ³
1198	บิค	bɪt ⁴	1217	ประเคน	kheːn ³
1199	บิน	bin ⁴	1218	ประคิษฐ์	dɪɔ ² tham ³
1200	บุก, ลุย	luːy ³	1219	ประเคิม	rɛɔ ²
1201	บุย	buːy ⁶	1220	ประชค	tham ³ dɛɔ ²
1202	บุชา	buː ⁶ chaː ³	1221	ประทุ	thuɔ ²
1203	เบง	ben ⁴	1222	ประหยัด	khɪ.am ¹
1204	เบน, หมุน	han ⁵	1223	ปรับ	prap ⁴
1205	เบียดเสียด	bɪ.at ²	1224	ปราบ	mraːp ⁷
1206	เบียดเบียน	bɪːan ⁴	1225	ไปรยปราย	proːy ⁴ , praːy ⁴
1207	เบื้อ(ทำให้- กาย)	bɛ̃.a ⁴	1226	ปรี	priɔ ²
1208	เบื้อ(อาหาร) เอียน	ɔːːan ⁴	1227	ปรีกษา	prək ¹ saː ⁵
1209	แบก	bɛɔ ²	1228	ปรุง, ผสม	som ⁵
1210	โบก	bɔɔ ²	1229	ปลง	plon ⁴
			1230	ปลด	plɔt ⁴
			1231	ปล้น	ɔuk ⁴

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบล. เพชรบุรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบล. เพชรบุรี
1232	ปลอบ	plɔ.p ²	1252	เปรียบเทียบ	pri.ap ²
1233	ปลอม	plɔ m ⁴	1253	เปรี้ยวปาก	pri:aw ⁶ paɔ ² ✓
1234	ปล่อย	plɔ:y ⁴	1254	เปลี่ยน	plɛ:an ⁴
1235	ปล้ำ	pla:m ⁶	1255	เปลือก	plɛ:an ⁴
1236	ปลื้ม	plɪt ⁴	1256	เป่า	paw ⁴
1237	ปลิว	plɪ:w ⁴	1257	เปิด	pɔ:t ² , chɛŋ ⁵
1238	ปลุก	pluk ⁴	1258	เปื้อน	suk ⁷ khluɔ ²
1239	ปลุก	pluɔ ²	1259	เปื้อน	pɛ:ay ⁴ , phru:y ²
1240	ปลอก	pɔɔ ² , lit ¹	1260	แปร	prɛ: ⁴
1241	ป้อน	pɔ.n ⁶	1261	แปล	plɛ: ⁴
1242	ปัก	pak ⁴	1262	ไป	pay ⁴
1242	ปั้น, ปั้น	pan ⁴	1263	ผลัก	phlak ⁷
1243	ปัก	pat ⁴	1264	ผลัก	phlat ⁷
1244	ปั้น	pa.n ⁶	1265	ผลาญ	phla:n ⁵
1245	ป่าว	pa:w ⁴	1266	ผลิ	phuɔ ²
1246	ป้าง, ย่าง	pi:ŋ ⁶	1267	ผลุก	phlut ⁷
1247	ปัด	pit ⁴	1268	ผลุบ	phlup ⁷
1248	ป็น	pi:n ⁴	1269	ผัด(วัน)	phat ⁷
1249	เป็น	pen ⁴	1270	ผั้น	phan ⁵
1250	เป็นทาง	wan ⁵ wɔ:t ⁷ ✓	1271	ผ่า	pha: ⁵
1251	เปรม	pre:m ⁴	1272	ผิง	phi:ŋ ⁵

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1273	ฉีปาก	phiw ⁵ lom ³	1293	พรวดพราด	phru:at ² phra:t ²
1274	ผุ	phuk ¹	1294	พรวน	phru:an ³
1275	ผุก, พุ	phut ⁷	1295	พราง,	phra:ŋ ³
1276	ผูก	phu ⁶		อำพราง	
1277	ผยอ	ya: ⁵	1296	พลอ	phlɔ: ³
1278	ผลอ	phlɔ: ⁵	1297	พล้ง	phla:ŋ ¹
1279	ผา	phaw ⁵ , mɔk ⁷	1298	พลาต, ลั่น-	ra:t ⁷
1280	ผดงฤทธิ	tham ³ rit ¹		ไถล	
1281	ผ้ง	khwan ⁵ , fan ⁵	1299	พลิก	phlik ¹
1282	ผัก	fat ⁷	1300	พอ	phɔ: ³
1283	ผ้น	khwan ⁵	1301	พ้ง	phan ³
1284	ผาน, หน้,	fa:n ⁵	1302	พัด	wi:y ³
	ชอย		1303	พั่น	phan ³
1285	ผีก	fɛk ⁷	1304	พับ	phap ¹
1286	พก	phɔk ¹	1305	พากย์	phaɔ ²
1287	พน	phɔ:n ²	1306	พาค	pha:t ²
1288	พ้น	phɔ:n ¹	1307	พาย	pha:y ³
1289	พั่น	nan ³	1308	พาโล	can ⁴ wan ⁵
1290	พบ	phɔp ¹	1309	พึง	phi:ŋ ³
1291	พักหน้า	yak ¹ khɔ: ³	1310	พิมพ์	phim ³
1292	พุง (ให้- ทรง)	mron ⁵	1311	พ้ง	phlɔ:y ³
			1312	พุง	phu:ŋ ²

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1313	พูน	phu.n ³	1333	ม้วน	mu:an ¹
1314	เพ็ลย, เพ็ลย	na:ay ⁵	1334	มอบ,ให้	ha:y ⁶
1315	เพ็ลยงพล้า	phli:an ³	1335	มอม	mw:m ³
1316	เพอ	phə: ¹	1336	มัด	mat ¹
1317	เพาะ	phwa ²	1337	มัว	mu.a ⁶
1318	เพียบ	ma:a ³	1338	มา	ma: ³
1319	แพ	phɛ: ¹	1339	มี	yan ³
1320	แพลง	phlia ²	1340	มุง	mun ³
1321	แพลม(โผล)	phlɛ:m ³	1341	มุก	mut ¹
1322	โพล่ง	phlo:ŋ ²	1342	เมา	maw ³
1323	โพล	phla:y ²	1343	เม้ม,เม้น	mɛ:n ¹
1324	ฟ่อง	khwa:ŋ ¹	1344	เมิน	mɛ:n ³
1325	ฟ้ง	fan ³	1345	เมี่ยงมาย	ma:y ²
1326	พัน	khwan ³	1346	เมื่อย	mla:ay ²
1327	พัน	khwa.n ⁶ , khli:aw ³	1347	โม	mo: ¹
1328	ฟาด	khwa:+ ²	1348	ยก	yɔk ¹
1329	ฟ้ง	khwu:ŋ ¹	1349	ย่น	ŋɔ:n ⁶
1330	ฟุบ	ɔp ⁴	1350	ยอ	yɔ: ⁶
1331	พู	khwu:w ³	1351	ยอง	yɔ:ŋ ⁶
1332	มวน	mu:an ³	1352	ยอม	yɔ:m ³
			1353	ยอม	yɔ:m ¹

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1354	ยัด	yat ¹	1375	แยง	yɛ:ŋ ³
1355	ยัน	yan ³	1376	โยก, สั่น	san ⁵
1356	ยั่ว	yuaɹ ²	1377	โยง,	yo:ŋ ³
1357	ยา	ya: ⁵	1378	โยน	ño:n ³
1358	ยาก	yaɹ ²	1379	โยเย	yo: ³ ye. ³
1359	ย้าย	ya:y ¹	1380	โย้เย้	yo: ¹ ye: ¹
1360	ย่ำ	ña.ap ⁷	1381	รด	rot ¹
1361	ย่ำ	ya m ¹	1382	รม	rom ³
1362	ยิง	yiŋ ³	1383	รวน, รวม	ru:am ³
1363	ยืม	ña m ¹	1384	รวบ	ru:ap ²
1364	ยัด	ña.t ²	1385	รวย	ru.ay ³
1365	ยีน	yɛ n ⁵	1386	ร้องเพลง	rɔŋ ¹ phle:ŋ ³
1366	ยีน, ส่ง	son ⁵	1387	ร้องไห้	ra.m ²
1367	ยุ	yuɹ ² , yɔ:n ³ , chuk ⁷	1388	รอก	rɔ.t ²
1368	ยุ่ง	ña:ŋ ⁶	1389	รอน	rɔ:n ²
1369	ยุบ	yup ¹	1390	ระวัง	wan ³
1370	ยุ	yuk ⁷	1391	ระวาง	son ⁵ say ⁵
1371	เย็บ	yɛp ¹	1392	รัง, กิ่ง	ran ¹
1372	เยย, เยาะ	yɔ:y ¹ , mru:an ⁵	1393	รัป, ร้อง	rap ¹
1373	เยียว	yi:aw ²	1394	ร่ำ	ru:a ²
1374	แยก	yɛɹ ²	1395	รา, ธา	sa: ³

หมวดที่ 11 คำกริยา (กอ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1396	ร้าง	ra:ŋ ²	1415	เรียด	riaŋ ² , yiaŋ ²
1397	ร้าง	ra:ŋ ¹	1416	เรียด(เรียด- ให้ติดกัน)	ri.ap ²
1398	ราก	ra:t ² , ca:n ⁴	1417	โรย	ro:y ³
1399	ราน(ตัด)	ra:n ³	1418	ลง	lon ³
1400	รวม,กำหนด, อยาก	ʔa:t ²	1419	ลอน	lon ³
1401	ราว	ra:w ¹	1420	ลอน	ʔaŋ ²
1402	ร่ำร่ำ(ทิ้ง- ท่า)	ra:y ² ra:y ²	1421	ลบ	lop ¹
1403	ริน	rin ³	1422	ลม	lɔ:m ⁶
1404	ริบ	rip ¹	1423	ลาวก	luaŋ ²
1405	ริ	prɪ.y ⁶	1424	ลวง	lu:an ¹
1406	ริค	ri t ²	1425	ล่อ	lɔ: ²
1407	ริบ, เร่ง	khɛ:p ⁷	1426	ล่อ	lɔ: ¹
1408	ริอ	ri: ¹	1427	ล่อเลียน	yay ³
1409	รุก	ruk ⁴	1428	ลอก	lop ²
1410	รู	ru: ²	1429	ลอง	lɔ:ŋ ³ lɛ: ³
1411	รู	ru w ¹	1430	ลอก	lɔ:t ²
1412	รุก	ru.t ²	1431	ลอย	lɔ:y ³
1413	เรวอน	le. ² sa:n ⁵	1432	ละเมอ	mɔ: ³
1414	เรอ	ʔə.y ⁴	1433	ละโมบ	mo:p ²
			1434	ละลาบ- ละลวง	ʔə:t ²

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1435	ละลาย	la:y ³	1456	เลื่อย	lɛ:ay ¹
1436	ละเลง	la: ³ lo.w ³	1457	แลก	lɛʔ ²
1437	ลับ	lap ¹	1458	แลบ	lɛ:p ²
1438	ลาก	laʔ ²	1459	โล่งอก	wa:ŋ ⁵ ʔɔk ⁴
1439	ล้าง	la:ŋ ¹	1460	วก, วน,	wɪ:an ³
1440	ลาก	la:t ²		เวียน	
1441	ลิค (ตัดแต่ง)	lit ⁷	1461	วง	won ³
1442	ลิ้ม	lɛ.m ³	1462	วัด	wat ¹
1443	ลือ	lɛ:y ³	1463	ว่าง	wa:ŋ ⁶
1444	ลูกลูลูกลอน	pat ⁴ pat ⁴	1464	วาด	wa:t ²
1445	ลุย	lu:y ⁶	1465	วาน	wa:n ³
1446	ลุย	lu.p ²	1466	วาย	ro:n ⁵
1447	เล่น, แลตง	lɛ:n ⁶	1467	วิ่ง	wɪ:ŋ ² , lɛ:n ²
1448	เลา	la.w ²	1468	วัด	wɪt ¹
1449	เลาะ, เลียบ	li:ap ²	1469	แวะ	wɛʔ ²
1450	เล็ก	lɔʔ ²	1470	ไว้	wa:y ¹
1451	เลีย	li.a ³	1471	สกปรก,	khɭɔʔ ⁶
1452	เลียง	li:an ¹		เขรอะ	
1453	เลียงกุ	rak ¹ sa: ⁵	1472	สงบ	ŋɔp ⁷
1454	เลือก	lɛaʔ ²	1473	สนุก	nuk ⁷
1455	เลื่อย	lɛ:ay ²	1474	สรรเสริญ	sɔ: ⁶ sɔ:n ⁵

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตริย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตริย์
1475	สร้าง	saʔ ⁶	1495	สั่ง	san ⁵
1476	สร้าง	sa:ŋ ⁶	1496	ลับ	sap ⁷
1477	สวค	su:at ⁷	1497	सान	sa:n ⁵
1478	สวณ	su:an ⁵	1498	สำรอก, อวก	ʔuaʔ ²
1479	สวณ,ใส่	say ⁵	1499	สำเริง	cɔp ⁴
1480	สลัก,สะกิด	lak ⁷	1500	สลัก	mlak ⁷
1481	สอค	sw:t ⁷	1501	สำออย, ออกอ้อน	ʔw:n ⁶
1482	สอน,อบรม	sw:n ⁵	1502	สิง	sin ⁵
1483	สอบ	sw:p ⁷	1503	สีกก รอน	sut ⁷ rɔ: ⁵
1484	สอย	sw:y ⁵	1504	สีบ	sɛ:p ⁷
1485	สะกิด	kit ⁴ , khit ⁷	1505	สุก	suk ⁷
1486	สะกุง	du:ŋ ⁶	1506	สุ่ม,สุ่ม	sum ⁵
1487	สะกุก	dut ⁴	1507	สู	su: ⁶
1488	สะเคาะ, ลั่น	la:n ²	1508	สูค	sɛ:t ⁷
1489	สะทอน	yɔ:n ¹	1509	สูบ	su:p ⁷
1490	สะเทียน	thɛ:an ³	1510	เสก,ปลุก- เสก	seʔ ⁶
1491	สะบัด,สลัก	bat ⁴	1511	เสย(ดม)	sɔ:y ⁵
1492	สะพาย	khɛʔ ²	1512	เสร็จ	lɛ:w ¹
1493	สะอึก	ʔɛk ⁴			
1494	ลัก	sak ⁷			

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1513	เลีย	sl:a ⁵	1533	หย่อน	yw:n ⁵
1514	เลียบ	sl:ap ⁷	1534	หย่า	ña: ⁵
1515	เลียม	sl:am ⁶	1535	หยิก	yik ⁷
1516	เลียว	sl:aw ⁵	1536	หยิ่ง	ɲi:ŋ ⁶
1517	เลือก	sɬap ⁶	1537	หยิบ	yip ⁷
1518	แลบ	sɛ:p ⁷	1538	หยุด, จอด, พัก	yut ⁷
1519	แลยะ	yɛŋ ⁵	1539	หรี	ri: ⁶
1520	หก	hwk ⁷	1540	หลง	lon ⁵
1521	หงาย	ɲa:y ⁵	1541	หลน, หล่น	lon ⁵
1522	หูกหงิด	ɲut ⁷ ɲit ⁷	1542	หลอ	lw: ⁵
1523	หค	hwɬ ⁷	1543	หลับ	lap ⁷
1524	หนวกหู	nwɬ ⁷ hu:w ⁵	1544	หลีก	liɰ ⁶
1525	หนี	ni:y ⁵	1545	หลุกหลิก	luk ⁷ lik ⁷
1526	หนีบ	hi:p ⁷	1546	หลุด	lut ⁷
1527	หนุน	nu:n ⁵	1547	หลุบ	lup ⁷
1528	หม, ฆยม, สวม (เลื้อ)	hom ⁵	1548	หวง	hu:ang ⁵
1529	หมค	mwɬ ⁷	1549	หวด	hu:at ⁷
1530	หมน	ma:n ⁶	1550	หวน	hu:an ⁵
1531	หมาย	ma:y ⁵	1551	หวาคกลัว	wa:p ⁷
1532	หยอก	ñw:t ⁷	1552	หวาน, หวาน	wa:n ⁵

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตริย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตริย์
1553	หอ	hɔː ⁵	1574	เหนียม	niːam ⁵
1554	หอน	hɔːn ⁵	1575	เห็น	hen ⁵
1555	หอบ	hɔːp ⁷	1576	เหน็บ	nɛp ⁷
1556	หอย, งู	khwɛːn ⁵	1577	เหมือน	mɛːan ⁵
1557	หัก	hak ⁷	1578	เหลือก, เหลือบ	lɛaɔ ⁶
1558	หัน, หมุน	han ⁵	1579	เหอ	hɔː ⁵
1559	หา	ha. ⁵	1580	เหวี่ยง	wɛːaŋ ⁵
1560	หาบ	ha:p ⁷	1581	เหา	haw ⁵
1561	หาม	ha.m ⁵	1582	เหาะ	hɔɔ ⁶
1562	หาม	ha:m ⁶	1583	เหียน	hiːan ⁶
1563	หาย (เจ็บ)	ha:y ⁵	1584	เหียว	hiːav ⁵
1564	หายสูญ	su:n ⁵	1585	แห, แห (ไม่เชิง)	hɛː ⁵
1565	หาว	ha:w ⁵	1586	แหวก	kwɛɔ ²
1566	หิว	nɛːay ³	1587	โห	ho:w ⁵
1567	หิว	hiːw ⁶	1588	โหน	ho:n ⁵
1568	หึง	hiŋ ⁵	1589	โหม่ง	mo:ŋ ⁶
1569	หุง	hu:ŋ ⁵	1590	โหม้, กัด	ma:y ⁶
1570	หุน	hu:n ⁶	1591	ไหล	lay ⁵
1571	หุบ	hup ⁷	1592	ไหว	wa:y ⁶
1572	หุม	hu:m ⁶			
1573	หุ	hu: ⁶			

หมวดที่ 11 คำกริยา (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพนัครีย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพนัครีย์
1593	อด	ʔɔt ⁴	1606	อ่าน	ʔa:n ⁴
1594	อม	ʔom ⁴	1607	อาบ	ʔa:p ²
1595	อยาก (กิน)	ñaʔ ⁶	1608	อีกา	ɕɛp ⁴ ta: ⁴
1596	อยู่	yu:w ⁵	1609	อิม	ʔi:m ⁴
1597	อวก	ʔu:at ²	1610	อุม	ʔu:m ⁶
1598	ออ(ตมตมกัน)	ʔɔ: ⁴	1611	อุมเข้าสะเอว	ti:aw ⁴
1599	ออก	ʔɔʔ ²	1612	เอน, เอียง	ʔe:n ⁴
1600	ออม	ʔɔ:m ⁶	1613	เอะอะ	cha:w ⁵
1601	อึ้ง	ʔaŋ ⁴	1614	เอา	ʔaw ⁴
1602	อึก, อุก	ʔut ⁴	1615	เอื่อม	ʔɕam ⁶
1603	อา (เปิด)	ʔa: ⁶	1616	แอบ	ʔɛ:p ²
1604	อ้าง	ʔa:ŋ ⁶	1617	โอน	ʔo:n ⁴
1605	อาเจียน	ʔo.ŋ ⁴ , raʔ ²	1618	โอบ	ʔo:p ²
ข. กริยาเฉพาะพระภิกษุ					
1619	กิน	chan ⁵	1625	นอน	cam ⁴ wat ¹
1620	เจ็บ	ʔa: ⁴ pha:t ²	1626	บิณฑบาต	yan ⁵ ba:t ²
1621	ตาย	dap ⁴	1627	เฒ่า(ศพ)	plɔŋ ⁴
1622	ทำวัตร	su:at ⁷ mon ³	1628	วิปัสสนา	na:ŋ ² kut ⁴
1623	เทศน์	the:t ²	1629	สึก	sɪk ⁷
1624	ชุกงค์	chu: ³ don ³	1630	อาบนํ้า	son ⁵ -

หมวดที่ 12 คำขยาย

ก. คำขยายบอกลักษณะอาการ

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพนักรีย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพนักรีย์
1631	กรอกแตรก	krɔɔ ² krɛɔ ²	1648	กอง	kwəŋ ⁶
1632	กรอด	krɔ:t ²	1649	กะโตงกะเตง	to:ŋ ⁴ te:ŋ ⁴
1633	กรอบ	krɪ:am ⁴	1650	กะโหลก	yeɔ ⁶
1634	กรอย	krɔ:y ⁴		กะเผดก	
1635	กระโชก	hoɔ ² haɔ ²	1651	กะรุ่งกะริ่ง	ru:ŋ ⁶ ri:ŋ ⁶
	กระซาก		1652	กะเรียว	phrɛaɔ ²
1636	กระตุง	tu:ŋ ⁶ ti.ŋ ⁶		กะราด, เพรื่อ	
	กระตึง		1653	กันดาร	kan ⁴ da:n ⁴
1637	กระควม	tu:am ⁶ ti:am ⁶	1654	กำพรา	kam ⁴ phra: ¹
	กระเคยม		1655	กำยำ, กระชัย	chap ¹
1638	กระบูกระป	bu: ⁶ bi: ⁶	1656	กัก	kək ⁴
1639	กระปลก	phlɔk ⁷ phlɛk ⁷	1657	เก	ŋɛŋ ³
	กระเปลี่ย		1658	เกก	ŋɛk ⁷ , . . . ¹
1640	กราว	kra:w ⁴	1659	เก็ก	chaŋ ³ ka:ŋ ⁶
1641	กริบ	krɪp ⁴	1660	เกง	kɛŋ ⁴
1642	กรุน	ru:y ² ru.y ²	1661	เกลี้ยง	khla:am ² , cha:t ⁷
1643	กรุด	pru.t ²	1662	เกอ	kə: ⁶ , khəɔ ²
1644	กลม	klo:m ⁴	1663	เกา	kaw ⁴
1645	กลนกลอม	lɔ:m ⁵	1664	แก, ดืบ (ผลไม้ม)	kɛ: ⁴
1646	กลองแกลง	kɔ:ŋ ⁶ kɛ:ŋ ⁶	1665	แกรน	kra:t ²
1647	กลอมแกลม, ขึ้น	khɛ:n ⁶			

หมวดที่ 12 คำขยาย (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพนักรีย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพนักรีย์
1666	ชนชั้น, ชำ	kham ⁵	1687	คืบ	khap ¹
1667	ชม	khom ⁵	1688	คึกคัก	khak ¹ khak ¹
1668	คลัง	khlan ⁵	1689	เค็ม	khem ³
1669	ขวับ	khwap ⁷	1690	โคลงเคลง	khlo:ŋ ³ khle:ŋ ³
1670	ชะมุกชะมอม	mɔ:m ³ mɛ:m ³	1691	งอแง	ŋɔ: ³ ŋɛ: ³
1671	ขาว	kha:w ⁵	1692	งอน, โง้ง	ŋɔ:ŋ ³
1672	ชึก ๆ	khɪk ⁷	1693	งอย	ŋɔ:y ²
1673	ขุน, ขุน	khɔ:n ⁶	1694	งาม, สวย	su:ay ⁵
1674	เข้ม	khɛ:m ⁶	1695	ง่าย	ŋa:y ²
1675	เขลง	khle:ŋ ⁵	1696	โงกเงก	ŋoɔ ² ŋeɔ ²
1676	เขี้ยว	khɪ:aw ⁵	1697	โงนเงน	ŋo:n ³ ŋe:n ³
1677	คดเคี้ยว	khɔt ¹ khɛt ¹	1698	จริง	ciŋ ⁴
1678	คม	khom ³	1699	จอ	po:ŋ ⁶
1679	คว่ำ	khle:ŋ ²	1700	จอง	mɔ:ŋ ⁶
1680	คว่ำ	khɛy ³	1701	จองทอง	cɔ:ŋ ⁴ hɔ:ŋ ⁵
1681	กลอง	khlo:ŋ ²	1702	จ๋าม่า	da:y ⁶ tu.a ⁴
1682	กลอน	lut ⁷ lit ⁷	1703	จี้	wɪ:aw ⁵
1683	คลุม	khlu:m ¹	1704	จึก	cɛ:t ²
1684	คอด	ki:w ⁴	1705	จุกจิก	cuk ⁴ cik ⁴
1685	คอม, โกง	kwɔ ⁴	1706	เจียบ	chi:ap ⁷
1686	คอย	nɔ:y ⁵	1707	แจ, แจก	chɛ:t ⁷

หมวดที่ 12 คำขยาย (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1708	แจ	cɛ: ⁶	1730	ซัด	sɪ:t ²
1709	ฉลาก	pan ⁴ ña. ³	1731	ซื่อ	sɛ. ²
1710	ฉับ	chap ⁷	1732	เซอ	mrɔ: ²
1711	ฉี่	chi. ⁶	1733	โซก	sək ¹
1712	ฉุน	chun ⁵ , chɔŋ ⁵	1734	โซเซ	chɔŋ ³ chɛŋ ³
1713	ฉุย	chu:y ⁵	1735	ฉวน	yu·an ³
1714	ฉะย	chə:y ⁵	1736	(แก) เชา	tha:w ⁶
1715	ฉะป	chə:p ⁷	1737	ฉวน	du:an ⁴
1716	ฉะยง	chi:an ⁵	1738	ฉักจิริท	ʔɔ: ⁶ rɔ: ¹
1717	โฉงฉะง	cho:ŋ ⁵ che.ŋ ⁵	1739	ฉาน	da.n ⁶
1718	ฉัด	chat ¹	1740	ฉิบ	dɪp ⁴
1719	(พก) ฉัด	sap ²	1741	เค	de: ⁶
1720	ฉัว	chu·a ²	1742	แคง	dɛ:ŋ ⁴
1721	ฉา	cha: ³	1743	คอง	kron ⁴
1722	ฉำ	na:m ¹	1744	คะหนึ่	khi: ⁶ chit ¹
1723	ฉั้น	ʔɛ·at ²	1745	คลก	lɔk ⁷
1724	ฉะยว	chi:aw ²	1746	คะกุ่ม	ŋu:m ²
1725	โซก	chua ²	1747	คาฟาง	ta. ⁴ kay ⁴
1726	โซน	phə:n ⁵	1748	คำ, เคีย	ti:a ⁶
1727	ชน	do:n ⁶	1749	คิง	thɛp ⁷
1728	ชวย	so:y ⁶	1750	คิง	tɛŋ ⁴
1729	ชิก ๆ	sik ¹	1751	คิน	tɛ:n ⁶

หมวดที่ 12 ก๋ำซาย (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตรี
1752	เตียน	ti:an ⁴	1773	บั้งเอิญ	ɔp ⁷ mɔɔ ²
1753	(เตียบ) โท	tɔ:p ²	1774	บาง	ba:ɲ ⁴
1754	ถัก	nat ⁷	1775	บัก	fɛt ¹
1755	ถึ	thi:y ⁵	1776	บุค	bu:t ²
1756	ถัก	thək ⁷	1777	เบา	baw ⁴
1757	ถึก, ถอก	choɔ ⁶	1778	เปี้ยว	bi:aw ⁶
1758	ทอดอย	thɔ: ¹	1779	แบน	bɛ:n ⁴
1759	ท่าทาง	tha: ²	1780	ใบ	ba:y ⁶
1760	ทื่อ, ทุ	thu: ²	1781	ปรอ	prɔ: ⁶
1761	ทุบ	thu:m ¹	1782	ปรือ	phlu: ⁶
1762	ทุย, โทนก	kho:ɲ ⁶	1783	ป๋า	thə:an ⁵
1763	เทา	thaw ³	1784	เป	pe: ⁴
1764	โทน	tho:n ³	1785	ป๋า	pa:m ⁶
1765	นำเกลียด	mroɔ ⁶	1786	เปี้ยก	pɛaɔ ²
1766	นึ่ง	ni:ɲ ²	1787	เป็ลยว	mrɔ: ⁵
1767	นึ่ง	nu:an ³	1788	เป็ลย	plə:ay ⁴
1768	นึ่ง	nu:m ²	1789	แปลก	plɛɔ ²
1769	บวม, ป่อง	phlɛn ³	1790	ผอม	phɔ:m ⁵
1770	บอด	bɔ:t ²	1791	ผิก	phit ⁷
1771	บอบบาง	bɔ:p ² bɛ:p ²	1792	ผิง	phət ¹
1772	บอย	rə:ay ²	1793	ผู	phu: ⁶

หมวดที่ 12 คำขยาย (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตริย์	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตริย์
1794	เฝง	phɛ:ŋ ⁵	1816	เมือก	mrɛaŋ ²
1795	เฝ็ก	phɛt ⁷	1817	แบ่น	mɛ:n ²
1796	เฝื่อ	phɛ:a ⁵	1818	โมง	mo:ŋ ²
1797	เฝือก	phɛaŋ ⁶	1819	ยวบ	hu:ap ²
1798	ฝรัง	phlan ⁵	1820	ยัวเยย	ŋu:a ¹ ŋi:a ¹
1799	ฝาด	fa:t ⁷ , khwa:t ⁷	1821	ยาว	ya:w ³
1800	แฝด	fɛ:t ⁷ , khwɛ.t ⁷	1822	ยัดยาด	ŋɛ:t ² ŋa:t ²
1801	พรอม	phrɔ:m ¹	1823	ยู่ย	ŋu:ɔ ⁶ ŋi:ɔ ⁶
1802	พรอย	phrɔ:y ¹	1824	เย	ŋe: ³
1803	พรุน	phrun ³	1825	โย่ง	yo:ŋ ⁶
1804	พลุง	phlu:ŋ ²	1826	รอน	rɔ:n ¹
1805	พวง	phu:an ²	1827	รอน	rɔ:m ³
1806	พอง	phɔ:ŋ ³	1828	รอนแ	rɔ: ² rɛ: ¹
1807	แพง	phɛ:ŋ ³	1829	ร้าย	ra:y ¹
1808	พก	khwak ¹	1830	รุงรัง	ran ³ ran ³
1809	เพราะ	phrɔ: ²	1831	รุมร่าม	ra: ³ ra: ²
1810	มอย	mɔ:y ²	1832	เร้ว	re:w ³ , way ³
1811	มัน	man ³	1833	เรียบ, เสมอ	mɔ: ⁵
1812	มัว	mu:a ³	1834	เรียว	ri:aw ³
1813	มิก	mit ¹	1835	ลอน	lɔ:n ⁶
1814	มึก	mɛ:t ²	1836	ละเอียก	ni:an ³
1815	มุย	mu:y ²	1837	ลา (ช้า)	la: ⁶

หมวดที่ 12 คำขยาย (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาคำบลเทพกษัตรี
1838	ลิ้ว	li:w ⁶	1859	นวนก	nua ⁶
1839	ลิบ	li:p ²	1860	หมาค	khlo ⁶ khle ⁶
1840	ลิก	lak ¹	1861	หย็อกหยอย	yw:y ⁵
1841	ลีน	mlɛ.n ²	1862	หยี่	pli:y ⁶
1842	ลุ่ม	lu:m ²	1863	หลวม	lu:am ⁵
1843	เล็ก	lek ¹	1864	หวน	hu:an ⁶
1844	โล้น	lo:n ¹	1865	หอม	hɔ:m ⁵
1845	แวว, วาว	wɛ:w ³	1866	หาม	la:am ⁶
1846	แวง	wɛ:ŋ ³	1867	หาว	wəw ³
1847	แวบ, แปลบ	plɛ:p ²	1868	เหนียว	ni.əw ⁵
1848	สค	sɔt ⁷	1869	เหม็น	men ⁵
1849	สาม	sa:p ⁷	1870	เที่ยง	ye:ŋ ⁵
1850	สาว	sa.w ⁵	1871	เหล, เ	le: ⁶
1851	ตุก ๆ กีบ ๆ	khlat ¹ khlat ¹	1872	เหลว	le:w ⁵
1852	แสง	lɛ:ŋ ⁵	1873	เหลิง	lɛ:ŋ ⁵
1853	หงอก	ŋwɔ ⁶	1874	เหลื่อง	lɛ:an ⁵
1854	หยอยเหงา	ŋwɔ ⁶ ŋwɔ: ⁶	1875	แหบ, แห้ง	hɛ:ŋ ⁶
1855	หญิง	yɪŋ ⁵	1876	แหยะ	yɛ ⁶
1856	หนัก	nak ⁷	1877	แหลม	lɛ:m ⁵
1857	หนา	na: ⁵	1878	แหวง	wɛ:ŋ ⁵ , pɛ:w ⁶
1858	หนุม	ba:w ⁴	1879	ไหม	may ⁵

หมวดที่ 12 คำขยาย (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1880	อรอย	rw:y ⁵	1884	ฮือ	ʔɜ: ⁶
1881	อวน	phɯ:y ³	1885	ฮุน	ʔun ⁴
1882	ออน	ʔw:n ⁴	1886	ฮูฮู	ʔu: ⁶ ʔɯ. ⁶
1883	อิดอิด	ʔɛt ⁴ ʔat ⁴			
ข. คำขยายบอกกำหนด					
1887	นั้น	na:n ⁶	1888	นั้น	ne: ⁵ , nɨ: ⁶
ค. คำขยายบอกจำนวนประมาณ					
1889	โน้น		1889	โน้น	do. ⁵
1890	เกิน	kə:n ⁴	1898	เต็ม	tem ⁴
1891	เกือบ	kɛ:ap ⁴	1899	ถมเถ	ka: ⁴ ʔe: ⁴
1892	โข	kho: ⁵	1900	ทั้งหมด	phe: ³
1893	ครบ	khrɔp ¹	1901	น้อยมาก	hɯ.t ⁷
1894	ครั้น	kʰran ³		หนอย	
1895	ครึ่ง	khrɛ:ŋ ²	1902	บาง, ลาง	lan ³
1896	จุ	cuʔ ²	1903	หลาย	la:y ⁵
1897	ดก, มาก	ɗɔk ⁴ , mre:ŋ ³			
ง. คำขยายเวลา					
1904	แต่ก่อน	tɛ: ⁴ rɛʔ ²	1907	ปัจจุบัน	khɛʔ ² yu:w ⁵
1905	นาน	na:n ³	1908	หยก ๆ	mɛp ⁷ mɛp ⁷
1906	โบราณ	bu. ⁶ ra:n ⁵			
จ. คำขยายแสดงคำถาม					
1909	กี่	ki. ⁶	1912	เมื่อไร	tɔ: ⁴ rɛ:y ⁵
1910	ทำไม	sa:y ²	1913	อย่างไร	phrɛ:y ²
1911	เท่าไร	tha:w ² ray ⁵	1914	อะไร	ray ⁵

หมวดที่ 13 คำบุพบท

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1915	กับ, ก็	ka: ⁶	1923	จาก	te: ⁴
1916	กลาง	kla: ⁴	1924	ชิด	chit ¹
1917	ใกล้	khɛ: ²	1925	ใต้, ล่าง	ta:y ⁶
1918	ไกล	klay ⁴	1926	นอก	noʔ ²
1919	กว่า	kwa: ⁴	1927	ใน	nay ³
1920	ก่อน	kw:n ⁴	1928	บน	ben ⁴
1921	ของ	khw: ⁵	1929	ปลาย	pla:y ⁴
1922	ข้าง	kha: ⁶	1930	ฝ่าย	plaʔ ²

หมวดที่ 14 คำลักษณนาม

คำที่	ภาษากลาง	ภาษา เทพกษัตรี	ตัวอย่าง ภาษากลาง	ภาษาเทพกษัตรี
1931	กัณฑ์	kan ⁴	ทานเทศน์ 3 กัณฑ์	tha:n ² the t ² sa:m ⁵ kan ⁴
1932	กลุ่ม	klum ⁴	กาย 4 กลุ่ม	da:y ⁶ si:y ⁵ klum ⁴
1933	กอ	kw. ⁴	ตะไคร้ 3 กอ	khay ³ sa:m ⁵ kw: ⁴
1934	กอง	kw. ⁴	หิน 5 กอง	hi:n ⁵ ha: ⁶ kw: ⁴
1935	ก้อน	kw.n ⁶	หิน 3 ก้อน	hi:n ⁵ sa:m ⁵ kw:n ⁶
1936	กำ	khwat ¹	คนกล้า 10 กำ	kla. ⁶ sip ⁵ khwat ¹
1937	คน	khon ³	เพื่อน 10 คน	phə an ² sip ⁷ khon ³
1938	คัน	khan ³	รถ 7 คัน	rot ¹ cɛt ⁴ khan ³
1939	คู	li:aw ²	ป่าทองโก 3 คู	ciaw ² ko:y ⁵ sa:m ⁵ li:aw ²

หมวดที่ 14 คำลักษณนาม (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษา เทพกษัตริย์	ตัวอย่าง ภาษากลาง	ภาษาเทพกษัตริย์
1940	คุณ	du.n ⁶	พื้น 8 คุณ	fu.n ³ pɛ.t ² du:n ⁶
1941	ตัว	tu:a ⁴	หมู 5 ตัว	mu:w ⁵ ha: ⁶ tu:a ⁴
1942	ทะลาย	la.y ³	มะพร้าว 6 ทะลาย	phla:w ¹ hɔk ⁷ la.y ³
1943	แท่ง	thɛ n ²	ยางลบ 3 แท่ง	ya:ŋ ⁵ lɔp ¹ sa:m ⁵ thɛ n ²
1944	ปีก	pɛk ⁴	กระดาษ 4 ปีก	da:t ² sɪ y ⁵ pɛk ⁴
1945	แปลง (เฉพาะนา)	bi:ŋ ⁶	นา 10 แปลง	na: ³ sip ⁷ bi:ŋ ⁶
1946	ผล, ใบ, พอง, ลูก	nu.ay ⁵	โอง, 3 ใบ ไขไก่ 3 พอง	hay ⁵ sa:m ⁵ nu.ay ⁵ khay ⁵ kay ⁴ sa.m ⁵ nu:ay ⁵
1947	ผืน	phɛ.n ⁵	ผ้าหม 4 ผืน	pha. ⁶ phu.ay ² si:y ⁵ phɛ.n ⁵
1948	แผน	phɛ.n ⁵	ยางพารา 10 แผน	ya.ŋ ⁵ sip ⁷ phɛ.n ⁵
1949	พวก	phuaɔ ²	คน 3 พวก	khon ³ sa.m ⁵ phuaɔ ²
1950	ฝา	khwa ⁵	ขนมครก 4 ฝา	nom ⁵ khɔk ¹ si.y ⁵ khwa. ⁵
1951	ฝูง	khwu.ŋ ⁵	ควาย 5 ฝูง	khwa:y ³ ha ⁶ khwu:ŋ ⁵
1952	พู	phu.w ³	ทุเรียน 4 พู	ri:an ³ si.y ⁵ phu:w ³
1953	เม็ด	mɛt ¹	ยา 6 เม็ด	ya: ⁵ hɔk ⁷ mɛt ¹
1954	ริ้ว	ri w ¹	ปลา 5 ริ้ว	pla: ⁴ ha: ⁶ ri w ¹
1955	เรื่อน	ri:an ³	นาฬิกา 2 เรื่อน	na. ³ ka. ⁴ so.ŋ ⁵ ri:an ³
1956	ไร	ra y ²	ที่ดิน 10 ไร	thi: ² sip ⁵ ra y ²
1957	ลำ	lam ³	เรือ 5 ลำ	ra: ³ ha. ⁶ lam ³

หมวดที่ 14 คำลักษณนาม (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษา เทพกษัตรี	ตัวอย่าง ภาษากลาง	ภาษาเทพกษัตรี
1958	เล่ม	hu.a ⁵	หนังสือ 3 เล่ม	naŋ ⁵ sɛy ⁵ sa.m ⁵ hu a ⁵
1959	ท่า	ha:w ⁵	ฝน 3 ท่า	khwon ⁵ sa:m ⁵ ha:w ⁵
1960	องค์	ʔoŋ ⁴	พระ 9 องค์	phlaʔ ² ka:w ⁶ ʔoŋ ⁴
1961	อัน, ขึ้น, คาม	ʔan ⁴	ไม้ 7 อัน	maɿy ¹ cɛt ⁴ ʔan ⁴

หมวดที่ 15 คำที่ใช้เกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนาและพิธีกรรมต่าง ๆ

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1962	กลิ่น	thin ⁵	1973	พิสมัย	thit ¹ mɔɔ.n ⁵
1963	กรรม	kam ⁴	1974	ทุกข์	thuk ¹
1964	กระสือ	kraʔ ²	1975	เทวดา	the: ³ da. ⁴
1965	เกราะ	khroʔ ²	1976	เทียน	thi:an ³
1966	เกราะหิรัญ	prɔɔ.ŋ ⁴	1977	ธรรมาสัน	tham ³ ma.t ²
1967	เกรียงไชนะ พระภูมิ	oat ⁴	1978	ทุป	thuʔ ²
1968	จิ๋ว	ci ⁴ ʔwɔ:k ³	1979	บาป	ba:p ²
1969	เจ็ด	ce. ⁴ di.y ⁴	1980	บาตร	ba.t ²
1970	ชิน	chin ³	1981	บุญ	bun ⁴
1971	ครุฑ	krut ⁴	1982	ปะชา	ta: ⁴ pha: ⁶ kha:w ⁵
1972	คาลป	ka ⁴ pat ⁴	1983	ป่าชา	re:w ²
			1984	เปรต	pre:t ²

หมวดที่ 15 คำที่ใช้เกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนาและพิธีกรรมต่าง ๆ (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
1985	ผ้ายัน	pha: ⁶ yan ³	1997	ราหู	ra: ³ hu.w ⁵
1986	ผาดำน้ำ	pha. ⁶ sak ¹ ล.ป ²	1998	วาน	wa:n ⁶
1987	ผี	phi:y ⁵	1999	เวรกรรม	we:n ³
1988	พร	pho:n ³	2000	สังกรานต์	soŋ ⁵ kra:n ⁴
1989	พระ	phlaɔ ²	2001	สง	boŋ ⁴
1990	พระภูมิ	phu m ³	2002	สังฆาฏิ	saŋ ⁵ tiɔ ²
1991	พระยม	yom ³	2003	จารต	rap ¹ ta. ⁴ ya.y ³
1992	ทัตธสีมา	phat ¹	2004	หีบถอง	rɔk ⁷ na:m ¹
1993	พม	phu:m ²		น้ำพระ	
1994	ยาม	ya m ²	2005	โหงพราย	ho:ŋ ⁵ , phra.y ³
1995	ธานี	rɔ: ³ si:y ⁵	2006	โหร	ho:n ⁵
1996	รักประคต	rat ¹ khot ¹	2007	ออกพรรษา	ɔɔɔ ² sa. ⁵
หมวดที่ 16 เบ็ดเตล็ด					
2008	กลอง	klɔ.ŋ ⁴	2015	กรัว	khru.a ³
2009	กระตอป, เฟิง	nam ⁵	2016	คอก	khɔɔ ²
2010	ก้ามะถัน	su. ⁶ phan ³	2017	กาย	kha:y ²
2011	กุฏิ	kut ⁴	2018	ซอง	khɔ:ŋ ¹
2012	เกรียก	kriaɔ ²	2019	เงิน	ŋen ³
2013	ขลุ่ย	khlu:y ⁵	2020	จูบสี่	sɔ. ⁶ si:y ⁵
2014	เขื่อน	khɛ:an ⁵	2021	นึ่ง	chi.ŋ ⁶
			2022	กินประสิว	din ⁴ si:w ⁵

หมวดที่ 16 เบ็ดเตล็ด (ต่อ)

คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี	คำที่	ภาษากลาง	ภาษาตำบลเทพกษัตรี
2023	เคน	de:n ⁴	2036	เบี้ย	bi:a ⁶
2024	คง	ton ⁴	2037	โบสถ์	bo:t ²
2025	ตะกั่ว	ku a ⁴	2038	ประทุ	tu:w ⁴
2026	ตะราง	ra.ŋ ⁵	2039	ปี	pi.y ⁴
2027	ตึก	t+k ⁴	2040	เพชร	phet ¹
2028	แกร	krɛ: ⁴	2041	มุก	muk ¹
2029	ถั่วโป	po: ⁴	2042	ยุ่งขาว	hɔ:ŋ ⁶ kha w ⁶
2030	ทอง	thɔ.ŋ ³	2043	แร(คีมุก)	rɛ: ²
2031	ท้านบ	nɔp ¹	2044	สวม	su am ⁶
2032	เทือก	thi:a? ²	2045	สะพาน	pha:n ³
2033	นา	na: ³	2046	สารส้ม	sa:n ⁵ so:m ⁶
2034	น้ำกรด	na.m ¹ krɔt ⁴	2047	หอยมึก	bə. ⁴
2035	บาน, เรือน	rən ⁴	2048	เหล็ก	lɛk ⁷